דבר

הסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום שישי, כ"ד בכסלו תשמ"ז, 26 בדצמבר 1986 • גליון 19000

היום 64 עמודים כולל דבר־השבוע • המחיר 1.20 ש"ח, באילת 1.04 ש"ח

היום בדבר השבוע / חנה זמר, עליזה ולך, דני רובינשטיין, אבנר תבורי, חגי אשד, גדי פרדס, אמיר אורן, יצחק בן־נר
שמוס רובין, דיוקן – יוסי מלמן; שושנה הבטיחה לכם גן של ורדים?
חיבה לניר; שירי פרוזה – דניס סילק
הרפובליקה השניה – מירון בנבנישתי; משהו על הגיבורים – חיים גורי
„משא" לספרות ולאמנות ו„דבר השבוע"

מתקנים לעבודה בגובה
למכירה או להשכרה
אמיר 03-730895,737441
רח' ויצמן 6, ת.ד. 175, גבעתיים 53101

פשרה אפשרית: תקציב הבטחון לא יקוצץ, אך לא יקבל תוספת

הקבינט הכלכלי המשיך בשמיעת עמדות השרים, הדיונים עוד ימשכו

מאת שלמה קימר ויואב יצחק, סופרי „דבר"

המחלוקת בין משרד האוצר ומערכת הבטחון על גודל הקיצוץ בתקציב הבטחון היתה את עיקר הדיון בקבינט הכלכלי אתמול. לא נתקבלו החלטות ויימשך הדיון בהשגות השרים על הקיצוצים בתקציביהם.

עיקר של הויכוח אתמול היה על דרך החישוב של היקפי ההכנסה ביחס להכנסה, כולל הסיוע האמריקאי ותרגומו לשקלים.

נראה שבאוצר יהיו מרוצים אם בסופו של דבר לא תאושר כל תוספת לתקציב, כפי שדורשת מערכת הביטחון.

שר הבטחון, יצחק רבין, טוען מזה זמן שמערכת הבטחון „כבר הקטינה" והיא היתה המקצצת הגדול ביותר מכל המשרדים הממשלתיים, וראשי מערכת הביטחון כבר הודיעו כי אי מתן תוספת של 400 מיליון ש"ח תגרור גם פיטורי עובדים בתעשיות הבטחוניות, שאלצו לפטר, בעקבות הקיצוצים, כ־5000 עובדים, עקב צמצום ההזמנות.

גם בנושא היקף סדר הכוחות של צה"ל הלוקים המשרדים: בשר האוצר אומר שלא היתה הפחתה בסדר הכוחות, טוענת מערכת הביטחון שהיה צמצום.

האוצר כבר צמצם את דרישתו לקיצוץ במערכת הביטחון מ־270 מיליון ש"ח ל־180 מיליון, אך צעד זה כנראה לא יועיל רבות, עקב התנגדותו של רבין הנתמכת על־ידי ממלא מקום ראש הממשלה פרס ושרים אחרים.

השגות שרים

הקבינט גם שמע אתמול את השגות שרי התחבורה, המשטרה והקליטה נגד קיצוץ בתקציביהם.

שר התחבורה, חיים קורפו, אף ביקש להכפיל את תקציב ההשקעות

(המשך בעמ' 2)

בהסתדרות קוראים להיערך להתנגדות הברפלד: „שר האוצר מסכן את המשק"

מאת חיים ביאור, סופר „דבר" לענייני עבודה

בכינוס חירום שיזמה אתמול ההסתדרות, בהשתתפות נציגים של ועדי עובדים גדולים, נבים, גמלאים ואלמנות, קרא להיערך להתנגדות תקיפה על התכנית הכלכלית החדשה.

„שר האוצר, איש נעים, עושה עוד כבש, הוא מסוכן מאין כמותו למשק", אמר יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, העומד בראש מטה המאבק של ההסתדרות שהופעל עתה מחדש. „ניסים מציע תוספת של 14 או 21 שקל לעניים ביותר, אך בליבו חושב על העשירים שיקבלו תוספת של 6,000 שקל. זה מזכיר אותי לתקופה של פרדסני פתח־תקווה".

הוא הסעים שההסתדרות לא תסכים לוותר אפילו על פטור אחד לשכירים. „אם לא ההיה הידברות, נגיב בהפגנות של אלפים בירושלים ובשביתות סלקטיביות", הודיע הברפלד.

יו"ר האגף לאירגון ומועצות הפועלים, גדעון בן ישראל, השווה את המצב בישראל לזה שבארגנטינה. „גם שם הכינו תכנית כלכלית דומה בלי הידברות עם האיגודים המקצועיים והתוצאה היתה – כשלון". הוא הוסיף: „השר ניסים מדבר אלינו בסגנון של סנטה קלאוס ומבטיח לחלק פיצויים. מה אנחנו, מקרי סעד?"

אחדים מהמתכנסים הפגינו אי שביעות רצון מתגובת ההסתדרות המתונה מדי, לטעמם, לנוכח התכנית המתגבשת. לאחר שנשמעה קריאה „לצאת לרחובות", קבל גם מזכיר הסתדרות עובדי המדינה, ראובן ברעמי, שהנהגת ההסתדרות נוהגת בכפפות משי ומגיבה לאט מדי.

יו"ר הוועד הארצי של עובדי התעשייה הצבאית, שלום חבשוש, אמר בסרקזם שהתכנית המוצעת אכן תביא לצמיחה. אך מדובר בצמיחת חנויות למוצרי חשמל, בוטיקים וקיוסקים לגרעינים.

(המשך בעמ' 2)

חיים הברפלד בכינוס החרום של ההסתדרות בוועד הפועל. (צילום י.פ.פ.א.)

הקבינט הכלכלי בישיבה אתמול, עם שר הבטחון יצחק רבין. (צילום הררי)

62 מנוסעי המטוס העיראקי החטוף נהרגו בעת הניסיון לנחיתת־אונס

מטען נפץ התפוצץ במטוס בעת שהיה באוויר, עיראק מאשימה את איראן

ריאד (ידיעות־אחרונות, עתיים וע"צ) – 62 בני־אדם נמצאו את מותם אתמול במטוס נוסעים עיראקי, שעה שהמטוס ניסה לערוך נחיתת־אונס בצפון סעודיה – כך מסרה הטלוויזיה הסעודית אמש.

קבוצה בלתי מוכרת עד עתה בשם "ארגון הפעולה המהפכני" נטלה אמש על עצמה את האחריות לפיצוצו של המטוס. דובר מטעם הקבוצה מסר על כך בשיחה טלפונית לסוכנות הידיעות הלבנונית הרשמית בביירות. הדובר לא התיחס לפרשת חטיפתו של המטוס. יתכן שמאחורי שם הכיסוי של ארגון זה מסתתרת קבוצת סחר איראנית או קבוצה טרוריסטית אחרת הפועלת בזיקה לאיראן.

בשידור הטלוויזיה הסעודי נמסר עוד, תוך ציטוט הודעה של משרד ההגנה המלכותי, כי 44 מנוסעי המטוס ניצלו וכי 43 מהם פצועים.

בטלוויזיה הירדנית המלכותית נמסר מוקדם יותר, כי מטוס מדגם "בואינג" של נתיבי האוויר העיראקיים נחטף זמן־מה אחרי המריאו מנמל התעופה של בגדאד בטיסה רגילה לעבר רבת־עמון, והתפוצץ באוויר, לפני שהצליח לנחות.

סוכנות הידיעות הרשמית של כוויית "כונה" ציטטה מקור יודע־דבר ברבת־עמון, שמסר כי המטוס התרסק אחרי שהיתה בו התנגשות בין החוטפים ובין אנשי ביטחון, שבמהלכה פוצצו החוטפים בעזר המטוס באוויר – רימון־יד.

בידיעות ששודרו בטלוויזיה הירדנית וכסוכנות הידיעות הכוויתית לא נאמר דבר על הזהות של חוטפי המטוס העיראקי ואילו מבגדאד לא נמסר מאומה על הפרשה כולה. הטלוויזיה הסעודית, לעומת זאת, לא הזכירה כלל הימצאות חוטפים כלשהם על המטוס ולא מסרה אלא כי המטוס, שעל סיפונו היו 19 נוסעים ו־51 אנשי צוות ומאבטחים, ניסה לנחות בשדה התעופה ערער, סמוך לגבול העיראקי, אבל התנגש בקרקע, במרחק כ־800 מטרים ממסלול הנחיתה, ועלה בלהבות.

מרבת־עמון נמסר, כי בין הנוסעים היו 7 נתינים ירדנים, וכי 5 מהם ניצלו וחלקם פצועים. נמסר, כי בין הניצולים נמנו שר הפנים הירדני לשעבר סוליימן עראר ואחיו. הטלוויזיה הירדנית גם מסרה, כי המלך חוסיין התקשר אל המלך פאהד והודה לו על הטיפול בניצולים.

מפאריס נמסר אמש, מאוחר יותר, כי השגריר העיראקי בצרפת האשים את איראן בארגון חטיפת המטוס, אם כי הוא אמר שאין בידיו כל אימות רשמי של הפרשה.

השגריר מוחמד סעדי אל־מסחט אמר בראיון טלפוני לכתב א.פ., כי החטיפה היא "פשע שמאחוריו ניצבת ממשלת איראן".

פרקליטו של ועננו יעתור לבג"צ בגלל שלילת הזכויות בבית הכלא

בגלל פרשת כף היד נשללו מוועננו זכויות שנהנה מהן לפני הפרסום

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

פרקליטו של מרדכי ועננו, עו"ד אמנון זכרוני, יעתור ביום שני לבג"צ לאחר שלשלטונות הכלא שללו ממנו להודש זכויות שמהן נהנה עד כה, בעקבות חשיפת תרשומת כף ידו בפני העיתונאים.

בין הזכויות שנשללו ממנו: הזרמת מכשיר „ווקמאן" שניתן לו לפני כשבועיים, קריאת עיתון יומי, ספר הברית החדשה ועוד שני ספרי קריאה. ברשותו הושאר רק ספר תנ"ך.

בניגוד למה שפורסם אתמול באחד מעיתוני הצהרים בעקבות המקרה, ועננו לא הוכה על ידי סוהרי הכלא, עו"ד זכרוני ציין כי גם נאסר על בני משפחתו לבקר אותו במשך חודש.

מחרתיים ב־8.30 בבוקר יחול משפטו בבית המשפט המחוזי בירושלים. הוא יובא למקום תחת משמר כבד, כבול בידיו וברגליו ויימנע ממנו כל מגע עם עתונאים. עם תחילת משפטו, שייערך בהרכב של שלושה שופטים, ייקרא בפניו כתב האישום בלבד והוא יישאל אם הוא מודה או כופר באשמות. בסיום הישיבה ייקבע תאריך לתחילת שלב ההוכחות.

האחיות מזהירות מפני חידוש המאבק בגלל אי כיבוד ההסכם

משרד הבריאות זקוק לתוספת כספים לתקציבו כדי לממן את ההסכם עם האחיות

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר"

מערכת האישפוז שוב עלולה לעבור זעזועים קשים בגלל המחסור בתקציבים. ראשי האחיות הודיעו אתמול, כי המעסיקים ספיים ואינם מקיימים את ההסכם שנחתם איתם החודש, בין היתר, שאם האחיות לא יקבלו הבעה לעבודה ובהזרה הביתה הן לא יגיעו לעבודה. מנהלי המישה בתי חולים ממשלתיים מבקשים משרת הבריאות אישור לסגירת חלק מהמחלקות כי הסתיימו התקציבים.

אתמול התכנסה המזכירות המצומצמת של הסיבת האחיות והאחים של בתי החולים והחליטה להפעיל באופן חד־צדדי את סעיפי ההסכם, שאינם מבוצעים על ידי המעסיקים. בתחילת ינואר יעברו האחיות בבתי החולים לעבודה של 36 שעות בשבוע בשלוש משמרות, כל משמרת של שש שעות – כפי שסוכם בהסכם.

המזכירות המצומצמת החליטה גם לקיים בחירות להנהלת עמותה של אחיות ואחים של בתי החולים, שהוקמה בעת שביתת האחיות ונרשמה כחוק. המזכירות המצומצמת החליטה אתמול כי העמותה לא תהיה כפופה להסתדרות האחיות והאחים.

ביום א' השבוע תכתם המזכירות המורחבת של האחיות והאחים של בתי החולים ותקבע סדר היום לכינוס חירום ארצי של ועדי אחיות ואחים בבתי החולים, שיכונס, כנראה, בימים הקרובים. לסופרת „דבר" נודע, כי בפני הכינוס תובא הצעה להגיב בצעדים חריפים על הפרת ההסכם מצד המעסיקים, בעיקר בנושא התנאים הפיזיים, מעונות, הסעות, ביגוד ועוד.

הנושא שמקומם במיוחד את ציבור האחיות הוא „נסיון המעסיקים לנשל מזכויותיהן את האחיות היוצאות לגימלאות". לטענת האחיות, לפרות ההנחיה המפורשת שקיבלה ועדת המעקב שהחישוב לפנסיה ייעשה על בסיס 40 שעות עבודה בשבוע לגבי האחיות שפורשות עתה וכמהלך שלוש השנים הקרובות – מבקשים המעסיקים לחשב את הפנסיה על בסיס 36 שעות במשך שמונה שנות עבודתן האחרונות. „זה מעשה מכוער מצד המעסיקים להוריד ארבע שעות מן החישוב לפנסיה" – אמרו האחיות.

האחיות אינן מוכנות להשלים גם עם גובה ההשתתפות בהחזקת רכב. „מציעים לנו תוספת של שמונה שקלים להודש כתוספת קילומטרז', זה דבר שאינו מתקבל על הדעת" – טוענות האחיות.

אין כסף למימון ההסכם

בדיונים שמתקיימים עם האוצר על תוספת כספים למשרד הבריאות לכיסוי ההוצאות עד סוף שנת התקציב, העלו אתמול אנשי משרד הבריאות את בעיית מימון ההסכם עם האחיות. למשרד הבריאות אין שום כספים לכיסוי הוצאה זו ומבקשים תוספת תקציב למטרה זו. אולם אנשי האוצר מציעים לכסות את ההוצאה על ידי העלאת מחיר יום האישפוז בשיעור של עשרה אחוזים.

שרת הבריאות מתנגדת לכך ותובעת דיון על פתרון כללי לבעיות הכספיות שיצר ההסכם עם האחיות, בפרט נושא התנאים הפיסיים.

אתמול פנו לשרת הבריאות בבקשה לאשר סגירת מחלקות בבתי החולים באשקלון, נהריה, פוריה, צפת ו„רוטשילד". בתי החולים הללו סיימו כבר את תקציביהם לשנת התקציב הנוכחית. „אם לא נקבל כספים נוספים, שיאפשרו לנו לפעול עד סוף שנת התקציב, אנו חייבים לצמצם שירותים" – אמרו המנהלים.

שרת הבריאות ביקשה מהם להתאזר בסבלנות עד לסיום הדיון עם האוצר על תוספת תקציב.

ועדת הכספים קיימה אתמול דיון דחוף במצב התקציבי של בתי החולים הממשלתיים. מרבית חברי הוועדה תמכו בתוספת תקציב אך חברי כנסת אחדים מסיעת הליכוד התנגדו והצביעו להטיל מיד תשלומים על שירותים רפואיים שונים לכיסוי הגרעונות.

הקיבוצים המבוססים יסבסדו הריבית להלוואה לקיבוצים המצויים במצוקה

ההחלטה על סיוע התק"ם לקיבוצים היא אור ירוק לביצוע ההלוואה הממשלתית

מאת אהרון כהן, סופר „דבר" לענייני התיישבות

קיבוצי התק"ם המבוססים מבחינה כלכלית יתרמו 6 מיליון דולר לשנה, במשך ארבע השנים הקרובות, לסבסוד הריבית על הלוואה של 160 מיליון דולר, שתיתן הממשלה ל־55 קיבוצים בתנועה. סיוע זה יאפשר להוריד את הריבית עד ל־3.5 אחוזים לשנה.

על כך החליט אתמול פה אחד מרכז התק"ם, שהתכנס באפעל. המרכז גם אישר את רשימת הישובים שיהיו זכאים לסיוע זה. הם נחלקים לשתי קבוצות: קבוצה א', הכוללת 19 קיבוצים שמצבם גרוע ביותר, בהם ותיקים מאד כגון אשדות־יעקב מאוחד, איילת־השחר, שדה־נחום ותל־יוסף, ורוב השאר בגיל בינתיי; וקבוצה ב', הכוללת 36 קיבוצים שמוגדרים כבעלי תשתית בריאה, אלא שהם נקלעו בשנה האחרונה לחובות כבדים ביחס של עד 2 דולר לכל דולר ייצור. בנוסף על כך יש בתק"ם כ־30 קיבוצים צעירים, הנמצאים עדיין בטיפולה של המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית. נמצא שבעול הסיוע ישאו כ־85 קיבוצים, שהם כמחצית מכלל קיבוצי התנועה.

עוד החליט המרכז על הקמת ועדת ערעורים, שידונו בה ערעוריהם של קיבוצים על גובה המס שיוטל עליהם.

פרטים נוספים על מס זה יוסדרו בישיבה מיוחדת של המרכז, אולם ההחלטת הישיבה באתמול, שהגדירה את תרומתה של התק"ם לסיוע לקיבוציה הנחשלים, נתנה „אור ירוק" לממשלה לתת את ההלוואה המבוקשת. בהתאם למגעים שהתנהלו עוד קודם־לכן תוקם ועדה ציבורית בראשות ד"ר שמעון רביד, ראש אגף הכספים בסוכנות היהודית, שיהיו בה חברים נציגים של משרדי האוצר והחקלאות, נציגי הבנקים ונציג התנועה, אשר תהיה אחראית להכנת תכניות מפורטות לשיקום הקיבוצים מקבוצה א'־ולהשגת „הסדר נושים", שפרטיו עדיין לא נקבעו עם הבנקים.

המס שיוטל על הקיבוצים המבוססים יהיה בגדר מענק. הצעות שהעלו כמה ממשתתפי הדיון להגדיר אותו כהלוואה לא הובאו להצבעה, לאחר שמציעיהן ויתרו על כך. בדברי המשתתפים באה לביטוי ההיעה, שהסיבות למשבר הקשה שבו נתונים חלק מקיבוצי התק"ם נובעים מסיבות אובייקטיביות בעיקר, ולאו דווקא מרמת הוצאות מופרזות. עם זאת היו שטענו, כי יש קיבוצים החיים מעבר ליכולתם הכספית, וגם הם נושאים באחריות למצבם הקשה. בן היו שתבעו לעשות בדק בית ולהפחית את ההוצאות בסעיפי צרכנות שונים, כגון חינוך ותרבות.

הצעות שהושמעו בדיון לקצץ בתקציב של מוסדות התנועה לא הובאו להצבעה, לאחר שמזכ"ל התק"ם אהרן ידלין אמר, כי כבר נעשו בתקציב זה קיצוצים די והותר, ואין עוד היכן לקצץ, אם אין רוצים למוטט את המערכת. המרכזית כולה. ידלין גם הזהיר בדברי הסיכום שלו, כי המאמץ הנדרש עתה מן הישובים המבוססים אולי איננו האחרון, וכי ייתכן שהתנועה תצטרך להיחלץ להצלת קיבוצים מהתמוטטות ממש.

שריר יפעל לטיהורו של חריש בפרשת פסק הדין

חריש נדהם מהפירסומים מתוך דו"ח השופט אריה הגר

מאת טובה צימוקי ונתן רועי, סופרי „דבר"

שר המשפטים אברהם שריר והיועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש ייפגשו הבוקר כדי להחליט אילו צעדים לנקוט עקב פרסומים על דו"ח מנהל בתי המשפט על מה שכונה „פסק הדין המשופץ".

היועץ המשפטי לממשלה היה אתמול נדהם מהפרסומים על אודות הדו"ח של מנהל בתי המשפט השופט אריה הגר. לדבריו מסקנות הדו"ח פורסמו בלי התקשרות ותוך חלק ממסע הכפשה שלו. הוא הכחיש שמבין כי מקור הפרסומים הוא לשכת שר המשפטים.

בכתבה שפורסמה בשבועון „כותרת ראשית" ישנה הודאה של יוסף חריש כי היה זה הוא שנתן לסטנוגרפית שלו הוראה לתקן את תאריך פסק הדין מ־9 ביוני ל־1 בו, כלומר, מתאריך שבו היה היועץ המשפטי לממשלה לתאריך בו כיהן כשופט. „כותרת ראשית" מעלה תהיות מדוע עוכב הדו"ח של בתי המשפט שמאל אפודי החליט להמליץ לא לפרסם את דו"ח הגר. בתגובה הפנה אתמול חריש עיתונאים לדו"ח של הגר.

על פי מימצאי הדו"ח של הגר נאמר: „מסקנתי היא שיש לדחות כל מסקנה שעלולה היתה להשתמע במישרין או בעקיפין מהדברים שפורסמו באמצעי התקשורת ושהיה בהם כדי להטיל דופי כמו חריש או במתמחה שלו".

עוד כותב הגר: „קבעתי כי הפעולות הקשורות בתיקון פסק הדין במקרה היו כדין, בישר, ותום לב".

חברי הכנסת דן כהן (ר"צ) ומרדכי וירשובסקי (שינוי) תבעו אתמול לפטר את היועץ המשפטי רקע פרשת „שיפוץ" פסק הדין.

אמש נמסר כי בכוונת שר המשפטים להורות על פרסום דו"ח הגר, שכן יש בו כדי לטהר את חריש. בדו"ח נאמר: „אני רואה חובה לעצמי לאור הממצאים לדחות אחת ולתמיד את הרמזים ולהפסיק חרושת השמועות והפרשנויות".

איש שגרירות לוב בביירות נרצח על־ידי קנאים שיעיים

יוזמה לובית להפסקת הלחימה נדחתה ע"י נביה ברי

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

מסבאאת מוחמד גריבי, יועץ מנהלי בשגרירות הלובית בדמשק, נרצח אתמול באזור בקעת הלבנון, כנראה על־ידי קנאים שיעים. דיפלומט לובי נוסף בשם מוחמד אבו בכר הדהמאני נפצע קשה באותה תקרית.

התקרית אירעה כאשר שני הדיפלומטים הלובים נסעו ברכב בעל לוחית זיהוי סורית, ובאזור הכפר תעבאיל נפתחה לעברם אש מרכב נוסף שנסע מולם. המתנקשים נמלטו מיד ממקום התקרית.

לאחרונה גברה הכתיחות בין בני העדה השיעית הלבנונית והמשטר הלובי על רקע ההתקפות החריפות שהשמיע הקולונל קדאפי נגד תנועת „אמל" בגלל לחימתה הנמשכת נגד הארגונים הפלשתינאיים בלבנון.

אתמול עלתה על שרטון יוזמת הסדר לובית חדשה להפסקת הלחימה בין השיעים לפלשתינים. היוזמה התקבלה בברכה על־ידי רוב הארגונים הפלשתיניים, ולפי עדות אחת גם על־ידי אנשי ערפאת – אולם נביה ברי דחה אותה, בגלל התנגדותו להצבת כוחות חיץ כלשהם בכפר מגדושה ותביעתו שאנשי ערפאת ותומכיהם יפנו כפר זה ללא תנאים.

בצפון לבנון המשיכו יחידות של הצבא הסורי לבצע סריקות אלימות בכמה כפרים בחפשם אחר משתפי פעולה עם המיליציה הסונית הפונדאמנטליסטית שמוקד כוחה בטריפולי.

בן הערובה הצרפתי ששוחרר התקבל בנשיקות וחיבוקים בשדה התעופה של פאריס. משמאל, ר"מ צרפת, ז'אק שיראק. (צילום איפי.)

התנגדות למנכ"ל ב„המזרחי" מקרב הבכירים בהנהלת הבנק

אלה שהיו שותפים להלכה ולמעשה בוויסות המניות

מאת יואב יצחק, סופר „דבר"

בבנק ישראל לא יראהו בעין יפה מינוי מנכ"ל חדש לבנק המזרחי, שיבוא מקרב מנהליו הבכירים שהיו שותפים להלכה ולמעשה בוויסות המניות הבנקאיות.

דברים ברוח זו נמסרו לצמרת הבנק בשיחות לא רשמיות. בבנק ישראל הסבירו לאישים במפד"ל, השולטת בבנק, כי לא יהיו שבעי רצון מבינוי מנכ"ל חדש מהצמרת הנוכחית של הבנק, במקום משה מן שהתפטר. כן הוסבר להם כי יש למנות מנכ"ל שיהיה מקובל על הצמרת בבנק המזרחי מתוך מגמה למנוע הישנות מקרה זה, ובמגמה להעלות את הבנק על פסים רווחיים.

יו"ר דירקטוריון הבנק, חיים גריבי, הכחיש אתמול כי יש בכוונתו לפרוש בינואר וציין, כי ביום ראשון תתכנס מועצת המנהלים בבגמה לבחור מנכ"ל חדש במהירות האפשרית.

בתוך כך נודע כי צמרת הבנק לוחצת למנות מנכ"ל שיבוא מתוכה. בין המועמדים שהוזכרו שמותיהם: יצחק רוזן, מיכאל צבי נרי ויעקב גו"ש, שהיה הממונה על התקציבים באוצר.

אברהם שלום שב ומאשר פעלתי ב„סמכות וברשות"

מאת טובה צימוקי – סופרת דבר בירושלים

ראש השב"כ לשעבר אברהם שלום שב לאחרונה ואמר בפני מקור מדיני בכיר על גרסתו אותה מסר בחקירת המשטרה בפרשת השב"כ שלפיה פעל בסמכות ורשות.

זאת למרות שבחומר חקירת פרשת השב"כ מצויה עדות סותרת של ראש הממשלה יצחק שמיר ולפיה לא התיר את מעשי ההרג בליל חטיפת אוטובוס קו 300, וכן לא התיר את מעשי הטיוח שלאחר מכן בפני שתי ועדות חקירה.

בפני הצוות שמינה היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש לבדיקת חומר המשטרה בפרשת השב"כ אכן מצויות שתי עדויות סותרות של אישי מפתח אלה.

באמצע השבוע שעבר סיים צוות המשפטנים את בדיקת חומר המשטרה ולקראת אמצע השבוע יפרסם חריש חלק מהמסקנות.

נודע כי רק חלק ועם מהמימצאים יפורסם ואילו היתר יגנז בדומה לדוחות חקירה סודיים.

נלכדו רוצחי חיים עזרן וישראל קיטרו

זרועות הביטחון לכדו לאחרונה ברצועת עזה – לאחר מאמצים מגוונים וממושכים – את החשודים ברציחתם של תושבי אשקלון – חיים עזרן וישראל קיטרו ז"ל. שנרצחו בקירות סכין ב־27 בספטמבר וב־7 באוקטובר השנה בעיר עזה.

לחוליית המרצחים שנלכדה מייחסים גם את דקירתו ופציעתו של שבתאי שוילי מאשקלון שאירעה ב־12 בנובמבר השנה.

החוליה שנתפסה היתה חלק מהתארגנות רחבה יותר המשתייכת לארגון המתבלים הג'יאהד האיסלמי. אשר זרועות הביטחון חשפו לאחרונה את פעילותו בעזה. (ראה גם עמוד 3)

ויליאם קייסי שקע בעילפון עמוק

ניו־יורק (ע"צ, ע"ר). – ראש סוכנות הביון האמריקאית ויליאם קייסי (73), שקע בעילפון עמוק לאחר שנותח כדי להוציא גידול ממאיר ממוחו, מסרה אתמול רשת הט־לויזה סי.בי.אס. היא ציינה כי קייסי „מגיב רק על גירויים מכוונים".

רשמית נמסר כי קייסי במצב „יציב" והרופאים אמרו כי הם מרוצים מהתקדמות החולה.

מומחים מסרו לרשת הטלוויזיה כי העילפון בו שרוי קייסי איננו תוצאה נורמלית של הניתוח, ואולי מצביע על תחזית פסימית.

עיתוני ארה"ב כבר מסרו, כי הבית הלבן פתח בגישושים בדבר אפשרות של החלפת קייסי בראש הסי.איי.אי., במישהו אחר.

בינתיים מסר מקור ממשלתי בוואשינגטון, כי המחלקה שבמסגרתה ניהל הקולונל אוליבר נורת' את מכירות הנשק לאיראן והעביר כספים למורדים של ניקרגואה תבוטל, במסגרת אירגון מחדש של מועצת הבטחון הלאומית. פקידים בכירים שרצו בעילום שם, אמרו כי המחלקה הפוליטית הצבאית של מועצת הבטחון תבוטל, משום שאין לה תחומי אחריות אחרים מוגדרים. „אנו רוצים לחזק את הצוות ולהגדיר את המטרות" הסביר אחד הפקידים.

סערת ויצמן שככה קיבל הסברים מספקים

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

סערת רוחו של השר עזר ויצמן, בגלל מה שנראה לו כסחבת מצד מפלגת העבודה באישור הסכם האיחוד עם „יחד" שככה אתמול.

לדברי ויצמן, קיבל תשובות מספקות מהאישים המוסמכים במפלגת העבודה, והוכחה לו שנושא האיחוד בין שתי המפלגות יובא בהקדם למוסדות המפלגה.

יצוין, כי בישיבת שרי המערך שלשום בערב לא ביטא ויצמן את מורת רוחו ולעומת זאת נטל חלק פעיל ועירני בדיון שנסב על התכנית הכלכלית.

רשת מת"מ עשויה להיפתח בבעלות חדשה

(ע). – טוביה גרב, יבואן מוצרי חשמל עמד לחתום אתמול בערב על הסכם לרכישת רשת מת"מ.

בראיון ביומן גלי צה"ל הביע תקווה, כי הרשת תיפתח מחדשים כשינוי שם וכשינוי בעלים וההשיווק „יתבצע בשיתוף פעולה של כל היריבים והיצרנים".

גרב הבטיח לספק תוך שבוע לכל הלקוחות של מת"מ את המוצרים שרכשו. כל העובדים יקבלו פיצויי פיטורים ומשכורת אחרונה והם יפוטרו עד תאריך מסויים. מ־1 לינואר ייקלטו חזרה עובדים בהתאם לצרכים של החברה. כן אמר שיימצא הסדר של הפרשה כל חודש לכיסוי חובות הרשת, בעיקר לבנקים.

הב"ב: מן الارشيف

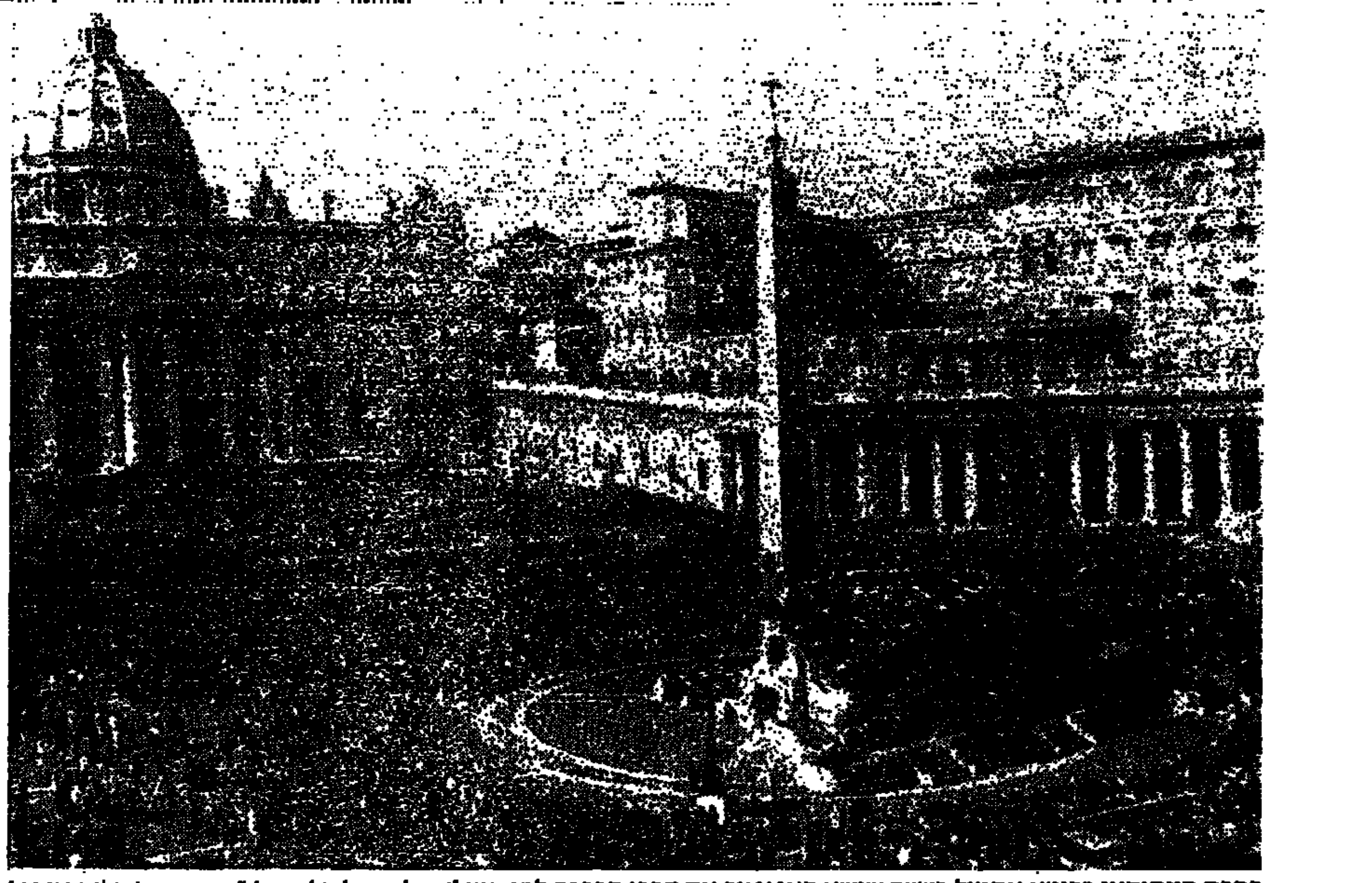

רחבת הוותיקאן ברומא אתמול בשעה שנשא האפיפיור את דברי הברכה לחג המולד, „לעיר ולעולם כולו". (צילום אי.פי.)

„כרבלא מס' 4" מאות אלפי חיילים איראנים תקפו שלשום את העיר בצרה

הכוחות פלשו ממזרח חצו את נהר שאט־אל־ערב וכבשו ארבעה איים

מאת דן אבין סופר „דבר" לעניני ערבים

כוחות איראנים המשיכו אמש לנהל קרבות עזים עם יחידות מהגייס השביעי של צבא עיראק בנסיון לכבוש את בצרה מדרום ולהחבירה למובלעת שבכבשו האיראנים בחצי האי פאו בדרום עיראק, בפברואר השנה.

לעומת זאת הצליחו אתמול יחידות מהגייס השלישי של צבא עיראק להדוף את הכוחות האיראנים שניסו לכבוש את בצרה ממזרח, וכנראה גם לסלקם ממספר איים קטנים שהם כבשו על נהר שאט אל־ערב הגובל בבצרה ממזרח.

המתקפה האיראנית נגד בצרה שכונתה בשם „כרבלא מספר ארבע" נפתחה שלשום בלילה.

מאות אלפי חיילים איראנים תקפו את העיר משני כיוונים: ממזרח בגיזרה שבה פועל גייס שלוש העיראקי, ומדרום בגיזרת האחריות של הגייס העיראקי השביעי.

המתקפה כוונה נגד שתי דיביזיות עיראקיות. הכוחות שתקפו את בצרה ממזרח חצו את נהר שאט אל־ערב והשתלטו על ארבעה איים עיראקים שהחשוב שביניהם הוא האי אום רסאס.

כאוחר יותר טענו העיראקים, כאמור, שמתקפה זו נבלמה ושהאיראנים סולקו מראש הגשר שהם יצרו במימי שאט אל־ערב. לעומת זאת המעיטו העיראקים בדיווחים על המתרחש בגיזרה שמדרום לבצרה, והדבר מלמד שטרם עלה בידם להדוף את הכוח האיראני שהתקדם לעבר העיר מאזור פאו.

האיראנים טענו אתמול כי כבר בכר למתקפה היבשתית על בצרה הם תקפו בטילי קרקע־קרקע את הבסיס הימי העיראקי באום קסר ואת מסוף הנפט העיראקי הישן ב־בכר, הסמוכים לבצרה, וכי עלה בידם להשמיד שם ספינות וציוד של חיל הים העיראקי.

כמו כן נמסר שחיל האוויר האיראני הפציץ אתמול מטרות עיראקיות בצפון החזית ליד הגבול עם תורכיה. האיראנים טענו, שהמתקפה הנוכחית על בצרה איננה מהווה תחילה למתקפה הגדולה שהם יוזמים מזה זמן נגד עיראק במטרה להכריעה.

לדבריהם, מתקפת „כרבלא ארבע" נועדה לשבש את התקפות השיטתיות שביצע לאחרונה חיל האוויר העיראקי נגד מרכזים כלכליים ואסטרטגיים בעומק שטח איראן. התקפות העיראקיות האלה גרמו למאות קורבנות בקרב האוכלוסיה האיראנית, והן שיבשו את ההכנות האיראניות לביצוע „המתקפה המכרעת" נגד עיראק.

משקיפים העלו אמש את הסברה כי המתקפה האיראנית הנוכחית על בצרה נועדה להוות מתקפת הסחה לקראת ביצוע מתקפה נוספת בגיזרה אחרת של החזית.

צבא עיראק הזרים אמש תגבורות רבות לאזור הקרבות בנסיון להדוף סופית את המתקפה האיראנית.

כמחצית מספר המורים המלמדים גיאוגרפיה אינם מכירים את תוכניות הלימודים בנושא

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לעניני חינוך

49 אחוזים מהמורים המלמדים גיאוגרפיה בבתי־הספר לא קיבלו הכשרה להוראת הנושא, כך עולה מסקר שנערך על־ידי ד"ר רז כהאגה(?) לתוכניות לימודים לבחינת היבטים הישגיים בלימודי הגיאוגרפיה בכיתה ו'.

לפי הסקר, 61 אחוזים מבתי הספר משתמשים בספר של י. פאפודיש „גיאוגרפיה של המזרח התיכון" ולא בתוכניות משרד החינוך, למרות שהמורים מעריכים כי ספר זה אינו נאה בצורתו, אינו מעורר מוטיבציה ללימוד, אין בו כמעט גיוון במיומנויות אבל יתרונו שהוא נוח ללימוד.

בכיתה ו' משתמשים 43 אחוז בתוכניות משרד החינוך, 39 אחוז מהמורים ציינו שאינם משתמשים במדריך למורה, 25 אחוז מהם עושים זאת משום שנודע להם על קיום המדריך רק לאחר שגמרו ללמד את הנושא.

אחרים לא השיגו אותו או שלא ידעו שהם בכלל צריכים אותו.

פעילויות של מדידות בשטח, עבודות בספריה, צפייה בסרטים ובתוכניות טלוויזיה כמעט אינן נעשות.

בתי ספר מחשיבים את הוראת הנושא ובממוצע יוצאים הילדים לשלושה וחצי ימי טיולים בשנה. בבדיקת ההישגים נמצא כי בתי הספר טעוני הטיפוח השיגו את מחצית הציון הממוצע שהשיגו בתי הספר המבוססים.

פשרה אפשרית:

(המשך מעמ' 1)

בכבישים מהכנסות היטל הרכב ואגרות הרכב. תביעתו זו מצטרפת לתביעה קודמת גם של שר הבטחון שלא לבטל את היטל הרכב, ובכך גוברים הסיכויים שהיטל הרכב הזכבי יימשך גם בשנת התקציב הבאה.

שר המשטרה, חיים בר לב, הביע התנגדותו לצמצום כוח האדם במשטרה, כפי שדורש האוצר, ושר הקליטה יעקב צור הזהיר כי קיצוץ בתקציב משרדו עלול לפגוע בקליטה.

שפירא מתח ביקורת

ח"כ אברהם שפירא, יו"ר ועדת הכספים, מתח אתמול ביקורת נוקבת על הממשלה על „שהכינה תקציב עקום". הוא ציין, כי הממשלה מציגה תוכנית כלכלית שבמסגרתה היא מתכוונת לקצץ כ־500 מיליון ש"ח, אולם בפועל היא מוסיפה שלושה מיליארד ש"ח לתקציב. לדבריו, יש במשרדים הממשלתיים עיוותים רבים, הגורמים אובדן כספים. כדוגמה לכך ציין את בתי החולים הרבים המצויים בירושלים, שבהם יש ציוד רב שבחלקו מושבת. שפירא דיבר באסיפה השנתית של חברות הביטוח במלון הילטון תל־אביב.

עוד אמר, כי הוא נגד הגדלת ההקצבה של מטבע חוץ ל־3,000 דולר, העלולה לדבריו להביא לירידה ביתרות המדינה. שפירא דיבר נגד ה„פטפטת" על ההצעות להטיל מס על הבורסה ועל בקשות של „סולל בונה" לסיוע נוסף מהממשלה.

לדעתו ארוכה עוד הדרך לאישור התוכנית הכלכלית וכי עד אישורה ייעשו בה שינויים רבים.

ויצמן תומך – בתנאי

(ע). – השר עזר ויצמן אמר אתמול, כי הוא תומך בתוכנית הכלכלית וברפורמות במיסוי ובשוק ההון בתנאי שיוכנסו שינויים ותימנע פגיעה באוכלוסיות מצוקה.

השר, שהירצה בפני חברי ארגון הקבלנים הבונים ב„בית המהנדס" בתל־אביב, אמר כי התוכנית נכונה ביסודה והרפורמה במיסוי מוצדקת. „האמת ביחס לתוכנית זו מונחת באמצע ויש כמה ציבורים קשים שהייתי נזהר מאוד מפגיעה בהם", אמר ברמזו על ציבור הנכים והמשפחות השכולות.

הקבינט הכלכלי המשיך בשמיעת עמדות השרים, הדיונים עוד ימשכו

(המשך מעמ' 1)

„שר האוצר ויועציו חושבים שאנחנו גדלים על עצים", ועם מזכיר מועצת פועלי בית שמש, חיים הרוש. „הם רוצים שנסתפק בדאגה למזון וצרכי היומיום, כדי שיוכלו לקצץ בשירותי תרבות, רווחה ובריאות".

בוטה במיוחד נשמע דוד כנפו, חבר „חירות", העומד בראש ועד העובדים במפעלי ים המלח: „ראש הממשלה שלי ושר האוצר שלי אינם מבינים מאומה בכלכלה. כל חבר כנסת מקבל הקצבה של 3,000 ק"מ בחודש השווים 4,000 שקל, בזמן שעובדים בייצור מקבלים שכר מינימום של 500 שקל".

דוד סאשא, יו"ר ועד עובדי דובק הוהיר: „אם רוצים להדריך עוד את רמת החיים, יגדל פה דור של עבריינים ומסוממים ודריגן לא יוכל עוד לבקש מאתנו מחות למלחמת הכוכבים".

מזכ"ל נעמ"ת, מאשה לובלסקי, התריסה: „התכנית הכלכלית היא לא מבית המדרש של כלכלנים ישראלים. מתכתיבים של ממשלת ארה"ב לא נוכל להיות".

אתמול בשעות הבוקר זומן כינוס מיוחד של מרכז הסתדרות הגמלאים. יו"ר הסתדרות הגמלאים, אוריאל אברהמוביץ טען שהאוצר חותר לצמצום ההוצאות הסוציאליות תוך התעלמות מהעובדה שהגמלאים חסכו במשך שנים לעת זיקנה.

יו"ר האגף לבטחון סוציאלי, דב פלג, גרס שהתכנית מסמלת את הסתלקותו של האוצר מאחריות לחברה ובעיקר לשכבות החלשות. לדבריו, האוצר מנסה לערער את הבסיס שעליו נשענים הגמלאים – קרנות הפנסיה.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס מצטבר של מפעל הפיס מס' 52/86 שהתקיימה ביום 25.12.86 זכו הכרטיסים הבאים:
בסך 160,000 ש"ח זכה המספר 252457.
הפרס המצטבר בסך 200,000 ש"ח עובר לשבוע הבא.
מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 480,000 ש"ח (כולל צבירה).
בסך 12,000 ש"ח זכה המספר: 156988.
בסך 6,000 ש"ח זכו המספרים: 352263; 614061.
בסך 300 ש"ח זכו המספרים: 013530; 031756; 039141; 041107; 105030; 116658; 154760; 291919; 321292; 355376; 362930; 404089; 467770; 490596; 527582; 607699; 615152; 679645; 697999; 707066; 716135; 725463; 731618; 742746; 742816; 746180; 755758; 811714; 830377; 852084; 889319; 896775.
בסך 150 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־3968; 6507.
בסך 25 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־169; 202.
בסך 16 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־207; 287; 439.
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 9 זכו בסך של 2.50 ש"ח.
בסך 5 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 036; 127; 130; 190; 209; 218; 234; 251; 307; 314; 366; 442; 452; 614; 620; 632; 671; 691; 693; 694; 747; 800; 802; 806; 844; 897.
בסך 2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 00; 01; 04; 07; 12; 13; 15; 20; 22; 26; 28; 29; 37; 39; 49; 51; 52; 57; 60; 73; 74; 78; 89; 91; 95; 97.
רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

לנירה והמשפחה
אתכם באבלכם הכבד במות יקירכם
דוד בן־זוהר ז"ל
בית גינוסר

לתרומת דם פנה לסניף מגן דוד אדום הקרוב.
זכור: תרומת דם אחת מקנה ביטוח דם עבורך ועבור משפחתך.
מנת דם חיים לאדם

דבר DAVAR
מאוחד עם „למרחב"
העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פרהצור
מזכיר מערכת: מרדכי ברקאי
עורך „דבר השבוע": טוביה מנדלסון
מנהל כללי: אהרון קראוס
המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל־אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים 298032, 281860, 286156
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45, טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים: המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16, בית מאויה קומה ב', טלפון 242203 מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27, טלפונים 3־2־642111, מ. 33104

עיריית ירושלים
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה 1965 (להלן החוק) 86/728
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי מר קרדום בראק קאהן הגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להתרת הוקלה בגוש 62 חלקה 141 ברחוב מאה שערים בירושלים, והיינו: הקלה באחוזי הבניה בשיעור של 6% מעל המותר שהם 14.58 מ"ר.
את ההתנגדויות להתרת ההקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 23, ירושלים
ניתן לעיין בתכנית המוצעת במשרד זה בכל יום פרט ליום ו' בין השעות 12.00 – 14.00.
אברהם כחילה, מ"מ ראש העיר, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

אסאד וג'ומייל יפגשו באמצע ינואר

מאת דן אביה, סופר „דבר" לעניני ערבים

הנשיאים אסד וג'ומייל אמורים להיפגש ב־15 בינואר כדי ליישב את הסכסוך ביניהם הנמשך זה קרוב לשנה – על כך מסר אתמול העיתון הירדני „סאוות א־שעב".

לדברי העיתון, על המועד הצפוי של הפגישה בין שני המנהיגים נמסר לו מפי אחד האישים שתיווכו לאחרונה ביניהם. לידיעה זו אין אישור ממקורות לבנוניים או סורים. יחד עם זאת ידוע שלאחרונה נעשה ניסיון אינטנסיבי מצד מתווכים שונים לפיוס בין נשיאי לבנון וסוריה.

נציג ערפאת פתח מחדש משרד אש"ף בלוב

מאת דן אבידן סופר „דבר" לעניני ערבים

לשכת אש"ף בלוב נפתחה מחדש בימים אלה – על כך דיווח אתמול העיתון „אל־איתיחאד" היוצא לאור במפרץ הפרסי. העיתון מסר, בצטטו מקורות פלשתיניים, כי הלובים סילקו באחרונה מהלשכה את נציגו של אבו־מוסה ואיפשרו לאבו טאריק, נציגו של ערפאת, לחדש את פעילותו במשרד. לדברי מקורות אלה, פתיחתו מחדש של משרד אש"ף בלוב נובעת מתהליך ההתקרבות שחל באחרונה בין אש"ף הערפאתי למשטר קדאפי, על רקע תמיכתו הנחרצת של שליט לוב בלחימתם של הפלשתינאים נגד השיעים בלבנון.

„השמצה" – מגיב מחמיד על דברי ח"כ עלי

מאת סופר „דבר" בנצרת

ראש עיריית אום אל פחם, האשם מחמיד, רואה בהמלצת מ"מ יו"ר ועדת הפנים של הכנסת, ח"כ עובדיה עלי, לשר הפנים לפזר את העירייה כ„השמצה". במכתבים ששלח לנשיא המדינה, לראש הממשלה, לשר הפנים ולרוב הסיעות בכנסת הוא דוחה בכל תוקף את השמצותיו של עלי בשידור בטלוויזיה בערבית.

הוא כותב: „איננו יכולים שלא לקשור בין השמצותיו הבלתי הוגנות של ח"כ עלי לבין סגירת שטח 109,105 וכן להקמת ועדת חקירה לשינוי תחום השיפוט של העירייה". מחמיד קובע שהכוונה לצמצם את תחום השיפוט של עיריית אום אל פחם עומדת בניגוד מוחלט לאינטרסים האלמנטריים של תושבי אום אל פחם.

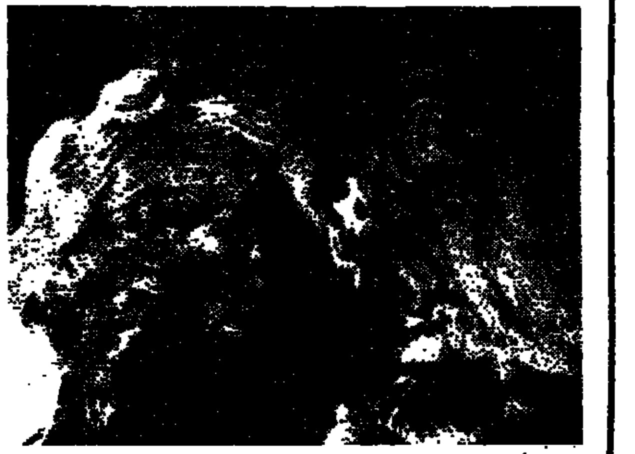

סו לייסי בת ה־31 מוויברידג', מאלפת הנמרים היחידה בכל רחבי בריטניה הגדולה, מרעיפה נשיקת חיבה על חוטמו של „קארזו", אחד הנמרים במופע הקרקס שלה. סו, העוסקת במקצוע אילוף הנמרים רק כחצי שנה, מופיעה בחברת גמיה הסרים למשמעתה ב„קרקס חג המולד" שנפתח השבוע לרגל החג בלונדון (צילום: א.פ.)

מטוס „אל על" נחת לראשונה בסקוטלנד – להבאת מקהלה

מאת דויד מישיוב, סופר „דבר" לעניני תעופה

לראשונה בתולדותיה מקיימת היום „אל על" טיסה מיוחדת לסקוטלנד: מטוס ינחת היום בנמל התעופה של פרסוויק, בקרבת גלזגו, ויביא משם 150 חברי המקהלה של התזמורת הלאומית של סקוטלנד להופעות בישראל. „אל על" קיבלה אישור לנחיתה מיוחדת זו משלטונות התעופה של סקוטלנד.

יצויין, כי בגלל חג המולד וראש השנה האזרחית קשה להשיג מטוסים פנויים לטיסות מיוחדות. הנהלת המקהלה הסקוטית התקשרה עם „אל על" וחתמה אתה על עסקת הטסת המקהלה מסקוטלנד וחזרה.

הבן מצא את אביו האובד במשרד שבו עבדו יחד שנה

ניו־יורק (ע"צ). – ניו־יורקי בן 28 גילה בדיוק לפני חג־המולד את אביו, שאותו לא ראה מאז נעוריו, במשרד הדואר שבו עבדו שניהם שנה תמימה בלי שנפגשו מעולם.

„נראה לי שיש כאן יותר ממקריות כתם. אני מאמין בגורל", אמר שלשום בלילה מארק וולף, למחרת הפגישה הנרגשת עם אביו במשרד הדואר „מורגאן ג'נראל" שבמנהאטן.

וולף הסביר, כי חיפש את אביו פיליפ בן ה־75 מאז אמרה לו אמו הגרושה, כי זה האחרון עבד זמקמה במשרד דואר, אחד הגדולים ביותר בניו־יורק, שבו 6,000 עובדים.

פיליפ וולף עבד כל השנים ב„מוראגן ג'נראל", במחלקה אחרת מזו של בנו, אולם באותו בניין ובאותה קומה. ביום ד', כאשר הגיע אביו לעבודה, בשעה 07.15, ניגש אליו מארק וולף, שהתחיל בעבודתו ב־06.30.

„פניך נראים לי מוכרים. האם אני מכיר אותך?" שאל האב את מארק וולף. „שלפתי אז את תעודת הזהות שלי, והוא כמעט קיבל התקף לב", סיפר הבן.

בעבור שיחה של כמה דקות, הולידו האב והבן לבלות יחדיו – לראשונה זה 20 שנה – את נשף חג־המולד.

30 מהגוש המזרחי לא באו לתחרות השחמט

מאת עמרם גבאי, סופר „דבר"

30 שחמטאים מארצות הגוש המזרחי, שהיו אמורים להשתתף בתחרות השחמט הבין־לאומית שנפתחה אתמול בחולון, ביטלו את השתתפותם בגלל איסור השלטונות בארצותיהם על יציאתם. רק האמן הבין־לאומי מפולין, אדם קוליגובסקי (31), שהיה בתחרויות שחמט באירופה, הגיע אתמול בעזרת משרדי החוץ והפנים של ישראל.

בתחרות, הנערכת לרגל מלאות 50 שנה לחולון, משתתפים 78 שחמטאים בעלי שם מארה"ב, מהולנד, מאנגליה, מספרד, מצרפת, ומישראל, ביניהם רבי אמנים ואמנים בין־לאומיים. זו תחרות השחמט הגדולה ביותר שנערכה עד כה בישראל.

רבי האמנים ויקטור קורצ'נוי ובוריס ספסקי, שהוזמנו, לא הגיעו לישראל בנימוק שהם מעדיפים לבלות את חג המולד בחיק משפחותיהם באירופה. בין המתחרים רק אשה אחת, אולגה פודראז'ינסקה, אלופת ישראל לסעבר לנשים. כן משתתפים דוד ביבס, אלוף העוורים מישראל ועמי גל (16) אלוף ישראל לנוער.

למנצח יוענק פרס כספי של 5000 דולר. כן יוענקו פרסים כספיים בכל שלב של התחרויות.

יהודה גרינפלד ויעקב מוריי מובילים

אליהו פשר סופר „דבר" מוסיף: אתמול ניצחו שני המדורגים הראשונים בנצחונות, יהודה גרינפלד גבר על אברהם מלאכי ויעקב מוריי על עופר חרותי. רב האמן שמקוביץ מארה"ב ניצח את אורי זק וג'ורג' היקל מגרמניה גבר על משה כנען. שאר המשחקים בצמרת לא הסתיימו עד סגירת הגיליון.

78 משתתפים. המבוגר ביותר הוא מיכאל דוד בן 79 מירושלים הצעיר ביותר ארתור קוגן מבת־ים (שהפסיד ליונתן שמר).

רציפים ריקים בתחנות הרכבת של פאריס (צילום אפ)

רכבות צרפת שובתות; גל שביתות מאיים על שיראק

פאריס (רויטר–עתי"ם) – שביתת הרכבות בצרפת נמשכה בחג המולד, לאחר ששיחות בין ההנהלה וראשי האיגודים המקצועיים לא הביאו לפריצת הקיפאון שנוצר במשא־ומתן על דרישות השכר של עובדי הרכבות.

מכיוון שלא נקבע מועד לחידוש השיחות, נאלץ ראש הממשלה ז'אק שיראק להתמודד עם סערה בשורות האיגודים המקצועיים, כאשר שביתות עומדות לפרוץ גם בתעשיות החשמל והגאז וכן במפעלי הנשק הממלכתיים.

הרכבת התחתית בפאריס התנהלה, לעומת זאת, כתקנה אתמול, לאחר שביתה של שלושה ימים, לאחר שנהגי ה„מטרו" הגיעו שלשום לפשרה עם ההנהלה.

אולם בכך יש לראות רק „שביתת־נשק", שכן נציגי האיגודים של עובדי התחבורה אחרים בפאריס איימו להכריז שביתה ביום ג' הר בשבוע הבא.

בנמליה של צרפת, שבהם הוכרזה שביתת ימאים, חזרו צוותי ספינות־הגרר לעבודתם בנמל לה־האבר, אולם השביתה נמשכת ברוב נמליה האחרים של צרפת.

השביתות ב„מטרו" וברכבות הכרזו, אמנם, מתוך שיקולים שונים של העובדים, אולם כלל השובתים נרתמו למאבק מקצועי לנטבל תוכניותיה של ממשלת שיראק לבלום את עליית השכר של עובדי המגזר הציבורי, כחלק מן המלחמה באינפלציה.

מצרים וירדן: „רק ועידה בין־לאומית"

קאהיר („רויטר"). – מצרים וירדן, שהן שותפות־מפתח לכל הסדר עתידי של הסכסוך הערבי־ישראלי, נחושות בדעתן להמשיך במאמצים לכונן ועידה בין־לאומית לענין השלום במזרח־התיכון – כך אמר אתמול שר החוץ הירדני טאהר אל מסרי.

„מצרים וירדן עדיין עומדות על כינוס הוועידה הבין־לאומית למען השלום במזרח־התיכון, יהיו המכשולים שיועמדו בדרכה אשר יהיו", אמר על־מסרי לכתבים בתום השיחות שקיים אתמול עם מנהיגי מצרים.

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
הוועדה לקידום החינוך הטכנולוגי־מקצועי

שבוע חנוכה – חגיגות ההסתדרות – ו־100 שנה להולדת בן־גוריון

התאריך	שעה	הרשות	הארוע
יום ראשון כ"ו בכסלו 28.12.1986			בשדה בוקר – עצרת הנערים העובדים; בתוכנית: חזיון אור־קולי; טיולים רגליים מודרכים; בהשתתפות: חה"כ ישראל קיסר – מזכ"ל ההסתדרות
	9.00	עמל	יום עיון בשיתוף האגודה לקידום יחסי אנוש בנושא: דמוקרטיה ושוויון, במקיף עמל „ליידי דיוויס", ת"א
	13.00	עמל	צוות היגוי מ. מיעצת ע"ש יגאל אלון ז"ל
	14.30	מרפ"ט	מועצה מייעצת מרפ"ט בהשתתפות אורי אגמון, יו"ר
	16.00	עמל	הנהלת מכללת נצרת עלית יזרעאל
יום שני כ"ז בכסלו 29.12.86	20.30	עמל	מסיבת חנוכה לעובדי מרכז „עמל" – בבית הרשת
יום שלישי כ"ח בכסלו 30.12.86	9.000	עמל	יום עיון למורים לאנגלית
	9.00–12.30	עמל	יום עיון על חינוך וריענון בקשת פלסטית בביה"ס עמל ל.ד. ת"א
	14.00	עמל	מסיבה לעובדים ותיקים וגמלאים בהשת...
30–31.12.86 1.1.87		מרכז לתרבות; מרפ"ט	סמינר תלת־יומי בנושא: מורשת בן־גוריון למורים ומתכנים בשדה בוקר
יום רביעי כ"ט בכסלו 31.12.86	9.00–16.00	„עמל"	יום עיון למנהלים ומזכירות בכירות בבתי הס...
	9.00–19.00		בית פתוח בועד הפועל
	9.00–11.00		מועצת תלמידים בבית הסתדרות המורים; פתיחה: אורי אגמון, יו"ר רשת עמל; ראיונות עם חיים הברפלד – יו"ר האגף לאיגוד מקצועי; אלחנן ישי – יועץ מ"מ ראש הממשלה; ההסתדרות בחזון – 100 שנה להולדת בן גוריון.
	11.30–12.30		מפגש עם חה"כ ישראל קיסר – מזכיר ההסתד' באולם בועד הפועל; תוכנית אומנותית־מקהלות „עמל"
יום חמישי ל' בכסלו 1.1.87	9.30	עמל	כנס מנהלי מכללות לטכנאים והנדסאים ביד נתן בצפון
7–9.1.87 14–16.1.87		עמל	סמינר רעיוני לתלמידי „עמל" חוף ת"א
5–7.1.87		עמל, בית ברל	סמינר לחניכים בדו־קיום יהודי־ערבי

אנשים ○ אנשים ○

הפתעה

אורחים חשובים רבים באו למסיבת ההפתעה שאורגנו בנעמת למזכ"לית מאשה לובלסקי (במרכז) לכבוד יום הולדתה ה־50 שחל אמש. בין המפתיעים נראו שמעון פרס (משמאל), ישראל קיסר (מימין), בר יעקבי, אורה נמיר, יוסי אדרי, ניצה דרור ליבאי, חיים הברפלד וחיים רמון. מאשה הנרגשת קיבלה מתנות מקיסר ומפרס, אולם ביקשה מהם מתנה נוספת: מפרס, שלא יתן לבטל את נקודות הזיכוי לאמהות עובדות, ומקיסר, שיגיע להידברות עם פרס בעניין התוכנית הכלכלית.

עלי בריקדות

בהופעתו בכנס הסבי־רה של קציני פיקוד הדרום במסגרת אירו־עי 100 שנה להולדת דוד בן־גוריון, אמר ראש עיריית דימונה אלי הללי (במונה), שאילו היה בן־גוריון חי כיום, היה בוודאי מתייצב בראש תנועת מרי אזרחי נגד קיפוח והזנחת הנגב. בן גור־יון, אמר הללי, היה עושה זאת בלא פחות להט ומרץ מכפי של־הם בשעתו נגד שלטון המנדט הבריטי. בתגובה על דברי אחד המשתתפים כי הנגב תקוע בין שתי מדינות עוינות, מצרים וירדן, אמר הללי: „זו עובדה גיאוגרפית שאי אפשר לשנותה, אך למען האמת יותר גרוע שהנגב תקוע בין שתי מפלגות יריבות, קרי המערך והליכוד..."

אמיר רוזנבלום

סוד מדינה

מוצ, נר שני של חנוכה, אל תחפשו את ראש הממשלה יצחק שמיר בביתו. יחד עם רעייתו שולמית יהיה ראש הממשלה אורח הכבוד במסיבת חנוכה שעורך ידידו הקרוב אליעזר זורבין, שם נרדף למשרד הפרסום „רותי". רשימת המוזמנים הפעם כבראה סודית במיוחד – הן בגלל אופיו של אורח הכבוד והן בגלל המתיחות הבין־אישית במפלגתו, שלא תוכל לסבול החמרה נוספת בעקבות עלבונם של אלה שלא נכללו ברשימה.

החוק והצדק

„יהיה זה אבסורד להעמיד למשפט את אחד מאחרוני הלוחמים של גטו ורשה, סמפן גראייק, על כך שניפץ בהר־ציון בירושלים אנדרטה שהוקמה בניגוד לחוק ואשר באה לפאר את העם האוקראיני, רוצחי היהודים בעבר ובהווה" – כותב ח"כ יצחק ארצי (ל"ע) ליועץ המשפטי לממשלה, מר יוסף חריש.

ארצי מודה שסטפן גראייק עבר עבירה פורמלית, כאשר לקח את החוק לידיו וניפץ את האנדרטה, אולם בהתחשב בנסיבות – כאשר ארגון אוקראיני מנסה להערים ולהעמיד על אותה הרמה את הרוצחים ואת הנרצחים – מובנת התפרצות הזעם של לוחם ופרטיזן, לטענתו.

ארצי מאשים את עיריית ירושלים שהיא לא פעלה במקרה הנדון בזריזות הדרושה, ולא הוציאה מיד לאחר שהביא את המקרה לידיעתה צו הריסה נגד האנדרטה שהוקמה ללא רשיון.

שר דובר שר

שר התקשורת אמנון רובינשטיין (בתמונה) הופתע מאוד כשנודע לו מאמצעי התקשורת שהוא שותף לשר האנרגיה, משה שחל, במאמצים להביא להחלפתו של שר המשפטים אברהם שריר בשר התחבורה חיים קורפו. „לא פניתי לאף אחד בדרישה שקורפו יהיה שר משפטים ולא הוצאתי כל הודעה על כך", אמר רובינשטיין. מה שרובינשטיין אינו יודע הוא שלא בפעם הראשונה יוצאת מלשכת השר שחל הודעה הכורכת שר אחר ביוזמה שלו. לפני זמן מה, למשל, נדונה בוועדה במשרד האוצר תכנית הרפורמה במשק הדלק ששחל מתכוון להנהיג כבר מהשבוע הבא. קוראי העיתונים התבשרו שהאוצר אימץ את תבנית שחל. אולם ההודעה לא יצאה ממשרד האוצר מכיוון שחברי הוועדה לא גמרו את ההלל על התכנית ולכל היותר התכוונו לבחון 3 מרכיבים שלה להפעלה בקרוב.

עליזה וולך

עתיד יהודי

ההיסטוריון מרטין גילברט ופעיל זכויות האדם מאריק הלטר יהיו בין האישים היהודיים הבולטים שישתתפו בוועידה הבין־לאומית של סטודנטים יהודיים מטעם „ווגיס" שתיפתח בשבוע הבא בירושלים. הוועידה תתמקד בנושא „יצירת מחוייבות לעתיד יהודי". יותר מ־1,000 סטודנטים מיותר מ־40 מדינות בעולם המערבי, בגוש הקומוניסטי ובעולם השלישי צפויים להגיע לוועידה. נשיא המדינה חיים הרצוג ישא דברים בפתיחת הוועידה ובהמשך ינאמו ראש הממשלה יצחק שמיר וממלא מקומו, שר החוץ שמעון פרס. בין האישים הנוספים שישתתפו בוועידה יהיו נתן שצ'רנסקי, יוסף מנדלביץ', ראשי הערים אלי דיין מאשקלון ואלי הללי מדימונה, וישראל זינגר, מנכ"ל הקונגרס היהודי העולמי.

יקיר צור

האיטלקים באים

סגן ראש ממשלת איטליה, ארלנדו פור־לאני (בתמונה), יגיע בראשית חודש ינואר לביקור בישראל כאורחו של יו"ר הדי־רקטוריון של הקרן הקיימת לישראל, משה ריבלין. בעת ביקורו בארץ יחנוך פורלאני יער ביתיר לזכר ליאון קלינגהו־פר ז"ל, שנרצח בידי מחבלים על האוניה האיטלקית אקילה לאורה. סגן ראש ממשלת איטליה מגיע לישראל כאורח משותף של משרד החוץ והקרן הקיימת לישראל. ילוו אותו רעייתו ופמליה מאנשי לשכתו וכן מנהיג סיעת הרוב בבית הנבחרים האיטלקי, ג'ירדיו ביאנקו, וחבר הפרלמנט מריו אזולינו.

יקיר צור

ריטה גם בשעווה

ריטה ורמי קליינשטיין יהיו הדמויות הראשונות שיפוסלו ב־1987 במוזיאון השעווה הישראלי. הנהלת המוזיאון החליטה פה אחד שהזוג קליינשטיין הוא מהדמויות הבולטות בשנה החולפת ושיאים חדשים הושגו בעקבות תרומתם למוסיקה הישראלית. כך מצטרף הזוג לשורת אמנים שזכו להנצחת דמותם במוזיאון השעווה וביניהם יהורם גאון, צביקה פיק, עופרה חזה ומייקל ג'קסון. עכשיו נותר רק לחכות ולראות אם תונצח הכתף המפורסמת שמטת שמלה אם לאו.

כוכב תקשורת עליון. האפיפיור יוחנן פאולוס ה־2 (במרכז התמונה) מקבל בברכה טלה לבן בסל קש בהתאם למסורת חג המולד, במיסה הלילית בכנסיית סנט פטרוס ברומא.

המדור נערך בידי מיכל פלג

הזרם הקיצוני ביותר

הג'יהאד האיסלאמי ברצועת עזה: הרעיון האידיאולוגי החשוב ביותר – מלחמת־קודש לאלתר

(ע). – הג'יהאד האיסלאמי הוא אחד משמונה זרמים מוסלמיים עיקריים הפועלים ברצועת עזה. הוא החדש מבין הארגונים ונחשב לקיצוני שביניהם, במיוחד בגישתו למי שאינם מוסלמים.

הקו המנחה של הארגונים המוסלמים ברצועה הוא העמדת המהפכה האיסלאמית בראש סולם העדיפויות באידיאולוגיה שלהם. הג'יהאד האיסלאמי נבדל מהארגונים האחרים בכך, שהרעיון האידיאולוגי החשוב ביותר בעבורו הוא הכרזת מלחמת קודש („ג'יהאד") על מי שאינו מוסלמי – לאלתר, עוד לפני המהפכה האיסלאמית וכצעד הכרחי להצלחתה של מהפכה כזאת.

ברצועת עזה מפנה הג'יהאד האיסלאמי את פעילותו כלפי אזרחים ישראלים, בהיותם במעט הלא־מוסלמים היחידים המזדמנים לאיזור, ולכן מיושם עיקרון מלחמת הקודש נגד ציבור זה של אזרחים ישראלים.

עם שמונה הזרמים המוסלמים העיקריים ברצועה נמנים האחים המוסלמים, הסלפיון. המוג'מעה וארבעה ארגונים תומיניסטיים המשתייכים לארגון הגג הג'יהאד המוסלמי ופועלים במקומות שונים ברצועה, תחת שמות שונים, כמו אל־ג'מיעה איסלמיה (התחברות המוסלמית), הפועל תחת שם זה באוניברסיטת אל־אזהר בעזה, הוא למעשה, הג'יהאד האיסלאמי.

הוותיק מבין הארגונים המוסלמיים הוא זה של „האחים המוסלמיים", הפעיל שנים רבות ברצועת עזה, כמו במדינות ערב ומצרים במיוחד. מתוך שורות הפעילים של ארגון זה יצאו מייסדי הארגון המוסלמי העיקרי ברצועת עזה – „מוג'מעה", שנוסד לפני כעשר שנים בשכונת זייתון בעזה ומרכזו במסגד גורת אל־שאמס בעזה. עם שורותיו של ארגון זה נמנים לפחות 1,200 פעילים ולקראת סוף שנת 1978 החל הארגון לפעול כעמותה.

בתחילת 1979 אישר המינהל האזרחי ברצועת עזה את פעילות המוג'מעה בעמותה רשומה כחוק. זה ארגון פונדמנטאליסטי קיצוני מאוד ובעל השפעה רחבה מאוד ברצועה. מנהיגו הרוחני של הארגון הוא השייח העיוור הנכה, חסן יאסין, שריצה עונש מאסר לאחר שהורשע בפעילות חבלנית משנמצאו ברשותו עשרות כלי־נשק. הוא שוחרר מכלאו בעסקת החילופין של ממשלת ישראל עם ארגונו של אחמד ג'יבריל. כאשר תמורת שחרורם משבי של שישה חיילי צה"ל, שוחררו 1,150 מחבלים.

היו"ר הפעיל של המוג'מעה הוא איברהים יאזורי ומפניו חוששים תושבי הרצועה, בשל המוניטין שיצאו לו כיוזם פעילות אלימה להשלטת עקרונות האיסלאם, כמו איסור על קיום מסיבות וחתונה בהשתתפות נשים וגברים יחד, הקפדה על הופעה בציבור בלבוש מוסלמי מסורתי ולא בלבוש אירופי ועוד. נגד המפרים צווי איסלאם שכאלה מתבצעת פעילות אלימה, הכוללת תקיפה בסכינים ובמוטות ברזל, הריסת בתי־קפה המוכרים משקאות־חריפים, ניפוץ שמשות חנויות למכירת סרטי וידאו ועוד.

מתוך שורות פעילי המוג'מעה יצאו באחרונה ארגונים תומיניסטיים קיצוניים ביותר חדשים. כשכולם מצויים תחת ארגון הג'יהאד האיסלאמי. ארגון זה הוקם ברצועה לפני כשש שנים והוא פועל מאז בנפרד לחלוטין מהמוג'מעה. חברי ארגון זה היו גם רוצחיו של נשיא מצרים, אנואר סאדאת. מנהיגו הרוחני של ארגון זה הוא שייח עבד אל־עזיז עודה מעזה, ולמנהיג הפוליטי של הארגון נחשב ד"ר פתחי שקאקי מרפיח, המרצה כיום עונש מאסר. מסגד עז אל־דין אל־קאסם בעיירה בית להייה משמש מרכזו של ארגון הג'יהאד האיסלאמי.

מאז פרישת חברי המוג'מעה והקמת הג'יהאד האיסלאמי, אין עוד זיקה בין שני ארגונים אלה והם פועלים בנפרד. כשהג'יהאד האיסלאמי, ככל ארגון חדש, מנסה להוכיח את קיצוניותו הגדולה יותר ואת אדיקותו היתרה, ובכך למשוך אליו פעילים מהארגון הוותיק יותר.

נצחון מוחלט להנהלת „רשות השידור" בבית הדין לעבודה

מוסמכת לקבוע את שעות תחילת העבודה וסיומן, בתנאי שלא תחרוג מהמותר

מאת יעל ארמוני,
סופרת „דבר" בירושלים

בית הדין הארצי לעבודה בירושלים קיבל אתמול פה אחד את ערעורה של הנהלת רשות השידור וקבע כי היא מוסמכת לקבוע את שעות תחילת העבודה של העובדים ואת סיומן, בתנאי שמספר שעות העבודה לא יעלה על זה המותר לפי חוק שעות העבודה והמנוחה.

בית הדין נעתר לבקשת הנהלת רשות השידור והוציא נגד העובדים בטלוויזיה צווי מניעה קבועים האוסרים עליהם לגרום הפרעה במהלך העבודה. בעקבות פסיקת בית הדין החליטה מועצת עובדי הטלוויזיה לשקול עתירה לבג"צ נגד רשות השידור. המועצה הודיעה כי היא רואה במנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, אחראי ישיר להדרדרות ביחסי העבודה ולרמה הירודה בטלוויזיה וקראה לו להתפטר מתפקידו.

פסיקת בית הדין הארצי לעבודה מהווה למעשה ניצחון מוחלט להנהלת רשות השידור אשר ערערה בזמנו על פסיקת בית הדין האיזורי לעבודה שקבע כי נוהלי העבודה שהיו קיימים בטלוויזיה משך שנים, אינם חוקיים אך גם לא כפה על העובדים לעבוד על פי ההסדרים החדשים של ההנהלה.

בית הדין קבע עוד בפסיקתו אתמול כי טענת העובדים כאילו פעלה הנהלת הרשות ב„נקמנות" כלפיהם, אינה מוצדקת וכי אין למצוא „חוסר תום לב" בסידורי העבודה החדשים שהנהיגה ההנהלה.

מועצת העובדים דורשת מהנהלת הרשות לפתוח במו"מ על פיצוי עבור שינוי סדרי העבודה כמתחייב מפסיקת בית הדין.

שנה חדשה פיאט חדשה

עבור להילוך ראשון. פתח את השנה בפיאט חדשה.
פתח את השנה בפיאט 87'.
כי פיאט 87' היא שיא הטכנולוגיה, שיא העיצוב,
שיא האיכות, שיא הנוחות
שיא החיסכון.
פיאט 87' - סע בה ותרגיש בהבדל.

הקניה הטובה ביותר 1987

1987

FIAT

טכנולוגיה בתאוצה

אין די חיסונים לשפעת הסינגפורית

יו"ר הסתדרות הרוקחים מגר' ארמנד ברקו טוען כי משרד הבריאות לא חזה את ממדי מגיפת השפעת וכי כמויות החיסונים שייבא בתחילת השבוע מהולנד ואתמול מצרפת מהוות 10 אחוזים בלבד מהכמות לה זקוקים בתי־המרקחת.

אתמול הגיעו לארץ 12,000 חיסונים מצרפת ומהם קיבלו הרוקחים 3,700 חיסונים בלבד. כמות זו קטנה במחצית ממה שקיבלו בראשית השבוע, ולדעת יו"ר הסתדרות הרוקחים תיחטף כמות זו תוך יממה ורבים מהפונים, יישארו גם הפעם ללא חיסונים.

יו"ר הרוקחים פנה היום למשרד הבריאות בדרישה להכפיל את הכמות שמקבלים בתי המרקחת מהמשלוח מצרפת ולהעמידו על 8,000 חיסונים לפחות.

לשנות דרך בחירת ראשי מחלקות בסוכנות

מאת יקיר צור, סופר „דבר" בירושלים

יו"ר חבר הנאמנים ג'ראלד הופברגר מבקש לשתף את ראשי המגביות בארה"ב בקביעת מועמדי ההסתדרות הציונית העולמית לתפקידי ראשי המחלקות בסוכנות. עד כה נקבעו המועמדים לתפקידי ראשי המחלקות על פי ההסכם הקואליציוני על־ידי המפלגות בקונגרס הציוני ואחר־כך הוצגו לאישור כעובדה מוגמרת בפני חבר הנאמנים של הסוכנות.

על־פי הצעתו של הופברגר ייבחרו המועמדים לתפקידי ראשי המחלקות על־ידי חבר הנאמנים של הסוכנות מתוך רשימות מועמדים שתוצגנה על־ידי המפלגות. בכך תקטן במידה רבה הפוליטיזציה של ראשי המחלקות והבחירה לתפקיד תתמקד יותר על התאמתו של המועמד.

גם עתה יש לחבר הנאמנים של הסוכנות זכות להטיל וטו על מועמד לתפקיד המוצב בפניהם אולם עד כה הם מיעטו לנצל זכות זו.

ממוצ"ש יריד התעשיה הקיבוצית בלב דיזנגוף

היריד הגדול של התעשיה הקיבוצית

במוצאי שבת (27.12) ייפתח באתר לב־דיזנגוף בתל־אביב היריד הגדול של התעשיה הקיבוצית. ביריד הפעם משתתפים 100 מפעלי תעשיה קיבוציים, מפעלים אזוריים וענפים קיבוציים לא חקלאיים. ביריד עובדים כ־1000 חברי קיבוצים וההכנות לאירוע נמשכו 3 חודשים. כ־30 מפעלים הם מפעלים קיבוציים ואזוריים המופיעים ביריד זו הפעם הראשונה.

ביריד מציעים את מוצריהם כ־20 מפעלי מזון מסוגים שונים, 40 מפעלים המייצרים מוצרים לבית, למטבח ולגינה וכ־40 מפעלי הלבשה, הנעלה, טקסטיל, עור, פלסטיקה וקרמיקה. לקראת היריד הודיעו כל המפעלים על הורדת מחירים בשעור שבין 25% ל־40%.

היריד משתרע על פני כל החלק המזרחי של קומת המיפלס של אתר לב־דיזנגוף, הן באגף הצפוני והן באגף הדרומי של האתר.

מגן שר הבטחון לנכים ועובדי שיקום

ששה נכי צה"ל במלחמות השונות וששה נציגים של עובדי אגף השיקום במשרד הבטחון יקבלו את מגיני שר הבטחון במסגרת אירועי „המלחמה לאחר המלחמה" – יום מערכות שיקום נכי צה"ל. הטקס יתקיים ב־29 בדצמבר 1986 במשכן הנשיא בירושלים בנוכחות נשיא המדינה, שר הבטחון, הרמטכ"ל ואלופי צה"ל.

נציגי הנכים הם: שמואל כרמלי, משה וייס, יעד פאיז, עדית הרוני, פרץ גור וראובן גלמידי.

נציגי עובדי אגף השיקום, נציגי המחלקות השונות הם: יצחק חלפון, טובה בן יהודה, עוזר גבאי, משה בהגרה, ד"ר אלפרד קמחי ומרים רוזן.

12 אלף ישראלים יהיו בחנוכה במצרים

מאת יעל ארמוני סופרת „דבר" בירושלים

לקראת שבוע החנוכה הוציאה השגרירות המצרית בישראל 12 אלף אשרות כניסה עבור ישראלים המתעתדים לבלות את שבוע החג במצרים.

הידיעות אודות נחשול של מטיילים ישראלים המתכוונים לשהות במצרים, הביאו את בעלי חנויות מוצרי העור בקאהיר להצטייד במלאי של אלפי מעילי עור שהם מוצר הצריכה העיקרי שהישראלים רוכשים בבירה המצרית. בעל חנות כזו ברחובה הראשי של קאהיר אמר לסופרת „דבר" כי במחסן מוכנים כבר 4,000 מעילים לצורך זה.

סוכני נסיעות ישראלים ובכללם סוכנות „שירי נסיעות" מתכוונים לעודד תיירות ישראלית למצרים למלונות בני חמישה כוכבים. לדברי הסוכנים ההפרש בין השהות במלונות מסוג זה למלונות בני שלושה כוכבים מתבטא בדולרים ספורים בלבד.

המחיר ללינת יחיד בחדר זוגי במלון מריוט בקאהיר הוא כ־30 דולר.

עד אוקטובר 86 ביקרו בישראל 4700 תיירים מצריים, מספר המהווה עליה של 9 אחוזים לעומת השנה שעברה. עד לאותו מועד ביקרו במצרים 20,500 ישראלים שהגיעו בדרך היבשה מספר זה מהווה עליה של 10 אחוזים לעומת אשתקד.

ירידה בהכנסות מט"ח מתיירות נכנסת לישראל

מאת דויד מרשיוב, סופר „דבר" לענייני התיירות

במהלך שנת 1986 חלה ירידה בשיעור 15 אחוז בהכנסות במטבע חוץ מתיירות בהשוואה לשנת 1985.

ממשרד התיירות נמסר כי בשנת 1986 יהיו ההכנסות במטבע חוץ מתיירות 950 מיליון דולר. ההכנסות מתיירות בשנת 1985 היו 1.1 מיליארד דולר בקירוב.

חלקה של אילת בהכנסות במטבע חוץ מתיירות מגיע לכדי 140 מיליון דולר והכנסה זו מהווה עלייה קלה בהשוואה לשנת 1985.

סך כל ההכנסות מתיירות פנים בשנת 1986 נאמדות בסכום של 130 מיליון דולר. חלקה של אילת הוא 50 מיליון דולר, וזו עלייה בשיעור 35 אחוז לעומת שנת 1985 בתיירות פנים באילת.

הירידה בהכנסות מתיירות זהה למעשה לירידה במספר התיירים שבאו לישראל בשנת 1986 – 1.1 מיליון תיירים, ירידה בשיעור 13 אחוז לעומת שנת 1985.

ממצובה לאילת בארבעה ימים

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

עשרה חברי קיבוץ מצובה שבגליל המערבי יערכו בחודש פברואר הקרוב מסע אופניים בלתי שיגרתי משערי הקיבוץ ועד אילת, במטרה לעודד את הפעילות הגופנית העממית באופניים.

רכז הספורט בקיבוץ, שמואל אשר, סיפר אתמול כי החברים הנוטלים חלק במסע החלו להתאמן שלוש פעמים בשבוע. הם רוכבים בכל פעם כ־60 ק"מ.

המרחק בין מצובה לאילת הוא כ־480 ק"מ והקיבוצניקים אמורים לגמוא אותו בארבעה ימים. במקביל התקשרו חברי הקבוצה עם „תנובה" כדי לפרסם מוצר שלהם ובתמורה תישא החברה בהוצאות הסמליות של המסע.

הוחלט כי רוכבי האופניים ילבשו חולצות הנושאים מוצרי מיץ של „תנובה". שלטים דומים יהיו על גבי טיולית שתלווה את הרוכבים.

„נשתדל לייצג בכבוד את הקיבוץ ונהווה אטרקציה לילדים כדי לעודד את ספורט הרכיבה על אופניים" אמר שמואל אשר.

هكذا من الاسلام

هكذا من الاصل

חדשות חוץ • חדשות חוץ • חדשות חוץ • חדשות חוץ • חדשות חוץ • חדשות חוץ • חדשות חוץ

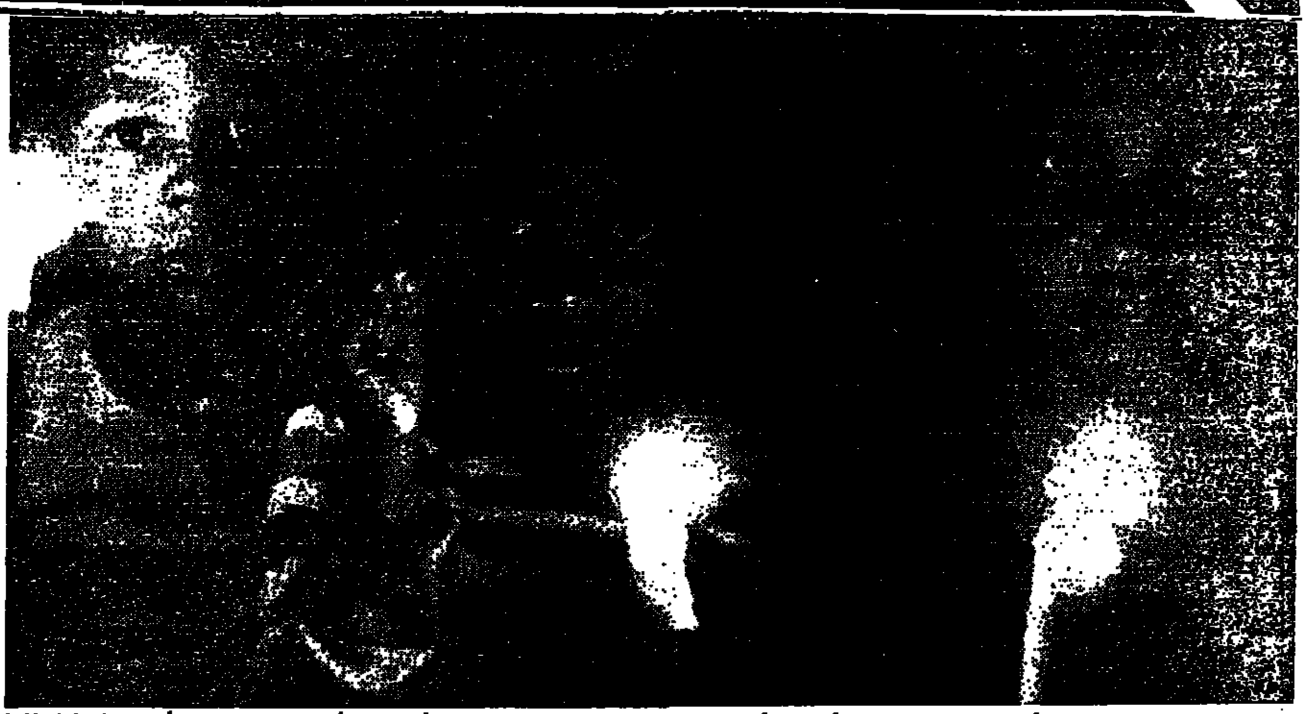

נרות זיכרון האירו בחלונות בתים מואפלים של שחורים ביוהאנסבורג, כדי לציין מלאת חצי שנה למשטר החירום בדרום־אפריקה, שהכביד עוד יותר את עול דיכוי השחורים במדינה. ברוב עיירות השחורים לא נראו עצי אשוח לרגל חג המולד: ההורים הסתפקו בקניית מלבושים חדשים לילדיהם ורובם החרימו מרצון את החנויות ביוהאנסבורג וכיבו את האורות בבתיהם ערב החג, כחלק ממסע "חג המולד נגד משטר החירום" שעליו הכריזו ארגוני השחורים בדרום־אפריקה (צילום: א.פ.)

אווירת חג מולד גם בברה"מ ובסין; האפיפיור: „לעקור שנאה ואלימות"

מוסקווה („רויטר", עתי"ם וע"צ). – קתולים ופרוטסטאנטים השתתפו שלשום בלילה במיסת־חצות בברית המועצות. לרוב התושבים 25 בדצמבר הוא יום עבודה רגיל. סוכנות „טאס" מסרה, כי תפילות חג המולד נערכו בכנסיה הקאתולית על־שם להוביק הקדוש במוסקווה ובשלוש רפובליקות באלטיות – אסטוניה, לאטביה וליטא – שבהן חיים רוב הנוצרים הסובייטיים שאינם משתייכים לכנסיה האורתודוקסית. הסוכנות ציינה, כי הדרשות בכנסיות הוקדשו „לשלום ולעולם בלי נשק גרעיני".

בליטא, שבה חיים, לפי אומדן מערבי, כ־80 אחוז מבין ארבעה עד חמישה מיליוני הקאתולים הסובייטיים, צלצלו פעמוני הכנסיות בווילנה. השלטונות הקומוניסטיים אינם מפרסמים מה מספר המאמינים במדינה, אך לפי אומדנים של הכנסייה, יש בלאטביה ובאסטוניה כמיליון פרוטסטנטים לותראניים.

הללו יחוגו את חג המולד ב־7 בינואר, לפי לוח־השנה הרוסי שהיה נהוג עד למהפכה הבולשביקית ב־1917.

אף שחג המולד אינו נחשב יום מיוחד בלוח השנה הסובייטי, ניכרת רוח החג ברחבי המדינה וקונים ממלאים את החנויות כדי לקנות מתנות.

בפקין נפסו יותר מ־1,000 נוצרים מילאו כנסייה גותית, בקור מקפיא, בלב העיר, כדי לשמוע את מיסת חג המולד שהושרה בלאטינית. סין היא המדינה היחידה שבה המיסה הלאטינית היא עדיין היחידה הנהוגה בכנסיות.

המאמינים הסינים, לבושים בצמר ובפרוות בגלל הקור העז, באו לכנסייה לאחר צלצול הפעמונים והתפללו בשפה שרובם אינם מבינים אותה. נמסר, כי רדיאטורים גדולים שהוצבו בצירי הכנסייה לא הועילו כלל כדי לחמם את הבניין הגדול ששרר בו קור מקפיא.

הכנסייה הזאת נבנתה בראשית המאה הנוכחית ליד רחוב הקניות הראשי של פקין. גם בסין חג המולד אינו חג רשמי, כמובן.

כומר הכנסייה של פקין מסר לכתב „רויטר", כי ברוב ימי א' באים לכנסייה כ־100 מתפללים. בסך הכל נערכו בפקין תפילות חג המולד בשלוש כנסיות קאתוליות, ובשתיים מהן נאמרה אמש מיסת־חצות.

עדי ראייה מסרו, כי מיסה אחת נפסקה לפתע על־ידי ראשי הכנסייה, שהודיעו לבני הקהילה כי עליהם לעזוב, אף שרק כמה עשות מהם קיבלו את לחם הקודש.

האפיפיור חושש
מפני קץ תבל

בקריית הוותיקאן קרא אתמול האפיפיור יוחנן פאולוס לאנושות לשים קץ לשנאה ולאלימות ואמר, כי „מעצמות העולם עוררו חששות מפני הרס של אחרית הימים".

האפיפיור ביטא את תקוותיו ואת דאגותיו לעתיד האדם במנשר „אורבי את אורבי" (לטינית: „לעיר ולעולם"), שאותו קרא מהמרפסת המרכזית בכנסיית פטרוס הקדוש, באוזני כ־20,000 איש שהתאספו בכיכר על אף הקור הגדול.

מספר המאמינים היה קטן יותר מאשר בשנים האחרונות, משום שהטמפרטורה ירדה כמעט לאפס מעלות. נאומו של האפיפיור שודר בטלוויזיה למיליוני אנשים ב־40 מדינות.

לאחר נאומו השמיע האפיפיור, כמנהגו, ברכות קצרות לרגל חג המולד בשפות רבות, כולל עברית, ערבית, בנגאלית, טאמילית, וכמעט כל השפות של הגוש הסובייטי.

חג מולד עצוב ללבנונים

אזרחי לבנון בילו אתמול חג מולד קודר על רקע המשבר הכלכלי והמשך המלחמה בארצם. הקישוטים המסורתיים לא הופיעו השנה, וגם פעמוני הכנסיות לא צילצלו אתמול בביירות. האווירה הקודרת ניכרה אפילו במזרח־ביירות הנוצרית, שידעה בשנים קודמות שפע של נורות ניאון ססגוניות בימות החג.

בעל בוטיק בשכונת אשרפייה בביירות הנוצרית אמר, כי הסוחרים הגיעו למסקנה שקישוט החנויות יקר מדי. „בשבילי הקישוטים הללו אינם משנים דבר. הלקוחות שלי באים גם אם אין קישוטים ותאורה מיוחדת, והשנה הם מקפידים לא להוציא יותר מדי כסף".

בליל חג המולד עדיין נשמעו פיצוצים ומטחי אש אוטומטית בביירות כולה, אם כי אי אפשר לומר אם היה מדובר בחילופי ירי או בירייה שמחה.

יפאן מעניקה 9.5 מיליארד דולר לעניי תבל – שי מולד

טוקיו („רויטר", עתי"ם). – יפאן מציינת את חג המולד במתנת סיוע כלכלי בסך 9.5 מיליארד דולר לעניי העולם. מענקים אלה נועדו לשנות את התדמית הבין־לאומית של יפאן כמדינה קמצנית חסרת רגשות.

משרד האוצר היפאני הודיע ערב חג־המולד על שתי תוכניות גדולות של הלוואות לקרן המטבע הבין־לאומית ולבנק העולמי, ומצפים כי היום תודיע ממשלת יפאן על הלוואה גדולה נוספת.

נמסר, כי הכסף הרב הזה ישמש לסיוע לכלכלות של מדינות מתפתחות ולמימון פרוייקטים תעשייתיים וחקלאיים. זהו חלק מהמאמץ היפאני למחזר עשרות מיליארדי דולרים, שנצטברו כתוצאה מעודפי הסחר העצומים של יפאן.

כלי התקשורת בסין: לא שוב אימי מהפכת התרבות

שנחאי („רויטר", עתי"ם). – העיתונים, תחנות הרדיו והטלוויזיה בסין הגבירו אתמול את אזהרותיהם נגד הפגנות הסטודנטים למען יתר דמוקרטיה, באומרם כי גל המחאות „עלול להוביל לתהו ובוהו".

ביטאון המפלגה הקומוניסטית „יומון העם" הזכיר את האירועים של מהפכת התרבות בת עשר השנים, שנסתיימה ב־1976, וכתב כי מה שכונה „דמוקראטיה גדולה" גרם „תסיסה חברתית וסבל, בייחוד לסטודנטים צעירים".

„כל האזרחים, כולל הסטודנטים הצעירים, המגלים דאגה לשידוד מערכות פוליטי, לעולם לא יאפשרו שטראגדיה היסטורית כזאת תחזור על עצמה, יהיו הסיסמאות יפות ככל שיהיו", הזהיר „יומון העם".

העיתון ציין, כי רפורמה פוליטית אפשר לחולל רק תחת הנהגת המפלגה. הוא הוסיף, כי מערכות למען „דמוקראטיה גדולה" עלולות להוביל לתוהו ובוהו, כאשר הזכויות של הרוב נרמסות על־ידי מספר קטן של אנשים, המתעלמים מהחוק ונוהגים ככל העולה על דעתם.

גם תחנות הרדיו בשנחאי, העיר הגדולה שבסין, מתחו ביקורת על הפגנות הסטודנטים בקאמפוסים והזהירו, כי עצרות סטודנטים שלוחות־רסן עלולות להוביל לאנרדלמוסיה מסוכנת.

אחד ממנהיגי הסטודנטים אמר, כי קבוצות קיצוניות לוחצות למען הפגנת ענק, בהשתתפות תלמידי כל 48 מוסדות ההוראה הגבוהים בשנחאי.

אניית אוצר ספרדית טבועה מניבה שלל בשווי מיליונים

פלורידה (א.פ.). – שרשרת־צלב משובצת אבני ירדן וסיכת זהב, עם אבן כרכוד רבועה גדולה – זהו השלל האחרון שנדלה מסיפון אניית־אוצרות ספרדית טבועה, שבשנה האחרונה הנחילה למחפשי האוצרות הכנסות של עשרות מיליוני דולארים.

מל פישר, שעסק בחיפושים במרצים שש שנים תמימות בטרם גילה – ביולי 1985 – את האנייה „נואסטרה סנורה דה אטוחה", שקועה על קרקעית הים, במרחק כ־64 קילומטרים מקי־ווסט, אמר שלשום לכתבים: „זהו גילוי נפלא, ממש נפלא, אני המאושר באדם".

מוצאי האוצר העריכו, כי אבן הכרכוד המשובצת בסיכת הזהב שגילו שוקלת לא פחות מ־20 קאראט.

פישר עצמו אמר לכתבים בחיוך רחב: „זוהי אבן החן הגדולה ביותר שראיתי אני מימי". וינסנט טרוטה, צלולן, איש צוות דייגי האוצרות, סיפר כי כאשר ערך צלילה שגרתית אל סיפון „נואסטרה סנורה", הבחין בנר־רמה מתנצנץ על הקרקעית.

„כאשר משכתי את הדבר, שהתברר כי היה שרשרת, חשבתי מיד שבידי זהב. רק אחרי שניקיתי את כל הבוץ והאצות נגלו לעין אבני החן הנפלאות האלה", אמר הצוללן בר המזל.

הספינה „נואסטרה סנורה דה אטוחה", שנשאה על סיפונה מטען של זהב, כסף ואוצרות אחרים שנאספו במושבות הספרדיות בדרום־אמריקה, ירדה למצולות הים בסופת הוריקאן בשנת 1662.

פקידים המקורבים לחברת ציד האוצרות של מל פישר אמרו, כי עד כה הצליחו צוותי צוללניו להעלות ממעמקים אוצרות ששוויים מוערך בלא פחות מ־250 מיליוני דולארים.

מחקר: ריבוי הפלות בקרב עובדות ייצור באלקטרוניקה

מאסאצ'וסטס (א.פ.). – בקרב נשים העובדות במפעל ייצור רכיבים אלקטרוניים התגלה מספר רב של הפלות, גדול הרבה יותר מבקרב נשים שלא היו חשופות לחומרים שבהם משתמשים לשם ייצור התלקיקים האלקטרוניים – כך עולה ממחקר חדש שפורסם בארה"ב.

באיזור אחד של מפעלים אלקטרוניים התגלתה בקרב עובדות הייצור רמת הפלות כפולה מזו שאובחנה אצל הנשים שלא עבדו בייצור אלקטרוני, כך קבעו אנשי בית הספר לרפואה ציבורית באוניברסיטה של מאסאצ'וסטס במחקרם, שנערך בחסות חברת „דיגיטל אקויפמנט קורפוריישן" האמריקאית.

לממצאים האלה, שהם הראשונים הנוגעים לקהילת יצרני הרכיבים האלקטרוניים, עלולות להיות השלכות מרחיקות־לכת על תעשיית השבבים האלקטרוניים בארה"ב, שבה כ־55,000 מקומות עבודה, שהסכנה היא, שאת רובם מאיישות נשים.

המחקר, שגילה בקרב עובדות הייצור של תעשיית השבבים ליקויי בריאות רבים אחרים, כגון חוסר־פריון ומומי־לידה בתינוקות, סקר 744 מבין 2,000 העובדות באחד המפעלים הגדולים של „דיגיטאל קורפוריישן".

מ־744 הנסקרות במחקר, היו 294 פועלות ייצור רכיבים אלקטרוניים, והיתר עבדו לא בייצור.

מחקרם של אנשי בית הספר לרפואה באוניברסיטת מאסאצ'וסטס, שהתבסס על ענף הרפואי של הנסקרות בחמש השנים האחרונות, תוכנן כדי לסקור מגוון נרחב של בעיות בריאות בגברים ובנשים.

החוקרים מצאו, כי בקרב העובדות שלא עסקו בייצור, היה שיעור ההריונות הבלתי־מוצלחים דומה לשיעור ההפלות ביתר האוכלוסייה האמריקאית – כ־18 אחוזים. בקרב פועלות הייצור, לעומת זאת, גילו החוקרים שיעור [illegible] של הפלות: 29 אחוז.

החוקרים ציינו, כי לדעתם, החומרים הכימיים הרעילים הרבים שבהם נעשה שימוש בתהליך ייצור הרכיבים והשבבים האלקטרוניים הם הגורם הישיר לתופעה זאת של הפלות.

כראייה לדבריהם, הביאו בעלי המחקר את העובדה, כי בקרב קבוצת הנשים העוסקות בהדפסת מעגלים על השבבים, תהליך שיש בו שימוש בחומצות, נתגלה שיעור הפלות של 39 אחוז – כפליים מן השיעור שנתגלה בקרב קבוצת הנשים המועסקות באותו מפעל כמפקחות על קווי הייצור.

בעקבות המחקר, הודיעה חברת „דיגיטאל", כי בכוונתה להעביר מיד את כל הנשים ההרות ואת הנשים שבגיל הפריון מעבודות הייצור הישירה. עם זאת, הודיעה חטיבת המחקר של החברה, כי לדעתה, הנתונים על הפלות הם „רק בגדר סטאטיסטיקה", משום שלא הוכח שום קשר „מדעי ישיר" בין הכימיקלים ובין ההפלות.

בסאן־סאלוואדור צוינה השבוע „עדות האימהות" את יום השנה התשיעי לכינון הוועדה הממשלתית החוקרת את „היעלמויות" בניהן וקרוביהן, בעוד אנשמ (והיום הסעירו את בואנוס־איירס הפגנות המונים, בגלל אשרור החוק הקובע, כי בתוך חודשיים ימים יסתיימו המשפטים נגד מנהלי „המלחמה המזוהמת", שגרמה „היעלמות" כ־9,000 בני־אדם בארגנטינה (צילום: א.פ.)

חשש שהתפוצצות במכרה באוקראינה גרמה הרג רב

מוסקווה (ע"צ, „רויטר" ועתי"ם). – התפוצצות של גאז שאירעה ביום ד' במכרה פחם באזור דונייצק שבדרום אוקראינה גרמה „אבידות בנפש", כך מסרה אתמול סוכנות „טאס", בלי למסור את מספר ההרוגים והפצועים.

משקיפים במוסקווה אמרו, כי ניסוח ההודעה של הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית מצביע על אבידות כבדות.

איזור דונייצק הוא איזור מכרות הפחם העיקרי בחלק האירופי של ברית המועצות.

בידיעה נאמר, כי הוועד המרכזי של המפלגה, נשיאות הסובייט העליון ומועצת השרים „שיגרו תנחומים למשפחות ולקרובים של הכורים ההרוגים ולפועלים, למהנדסים ולאנשי הצוות הטכני של המכרה".

הדיווח המהיר יחסית על הפיצוץ שיקף את השינוי שהונהג לאחרונה במדיניות הסובייטית ביחס לדיווח על תאונות ואסונות גדולים.

בעבר השתיקו, כידוע, כלי התקשורת הסובייטיים כמעט את כל האירועים מן הסוג הזה.

נדחה ערעור על גזר דין המוות לפושע ארטוקוביץ'

בלגראד („רויטר" ועתי"ם). – נשיאות יוגוסלביה דחתה ערעור על גזר דין המוות שנפסק לפושע המלחמה הקרואטי אנדרייה ארטוקוביץ'.

מקורות רשמיים בבירת יוגוסלאביה מסרו, כי הערעור הוגש, למעשה, על ידי משרד המשפטים, מכיוון שלא ארטוקוביץ' [illegible] את [illegible]

פרסום הזמנה

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ

בתי מרקחת ליום שישי 26.12.86
תל־אביב
בריאות – המלך ג'ורג' 28 – 283731
ארלוזורוב – ארלוזורוב 76 – 230746
ירושלים
אידאל – מ. מסחרי קרית יובל – 415081
חיפה
הנשיא – שד' הנשיא 33 – 333312
פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן
אסותא – ז'בוטינסקי 41 רמת־גן – 7511874
בת־ים – חולון
עצמאות – בלפור 75 בת־ים – 865583
ד"ר חורי – סוקולוב 70 חולון – 842433
רחובות
כללית – בני משה – 452381

בתי מרקחת ליום שבת 27.12.86
תל־אביב
בריאות – המלך ג'ורג' 28 – 283731
אוזה – דיזנגוף 165 – 224717
בריאות – המלך ג'ורג' 28 – 283731 – מוצ"ש
סופרפארם – איינשטיין 40 רמת־אביב – 413730 מוצ"ש
ירושלים
מרפאת רוממה – המ"ג 28 – 523191
מרי פלוס – בר אילן 2 – 822237 – מוצ"ש
חיפה
שפרינצק – דרך צרפת 57 – 337544
פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן
גרמה – ביאליק 50 רמת־גן – 722237
בת־ים – חולון
מוזר – חביבה רייך 20 בת־ים – 583360
קופת חולים – עין יהב 4 חולון – 584854
רחובות
כללית – בני משה – 452381

מידען
מוקד מידע טלפוני
של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה על מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל.
בתל־אביב
בימים א' – עד ה'
מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב
ביום ו' ובערב חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא 49 – 03־284649
בימים א' – ה' מ־21.00 עד 23.00
בימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
חיפה
הנמל 26 קומה ג' 04־523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת ושבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

אלמקס לכל המשפחה!

חוזרים לעתונות טובה. דבר

מנוי נכבד

"דבר" פותח במבצע חידוש המנוי לשנת 1987.
בשנה החולפת השתדלנו להגיש לך עיתון פתוח ומגוון שבו משתקפת קשת רחבה של דעות, השקפות ונושאים.
שנת 1987 תעמוד אף היא בסימן של שיפורים בתוכן העיתון ובצורתו, תוך הישענות גם על חידושים טכנולוגיים בתחום הדפוס.
דווקא עכשיו בעת תהפוכות בכלכלה וחוסר ודאות בדבר יציבות המחירים, כדאי לך לנצל היום את ההזדמנות ולשלם את דמי המנוי במחיר קבוע וסופי לכל שנת 1987. כל שעליך לעשות הוא: לכתוב, לטלפן או לגשת לסניף הקרוב למקום מגוריך לקבל פרטים עדכניים על התשלום לשנת 1987.

חתום עכשיו ותהנה מהנחה,
ומתנת "דבר" הספר המהודר
"לקסיקון לצמחי בית וקקטוסים"
בהוצאת "עם עובד".

כתובות סניפי דבר

תל־אביב, שינקין 45	טלפון 03-286141
באר־שבע, הרצל 42	טלפון 057-77043
חדרה, הרברט סמואל 66	טלפון 063-32296
חיפה, הנביאים 27	טלפון 04-642111
ירושלים, המלך ג'ורג' 16	טלפון 02-242203
כפר־סבא, ויצמן 95	טלפון 052-23301
נתניה, הרצל 31	טלפון 053-23148
פתח תקוה, ההסתדרות 19	טלפון 03-914728
רחובות, הרצל 168	טלפון 08-453798
טבריה, בנין רסקו	טלפון 067-20966
עפולה, ארלוזורוב 11	טלפון 065-93531

חן המקום

אל ארץ המכבים

לא צריך להיות מקורי יותר מדי · מלהציע טיול בחנוכה לאיזור מודיעין. באופן טבעי, הכיוון הוא לשם בית המכבים. אלא שהאמת היא, שבאיזור מודיעין נתחדשו דברים, וגם מי שהיה שם אלפי פעמים יוכל להתרשם מחדש מניחוחו של האיזור.

החידושים העיקריים הם יישובים חדשים ואלו שמות יפים יש להם: מכבים, מתתיהו, חשמונאים, נוסף, כמובן, על הוותיקים – שילת וכפר רות, נוסף על מגורה העתיד לקום, ולנילי – המרוחק יותר צפונה. באיזור בית־מעין עומד לקום יישוב עירוני בשם מודיעין, ובכך יהיה זה איזור מאוכלס כהלכה יישובים יהודיים, אולי כמו בימי החשמונאים. איזור זה, שעל הקו הירוק, היה ריק מיישובים יהודיים, שהמוחריים שבהם היו גמזו, כפר דניאל, בן־שמן וחדיד. רצועת היישובים היהודיים באיזור זה העתיקה 20 ק"מ מזרחה.

מה נעשה? פשוט, נמנה את האתרים שפוגשים בדרך, כשנקודת המוצא הוא גשר המחלף מעל הכביש המהיר לירושלים, אליו מתנקזות התנועה הן מהכביש המהיר, הן מכביש השרון המזרחי (איזור ראש העין) והן מאיזור לוד־רמלה. יוצאים מזרחה ועוברים ליד "יער בן־שמן" המפורסם, המוכר לכל, מקום נאה לחניה וללקיט פטריות. מעבר ליער פונה ימינה כביש אל "מצפה מודיעין" של הקרן הקיימת, שגם בו אפשר לחנות. כאן אפשר לצפות לסביב ואם באים בקבוצה ורוצים לערוך הסבר – ניתן להשתמש בספסלי האמפיתיאטרון כאן.

כעבור מרחק־מה פונה שמאלה כביש גישה למיתקן הצבאי "אדם", וכעבור זמן־מה פונה דרך כבושה אל "נאות קדומים", השמורה הלאומית של טבע הארץ במקורות ישראל, מפעל שאף הוא מוותיקי ההיאחזות באיזור. הסיור במקום נמשך בין שעה לשעות אחדות (טל. 08־33840). מחוברת הסידע שלהם למרגו, שלמקום ולאיזור מגיעים גם אוטובוסים קו 471 מתל־אביב לירושלים וכחזרה, העובר דרך יישובי מודיעין, וקו 15 מלוד ליישובים אלה.

כעבור מרחק־מה בכביש, נראה מימין מושב מבוא־מודיעים, שבצמוד למבניו ממערב נחשף מבנה ביזאנטי יפה. יש בו שרידים של בתי־בד, בהם ייצרו שמן. יש בכך להמחיש את משמעות ה"שמן של חנוכה" באיזור מצמיח זיתים זה, המרובה בתי־בד. ברגיל נחשב האתר מבנה חקלאי. אני מעלה את הסברה, שהשמן שיוצר כאן נועד לשימוש במנזר עצמו, לצורך תאורה והדלקת נרות בידי עולי־הרגל, כאן ואולי גם בבית הקבורה שיוחס בידי הנוצרים "לחשמונאים הקדושים". היישוב הוא דתי, אך תושביו אינם מתנגדים לכך שבשבת יחנו אנשים את רכבם ליד השער וייכנסו ברגל כדי להגיע למנזר. ביום חול אפשר לרכוש ביישוב משקאות וגראנולה מתוצרת מקומית.

מרחק־מה לאחר מכן באים לצומת מכבים, ליד הקברים המיוחסים לחשמונאים, מקום בו נערכים הטכסים המסורתיים, ולאנדרטה שלידם. כיום ידוע, שהקברים המעניינים המרוכזים באיזור זה הם מהתקופה הרומית, מאוחרים לזמנם של החשמונאים.

בטרם נזכיר מקום נוסף, שיש לו זיקה לקבריהם, נתאר את הדרך לחורבת אל־ראס, שליד הכפר מידיה, מקום הנחשב למקומם של החשמונאים – מודיעים. נוסעים בדרך הכורכר הטובה המוליכה מצומת המכבים הסמוך, ומוליכה ליישוב "חשמונאים", כקילומטר עד נחל מודיעים, לשדרה גדולה של זיתים. משם עולים ברגל בשביל לתל אל־ראס, שהדרך לא נותר ממנו. זה גם לא אתר גדול, ומתעורר ספק שמא אין זה מקום מודיעים הקדומה. אני מציע ללכת לאל־ראס בקבוצה, ורצוי שבידי מישהו לפחות יהיה נשק. לאל־ראס אפשר להגיע גם בכביש דרך נעלין, דרך בית־נחומיה וקיביה או דרך צומת בית־חורון, שמעבר לכפר רות ("צומת בית סירה") והרגתה.

ואילו בדרך הכורכר הטובה המוליכה מקברי המכבים צפונה, מגיעים כעבור קילומטר לחורבת הגרדי (כינויו של יוחנן בן־מתתיהו), גבעה הקשורה במלחמת השחרור, בה יש שרידי קבר שייח' ע'דבאוי. מצפון, מרחק כ־20 מטר, מצויים שרידי בניין שנחקר בידי הצרפתים גרן וקלרמון־גאנו במאה הקודמת. גרן חשב שזה קבר החשמונאים המפואר, קלארמון־גאנו שלל זאת. במחקרנו (עם זהר ברעם וחיים רייכר) הגענו למסקנה שלפחות זה הבניין שבתקופה הרומית המאוחרת והביזאנטית נחשב לקבר החשמונאים. יתר־על־כן, הגבעה של ח' הגרדי והגבעות מדרום לה (ומצפון ל"קברי המכבים") היו מיושבות בתקופה החשמונאית ויש בהם פריטי בנייה של מבני ציבור. יתכן, שדווקא כאן יש לחפש את מודיעים, מה גם שגבעת הגרדי נקראה אף היא במאה הקודמת "מידיה", שם הדומה למודיעים.

מצומת מכבים פונה כביש לשילת, שלידו נמצא "כפר החשמונאים" של נעמי וזהר ברעם, שבמשך שנים פיתחו וטיפחו בו את דמותו של כפר יהודי קדום. בנוסף על תצוגה של כלים ומיתקנים, יש במקום אפשרות לפעול, ליצור דברים שעשה האדם לפני תקופת הטכנולוגיה המתקדמת. המקום פתוח כל יום, כולל סוף־שבוע, מעשר וחצי עד שלוש (טל: 261617־08).

מכאן אפשר לנסוע למעלה בית־חורון, בדרכם של החשמונאים וקרבותיהם או לנסוע מצומת בית־חורון לעמק איילון ולפארק קנדה או בדרך המסלולים הישנה, המשקיפה על עמק איילון, עד לשעלבים, ומשם לרמלה־לוד.

• מצפה מודיעים

בכנס בטכניון:

"ייקור המים בארץ ישפר את החיסכון"

מאת יוסף מיכלסקי, סופר "דבר"

בתביעה לייקר את המים ולהוציא את ניצול משאבי המים מידי הצרכנים העיקריים, כלומר, החקלאים – יצאו אתמול רבים ממשתתפי הכנס בנושא המים שנערך אתמול בטכניון.

פרופ' אורי שמיר מהטכניון טען, כי יש להעלות את מחיר המים בצורה משמעותית כדי שהגורם הכלכלי ישפיע על החיסכון במים. לטענתו, בישראל צברו משך שנים גרעונות גדולים מאוד במאגרי מי התהום, והמדינה זקוקה לכמה שנים גשומות מאוד כדי להגיע ליציבות במשק המים.

פרופ' הלל שובל מהאוניברסיטה העברית טען, כי רק הוצאת ניהול משק המים מידי הצרכנים העיקריים, כגון החקלאים, תבטיח שימור משאב טבע ייחודי זה לטווח ארוך. הוא המליץ על מינוי נגיד לענייני מים שלא יהיה כפוף לשר החקלאות, ואשר בידיו תהיה השליטה וההכרעה על ההחלטות מהיכן ישאבו המים. לדבריו, יש להתחיל מיד בתוכנית־חירום להצלת מאגרי המים של רצועת החוף.

מזכיר מועצה דתית לשעבר חשוד בזיוף

(ע). – מזכיר המועצה הדתית לשעבר בכרמיאל, ישעיהו מאירוביץ (31), מואשם כי שילשל לכיסו המחאה שניתנה לו על־ידי תושבת המקום, בתמורה על רכישת חלקת־קבר בחיים. כן הוא מואשם בזיוף המחאות אחרות של המועצה הדתית וקבלת תמורתן.

כתב־אישום נגדו הוגש אתמול לבית־המשפט המחוזי בחיפה. סגן בכיר לפרקליט המחוז, עו"ד נאוה למפל־ינקוביץ, טוענת כי הנאשם שילשל לכיסו בשנת 1980 המחאה בסך 6,750 ש"ח שנתנה לו תושבת המקום תמורת רכישת קבר בחיים עבור אמה.

בסעיף אישום אחר טוענת התביעה הכללית, כי הנאשם זייף חמש המחאות של המועצה המקומית בכך ששירבט עליהן את חתימותיהם של יו"ר המועצה הדתית הגזבר, ובדרך זו הוציא מהמועצה כ־20 אלף שקלים ישנים.

התביעה מייחסת לנאשם אשמות של זיוף מסמכים בידי עובד ציבור בכוונה לקבל באמצעותו דבר, הפצת מסמך מזויף, גניבה ממעביד וגניבה בידי עובד ציבור.

שוחררו 3 מנהלי סוכנות פיאט שהוחשדו ביצירת מחסור מלאכותי

(ע). – שלושת המנהלים של סוכנות מכוניות לים התיכון, העוסקת ביבוא ושיווק מכוניות "פיאט", החשודים ביצירת מחסור מלאכותי במכונית "פיאט 127" ובהעלמת הכנסות – שוחררו אתמול בערבות, בבית־משפט השלום בת"א.

שופט השלום ראובן זיו הורה לשחרר את מנכ"ל החברה שלמה עזר, את גזבר החברה פאליק הרמן ואת מנהל המכירות יוסף דואינס בערבות עצמית של 150,000 ש"ח כל אחד.

נגד השלושה נפתחה חקירה מטעם אגף מס ההכנסה בעקבות חשד שיצרו במכוון מחסור מלאכותי במכוניות מדגם פיאט 127 וסיכמו עם סוכנים כי האחרונים ישלמו "מתחת לשולחן" 600 ש"ח על כל מכונית שהם משווקים.

בעוד העולם הנוצרי חוגג את "כריסמס", כשחם בבית ושלג בחוץ – עוררה אתמול השמש הישראלית את המשתזפים מתרדמת החורף שלהם (צילום: י.פ.פ.א)

סתת האבנים שהפך לפסל עשוי לבוא ארצה כאמן מצרי ראשון

תערוכת פסלי אבן שהעניק סאלם האמיד עודה לישראלים במתנה מוצגת עתה במרכז הלימודי האזורי ע"ש ג'ו אלון בנגב

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר" בנגב

המרכז הלימודי האזורי ע"ש ג'ו אלון, ליד קיבוץ להב שבנגב, מנהל מגעים עם גורמים ממשלתיים רשמיים במטרה להביא לישראל אמן מצרי־בדואי תושב חצי האי סיני, שפסליו מוצגים בתערוכה שנפתחה במרכז לפני כשבוע.

האמן, סאלם האמיד עודה, שאינו יודע כלל על קיומה של התערוכה, הציג בעבר מיצירותיו ביריד האמנויות שנערך בתל־אביב ב־1976. כאשר היה חצי האי סיני בשליטת ישראל, עסק סאלם האמיד עודה בסיתות אבני־ריחיים בשבט אחיוות, שמדרום־מערב לאילת. בהדרגה, החל עודה לפסל באבן, עיסוק האסור בתכלית האיסור על־פי דת האסלאם.

אנשי השבט, שלא ראו את הפיסול בעין יפה, דרשו מסאלם לעזוב את המקום. הסתת שגילה את הפיסול, לא ויתר על עיסוקו החדש, אך מושש לחייו, נאלץ לנדוד למקום מבודד וניזח בחצי האי סיני.

ישראלים חובבי אמנות שטיילו אז בסיני, זוכרים אותו יושב באיזור "קניון הכתובות" ומתפרנס ממכירת פסליו לעוברי־אורח. במרוצת הזמן, נאלץ לעזוב את המקום מחשש שיהיה מסרה לנקמתם של בני השבט הסמוך, שהיו בקשרים הדוקים עם שבטו שלו.

עודה, כבן 40, קיבל במהלך נדודיו בסיני, סיוע רב מהישראלים שפקדו את מקום מושבו. כאות תודה למאמציהם העניק להם האמן המצרי־בדואי במתנה רבות מיצירותיו.

כהערכה לעבודתו האמנותית, החליטה הנהלת המוזיאון לתרבות הבדווים במרכז ג'ו אלון, לקיים תערוכת פסלים של עודה ושל אמן בדווי נוסף, עלי סאלם, תושב הכפר לקייה שבנגב. מנהל המרכז, אבי נבון, ואוצרת המוזיאון, אורנה גורן, אספו 23 מהיצירות שעודה פיסל והעניק לישראלים.

גולת־הכותרת של התערוכה היא פסל בגובה של 1 מטר, המראה אשה מחזיקה בידה האחת את יונת השלום וכבש בידה השנייה. פסל זה הכין עודה כמחווה להסכמי קמפ־דיוויד.

"המפגש עם העולם המודרני וביקורו בגן־החיות בעת שהציג מיצירותיו ביריד האמנויות בתל־אביב, דירבנו אותו ליצור פסלי חיות שאינן מדבריות", נמסר מנהל המרכז, אבי נבון. לדבריו, הנהלת המרכז פנתה לפני כשבוע לשר משה ארנס, הממונה על המגזר הערבי מטעם הממשלה, וזה הבטיח לפעול בדרג מדיני־מיניסטריאלי, במטרה להביא לישראל את האמן לרגל הצגת תערוכתו.

"אם אכן הדבר יקרה", אמר נבון, "יהיה זה הביקור הראשון של אמן מצרי בישראל לאחר חתימת הסכמי השלום בין שתי המדינות".

מוזיאון ישראל, ירושלים · מוזיאון לארכיאולוגיה (רוקפלר)

שמחים להודיע לקהל הילדים (עד גיל 18), כי הכניסה לתערוכה

"חיות מן העולם העתיק"

תהיה חופשית לכל אלה הנושאים שמות בעלי־חיים.
(הסדר זה תקף לשבוע חנוכה בלבד, נא להביא תעודה מזהה).

היכונו כל העופרים, הזאבים, האריות, האיילות, הדבורות והיעלים - בואו בהמוניכם לחזות בפסלוני, ציורי ותבליטי החיות העתיקות בנות 5000 השנה.

התערוכה במוזיאון לארכיאולוגיה (רוקפלר), מזרח העיר, רח' הסולטן סולימן.
שעות הביקור: יום א' (28/12) - יום כניסה חינם 10־17; ב'־ה': 10־17; שישי ושבת: 10־14

מחלקת הביטוח (תואם) של משקי התק"ם

מעתיקה משרדיה מחר, יום ו' 26 לחודש, לבית התק"מ רח' סוטין 27 קומה ד'.

מספרי הטלפון: 03־244286
03־244287
03־244288
03־245271

תסיבת החדשות של "קול ישראל"

שידורי חדשות ויומנים –
עברית, אנגלית וצרפתית

עוברת ביום ה' 1.1.87

למרכז החדשות החדש
ברח' תורה מציון 15 רוממה, ירושלים
(ליד בניין הטלוויזיה).

מספר הטלפון של
מרכז החדשות – 383311.

לחברנו אברהם גור

משתתפים באבלך הכבד במות

אמך ז"ל

הנדסאי תעשיה וניהול כ"ג

מינהל המחקר החקלאי
מרכז וולקני, בית־דגן
משתתפים באבלו של
ישי ספרים
על פטירת
האב
הנהלת המינהל
ועובדי המדור לכלכלת מו"פ

סוף שנת הכספים!

זה הזמן להחליט על הוצאה מוכרת שתהיה השקעה מוכרת לכל השנה

זה הזמן לעשות את עסקת השנה, עכשיו, בסוף השנה

פרסום משולב
במדריך העסקי השנתי הטוב ביותר קוונים
ובעיתונים המובילים קווים הדרום
קווים המרכז
המגיעים לקהל המטרה שלך - כל השנה!

קבל שנה של פרסום בעיתונים מחיר ובתנאי תשלום נוחים

בתחילת השנה · לכל השנה · בסוף השנה

קווים הדרום + קווים המרכז + קוונים

התקשר עוד היום למחלקת המודעות "קווים" ו"קוונים"
הרצל 77 ת"א טל: 03-829903, 829590

זווית אחרת

לחנוכה - השי האדליק!

הופיעה מהדורה חמישית!

אבשלום קור

יופי של עברית!

מן השידור אל הכתב
הספר הסוחף של
משרד הבטחון - ההוצאה לאור
ו-ספרית מעריב

להשיג בחנויות הספרים ברחבי הארץ, או ישירות בחנות ספרית מעריב, דרך פ"ת 72א', תל־אביב.

משתתפים באבלה של המשפחה
והמועצה האזורית חוף הכרמל
במות
משה כביש ז"ל
בית מעגן מיכאל

אהוב ליבנו
דב פוד
איננו
הלויה התקיימה ביום ה' 25.12.86
המתאבלים:
אשתו: ברוריה
ילדיה: אברהם, מרים, בלהה
ובני משפחתם

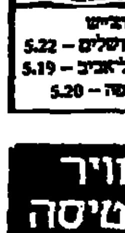

ב"ה
זמני הדלקת הנרות
פרשת השבוע
פרשת וישב
כ"ה בכסלו תשמ"ז

ע"ש		מוצ"ש	
ירושלים	4.05	ירושלים	5.22
תל־אביב	4.22	תל־אביב	5.19
חיפה	4.12	חיפה	5.20

המועצה הארצית של קופת־חולים
ההסתדרות הכללית של העובדים
בארץ־ישראל
קופת חולים

ישיבת המועצה הארצית

תתקיים ביום ראשון, ב' חנוכה כ"ו כסלו תשמ"ז – 28.12.86 בשעה 16.30, באולם הישיבות בבית ההנהלה המרכזית של קופת־חולים רחוב ארלוזורוב 101 תל־אביב.

סדר היום 1. דו"ח הועדה לשירותים רפואיים בנושא הרפואה המקצועית.
2. שונות.

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	‎-6 – 0	שלג
אמסטרדם	‎-9 – 0	גשם
בואנוס איירס	2 – 30	בהיר
הלסינקי	לא נמסר	
הונג קונג	8 – 23	מעונן
וינה	‎-4 – ‎-3	מעונן
ז'נבה	‎-8 – 0	בהיר
טוקיו	7 – 0	מעונן
טורונטו	2 – 4	מעונן
יוהנסבורג	4 – 27	בהיר
לונדון	0 – 5	גשום
ליסבון	3 – 3	בהיר
מאדריד	0 – 5	בהיר
מונטריאול	‎-8 – 0	מעונן
ניו־יורק	0 – 6	בהיר
סאן פאולו	6 – לא נמסר	גשום
פאריס	3 – 5	גשום
פרנקפורט	0 – 0	מעונן
ציריך	‎-7 – ‎-6	שלג
ריו דה ז'נרו	8 – 33	גשום
שטוקהולם	‎-5 – 2	שלג
שיקגו	0 – 4	מעונן

swissair

לצוות האחיות והרופאים
במחלקת אף אוזן וגרון
בבית־חולים איכילוב
תודה עבור הטיפול המסור
יעקב הפנר

מפעלי תובלה בע"מ
הזמנה מס' 584־12/86

פניה לקבלת הצעות להובלת אשלג

מסדום לדימונה ולאשדוד
בכמות של כ־150.000 טון
עבור מפעלי תובלה

1. פרטי וטפסי ההזמנה ניתן לקבל במזכירות החברה בבאר־שבע ובשעות העבודה הרגילות.
2. להסברים ובירורים ניתן להתקשר למר מ. זלאי טלפונים 057־74961, 057־31338
3. מועד אחרון להגשת ההצעות יום ו' 2.1.87 שעה 12.00

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
בקבוצת כימיקלים לישראל

אבלים
ומשתתפים בצער המשפחה
עם מותו של ידיד ביתנו
משה רוזנטל ז"ל
(משה כביש)
בית עין כרמל

בידם השלשים לפטירתה של
ציפורה ליפה
נתייחד עם זכרה
העליה לקבר יום ראשון 28.12.86 בשעה 16.00
משפחת מרגלית
וקיבוץ גן שמואל

המועצה האזורית חוף הכרמל
ויישוביה
אבלים על מותו של
משה רוזנטל (כביש) ז"ל
הנהלת המועצה האזורית
חוף הכרמל
ועובדיה

המועצה האזורית חוף הכרמל
ויישוביה
אבלים על מותו של
משה רוזנטל (כביש) ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה
כבישי כרמל
שותפות מחפרות כורכר
ישובי חוף הכרמל

לבני המשפחה
ולמועצה האזורית חוף הכרמל
אתכם באבל במות
משה רוזנטל ז"ל
מעובדיה המסורים של המועצה
מקיבוץ בית־אורן

מגוון שרותי בנק מקצועיים לנוחותך

סניפי בנק הפועלים ברחבי הארץ מעמידים לרשותך מגוון רחב של שרותים מקצועיים, שנועדו לתת תשובה הולמת לצרכים המיוחדים שלך ולסייע לך בקידום ענייניך הכספיים.

שרות ישיר - מאות מסופי "עדכן" משוכללים, תיבות שרות ומכשירי "בנק-קט" מאפשרים לך לבצע פעולות בנקאיות שונות בשרות עצמי, בשעות הנוחות לך.

שרות השקעות מקיף - גישה ייחודית המאפשרת לך לבנות תכנית השקעות אישית משולבת, בהתאם לצרכיך ולאפשרויות הכספיות שלך.

שרות עו"ש אישי - מסייע לך בניהול יעיל של החשבון השוטף שלך.

שרות סחר חוץ - מחלקות סחר חוץ בסניפים ומרכזי יצוא מיוחדים מסייעים לך בביצוע כל הפעולות הכספיות הקשורות בעסקי היצוא שלך ובקידומם.

שרות עסקים - מחלקות מיוחדות בעשרות סניפים ברחבי הארץ מתמחות במתן שרות בנקאי לבעלי עסקים.

בנק הפועלים

◊ ברכות להסתדרות בחגה ◊ ברכות להסתדרות בחגה ◊

תחומי הפעולה העיקריים של ההסתדרות

הסתדרות העובדים הכללית, שנוסדה ב־1920, מנתה בסוף 1986 כ־1.6 מיליון חברים ונשות חברים. אוכלוסיית ההסתדרות (חברים ובני משפחותיהם) מנתה כ־2.7 מיליון נפש, כ־63% מכלל אוכלוסיית המדינה.

העזרה ההדדית: כל חבר ההסתדרות מבוטח בביטוח רפואי בקופת־חולים הכללית. האוכלוסיה המבוטחת בקופת חולים הגיעה בסוף 1986 לכ־3.3 מיליון נפש, כ־77% מכלל אוכלוסיית המדינה. לרשות קופת־חולים עומדו 14 בתי־חולים, 1,290 מרפאות ו־15 בתי־הבראה. מסגרות נוספות של בטחון סוציאלי של ההסתדרות הן קרנות הביטוח והפנסיה, המבטיחות פנסיית זיקנה, שארים ונכות; וכן קרנות לצרכים סוציאליים כגון „משען", „דור לדור" ו„מבטיב".

האיגוד המקצועי כולל בתוכו את ההסתדרויות והאיגודים המקצועיים הארציים, את ועדי העובדים הארציים וכן אלפי ועדי עובדים ברחבי הארץ, שהם התאים הבסיסיים של ההסתדרות במקומות העבודה. האיגוד המקצועי, למסגרותיו, מתווה את המדיניות המקצועית ומנהל את המשא־ומתן עם המעסיקים בנושאי השכר, התנאים הסוציאליים ותנאי העבודה – במישור הארצי, המקצועי והמפעלי.

הפעולות הכלכליות של ההסתדרות מבוצעות במסגרת חברת העובדים השיתופית, המאגדת בתוכה את כל חברי ההסתדרות. מספר המועסקים במשק העובדים בסוף 1985 הגיע לכ־280,000, כ־22% מכלל המועסקים במדינה. כ־170,000 עובדים נמנו על הסקטור הקואופרטיבי, הנמצא בבעלותם העצמית של העובדים בו, כלומר – ההתיישבות העובדת וכן קואופרטיבים יצרניים ושרותיים. כ־110,000 עובדים הועסקו במשק המוסדי, הנמצא בבעלות הישירה של חברת העובדים, וכן במוסדות הארגוניים של ההסתדרות.

ארגון ומועצות הפועלים: כ־72 מועצות פועלים ברחבי הארץ מרכזות פעולת ההסתדרות במישור המקומי, לרבות העבודה השכונתית והקהילתית, והן המקשרות ישירות בין ההסתדרות ומוסדותיה לבין החבר במקום מגוריו. המתאם את עבודת מועצות הפועלים הוא אגף הארגון בוועד הפועל של ההסתדרות. פעולת ההסתדרות בקרב חבריה הערבים נעשית באמצעות מועצות הפועלים ועל־ידי המחלקה לשילוב (המחלקה הערבית לשעבר), המשולבת, כמחלקה, באגף הארגון.

תרבות וחינוך: פעילות מקפת, המיועדת לטיפוח שרותי תרבות, חינוך, השכלה, אמנות והסברה לחברי ההסתדרות נעשית בידי המרכז לתרבות ולחינוך. במסגרת זו מאורגנות השתלמויות, הרצאות, מופעלים חוגים, נערכים סימפוזיונים וכיו"ב. הפעולות להרחבת השכלתם של חברי ועדי העובדים והשתלמותם מתרכזות בבתי־ספר לפעילים ובבית־ספר־ערב במיגוון של סמינרים, קורסים וימי עיון.

„נעמת", מועצת הפועלות לשעבר, היא חלק בלתי נפרד מההסתדרות. היא מטפלת בבעיות האשה והאם העובדת, עקרת הבית והנערה, בנושאי הייעוץ המשפטי, חקידום וההכשרה המקצועית והחקלאית, מוסדות הילדים, מסגרות ההתנדבות, קליטת העלייה וכיו"ב.

חינוך מקצועי מטעם ההסתדרות ניתן על־ידי 18 בתי־ספר תיכוניים־מקצועיים, ו־28 בתי־ספר לחניכים של רשת „עמל". „נעמת" עוסקת בהכשרה מקצועית לנשים ונערות, והסתדרות הפקידים – בנושאי פקידות ומינהל.

נוער, צעירים, סטודנטים וספורט: ההסתדרות מקיימת מועדוני צעירים ברחבי הארץ. ארגון הסטודנטים חברי ההסתדרות והתאחדות הסטודנטים ההנדסאים והטכנאים מסייעים לסטודנטים בענייני עבודה ושכר ומקיימים פעולות תרבות וחברה.

בהסתדרות הנוער העובד והלומד מאורגנים כ־100,000 נערים ונערות. היא עוסקת בהגנה מקצועית, בפעולות חינוך חברה ובהכשרה גרעינים להתיישבות.

התאגדות „הפועל" היא ארגון הספורט של ההסתדרות, עוסקת ב־19 ענפי ספורט במסגרת 937 סניפים.

הרשות לצרכנות של ההסתדרות שוקדת על הגנת הצרכן וטיפוח תודעת הצרכנות, ומנהלת מאבק בהפקעות מחירים, בזיופי טיב ומשקל ובליקויים בשרותים.

הביקורת בהסתדרות ממונה על הבטחת טוהר המידות וסדרי מינהל תקין. כל חבר יכול לפנות למוסדות הביקורת בערעור או תלונה.

דימוקרטיה תעשייתית. על מנת לקדם את הזדהות העובדים עם המשק שבבעלות חברת העובדים מפעילה ההסתדרות, באמצעות האגף לדימוקרטיה תעשייתית שלה, תכנית מקפת לעידוד שיתוף נציגי העובדים באחריות, בניהול וברווחים במפעלי משק העובדים, ולעידוד השיתוף בכלל המשק הממשלתי והציבורי.

תחיקת עבודה. על מנת לממש את זכויות העובדים ולהרחיב את הישגיהם הסוציאליים – יוזמת המחלקה לתחיקת עבודה בהסתדרות הצעות לקידום תחיקת העבודה והתחיקה הסוציאלית ופועלת ליישומן וביצוען.

„...הַשֶּׁבַח לַגָּדוֹל בַּבָּנָאִים
אֲשֶׁר יָדְעָה הָאָרֶץ בְּקוֹמָה"
(נתן אלתרמן)

להסתדרות
בחגה

ברכת

להסתדרות הכללית
בחגה
שלוחות מיטב ברכותינו
להמשך דרכה ופעלה המבורך

ספרי
מרכז להפצת
הספר העברי בע"מ

להסתדרות הכללית
בחגה

תלווינה אתכם
ברכותינו הנאמנות
לחיזוק וביצור
[illegible] ההתיישבות והמדינה

חזקו ואמצו!

קדמה לקדמה לקרמה

להסתדרות הכללית

בחגה־חגנו

מיטב הברכות
להמשך הפיתוח והטיפוח
של משק העובדים
ומעמד העובדים במדינה

כור בית כור

מזכירות מועצת פועלי ירושלים ועובדיה
מברכת את
ציבור העובדים
בירושלים

בחג ה־66 להסתדרות הכללית
ומאחלים שגשוג ורווחה כלכלית

ניסן הרפז
מזכיר ההסתדרות בירושלים

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
בית מרכז הרשת, תל־אביב, רח' קהילת קיוב 15, ת.ד. 303, מיקוד 61002, טלפון 497444

קהילת „עמל"
תלמידים, הורים, צוותי מורים, ועובדי מינהל
שולחים ברכה
להסתדרות הכללית
ביום חגה
ברכה
להמשך קיום השליחות לבנין חברה מתקדמת שוויונית וצודקת,
חברה של עזרה הדדית, קדמה והשכלה.

„עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים,
בתי ספר לחניכים ובתי ספר תעשייתיים, נתיבים טכנולוגיים
בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

להסתדרות הכללית
בישראל
בחגה ה־66
ברכתנו החמה
להמשך הקידום והפיתוח

בית המשביר המרכזי

מפלגת העבודה

להסתדרות הכללית
ביום חגה
שלוחה ברכת
חברי מפלגת העבודה
להמשך פעלה האמיץ
למען האדם העובד במדינה

להסתדרות הכללית
של העובדים
ולחבריה
מעוז לבטחונו הכלכלי והסוציאלי
של העובד

ברכה

מבטחים
מוסד לביטוח סוציאלי
של העובדים בע"מ

להסתדרות העובדים
ולכל חבריה

עוד לא מאוחר
להתחיל מחדש!

עם עובד

להסתדרות הכללית

לחג ה־66

כה־לחי!

נעמת

להסתדרות הכללית

בחגה

שלוחות ברכות נאמנות

להמשך ביצור החברה
והמשק במדינה

כור סחר
החטיבה לסחר בין־לאומי

ברכה
להסתדרות
בחגה

מכל הפועלים העובדים והגימלאים
המבוטחים בקרן „נתיב"

הנהלת נתיב
קרן הפנסיה של פועלי ועובדי
מפעלי משק ההסתדרות בע"מ

להסתדרותנו – מעוזנו
בחגך
עוד נבנך ונבנית
ברכת בוני הארץ ומוסדותיהם

הסתדרות פועלי הבנין
קרן הביטוח והפנסיה
של פועלי הבנין
ועבודות ציבוריות

להסתדרות הכללית

על פעלה הנכבד למען
החברה והמשק בישראל
שלוחה ברכתנו ביום חגה

סיעת ל"ע בהסתדרות
מושבי העובד הציוני
קיבוצי הנוער הציוני

להסתדרות הכללית
ברכות לחג ה־66
והצלחה בפעלכם למען
ציבור העובדים בישראל

מגן
קרן פנסיה
ההנהלה החברים והפנסיונרים

קליטת עולים. הטיפול בקליטת עולים מטעם ההסתדרות נעשה באמצעות המדורים של המחלקה לקליטה ופיתוח ובאמצעות מועצות הפועלים ורכזי הקליטה שלהן.

גזברות ההסתדרות ממונה על הכנסות הפעילות התקינה של ההסתדרות, שלוחותיה ומוסדותיה מבחינה תקציבית. הגזברות מכינה ומגישה את התקציב השנתי לאישור מליאת הוועד הפועל, כאשר ביצוע התקציב מתחלק לסעיפים העיקריים הבאים: מימון פעולות הוועד הפועל, אגפיו ומחלקותיו; מימון פעולות מועצות הפועלים; הקצאות לארגונים ומוסדות; מימון אירועים; פעולות פנים ובינוי.

מינהל והדרכה: האגף למינהל והדרכה בוועד הפועל של ההסתדרות הוקם, בתחילת 1978, בעקבות החלטה על ביצוע רפורמה ארגונית במוסדות ההסתדרות. האגף הוא המסגרת לגיבוש המדיניות בתחומי מינהל והדרכה למוסדות הארגוניים של ההסתדרות ולפיקוח על תיאומה ויישומה. האגף פועל באמצעות שלוש מחלקות: תנאי עבודה, כוח אדם והדרכה, וארגון ושיטות.

קשרי החוץ של ההסתדרות מבטיחים קיום יחסי ידידות מסורתיים עם הסתדרויות עובדים ברחבי עולם, במדינות תעשייתיות ותיקות ובארצות מתפתחות כאחת.

ההסתדרות מקיימת את המכון האפרו־אסיאני והמכון ללימודי עבודה וקואופרציה לאמריקה הלטינית בתל־אביב, ונציגויות מדיניות בארצות־הברית, באירופה ובאמריקה הלטינית.

שרותי ההסתדרות במגזר הערבי ניתנים באמצעות מועצות הפועלים והמוסדות המקומיים של ההסתדרות כאשר הישובים הערביים מסונפים – לצורך קבלת שירותי ההסתדרות – למועצת הפועלים שבאזורם.

רשות השיפוט בהסתדרות עוסקת בפיקוח חברתי על פעילותם של מוסדות ההסתדרות ומפעליה, וכן על שלוחותיה ונציגיה – מבחינת טוהר המידות ומבחינת הזיקה והנאמנות לחוקת ההסתדרות וקיום החלטותיה.

מבקר ההסתדרות עוסק בבקורת על מוסדות ההסתדרות ומפעליה הארגוניים, המשקיים ומוסדות העזרה ההדדית.

המכון לחקר תנועת העבודה ע"ש פ. לבון בתל־אביב הוקם כדי להפיק לקחים רעיוניים, היסטוריים ותנועתיים מעשיים, במחקר ובלימוד – מנסיונה

(המשך בעמוד 8)

ניסן הרפז: קופ"ח משפרת ומייעלת את שרותיה לחבר בירושלים

מאת: חיים מכן

„מתוך כ־460 אלף תושבים בירושלים, 335 אלף נפש מבוטחי קופ"ח של ההסתדרות הכללית. ביניהם כ־54 אלף ערבים ממזרח ירושלים", זאת מסר ניסן הרפז, מזכיר ההסתדרות בירושלים.

בסיור שערך הרפז במרפאות קופ"ח בבירה בלווית מנהל המחוז רוני מזרחי נמסר, כי במחוז ירושלים פועלות 168 מרפאות, בהן: 43 מרפאות עירוניות בעיר ירושלים, מכון לב, תחנת איבחון, 2 מכוני פיזיותירפיה, מכון רנטגן, שתי מעבדות מרכזיות, יחידה לטיפול בקשיש, מרפאות מקצועיות וארבע מרפאות שיניים.

הרפז אמר, כי ההסתדרות עושה רבות לשפר ולייעל את השרות לחבריה במרפאות קופ"ח בכלל ובירושלים בפרט.

לדבריו, בתכנית המחוז לבנות ולהרחיב 14 מרפאות בשכונות שונות כגון: הר־נוף, פסגת זאב, גבעת מרדכי, גילה ב', מקור ברוך, רמת שרת ועוד.

מנהל המחוז רוני מזרחי אמר כי 40% מתקציב המחוז, המגיע ל־90 מיליון שקלים, מופנים לצרכי אישפוז בבתי חולים. לדבריו, על אף ההתרחבות וההתייעלות בשרותים, בבניה ובהרחבת מרפאות נוספות, הרי שמספר העובדים לא עלה, והוא עומד על 1300 עובדים (1000 משרות מלאות).

„הישגיה של קופ"ח בירושלים ותרומתה לאוכלוסיה היהודית והערבית כאחת, הם הוכחה לכך, שרק רפואה צבורית, דרך קופ"ח, היא הטובה והיעילה ביותר, לכן צריך להמשיך ולחזק את קופ"ח למען מאות אלפי מבוטחיה, ויש לגדוע מן השורש את הרפואה השחורה – המכה בכל חלקה טובה", סיכם ניסן הרפז.

אות שנת משחקי הפועל ה־13

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
האגף לצעירים, נוער, סטודנטים וספורט
התאגדות לתרבות גופנית "הפועל"

שנת משחקי "הפועל" הוכרזה - עד לפתיחת משחקי הפועל ה־13, ביום העצמאות ה־39, 4 במאי 1987.
הועדה הבין זרועית של ההסתדרות החליטה לקיים בתקופה זו מבחני כושר גופני לכל אזרח במדינת ישראל.
כל אחד אשר יעמוד באחת מהדרישות יהיה זכאי לקבל את אות משחקי "הפועל" (תעודה אישית + סמל מיוחד).

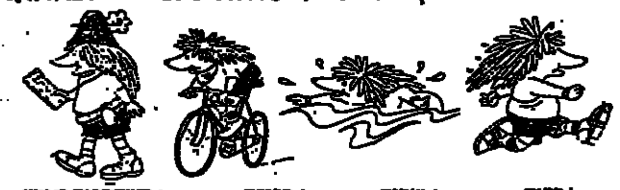

ריצה 1000 מ' לגברים 300 מ' לנשים	שחיה למרחק 300 מ'	רכיבה על אופנים למרחק 10 ק"מ	השתתפות באחד מהאירועים העממיים המאורגנים ע"י "הפועל"

דמי השתתפות בסך 3 ש"ח, בצרוף אשור מתאים, יש להעביר למטה משחקי "הפועל" ת.ד. 7170 תל־אביב. טלפון: 03-260181

להסתדרות הכללית
ביום חגה ה־66
שלוחה ברכת חברים נאמנה
להמשך הצלחה בפעלה למען
ציבור העובדים והמשק בישראל
ההנהלה והעובדים
קו־אופ. רשת הריבוע הכחול

להסתדרות הכללית
בחגה
שלוחה ברכת חברים
יחד נפעל לחילוץ החברה
ומשק המדינה מן המיצר
אל עתיד טוב יותר
ברוח תנועת העבודה
התנועה הקיבוצית המאוחדת

להסתדרות הכללית
בחגה
המשיכו ללחום למען זכויות
העובדים והגמלאים בישראל
בית ראשוני פועלי ציון
מכון רינגלבלום
הוצאת ספרים ע"ש י.ל.פרץ

להסתדרות הכללית
בחג ה־66 ליסודך
המשיכי להצעיד חבריך לקראת עיצוב, פיתוח
וצמיחה של המשק ובניית חברה ערכית ויוצרת
בית סולל־בונה

משען MISHAN
להסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
ברכות
יישר כח, שגשוג וצמיחה
ביום חגה ה־66
מרכז משען

להסתדרות הכללית
בחגה ה־66
ברכת
המרכז החקלאי

להסתדרות הכללית
בחגה
איחולי הצלחה
והגשמת היעדים
בברכת חברים
אגד

להסתדרות הכללית
בחגה ה־66
שלוחה ברכת חברים חמה להמשך הדרך
כה־לחי!
קרן ביטוח ופנסיה לפועלים חקלאים ובלתי מקצועיים בישראל
מנהל הקרן – אורביב ראובן
האיגוד הארצי לפועלים חקלאיים שכירים
מזכיר האיגוד – אביבי חיים

רבבות פועלי תל־אביב – יפו
מברכים את
ההסתדרות
במלאות לה 66 שנה
תדי קאופמן
מזכיר מועצת פועלי תל־אביב – יפו

להסתדרות הכללית
בחגה
שלוחות ברכותינו הנאמנות
המשיכו בדרככם הברוכה
לשכת המס המרכזית
והלשכות המרחביות

ברכות
להסתדרות הכללית
בחגה ה־66
תנובה

להסתדרות הכללית
ביום חגה
ברכת חברים נאמנה.
בית ברל
ההנהלה והעובדים

זר ברכות
להסתדרות
בחגה
בית ספר לפעילי
ההסתדרות
ע"ש זלמן ארן

ברכות חמות
להסתדרות הכללית
בחגה
המשיכו בפעלכם למען ציבור
העובדים במדינת ישראל
"הכח"
קואופרטיב להובלה בראשון לציון בע"מ
03-942226

קרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ
מברכת את
ההסתדרות הכללית
בחגה ה־66
להמשך קידום רווחתו
ובטחונו הסוציאלי
של העובד והגימלאי בישראל

להסתדרות הכללית
בחגה
ברכת חזק ואמץ
דוד כהן
ובית מרכבים בע"מ

להסתדרות בחגה
מיטב הברכות
להמשך הקידום
ולתיאוק הסולידריות הפועלית
הבינלאומית
המכון האפרו־אסיאני

هكذا من الاصل

הפועל פ"ת תמשיך במאמציה לזכות בפרס הראשון ב"טוטו"

מאת ברוך דהן

גביע הטוטו, שיחליף השבת את הליגה הלאומית, יקטע את המירוץ הלאומי, אך יאפשר לקבוצות ללקק את פצעיהן ולצבור שעות מנוחה לקראת המשך המאבק על הכתר.

המפעל הרישמי השלישי של הכדורגל הישראלי לא עורר עד־כה עניין רב, אולי משום שהקבוצות לא התייחסו אליו ברצינות הדרושה. לא נראה, כי חידוש המאבקים על פרסי ה"טוטו" יהווה אטרקציה לאוהדים. צפוי שיתוף של שחקני הספסל והרצת שחקני נוער כדי לאפשר לכוכבים לנוח ולהנות מפגרה קצרה.

בית א'

מחזיקת "גביע הטוטו", קבוצת הפועל פ"ת תתייחס ברצינות לטורניר, בעיקר משום שהוא מוכיד לה דקות מרגשות וגם משום שאיפתה להגן על התואר.

פ"ת תארח את האלופה, הפועל ת"א, השקועה בבעיות בקבוצתיות ואין לה כמעט עניין במפעל הזה. שתי הקבוצות יוכלו לנהל קרב פתוח עם סיכויים שווים.

מכבי נתניה, שטרם התאוששה מהפסדה לבית"ר ירושלים, תנסה לנחיל הפסד בכורה לבני־יהודה. ל"זהובים" אין, אולי, שאיפות מופרזות, אך הם יבקשו לפחות לשמור על מאזנם הנאה. יתרון לנתניה.

בית ב'

שמשון, המצוייה בכושר טוב, תשתדל לנצל את המשחק הרישמי עם הפועל כפ"ס כדי לשמור על מתח ספורטיבי. גם האורחים ירוצו הרכב טוב במטרה למנוע מפולת אצל השחקנים. צפו למאבק מעניין בין שתיים מהיותר מצליחות בכדורגל הישראלי.

בית"ר נתניה תשוב ותציב את הרכבה הצעיר מול "הירוקים" מחיפה. אם יאפשר המאמן החיפאי לכמה צעירים לצבור ניסיון, תוכל נתניה לאזן את הכוחות. בכל מקרה, לחיפה יהיה יתרון משמעותי.

בית ג'

שני משחקים שקולים יהיו בבית זה. מכבי יבנה, שגברה לפני שבועיים על מכבי פ"ת בליגה, תשוב ותשחזר את העימות הזה עם כוונות לרשום נצחון נוסף. לאור הירידה בכושרה של פ"ת ניראים סיכויי המארחים להשיג את מטרתם יותר מטובים.

בית"ר ת"א, לאחר הפסד להפועל ת"א, תנסה להתנחם מהישג ב"דרבי" אחר מול מכבי ת"א. יהיו, ודאי, פנים חדשות בהרכבים, ואולי הדבר יוסיף תנופה. שקול.

בית ד'

הלהיט של הליגה, בית"ר ירושלים, תתמודד עם המפתיעים מלוד. הרכב חסר של הירושלמים יאפשר ללודאים לחלום על הפתעה. עם זאת, נראה, כי הבירה תשיג נצחון נוסף בסדרה.

הפועל באר־שבע, המדרדרת באחרונה, תשתדל לטעום טעם נצחון על חשבונה של מאכזבת אחרת, מכבי יפו. לאור הנסיגה הדראסטית אצל האורחים, יהיו לבאר־שבע דקות מתוקות.

טבלות

בית א'			
1. מכבי נתניה	2	1:3	6
2. בני יהודה	2	3:4	4
3. הפועל ת"א	2	2:1	1
4. הפועל פ"ת	2	4:2	0
בית ב'			
1. כפר סבא	2	1:9	6
2. שמשון ת"א	2	3:3	3
3. מכבי חיפה	2	3:1	3
4. בית"ר נתניה	2	9:3	0
בית ג'			
1. מכבי יבנה	2	3:4	4
2. מכבי ת"א	2	3:4	3
3. בית"ר ת"א	2	1:1	2
4. מכבי פ"ת	2	2:0	1
בית ד'			
1. מכבי יפו	2	1:4	6
2. בית"ר ים	2	3:3	3
3. הפועל לוד	2	3:3	3
4. הפועל ב"ש	2	5:2	0

שוודיה תנסה לזכות פעם נוספת בגביע דייוויס

בשנה הרביעית ברציפות תתייצב מחר שוודיה לגמר גביע דייוויס, מול נבחרת אוסטרליה, על מגרשי הדשא באיצטדיון קויונג במלבורן.

ב־1983, באותה עיר מלבורן, הפסידה נבחרת שוודיה בראשות מטס וילאנדר, במשחק הגמר, אולם ב־1984 זכתה בגביע בעיר גוטבורג, נגד ארה"ב, ושנה לאחר מכן, במינכן, נגד מערב גרמניה.

הפעם לא תהנה שוודיה משרותיו של הטניסאי הטוב ביותר שלה, ווילאנדר, שויתר על תחרות זו משום שהוא עומד להתחתן ב־3 בינואר בדרום־אפריקה.

אולם, העדרותו לא תמנע בעד שוודיה מלשאוף לנצחון נוסף.

הנבחרת השוודית תהיה מורכבת משטפאן אדברג, אלוף אוסטרליה, יואקים ניסטרום, מיכאל פרנפורס ואנדרס יאריד.

בראש נבחרת אוסטרליה, אחת ממדינות הטניס הגדולות ביותר (היא זכתה 25 פעם בגביע דייוויס מאז 1900) יעמוד פאט קש, שחזר לכושרו לאחר פציעות.

לידו יתייצבו פול מקנאמי, ג'ון פיצג'ראלד ופיטר מקנמרה. שלושת השחקנים הללו לא השיגו תוצאות גדולות בטורנירים השנה, אולם במגרש ביתי ובייחוד על דשא האהוב עליהם, הם יהיו ללא ספק יריבים קשים.

המשחקים יתנהלו בימי שישי, שבת ויום ראשון. (ע"ר וע"צ)

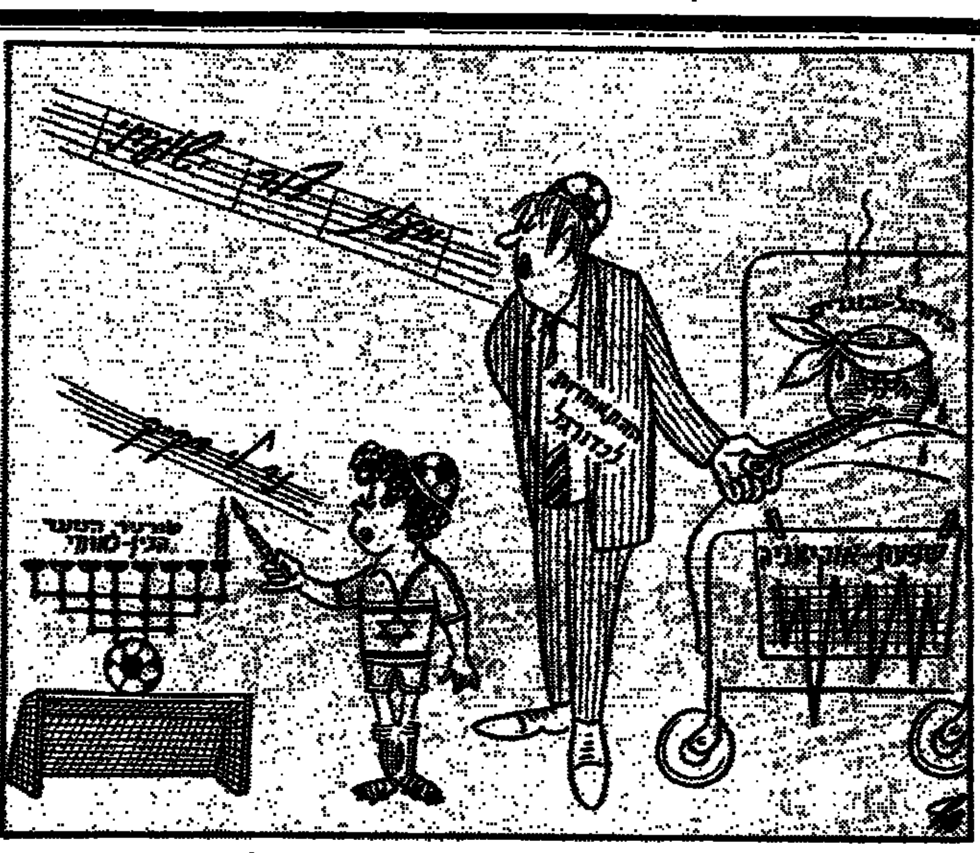

טורניר הנוער הבינ"ל יפתח מחר במשחק יוון – רומניה

מאת אשר גולדשלגר

טורניר הנוער הבינ"ל יפתח מחר ב־2.30 אחה"צ בשערים, במשחק בין נבחרות הנוער של יוון ורומניה. שתי הנבחרות הן מהבולטות בטורניר ועשויות להאבק על הבכורה. יוון כבר זכתה בעבר באליפות הטורניר.

נבחרת יוון הגיעה שלשום לישראל ואף ערכה אימון ראשון. יריבתה נבחרת רומניה אמורה להגיע היום לישראל וספק רב אם תספיק להתאמן עד למשחק מחר אחה"צ.

המשחק בין שתי הנבחרות מעורר סקרנות בקרב המקורבים לנוער. גם נבחרת הנוער הישראלית תחזה מחר אחה"צ במשחק.

טורניר הנוער הבינ"ל יפתח באופן רשמי רק מחרתיים במשחק הנבחרת הישראלית מול שווייץ בשעה 3.30 אחה"צ באיצטדיון רמת־גן. המשחק ייערך במעמד שר החינוך והתרבות יצחק נבון, שנתן חסותו לטורניר. יקדם לפתיחת המשחק טקס חגיגי שייערך באיצטדיון בהשתתפות ראש העיר המארחת אודי עמית.

נבחרת הנוער הישראלית התכנסה אתמול אחה"צ כייתר הנבחרות במלון "יהלום" בנתניה. כל 18 השחקנים הגיעו למלון. המאמן כהן הורה לערוך אימון ראשון אחה"צ.

מנהל הנבחרת אברהם בנדורי מסר אמש, כי הנבחרת תערוך היום שני אימונים, אולם לא תקיים משחק מבחן. הנבחרת תתאמן גם מחר בבוקר ואחה"צ תצא לשערים לחזות במשחק בין רומניה ויוון. ביום ראשון צפוי לנבחרת אימון בוקר קל וכאמור אחה"צ המשחק מול שווייץ.

נבחרת שווייץ עמדה להגיע אמש לישראל.

ביום א' מירוץ הלפיד ה־42: הרץ הראשון – בריילובסקי

מאת ניסן פריימן

כדורגלן מכבי חיפה, דניאל בראיילובסקי, עולה חדש מארגנטינה, נבחר להיות הרץ הראשון שישא את לפיד מודיעין, במירוץ הלפיד ה־42 שיחל ביום ראשון.

בטקס הדלקת הלפיד ליד קברות המכבים במודיעין בבוקר יום ראשון ישתתפו מ"מ יו"ר מכבי ישראל, עוזיקם מילצ'ן, יו"ר מכבי העולמי, מייקל קוהוזי, יו"ר מכבי הצעיר, מתי שטיינר וראש מחלקת העליה והקליטה בסוכנות, חיים אהרון.

לצד בריילובסקי ישתתפו גם הכדורגלנים אבי רן ממכבי חיפה ושלום תקוה ממכבי נתניה. הלפיד יועבר בשישה מסלולים שונים לכל רחבי הארץ ובהמשך "ימריא" כנמל בן־גוריון לתפוצות.

במסלול הריצה הראשון יהיה ממודיעין לירושלים אל יד ושם, רחבת הכתל, הכנסת ובסיומו הדלקת נר שני של חנוכה בנוכחות נשיא המדינה, חיים הרצוג. המסלולים האחרים יגיעו לת"א, נתניה, חיפה, ראשל"צ וגדרה ואזור השומרון.

ביום שלישי ייצא הלפיד לארה"ב עם שליחת תנועת מכבי הצעיר, אסנת ינושבסקי, חיילת בת 18 מאשקלון. בשבוע הבא תשתתף בטקס המרכזי בנוכחות ראש עיריית ניו־יורק, אד קוץ'.

ביום חמישי יצא הלפיד לצרפת עם נציג התנועה, אביחי אלבז ולאירופה המערבית והצפונית.

ברוך בג בן 85

מליאת מרכז הפועל צירנה השבוע מלאת 85 שנה לברוך בג, מוותיקי הפועל, מראשוני המינוך הגופני בארץ ומקים מכון־וינגייט.

מנכ"ל הפועל, יצחק אופק, קיבל בברכה את ברוך בג ורעייתו פרידל, בציינו את תרומתו הגדולה להפועל, אליו הצטרף מיד עם עלותו לארץ ישראל בשנת 1929.

ברוך בג היה המארגני הכינוס השלישי של הפועל ואף שימש כשליח ראשון של ההסתדרות ב־1934 בפולין.

ברוך בג העלה זכרונות בציינו את תרומתה הגדולה של הפועל לספורט בארץ ישראל ובמדינת ישראל.

לבעל השמחה העניק מנכ"ל הפועל מגן למזכרת.

מילצ'ן: בשנה הבאה פלייאוף צמצום וזרים

מאת פ. ניסן

"אנו מצויים בעיצומו של המו"מ בנושא צמצום הליגה בכדורגל ל־14 קבוצות", אמר אתמול מ"מ יו"ר מכבי ישראל, עוזיקם מילצ'ן.

מילצ'ן הוסיף, כי גם בנושא קיום הפלייאוף בכדורגל, דוגמת הכדורסל, קרובה ההסכמה. לגבי שילוב שחקנים זרים בליגה הישראלית, אמר מילצ'ן, שיש סיכוי שתתקבל החלטה חיובית.

"אני מאמין שבשנה הבאה דברים אלה יתקיימו", סיכם מילצ'ן.

אלוף האופנים גרמני הורשע בפיצויים באשמת "הטלת טרור בטלפון"

אלוף רוכבי האופנים של מערב־גרמניה, דיטריך תוראו, נידון אתמול בבית משפט בפרנקפורט לקנס על־תנאי ולתשלום פיצויים על טרור לילי באמצעות הטלפון נגד ידידי דירת אחתו.

ביולי ובאוגוסט, טילפן תוראו במשך שלושה לילות רצופים אל זוג הדיירים והפחיד אותם, כנראה בכוונה להניעם לעזוב את הדירה בה התגוררו בפרנקפורט.

סכום הקנס על־תנאי נקבע 9000 מרק וכן גם סכום הפיצויים. (ע"צ)

ששה מתוך שמונה משחקי הטוטו בארצית יהיו אחה"צ; שנים מחר

מאת שמואל טל

המגרה שנכפתה על קבוצות הליגה הארצית בגלל טורניר הנוער הבין־לאומי, תנוצל על ידם לקיום המחזור השלישי בגביע הטוטו. כבר היום יקרכו ששה מתוך שמונה המשחקים. השניים האחרים יתקיימו מחר.

בלי כוונה מראש, שוכבו בבית אחד ארבע קבוצות הנאבקות במסגרת הליגה על כרטיס העליה ללאומית. לפיכך זהו הבית המעניין ומסקרן ביותר.

שני משחקי הבית יערכו היום. בעכו תארח הפועל המקומית את סגנית המוליכה, הפועל חדרה, במשחק בו כל תוצאה תתקבל כטבעית. המשחק השני יהיה ביהוד ובו תתמודד הקבוצה המקומית עם הפועל ירושלים הדוהרת ללא מעצורים. אם תמשיך ירושלים להפגין את הרמה שהפגינה לאחרונה היא תחזור גם ממשחק זה עם נצחון.

בבית שנים מדורגת בראש המוליכה בליגה, הפועל חיפה, שזכתה עד כה במלוא הנקודות. הדיפאים יתארחו היום אצל הפועל בית־שאן ויסתפקו כנראה בנקודה. המשחק השני יהיה מחר ויפגיש ברמלה את בית"ר המקומי עם הפועל טבריה המאכזבת. הביתיות מעניקה יתרון למארחים.

שבוע אחרי שנפגשו בליגה תחזורנה היום קבוצות הפועל ר"ג ומכבי רמת־עמידר לעימות בגביע הטוטו. המשחק יהיה היום במכתש בגבעתיים וצעירי הפועל ישאפו לנקום את הפסדם בליגה. מכבי שעריים תתארח היום אצל סוגרת הטבלה, הפועל דימונה. כל תוצאה להוציא נצחון שעריים תתקבל כהפתעה.

הפועל צפרירים חולון השיגה את מלוא הנקודות בבית ארבע. מחר יצפינו החולונים לנהריה במטרה להוזר משם עם כל הנקודות. ביום טוב הם מסוגלים לכך. הכח ר"ג והפועל מרמורק, שתי קבוצות הנאבקות על חייהן בליגה יפגשו היום במגרשה של הראשונה. משהודרדרו מלוח התחתית ישתדלו להפגין כדורגל פתוח ומהנה. כל תוצאה אפשרית.

הטבלות

בית א'			
1 הפועל עכו	2	2–4–1	4
2 הפועל חדרה	2	3–3	2
3 הפועל ים	2	1–1	2
4 הפועל יהוד	2	3–6	1
בית ב'			
1 הפועל חיפה	2	8–2	6
2 בית"ר רמלה	2	3–5	3
3 הפועל טבריה	2	2–4	3
4 בית־שאן	2	1–3	0
בית ג'			
1 מכבי שעריים	2	4–1	6
2 דימונה	2	2–1	4
3 רמת־עמידר	2	0–1	1
4 הפועל ר"ג	2	2–5	0
בית ד'			
1 צפרירים	2	9–1	6
2 מרמורק	2	3–4	3
3 הכח ר"ג	2	1–6	3
4 בית"ר נהריה	2	1–3	0

בליגה א'

גם בליגה א' לא יהיה מחר מחזור משחקים רגיל. במקום זאת יערך סיבוב גביע.

במשחק המרכזי במחוז הצפון תארח מכבי חדרה את הפועל רעננה. יתר המשחקים: קרית־שמונה – אחי נצרת; טירת הכרמל – הפועל טירה; עליה כפ"ס – מכבי עפולה; מכבי טמרה – קרית אתא; בית"ר חיפה – בני טמרה.

דרום: הפועל אזור – קרית אונו; בית"ר באר שבע – הפועל רמלה; ראשון לציון – בית שמש; אור יהודה – הפועל אשקלון; לזרוס חולון – הפועל בת ים; רמת השרון – קרית גת.

נבחרת הכדורסל להכנות אחרונות לטורניר חג־המולד

מאת משה כהן

נבחרת ישראל בכדורסל תמשיך היום את הכנותיה הסופיות לקראת צאתה ביום חמישי לטורניר חג המולד בשוויץ.

מנהלי קבוצת מכבי ר"ג החליטו אתמול לבטל את משחק האימון של קבוצתם מול הנבחרת. הדבר הכעיס ללחוץ את מנהלי הנבחרת, שניסו לאתר יריבת אימון אחרת לנבחרת.

שחקני הנבחרת יקיימו אימונים באולם הפועל חולון היום ומחר. ביום ראשון יהנו השחקנים מנופשה. ביום שני תרדים הנבחרת לבאר־שבע, כדי לשחק בטורניר בין־לאומי, שיערך במקום מול הפועל ר"ג או אליצור רמלה.

ביום שלישי תשחק הנבחרת מול מכבי ראשל"צ מחוזקת וביום רביעי תקיים הנבחרת שני אימונים לקראת צאתה ביום חמישי לשוויץ.

• נבחרת הנוער בשוויץ, עד גיל 16, עומדת להגיע היום לארץ, כדי לקיים שורת תחרויות נגד נבחרות ישראל בשוויה. הנבחרת מונה שמונה שחיינים ושמונה שחייניות. בראש המשלחת המבקרת יעמוד יו"ר איגוד השחיה של שוואיה.

• טורניר הטניס הכל בשאר במשפחה יערך בימים שישי שבת במרכז הטניס בהדר יוסף. בטורניר זה ישתתפו חלק מטניסאים ידועים מהעבר והווה.

בן ג'ונסון "אתלט השנה"

בעל הישג השנה בריצה ל־100 מטר, הקנדי בן ג'ונסון, נבחר על־ידי עתון האתלטיקה האמריקאי הנודע "טרק אנד פילד ניוז" כ"ספורטאי השנה".

ג'ונסון הקדים בבחירה את האמן הניגרי ביירי איטו ואת בעל ארבע מדליות זהב אוליפמפיות בלוס־אנג'לס, קרל לואיס, שנבחר השנה שלוש פעמים על־ידי ג'ונסון.

התנהגות בית"ר מאיימת על בית"ר ים אם תשחק עם קבוצות גרמניות

[illegible]

הונגריה ודנמרק יפתחו מחר את טורניר הנערים

מאת ניסן פריימן

טורניר הנערים הבין־לאומי בכדורגל ייפתח מחר בהרצליה במשחק בין נבחרות הונגריה ודנמרק, המשחקות בבית א' עם ישראל.

ההונגרים מועמדים לזכות בבכורה. במשחקי אליפות העולם, לפני שנה, דורגו בצמרת הגבוהה ובמשחקים ביבשת הוכיחו יכולת טובה.

במשחק שני מחר ייפגשו מחר רומניה ויוון, המשחקות בבית ב' בצוותא עם מלטה. ישראל הוגרלה בתבוון לבית הקשה, כדי להכשירה למשחק נגד בליגה במוקדמות גביע העולם.

הנבחרת שלנו תיכנס למעגל המשחקים ביום ראשון נגד הונגריה וביום שני תתמודד נגד דנמארק. ביום רביעי ייערכו משחקי חצי הגמר (בנבחרת הצלבה) בהשתתפות שתי הראשונות מכל בית. ביום חמישי יהיו משחקי הדירוג הסופיים.

הפתיחה הרשמית של מפעל התרוף הבין־לאומי, הכולל את טורניר הנוער הי"ג, תהיה ביום ראשון באיצטדיון ר"ג במעמד סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון.

תחומי הפעולה העיקריים

(המשך מעמוד 7)

המיוחד של תנועת העבודה הישראלית – על רקע הבעיות המשותפות לה ולתנועות העבודה בעולם.

המחלקה להשכלה גבוהה מסייעת בטיפוח לימודי העבודה במוסדות ההשכלה הגבוהה בישראל, ומעודדת עבודות להארים אקדמיים במסגרות אלו.

המכון למחקר כלכלי וחברתי: ליד הוועד־הפועל של ההסתדרות פועל מכון למחקר כלכלי חברתי, שמתפקידו לספק נתונים ויעוץ לצורך גיבוש ועיצוב המדיניות המקצועית והחברתית של ההסתדרות.

המחלקה לשיכון ובנייה עוסקת בסיוע לזוגות צעירים, חיילים משוחררים, בספחות מרובות ילדים, תושבי שכונות מצוקה ועולים במציאת פתרונות דיור, לרבות הקלה הכרוכה המשכנתאות וההלוואות, ועידוד בנייה להשכרה בתנאים סבירים.

ועדת התעסוקה מטפלת באיתור מוקדי האבטלה ובגיוס גופי המדינה והמשק להבטחת התעסוקה הקיימת וליצירת מקורות תעסוקה נוספים.

בצרכים הדתיים של חברי ההסתדרות מטפלת המחלקה לסיפוק צרכי דת, באמצעות מדורה להווי ומסורת דתית, לסיפוק צרכי דת במועצות־הפועלים, לבתי־כנסת והמדור לכשרות.

המחלקה לתפוצות מטפלת בקשרים עם קבוצות המהוות את גרעיני החוגים של ידידי ההסתדרות בעולם.

לשכת דובר ההסתדרות היא הכלי שבאמצעותו מקיימת ההסתדרות מגע שוטף עם אמצעי התקשורת.

"דבר" הוא עתונה היומי של ההסתדרות, שיעדיו הוגדרו כמתן מידע מקיף ויסודי על הנעשה בארץ ובעולם, הרחבת אופקים והעמקת הידע של הקוראים, ומתן ביטוי לשאיפותיו ומאבקו של ציבור העובדים לבניית חברה בעלת תוכן סוציאלי ומוסרי.

"עם עובד" היא הוצאת הספרים של ההסתדרות, פרסומיה מקיפים מגוון רחב של נושאים – תרבותיים, ספרותיים, עיוניים ומקצועיים, ומשרתים רבבות קוראים ברחבי הארץ.

לשכת המס המרכזית מרכזת את המס האחיד המשתלם על־ידי חברי ההסתדרות והארגונים המסונפים לה, מנהלת את כרטיסיית חברי ההסתדרות ומופקדת על הוצאת פנקסי החברות לוועידת ההסתדרות וליתר מוסדותיה הנבחרים.

כן מקיימת ההסתדרות את **ארכיון העבודה**, ובו יותר מ־50,000 תיקים של חומר היסטורי בתולדות תנועת העבודה. **לשכת הקשר עם הכנסת** מסייעת בהגברת מעורבות ההסתדרות בפעולות החקיקה של הכנסת. **הקרן לעידוד המחקר** מסייעת בידי החוקרים בתחומי מדעי־הרוח והמדעים המדוייקים כאחד. **הקרן לעידוד השכלה** מעניקה מילגות לתלמידי בתי־ספר על־יסודיים.

מתוך "ההסתדרות הכללית – מבנה ופעולות" מאת גבריאל ברזל.

להסתדרות
בחגה

שנת תנופה לצמיחה כלכלית
והעמקת השיוויון החברתי

מישלב
מכון ישראלי להשכלה
חבר מוריו ועובדיו

להסתדרות הכללית
ומוסדותיה

בחגבם
שאו ברכה נאמנה
להמשך הפיתוח והטיפוח
של משק העובדים ומעמד העובדים

הקיבוץ הארצי–השומר הצעיר

קואופרטיב דפוס אחדות
מברך את
ההסתדרות
במלאת לה 66 שנה

אחדות
דפוס אופסט ובלט
אגודה קואופרטיבית בע"מ
תל־אביב, רח' לבונטין 5
טל' 03-614403/5

להסתדרות
הכללית

בחגה

שלוחות ברכותינו
להמשך תנופה וקידום
ברות מעמד העובדים

ארגון עובדי חברת החשמל
המזכירות הארצית

תדיראן
מברכת את
ההסתדרות
הכללית
ביום חגה.

להסתדרות הכללית

בחגה

כה־לחי!

עדין

ביח"ר לשוקולד, ופלים וממתקים בע"מ
הוד השרון, אזור התעשיה, טל' 052-38173

להסתדרות העובדים
הכללית

בחגה – חגנו

ברכות נאמנות

החקלאות במושבה – המרכז החקלאי
ניר למושבה בע"מ
אגבד
ארגון קניות של חקלאי המושבה

להסתדרות הכללית

בחגה

מיטב הברכות
להמשך קידום מעמד העובדים
ולביצור משק העובדים

מפעלי פלדה מאוחדים בע"מ
מקבוצת מפעלי כור

להסתדרות הכללית

לחגבם ה־66

שאו ברכותינו הנאמנות
הגבירו חיל!

מאפיה קואופרטיבית אחדות
רח' הברזל 32 תל־אביב,
טל' 03-473026, 494008

שבוע מסחר סוער הסתיים ברגיעה

מאת שמואל רוזנבלום*

שבוע מסחר מלא באירועים חיצוניים שיוויעו את שוק המניות הסתיים בקול דממה תוך רגיעה מלווה בהתייצבות. מסכת האירועים היתה מגוון לכתלי זירות המסחר הבורסאיות, והמחישה בפעם נוספת עד כמה רגישה הבורסה להצהרות פוליטיות שהתכנה בינן לבין המציאות הבורסאית רחוקה מרחק רב ביותר. בתחילת השבוע שעבר התחיל שוק המניות להתאושש קימעא מההצהרות וההכחשות שנתנו פוליטיקאים שונים בנושא המיסוי על הבורסה. עוד תהליך ההתאוששות והאמון מקבל צביון חיובי, הגיע מ"מ רה"מ שמעון פרס וטרף את קלפי המשקיעים בהודיעו על תמיכתו במיסוי הבורסה. הודעתו של פרס מסמלת יותר מכל את חוסר הרצינות שנתגלה בוויכוח פוליטיקאים כלפי רגישות שוק ההון. יש לקוות שלקח "ההודעות והבשורות" לעם היושב בציון ישא להבא ביטוי באופן רציני יותר ופחות פופוליסטי. במצב שכזה ממתינים מרבית הפעילים להתבהרות לגבי סעיפיה השונים של התוכנית הכלכלית והרפורמה בשוק ההון. רק לאחר קבלת החלטות סופיות והפסקת מסעי הליחשושים למיניהם ניתן יהיה לצפות לחזרת הבורסה לתלם פעילות חיובי. מקורבי השוק ידעו אתמול לספר לכל המעוניינים, שמבחינתם החשוב ביותר הינו היטול אי הוודאות. עידן של חוסר ידיעה מביא לדעתם לרפיון ותלישה בפעילות בשוק ההון. ראוי לזכור שהטלת אחוז מס מחזור תפגע בבירור בנפח העיסקאות הבורסאי ותגרום לקיטון משמעותי בפעילות. מבחינה זו צודק יו"ר מועצת המנהלים של בנק הפועלים הפרופסור ברגלס המסביר שמיסוי צריך או יכול להגיע לאחר שהפעילות תחזור למסלול תנפח כספי סבירים, ולאו דווקא כעת כשהמצב אינו דווקא מזהיר. יש לקוות שבזמן הקרוב נשמע הכוונות בנושא המיסוי, ואלה תהיינה רציניות מספיק ע"מ לאפשר רגיעה המשך התייצבות בשוק המניות.

כלל סחר – פתיחה ורודה

שלשום נפתח המסחר בהנפקת חברת כלל סחר. האופציה התרשה של החברה ירדה שלשום בכ־20% וגם אתמול נרשם לה היצע שנקלט במהירות. באג"ח של כלל סחר נרשמה ירידה בשיעור 6% שלשום. לאג"ח נרשם היצע אתמול שנקלט במהירות. מניית כלל סחר "צנחה" אתמול ב־10% תוך היצע גדול. בסה"כ פתיחת המסחר בכלל סחר היתה כאמור צוננת עד מאוד. אין ספק שעצם פתיחת המסחר בעיתוי המיסוי הבורסאי היוותה גורם חשוב בקבלת הפנים הבלתי נלבבת לחברה. אין ספק שהשקעה לטווחי זמן ארוכים במניית כלל סחר עשויה להניב פירות ריאליים נאים.

עליות שערים במרבית נ"ע

להלן ניכר מנ"ע הכבדים דוגמת שופרסל, דלק, אי.די.בי. פיתוח, דיסקונט השקעות ושורה נוספת וגדולה נרשמו עודפי ביקוש מלווים בעליות שערים. עודפי הביקוש היו קטנים בדר"כ וזוהי כנראה הסיבה הבולטת לאי התערבות מוכרים גדולים במהלך המסחר. המוכרים העדיפו אתמול לאפשר עליות שערים "חופשיות" בחלק מנ"ע במקום להתערב במסחר ולמכור כמויות סחורה בלתי משמעותיות. למרבית המניות הבנקאיות שבהסדר נרשמו עודפי ביקוש בינוניים עד כ־1180 ע.נ. בבל"ל. עליות השערים היו קלות למדי ונפח המחזורים מצומצם בעיקר. ככלל נמנעו אתמול רבים מהמשקיעים לפעול בשוק עקב חוסר הוודאות הבורסאי והחשש לנזקים כספיים מיותרים. אי פעילות זו מצאה ביטויה באופן בולט בעודפי הביקוש או ההיצע כמובן בנפח הכספי. להלן מהמניות הקלילות, דוגמת אמבין 5, לוינשטיין 5, מאמי ערבה ושורה ארוכה של נ"ע קלילים נוספים, נרשמו עודפי ביקוש מלווים בעליות. נרגו מהנוף הכללי מניות קרמני הוכחת באחזקה לטיפול אגרסיבי ביותר. ונרשמו בהן עודפי ביקוש גדולים בשיעור של כ־35,000 ע.נ. מלווים בעליות שערים נאות ביותר. כוכב פירסמה חברת קרמני מאזן חיובי ואתמול הילקה קרמני 800% מניות הממה. אין ספק שעליות השערים בקרמני הודו ביותר והסיבה לכך אינה ברורה די הצורך. בשבוע הבא תנפיק חברת אופנת ברוך אופציות בבורסה בשווי כספי של כמיליון דולר בקירוב. הנפקה זו תרכז עניין רב הודות מגרר להתאוששות השוק מחר גיסא, ומאידך גיסא ליכולת לשוק הנפקה קטנה יחסית בשוק המצבי בבעיה. ביקוש 4430 ע.נ. בקפסאות פח 1 הביא לעליה של 2.9% במחזור של 3146 ע.נ. מניות הפטרוכימיים עלו ב־4.6%, טבע עלו ב־2.2%, דלק עלתה ב־3.9%, בנוסף לאי התערבות המוכרים במהלך המסחר, הוסברה עליית השערים כ"מיקצה שיפורים" בקרנות הנאמנות לקראת סוף השנה. מניות מתכת סדום עלו ב־8.2% לאחר פעילות ערה באחרונה עקב מכירת חבילת מניות גדולה מחוץ לבורסה. גם במניות ספקטרוניקס 5 שעלו ב־4.2% הורגשה פעילות דומה אף היא על רקע רכישות מחוץ לבורסה. פעילות ערה באינקובה – אתמול נפתח המסחר במניות אינקובה לאחר דיונים והקפאת המסחר במשך כשבוע. למניות אינקובה 1 שאוחדו עם מניות אינקובה 5 נרשם היצע גדול. תנודות השער בזכויות ובמניות אינקובה היו חדות יחסית.

הודעות הבורסה

סקורפיוס – הרווח הנקי ההצי־שנתי של החברה הסתכם בסך של 566.5 אלפי ש"ח. זהו גידול בשיעור 158% בהשואה למאזן הקודם שהסתכם בסך 207.4 אלפי ש"ח.

קבנשטיין – הרווח הנקי במחצית 1986 הסתכם בסך של 324 אלפי ש"ח בהשואה לרווח בשיעור 2.2 מיליון ש"ח אשתקד.

רשפים – החברה הפסידה במחצית השנה שהסתיימה בספטמבר 1986 סך של 1.9 מיליון ש"ח, בהשואה לרווח בשיעור 2.1 מיליון ש"ח אשתקד.

דנקנר – החברה הפסידה 693 אלפי ש"ח, בהשואה להפסד קודם בסך 804 אלפי ש"ח אשתקד.

פימ – דירקטוריון הבורסה יקבל דיווח מצוות שהוקם ע"י הדירקטוריון לבדיקת פרשת פימ.

ציקלון – החברה הפסידה 916 אלפי ש"ח בהשוואה להפסד קודם בשיעור 1878 אלפי ש"ח.

פריקלס – רווח חצי־שנתי של 55 אלף ש"ח בהשואה ל־2.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואה שנתית דולרית בבנקאיות

בל"ל	15.50%
פועלים ע"ש	15.54%
אי.די.בי. רג'	15.65%
דיסקונט א'	15.67%
מזרחי ע"ש	15.65%

מדדי מניות ואג"ח

להלן פירוט השינויים במדדי המניות והאג"ח המצוטטות בבורסה ביום המסחר של 24.12.86 שבו היתה ירידת שערים תקפה.

	מדד יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	122.92	−1.33
מדד כללי ללא הבנקאיות	158.54	−3.12
מדד אג"ח כללי	117.80	−0.12
אג"ח צמוד מדד	119.89	−0.03
אג"ח צמוד מט"ח	94.48	−0.49
ס"כ נפח המחזור הכספי:	14 מיליון ש"ח.	

רגיעה בדולר השחור

בימים האחרונים נפוצו שמועות על התעוררות בדולר השחור ועליית שערו. בירור שערכנו מגלה שהמסחר בדולר השחור מצוי בשפל ואיננו מבטא חששות לפיחות. עליית השער בדולר השחור נעה סביב אגורה אחת בלבד, ושערו עומד על כ־1.51 ש"ח.

* הכותב הינו יועץ השקעות

לתרומת דם פנה למגן דוד אדום הקרוב.
זכור! תרומת דם אחת מקנה ביטוח דם עבורך ועבור משפחתך ולך.
מנת דם חיים לאדם

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
אב	4307.93	4250.96
אבוקה	379.51	372.12
אגוז	204.58	205.58
אדיר	1396.38	1369.06
אדום	2022.06	1982.85
אופיר	1691.12	1670.46
אור	391.01	382.89
אורין	140.80	140.04
אורלי	226.72	225.05
אורן	651.98	648.81
אייל	3330.58	3265.04
איילת	4081.57	3993.55
אירוס	4286.41	4193.44
איתן	621.91	609.29
אלון	518.87	515.72
אלמוג	612.42	600.47
ארז	517.37	511.88
אש	125.19	122.49
אשל	167.68	166.88
אתרוג	201.35	200.27
בדולח	2025.86	1984.86
ברוש	424.19	422.20
ברק	417.84	415.61
ברקת	762.55	758.81
גביש	1244.63	1220.49
גבע	907.81	894.33
גדין	634.43	622.06
גיא	8251.37	8129.06
גיל	2613.13	2562.86
גלית	529.10	526.57
דובדבן	326.24	324.74
דוכיפת	582.80	571.57
הלב	193.06	191.77
רורון	1298.19	1272.97
רותן	226.77	222.40
דליה	447.25	439.33
דרור	362.72	355.77
דקל	323.03	321.52
הדס	324.40	321.46
הדר	441.12	432.80
זהבית	2686.47	2629.17
זוהר	17487.24	17229.31
זיו	16254.50	16013.50
זמיר	769.19	759.86
חוחית	128.67	126.92
חליפין	118.58	118.06
חלמיש	576.89	574.12
תן	119.34	118.86
טופז	1214.94	1186.53
טל	4656.66	4685.28
יובל	712.11	703.75
יהלום	1832.96	1797.17
יסודות	356.60	353.24
ישרה	596.90	583.95
כוכב	917.43	899.48
כחל	116.91	114.61
כלנית	496.65	487.83
כספית	637.43	634.06
כרמל	123.85	121.35
כתר	974.77	• 956.24
להט	3822.55	3748.37
למשקיע	103481.4	101631.07
לפיד	310.76	304.73
לקט	1559.98	1528.29
לשם	871.72	867.35
מבחר	1058.79	1037.79
מבטח	3051.23	3021.66
מגד	199.89	196.91
מגוון	2826.54	2799.02
מגל	665.88	658.31
מור	1408.38	1388.31
מורן	751.17	744.12
מטח	25127.97	24607.19
מימד	783.99	768.32
מעוף	3383.13	3317.39
מעיין	675.62	662.40
מקשה	905.50	901.23
מרגלית	1109.96	1088.42
מרווח	100.72	100.30
מרום	1035.39	1014.85
נגה	22955.25	22615.87
נופך	733.23	729.97
נטע	419.76	411.55
נילי	4934.27	4861.74
סביון	496.09	486.83
סגולה	122.31	120.77
סלע	888.84	884.35
סנונית	621.02	613.40
סער	672.18	659.43
ספיר	498.73	498.73
עדיף	727.91	719.50
עדית	1912.11	1902.57
עידן	6333.41	6240.76
ענבר	1123.04	1098.36
ענת	2082.19	2061.95
עפרוני	582.13	569.38
ערמון	131.41	130.79
פיא	1344.05	1317.56
צבר	502.11	492.11
צופית	558.60	547.63
צוק	106.16	106.16
צמיד	901.02	888.45
צמיחה	6920.97	6819.95
צברת	1572.02	1541.08
קלע	1861.18	1851.88
רונית	15570.56	15432.88
רימון	108.95	108.72
רקפת	602.33	592.39
רשף	669.54	655.24
שביט	705.61	691.88
שוהם	828.22	820.69
שירה	345.72	343.25
שמיר	326.73	322.71
שרטב	691.86	682.16
שסק	672.26	655.89
שקד	163.83	163.01
תאנה	202.09	201.15
תדהר	429.87	429.87
תירוש	446.33	•444.26
תפוז	196.14	195.21
תפוח	180.72	179.46
תרשיש	1315.70	1299.79
תשרי	418.45	412.53

שערי אגרות חוב

הסידרה	השער	השינוי בנקי
4% מלווה (100% הצמדה)		
ש4001	632822.0	
ש4002	560000.0	
ש4003	552200.0	
ש4004	545000.0	
4.25% מלווה מדינה (שניה)		
ק-301 תשואה 4.12%		
4101	322.3	−2.1
ק-302 תשואה 4.27%		
4102	128.8	−1.0
4103	123.7	−1.0
ק-303 תשואה 4.26%		
4104	119.7	−.1
4301	119.7	−.1
4302	113.9	'
4303	113.0	−.1
4304	111.1	−.1
ק-304 תשואה 4.68%		
4105	97.2	−.7
4106	94.6	−.6
4107	91.6	−.6
ק-321 תשואה 4.55%		
4201	112.5	
4202	110.4	+.1
4203	108.2	
4204	104.4	+.1
4205	102.3	
4206	100.3	
4207	99.9	
4208	98.5	+.1
4209	96.3	+.1
4210	93.7	+.1
ק-322 תשואה 4.69%		
4211	90.1	−.8
ק-342 תשואה 4.18%		
4305	101.6	+.1
7%		
ק-201א' תשואה 3.50%		
ש3601	35462.0	−640.0
ק-201ב' תשואה 3.05%		
ש3602	33176.0	+20.0
ק-202א' תשואה 3.15%		
ש3603	30742.0	−304.0
ק-202ב' תשואה 2.55%		
3604	* 28187.0	+835.0
ק-203א' תשואה 3.05%		
ש3605	25267.0	+288.0
ק-203ב' תשואה 3.10%		
ש3606	23752.0	+232.0
ק-203 ב' תשואה 2.71%		
ש3607	22393.0	+11.0
ק-203 תשואה 2.29%		
ש3608	21964.0	+13.0
ק-204 א' תשואה 2.50%		
ש3609	20752.0	+12.0
ק-204 ב' תשואה 2.44%		
ש3610	18760.0	+10.0
ק-204 ב' תשואה 2.55%		
ש3611	18043.0	−26.0
ק-204 תשואה 2.32%		
ש3612	17685.0	+141.0
ק-205 תשואה 2.45%		
ש3613	16352.0	+10.0
ש3614	15888.0	+9.0
ש3615	14670.0	+8.0
ש3616	13430.0	+7.0
ק-206 תשואה 2.38%		
ש3617	12708.0	+88.0
ש3618	12061.0	+85.0
ש3619	11099.0	+78.0
ק-207 תשואה 2.38%		
ש3620	10781.0	+106.0
ש3621	10167.0	+102.0
ש3622	9170.0	+94.0
ק-208 תשואה 2.60%		
ש3623	8517.0	+46.0
ש3624	8020.0	+44.0
ק-209 תשואה 2.60%		
ש3625	7328.0	+15.0
ש3626	6779.0	+15.0
ש3627	6287.0	+13.0
ק-210 תשואה 2.60%		
ש3628	5788.0	+19.0
ש3629	5423.0	+18.0
ש3630	5127.0	+17.0
ק-211 תשואה 2.58%		
ש3631	4716.0	−3.0
ש3632	4531.0	−3.0
ש3633	4281.0	−2.0
ק-212 תשואה 2.76%		
3634	3733.0	−19.0
ש3635	3530.0	−18.0
ש3636	3399.0	−18.0
ק-213 תשואה 2.77%		
ש3637	3190.0	−56.0
ש3638	2970.0	−52.0
ש3639	2719.0	−48.0
ק-214 תשואה 2.54%		
ש3640	2271.0	+22.0
ש3641	1969.0	+20.0
ק-215 תשואה 2.80%		
3642	1732.0	−4.0
ש3643	1502.0	−5.0
ק-216 תשואה 2.79%		
3644	1368.0	−7.0
3645	1234.0	−6.0
4.25% מלווה מדינה (גליל)		
ק-231 תשואה 4.04%		
3701	1001.0	+24.3
ק-232 תשואה 4.49%		
3702	744.1	−21.5
ק-233 תשואה 4.64%		
3703	652.3	+.5
3704	558.2	+.4
ק-251 תשואה 4.61%		
3751	294.3	−.2
ק-252 תשואה 4.66%		
3752	117.7	−1.9
3753	113.0	−1.9
ק-253 תשואה 4.66%		
3754	105.6	−.8
3755	101.5	−.8
3756	97.9	−.8
3757	96.0	−.7
3758	94.1	−.8
3759	93.7	−.8
3760	92.4	−.7
3761	90.3	−.7
3762	87.8	−.8
3763	85.1	−.7
ק-261 תשואה 4.65%		
3791	86.3	
ק-271 תשואה 4.61%		
3826	106.9	−.4
3827	104.8	−.4
3828	101.1	−.3
3829	99.1	−.4
3830	97.1	−.4
3831	96.7	−.4
3832	95.3	−.4
3833	95.2	−.4
3834	90.7	−.4
ק-290 תשואה 4.63%		
3901	109.5	−.7
3902	104.2	−.7
3903	103.4	−.6
3904	101.5	−.8
ק-281 תשואה 4.67%		
3861	91.7	+.1
7%-8%-4% מלווה פיתוח ומדינה (80% הצמדה)		
ש3202	— הפסקת מסחר —	
ש3203	209100.0	
ש3204	206100.0	
ש3205	203800.0	+300.0
ש3206	201900.0	
ש3210	196300.0	
ש3211	199400.0	
ש3212	196000.0	
ש3213	183000.0	
ש3214	172370.0	−1700.0
6%		
ש3501	174549.0	
ש3502	173900.0	
ש3503	181416.0	
ש3504	155500.0	+2815.0
ש3505	147440.0	+3200.0
7%		
ש3521	148500.0	
ש3522	145800.0	
ש3523	133420.0	+120.0
ש3524	133200.0	
ש3525	132506.0	
ש3526	129720.0	+120.0
ש3527	126370.0	−950.0
ש3528	123820.0	
ש3529	124500.0	
ק-704 תשואה 2.98%		
ש3530	121681.0	+71.0
ש3531	121388.0	+71.0
ש3532	117834.0	+69.0
ש3533	117690.0	+69.0
ש3534	110967.0	+65.0
ק-705 תשואה 3.02%		
ש3535	111085.0	+26.0
ש3539	104678.0	+24.0
ק-706 תשואה 2.84%		
ש3536	111302.0	+46.0
ש3537	111170.0	+45.0
ש3538	104639.0	+42.0
ש3540	104460.0	+41.0
ש3541	100930.0	+40.0
ש3542	100817.0	+32.0
ש3543	95890.0	+30.0
ק-707 תשואה 2.94%		
ש3544	95877.0	+314.0
ש3546	97666.0	+327.0
ש3547	97435.0	+329.0
ש3548	97318.0	+328.0
ש3550	92367.0	+318.0
ש3551	91883.0	+320.0
ק-708 תשואה 2.88%		
ש3545	97488.0	+56.0
ש3549	92103.0	+53.0
ש3552	84550.0	+50.0
ש3554	84403.0	+50.0
ש3555	84403.0	+50.0
ק-709 תשואה 3.00%		
ש3553	83837.0	+15.0
ש3571	72714.0	+9.0
ק-710 תשואה 3.00%		
ש3556	80214.0	+12.0
ש3558	80115.0	+11.0
ש3559	77276.0	+11.0
ש3560	73149.0	+9.0
ש3561	72931.0	+9.0
ק-711 תשואה 2.72%		
ש3557	81288.0	+761.0
ש3572	73943.0	+742.0
ק-712 תשואה 3.10%		
ש3573	72840.0	−396.0
ש3574	67163.0	−366.0
ש3577	67116.0	−377.0
ש3578	61992.0	−351.0
ק-713 תשואה 3.10%		
ש3575	66922.0	+39.0
ש3576	66721.0	+39.0
ש3579	61585.0	+37.0
ק-714 תשואה 2.86%		
ש3580	57706.0	+33.0
ש3581	52494.0	+30.0
ש3582	48419.0	+29.0
ש3583	45007.0	+22.0
ק-715 תשואה 3.00%		
ש3584	44502.0	+284.0
ש3585	42194.0	+277.0
ש3586	38214.0	+257.0
ש3588	38167.0	+262.0
ק-716 תשואה 3.00%		
ש3587	38327.0	+137.0
ש3591	34929.0	+128.0
ש3592	34887.0	+128.0
ש3593	34824.0	+127.0
ק-717 תשואה 3.21%		
ש3589	34627.0	−168.0
ש3594	33010.0	−165.0
ש3596	31544.0	−162.0
ש3597	31430.0	−162.0
ק-718 תשואה 3.00%		
ש3590	34701.0	+94.0
ש3595	33066.0	+91.0
מ 2	110.6	
3.	111.4	+.1
סדרה 4	107.2	
מימון 157	120.6	
מימון 160	110.2	
תדן 2	111.6	+.2
מ 82	110.1	
מ 85	115.8	
בנין סר א	106.0	
ן 1	107.5	+.5
ן סדרה 2	105.9	
5% מלווה פיתוח ומדינה (בחירה במלוה צמודה)		
ש2001	144700.0	+1300.0
ש2002	142800.0	
ש2003	137500.0	
ש2004	138500.0	
ש2005	130200.0	
ש2006	129600.0	−575.0
ש2007	127700.0	+500.0
ש2008	125400.0	
ש2009	128000.0	
ש2010	127350.0	−200.0
ש2011	124400.0	−400.0
ש2012	124050.0	
ש2013	124200.0	−700.0
ש2014	120320.0	
ש2015	119000.0	
ש2016	122560.0	
ק-108 תשואה 3.43%		
ש2017	117933.0	−288.0
ש2019	117606.0	−306.0
ש2020	114162.0	−298.0
ק-109 תשואה 3.07%		
ש2018	119354.0	+406.0
ש2021	115502.0	+410.0
ק-110 תשואה 3.27%		
ש2022	107756.0	+64.0
ק-111 תשואה 3.10%		
ש2023	108901.0	+64.0
ק-112 תשואה 2.92%		
ש2024	101969.0	+276.0
ש2027	98348.0	+276.0
ש2031	93984.0	+275.0
ק-113 תשואה 3.20%		
ש2025	102123.0	−309.0
ש2026	101753.0	−312.0
ק-114 תשואה 3.27%		
ש2028	98285.0	+59.0
ש2030	93457.0	+48.0
ק-115 תשואה 3.30%		
ש2029	92748.0	−617.0
ש2033	88109.0	−611.0
ש2035	80855.0	−585.0
ק-116 תשואה 3.30%		
ש2032	93891.0	−695.0
ש2034	88677.0	−683.0
ש2036	81376.0	−654.0
ק-117 תשואה 2.92%		
ש2037	77524.0	+45.0
ש2052	65080.0	+38.0
ק-118 תשואה 2.52%		
ש2038	78830.0	+1182.0
ש2040	75927.0	+1179.0
2051	71857.0	+1152.0
ק-119 תשואה 2.20%		
ש2039	75929.0	+43.0
ש2041	71913.0	+41.0
ק-120 תשואה 3.20%		
ש2053	65057.0	−1100.0
ק-121 תשואה 3.05%		
ש2054	59882.0	−1578.0
ש2056	55402.0	−1508.0
ש2058	50390.0	−1415.0
ש2060	46470.0	−1347.0
ק-122 תשואה 2.89%		
ש2055	60557.0	+36.0
ש2057	56033.0	+33.0
ש2059	50940.0	+29.0
ק-123א תשואה 0.81%		
ש2061	38987.0	+20.0
ק-123ב תשואה 1.66%		
ש2062	34674.0	+1028.0
ק-123ג תשואה 0.44%		
ש2063	34436.0 מ	−1009.0
דולרים		
מ 18	104.5	−.1
מ 19	102.0	−.5
מ 20	99.3	24/12/86
מ 21	100.0	
מ 22	103.0	24/12/86
מ 23	91.2	24/12/86
ש24	88.4	+.4
ש25	89.7	24/12/86
ש26	93.0	24/12/86
ש27	90.9	24/12/86
ש28	89.1	24/12/86
ש29	89.0	
ש30	97.3	24/12/86
ש31	97.0	
תית 15	89.5	11/12/86
32	89.4	
33	94.0	18/12/86
מימון 12	94.2	
2	85.9	+2.0
סר"ג 34	98.5	
סר"ג 35	98.0	
סר"ש 36	105.6	24/12/86
אגרות חוב בלתי [illegible] בבנק		
אמפל מ	98.0	11/12/86
וקם ש	— הפסקת מסחר —	
ישראל 11	98.4	11/12/86
ישראל 12	98.4	11/12/86
ישראל 13	96.3	11/12/86
ישראל 14	98.7	11/12/86
מניב 24 ש	89.0	11/12/86
מניב 25 ש	88.0	11/12/86
מניב 26 ש	88.0	11/12/86
מניב 28 ש	87.0	
מניב 30 ש	86.4	11/12/86
ה מימון 1	89.5	
אגרות חוב צמודות לדולר (100% הצמדה)		
סר' 2501	156.9	+.4
סר' 2502	152.4	
סר' 2503	147.7	
סר' 2504	147.4	
סר' 2505	140.9	
סר' 2506	136.7	
סר' 2507	133.0	
ק-604 תשואה 2.98%		
סר' 2508	* 101.7	−1.0
יעדים־צמוד דולר ריבית קבועה		
ק-901 תשואה 9.17%		
7001	225.6	
7002	218.7	+.1
ק-902 תשואה 9.50%		
7003	207.2	+.4
7004	197.5	+.4
ק-903 תשואה 9.50%		
7005	184.4	
ק-904 תשואה 9.30%		
7006	174.7	+1.9
ק-905 תשואה 9.62%		
7007	161.4	−.4
7008	153.2	−.4
ק-906 תשואה 9.74%		
7009	147.9	−1.6
ק-907 תשואה 9.66%		
7010	140.1	−.4
ק-908 תשואה 9.57%		
7011	132.7	+.6
7012	128.0	+.6
ק-909 תשואה 9.38%		
7013	121.5	+.8
ק-910 תשואה 9.80%		
7014	104.5	−.8
ק-911 תשואה 9.86%		
7015	89.3	−.9
7016	88.5	−.9
7017	87.6	−.9
7018	87.4	−.9
7019	87.8	−.9
7020	87.6	−.9
7021	86.8	−.9
7022	86.5	−.9
ק-951 תשואה 9.86%		
7201	84.4	−.9
7202	85.6	−1.0
7203	85.4	−.9
7204	85.7	−1.0
7205	85.8	−1.0
יהלברנד צמוד דולר ריבית משתנה		
ק-801 תשואה 3.38%		
ש6101	11732.0	−120.0
ק-802 תשואה 3.79%		
ש6102	6989.0	−13.0
ק-803 תשואה 4.23%		
ש6103	6136.0	−12.0
ק-804 תשואה 4.11%		
ש6104	5683.0	−35.0
ש6105	5383.0	−33.0
ק-805 תשואה 4.19%		
ש6106	5194.0	−42.0
ש6107	5001.0	−41.0
ק-806 תשואה 4.41%		
ש6108	3546.0	−21.0
ש6109	3393.0	−21.0
ש6110	3333.0	−20.0
ק-807 תשואה 4.59%		
ש6111	2737.0	−3.0
ש6112	2653.0	−2.0
ק-808 תשואה 4.50%		
ש6113	1809.0	−15.0
ק-821 תשואה 4.70%		
ש6151	727.8	+4.4
ש6152	696.9	+4.3
ק-822 תשואה 4.70%		
ש6153	605.7	+2.2
ש6154	594.6	+2.1
ק-823 תשואה 4.80%		
ש6155	383.6	+1.4
ק-824 תשואה 4.80%		
ש6156	310.1	+6.9
ק-825 תשואה 4.70%		
ש6157	232.2	+.9
ש6158	219.9	+.8
ק-826 תשואה 4.80%		
6159	184.2	−.6
ק-827 תשואה 4.80%		
6160	172.7	+.1
6161	166.8	+.1
ק-828 תשואה 4.80%		
6162	151.7	−2.8
ק-829 תשואה 4.75%		
6163	141.4	−.5
6164	135.9	−.5
ק-830 תשואה 4.80%		
6165	127.3	−.9
ק-831 תשואה 4.80%		
6166	120.4	+.2
6167	117.7	+.2
6168	115.8	+.1
ק-832 תשואה 4.75%		
סר 6169	109.3	
ק-833 תשואה 4.80%		
6170	102.4	+1.5
ק-834 תשואה 4.72%		
6171	73.3	+.5
6172	72.1	+.5
ק-851 תשואה 4.80%		
6801	80.0	+.9
אל-אופ 86	1016.0	+10.0
אלביט 85	190.1	−1.4
אלתא 85	1105.0	
אלסינט 83	— הפסקת מסחר —	
טריקס 85	680.0	−3.0
תדיראן 84	117.0	
תדיראן 85	431.0	

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר הצמדה

א.ה.ג. ש	19700	38.0	+400	+2.1	+55.0
השקעות 0.1	1100	1719			+209
השקעות א 0.5	772	1614	−18	−2.5	−1046
השקעות אופ 2	769	237			−10.0
כללי לא בהסדר	22000	89.0	−866	−3.8	−92.0
בנק אגד אגח 1.	— הפסקת מסחר —				
בנק אגד אגח 5.	— הפסקת מסחר —				
בנק אגד אופ א	— הפסקת מסחר —				
הבינלאומי 5.0	3415	1068			−46.0
פ.י.ב.י. 0.5	4350	1457			−688

כלולים בהסדר הצמדה

אידיבי רג 100.0	82465	402	+405	+.5	+565
אידיבי ב 100.0	84500	235	+1300	+1.6	+218
אידיבי בכ א 2.0	502000	4.0			−3.0
אגוד 1שח	61400	54.0	+300	+.5	+113
דיסקונט ב	105500	12.0	+850	+.8	+79.0
דיסקונט א	105100	130	+400	+.4	+66.0
דיסקונט שה ב	12500	8.0			−8.0
המזרחי ש	33760	315			+284
המזרחי מ	33791	5.0			−5.0
המזרחי שה 9	15420	38.0	+150	+1.0	+32.0
הפועלים מבב	101000	1.0	−2003	−1.9	−2.0
הפועלים ש	55995	984	+145	+.3	+794
הפועלים מ	56300	64.0	−100	−.2	−128
כלל א 1.0	142810		+510	+.4	+10.0
כלל שה 5	114400				
כלל שה 7	6850				+2.0
כללי מסח 100.0	35640	1271	+140	+.4	+1078
כללי שה 11	13541	112	+5		+274
מימון ומסח 1.0	48001				
מימון ומסח 5.0	24204				+14.0

בנקים למשכנתאות

אדנים 0.1	23800	4.0	−200	−.8	−4.0
לאומי משכנתאו' ש	6680	465	+200	+3.1	+811
לאומי משכנתא' מ	6746 תב	93.0	+360	+5.6	+345
כרמל ש	4201				−39.0
כרמל שה 1	3500	1493			−1493
בנין ב 5.0	7000	10.0	−150	−1.8	−10.0
פת משב ש	2395	431			+68.0
משכן ב ש	2420 *	289	−25	−1.0	−372
* ביצוע חלקי 92.00%					
עצמאות 0.1	9700	50.0	−200	−2.0	−75.0
טפחות מבכ ש	— הפסקת מסחר —				
טפחות רג ש	— הפסקת מסחר —				
טפחות שה 1	— הפסקת מסחר —				
טפחות שה 2	— הפסקת מסחר —				
ישפאר 1.0	2580	400	−117	−4.3	−535
ישפאר 5.0	1430	505			−365
מירב 1.0	6545 תב	368	+595	+10.0	+690

מוסדות מימון

מלבעש א ש	497	3812			−4521
השקעות מבכ א	— לא נסחר —				
השקעות מבכ ב	— לא נסחר —				
לאומי תעשיה א ש	9007	282	+200	+2.3	+241
פתוח תעשיה מבב	— לא נסחר —				
פת תעש בב ב	— לא נסחר —				
פת תעש בב גג	— לא נסחר —				
פת תעש בב 122	— לא נסחר —				
פת תעש בב ד	— לא נסחר —				
פת תעש בב דד	— לא נסחר —				
פיתוח מבנים 5.0	1240	1685			−82.0
מימון לתעשיה ב	— לא נסחר —				
כלל לסינג 0.1א	17630	68.0	+808	+4.8	+196
כלל לסינג 0.5ב	12900	84.0	+541	+4.4	+211
כלל לסינג אג"ח	11225 תב	51.0	−646	−5.4	−31.0

ביטוח

איתן ביטוח 1שח	278	19330			+1295
ארדם 0.1	1412	969	−10	−.7	−653
ארדם א 0.5	690	2097			−3097
בטוח משנה 0.1	326				+248
בטוח משנה 0.5	171.0	4380			+66.0
הדר 1שח	378	1259	+10	+2.7	+1712
הדר 5שח	216	3230	+6	+2.9	+3863
הסנה ש	333	21262	+2	+.6	+3687
המניקס 0.1	690	4864	−5	−.7	−3828
המניקס 0.5	635	712	+6	+1.0	+422
המסנה־ישראל 1.0	6810				
המסנה־ישראל 5.0	3600 תב	212	−30	−.8	−142
מנורה 1.0	2085 תב	206	−115	−3.2	−263
מנורה 5.0	1090 תב	829	+91	+9.1	+1761
סהר פתוח השקע'	5060	95.0	+2	+.2	+295
סהר־סם 1שח	868 *	1937	+9	+1.1	+504
* ביצוע חלקי 98.00%					
צור ש	322	1949	+5	+1.6	+6946
ציון החזקות 1.0	8718				
ציון החזקות 5.0	2480	102	−69	−2.7	−102

מסחר ושרותים

מסחר

אינטרקאמא 1.0	5417	52.0			−3.0
אינטרקאמא 5.0	3170	1450			+1044
מאיר עזרא 1.0	1300 תב	2507	+65	+5.3	+1216
מאיר עזרא אופ 1	7140	245	−60	−.8	−345
כלל סחר 1.0	234 תב	32275	−26	−10.0	−40548
כלל סחר אופ ד'	168.0	127699			
כלל סחר אג"ח 2	94.0	355050			−6664
קריסטל 1.0	780	1261			+39116
רפק 0.1	30600				−259
רפק 0.5	10298	5.0	+299	+3.0	+5.0
שופרסל א 2.0	7960 תב	850	+460	+6.1	+1464
שופרסל ב 10.0	6220	2350	+60	+1.0	+1354

שרותים

דלק 1 0.1שח	3310	3747	+125	+3.9	+3506
הראל 1.0	— הפסקת מסחר —				
הראל 5.0	— הפסקת מסחר —				
ספנות הספקה 0.1	14000				+14.0
ספנות הספ' 0.5א	5000	192			−250
קדר 0.1	1850	378	−15	−.8	−293
קדר 1.0	285	4839	+6	+2.2	+16333
חברות השמל 0.1	— הפסקת מסחר —				
מחסני ערובה 0.1	4380				
מחסני ערובה 0.5	2420 תב	580	+220	+10.0	+944
קונטרולים 0.1	3800	321			+52.0
קונטרולים 0.5	3270	775	+20	+.6	+898
שקל 1.0	2990 תב	50.0	−170	−5.4	−147
שקל אופ 1	1737 *	20.0	+17	+1.0	+14.0
* ביצוע חלקי 58.80%					

מלונות ושרותי תיירות

גלי זוהר 1.0	— הפסקת מסחר —				
גלי זוהר 5.0	— הפסקת מסחר —				
מלונות דן 1.0	1496 תב	212	+90	+6.4	+76.0
מלונות דן 5.0	1000				−52.0
תור האלמות 0.1	4940	67.0	−20	−.4	−59.0
כפם 1.0	3250				
כ.מלונות ירדן 1.0	2730		+80	+5.0	+37.0

מחשבים ושרותי מחשב

איכות 1שח	1656	2161			−178
דטה מיכון 1.0	7501	301	+41	+.6	+564
ת.י.ד.ע 1.0	24670				
ישמה 1.0	7800	165	−81	−1.0	−179
כלל מחשבים 1.0	13999	187	+582	+4.3	+176
מ.ג.ב.א 1.0	22500	42.0			−42.0
מ.ל.ב.ד. 5.0	7240	179	+140	+2.0	+32.0
מוחיב 1.0	736	505	+7	+1.0	+16.0
מחשוב אופ 1	557 תב	54.0	−73	−11.6	−40.0
ניצוב 1שח	18700	114			−84.0
ניצוב 5שח	11860	261	−240	−2.0	−299
תים מחשבים 1.0	1897	676	+89	+4.9	+1953
תים מחשב אופ 1	18100	12.0			−21.0

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

אברהם בינוי 1.0	— הפסקת מסחר —				
אברהם בינוי 5.0	— הפסקת מסחר —				
אורן מבנים 1.0	848 תב	897	+53	+6.7	+2753
אורן מבנים 5.0	568	2700	+14	+4.0	+8104
אזורים 1שח	801	5312			−4932
אזורים אופ 1	559	3130	+25	+4.7	+3862
אזורים אגח 3	106.0	28936			−17873
איירון 1.0	530	13335	+23	+4.5	+21176
אל-רוב 1.0	1230	512			+1.0
אמבנים 1.0	3400	273	+50	+1.5	+356
אפריקה 0.1 שח	36400	96.0			−178
אפריקה 1 שח	31300	97.0			+74.0
אפריקה אופ 5	16800	54.0			+57.0
ארזים 1.0	2279	233	+109	+5.0	+335
אריכו 1שח	2645	144			−218
אריכו 5שח	1445	463	+70	+5.1	+2467
בן-יקר מ.ת 1.0	4520	410	−60	−1.3	−747
ברגבוין 1שח	3100	135			+132
ברגבוין 5שח	2095	92.0			−90.0
דנקנר 1.0	4010 תב	340	−290	−6.7	−364
דנקנר 5.0	342	115			+4885
דרוקר 1.0	280 תב	230	+20	+7.7	+230
דרוקר 5.0	7440	10.0			−10.0
דדעג 0.1	4850	93.0			+7.0
דדעג 0.5	1724	540	+59	+3.5	+410
המסגל 1.0	1365 תב	3053	+124	+10.0	+3167
המסגל 5.0	— הפסקת מסחר —				
ת.ל.ב 0.1	— הפסקת מסחר —				
ת.ל.ב 0.5					
גבסים הבנין 1.0	3375	1037	+65	+2.0	+2309
ג.ב.ים 0.1	4480	411			−386
ג.ב.ים 0.5	3220	487			−238
הכשרת הישוב 1.0	59199	173			−211
ישפה 1.0 ש"ח	3450	627			−285
ישראלום 1.0	1370	786	−7	−.5	−872
ישרס 10.0	15200	169			+6.0
כהן פיתוח 1.0	10000 תב	3.0	+901	+9.9	+110
כלל בנייק 0.1	451	14069	+2	+.5	+6872
לוסיד 1.0	4939	20.0			−11.0
לוסיד 5.0	1700 תב	820	+100	+6.3	+629
מ.ת.ב 1.0	370	50000			+3525
מ.ת.ב אופ 2	251 תב	15924	+21	+9.1	+21194
מ.ת.ב אג"ח א	97.0	10050			+89950
מאמי ערבה 1.0	829	4330	+20	+2.5	+2389
מ.שואל 5.0	345	4227	+15	+4.6	+3552
מבנה 5.0	1735	1549			−463
סר־לוד 1.0	733	1300	+31	+4.4	+2687
לוינשטיין 1.0	419				
לוינשטיין 5.0	155.0	15311	+7.0	+4.7	+24292
ליפשיץ 1.0	1715	269			−46.0
ליפשיץ 5.0	958	1660			+437
נאות אביב 0.5	7303	45.0	+53	+.7	+505
נכסי אחרים 1.0	825	1275			−1470
סחר השקעות 1.0	19802				
סחר השקעות 5.0	9903				
סתוי 1.0	6100				+55.0
סתוי 5.0	3383				
עמר וסליב 1.0	831	1205	+19	+2.3	+1941
עזר 3.0	— הפסקת מסחר —				
קיסריה 0.1	2869	250	+139	+5.1	+273
קיסריה 0.5	1700 תב	972	+155	+10.0	+1001
רובנשטיין 1שח	440 תב	3600	+29	+7.1	+1919
רובנשטיין 5שח	175.0 תב	9522	+9.5	+5.7	+14298
רובנשטיין אופ 2	1065	158			−18.0
רובנשטיין אג"ח א	97.0	1000			+49915
רסקו מבנב	9104	37.0			−38.0
רסקו רג	7745	182			+72.0

חקלאות

מטעי הדר 0.1	2909	671			−507
מטעי הדר 0.5	2280	856	−70	−3.0	−906
מהדרין 0.1	7660	139	−40	−.5	−228
נכסי הדרים 1.0	1330	1253			−1762
פרי אור 0.5	3000	160	+20	+.7	+96.0
שגיר 0.1 ש"ח	12650 תב	189	+1150	+10.0	+93.0

תעשייה

מזון וטבק

אסם 1.0	1420	250			+79.0
בית פרוסט 1.0	3000	180	+4	+.1	+264
בית פרוסט 5.0	1957 תב	920	+120	+6.5	+962
בית פרוסט אופ 1	1201	96.0	+1	+.1	+39.0
דובק מב ש	4905	1943	−22	−.5	−367
דובק מב מ	4800	1515	−35	−.7	−1482
תנלכל 1.0	1132	1828	+42	+3.9	+2263
תנלכל 5.0	710 תב	3177	+40	+6.0	+6368
פרי־זה 1.0	— הפסקת מסחר —				
פרי־זה 5.0	— הפסקת מסחר —				
סוגט בירה 1.0	18150 תב	4.0	+950	+5.5	+216
סוגט בירה 5.0	15510 תב	35.0	+1410	+10.0	+32.0
יצהר 1 ש"ח	1479 תב	1021	+110	+8.0	+3146
יצהר 5 ש"ח	1016	963			−419
כן 1 ש"ח	701	1725	−28	−3.8	−1930
כן מ"ר 5 ש"ח	370 תב	1966	+30	+8.8	+3622
סנפרוסט 1.0	11450	54.0			+96.0
עלית 0.1	16450	100			−94.0
עלית ב 0.5	339	5209	+11	+3.4	+13235
שלמה אבגל 1.0	2700	25.0	−100	−3.6	−25.0
שמן מבוכ ש	4989	237	−102	−2.0	−96.0

טקסטיל והלבשה

ארגד 1.0	535	3657			+198
אופים 1.0	1375	100			−100
אופנת ברוך 1 שח	639	1447	−9	−1.4	−1415
אופנת ברוך 5 שח	407	1659	−4	−1.0	−524
אתגנון רג ש	17000	42.0			−17.0
דלתא 1.0	3000	477			−298
דלתא-גליל א 3.0	2270	74.0			−29.0
מסגרות מאחד 1.	1601	5.0			+20.7
מסגרות מאחד 5.	909		−11	−1.2	−200
ויטלגון 1.0	1400	213			−188
ויטלגון 5.0	975 תב	549	+65	+7.1	+549
חדיבון 1.0	7800	75.0	+250	+3.3	+611
זיקית 1.0	1800	768	−45	−2.4	−2350
זיקית 5.0	1207	877	+12	+1.0	+219
לודזיה 0.1	2650	183			−44.0
לודזיה 0.4	1385	1349			−449
ליגת 1.0	746	1680	+12	+1.6	+1845
מיפ גליק 1.0	644 *	614	+59	+10.1	+906
* ביצוע חלקי 82.60%					
מקסם 0.1	5100	322	+100	+2.0	+152
מקסם 0.5	2701	1014	+92	+3.5	+2761
עיט 1.0	16000	19.0	+200	+1.3	+28.0
עיט 5.0	8420	61.0	+220	+2.7	+150
עמטב 1.0	1590	3427	+30	+1.9	+2138
פולגת א 0.1	3545	324			−337
פולגת ב 0.4	2410	1117			−774
פוליגון א 0.5	8385	339			−45.0
פרטר 1.0	3390	262			+79.0
ביגוד ספרינג	15400	38.0			−10.0
תעש הכותנה 1.0	2700	136	+70	+2.7	+195

מתכת ומוצריה

איקסטון 5.0	2627	180	+26	+1.0	+115
אורדן 10.0	6995	76.0			−46.0
אורדן 50.0	6340	16.0			−16.0
אלומית 1.0	6150				−40.0
אלומית 5.0	4400	63.0			+63.0
הדרים ש	25001	1.0	+1		+49.0
הבונים 1.0	8800	30.0			−30.0
הבונים 5.0	5001	146	+212	+4.4	+252
הבונים אופציה	4200	24.0			−24.0
דיקה 1.0	3301				
דיקה 5.0	2199	82.0	+98	+4.7	+194
קפסולות פח 1.0	2800	3146	+80	+2.9	+4430
קפסולות פח 5.0	2635 תב	316	+135	+5.4	+1017
מתכת סדום 1.0	3299 תב	1073	+250	+8.2	+1647
כללי צינור 1.0	2250	153	+24	+1.1	+203
כללי צינור 5.0	1229	1420			−222
כללי צינור אופ 3	590	410			−410
מרגן 1.0	— הפסקת מסחר —				
מרגן אופ א	— הפסקת מסחר —				
מתכת קרמני 1 שח	217 קו		+10	+4.8	+35519
מתכת קרמני 5 שח	152.5 תב	36876	+13.5	+9.7	+32674
בתשתן 0.1	34500	5.0	−850	−2.4	−8.0
בתשתן 0.5	11702	38.0			−12.0
פקר פלדה 1.0	12928	98.0	+128	+1.0	+96.0
קיבג 1.0	1070	378	−41	−3.7	−334
קיבג 5.0	600	1129			−127
קליל 1.0	6747 *	100	+67	+1.0	+222
* ביצוע חלקי 82.00%					
קליל 5.0	4242	166	+1		+18.0
שלדות 5.0	5340	63.0	+240	+4.7	+253
תעשיות לביש 1.0	1177	819			−121
תעשיות לביש 5.0	615	1591			−1167

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

אלביט 3.0	382000	10.0			−11.0
אלקו 0.1	7220 *	67.0	+120	+1.7	+66.0
* ביצוע חלקי 83.20%					
אלקו 0.25 ש	3810	385	+52	+1.4	+233
אלקו 0.25 מ	3860	147	+160	+4.3	+77.0
אלקטרה 0.1 ש"ח	3569	295	+40	+1.1	+101
אלקטרה 0.5 ש"ח	2150	1591	+60	+2.9	+822
אלרון 3.0	280000	20.0			−9.0
אר.ת 0.02 ש"ח	32500	50.0	+1000	+3.2	+100
בל. תעש אלקטרו	1920	872			−359
ספקטרוניקס 1.0	2035	3022	+50	+2.5	+2125
ספקטרוניקס 5.0	1510	1247	+61	+4.2	+2699
פייקונגר 1שח	2203				−1823
פייקונגר 5שח	520	3610			+50.0
ציקלון 1שח	2110 תב	198	−203	−8.8	−558
ציקלון 5שח	900	1541	−31	−3.3	−3067
קבנשטיין אדלר 1.	5000	10.0			+19.0
קבנשטיין אדלר 5.	3580				
ת.א.ת. 1.0	4210	175			−7.0
ת.א.ת. 5.0	2090	1029	+80	+4.0	+1584
ת.א.ת. אופ 1	17850	73.0			−4.0
תדיראן 1.0	7740	63.0	−10	−.1	−63.0

מוצרי בניה

אי.פ.כלל בנין 1.	980	490	+10	+1.1	+671
אי.פ.בנין אופ א	490	1850	+25	+5.4	+3300
אי.פ.בנין אגח א	107.0	14015	+3.5	+3.4	+12465
אלקול 5.0	8902		+242	+2.8	+65.0
אקרשטיין 1שח	830	720	+29	+3.6	+1124
אקרשטיין 5שח	630 תב	500	+31	+5.2	+995
אקרשטיין אופ א	330	3203			−2361
אקרשטיין אג"ח 1	97.5	8333			−8335
בסון תדיר 1.0	— הפסקת מסחר —				
בסון תדיר 5.0	— הפסקת מסחר —				
בר-סון 1.0	1700 תב	500	+150	+9.7	+1500
בר-סון 5.0	610 תב	1027	+43	+7.6	+1960
פרומוכסטט 1.0	7050	6.4	−150	−2.1	−6.4
פרומוכסטט 5.0	2520	100			−40.0
מ.ל.ק 1.0	891	245	+21	+2.4	+595
מ.ל.ק 5.0	570				
מודל השק בתעש	5300	96.0	+150	+2.9	+211
מוזאיקה ולסמן 1	— לא נסחר —				
מוזאיקה ולסמן 5	11700				

כימיה, גומי ופלסטיק

אבן 5.0	16150	5.0	−500	−3.0	−100
אי־אגם ב 200.0	2325	94.0	−25	−1.1	−163
גל תעשיות 1.0	11800	53.0	+400	+3.5	+48.0
גל תעשיות 5.0	7320	11.0			−23.0
דיקסר 1.0	2940 *	313	+200	+7.3	+427
* ביצוע חלקי 94.00%					
דשנים 0.1	4550 תב	115	−440	−8.8	−195
דשנים 0.5	1375	5475	−30	−2.1	−3825
חיפה כימיקל 10.0	429	3057			−2557
טבע 0.01 ש"ח	8240	589	+180	+2.2	+691
ליפסקר 1.0	2700	661	+96	+3.7	+1030
ים המלח 0.1	3970	6775			−1387
פטרוכימיים 10.0	549	9487	+24	+4.6	+24968
מקסימה 1.0	6520	15.0			−15.0
מקסימה 5.0	3360	80.0	+100	+3.1	+77.0
נקה 1 ש"ח	6700	377	+19	+.3	+16.0
סנו 1.0	17200	69.0	+800	+4.9	+58.0
סנו 5.0	13200	86.0	+650	+5.2	+91.0
פריקלאס 1 ש"ח	— הפסקת מסחר —				
פריקלאס אופ 1	— הפסקת מסחר —				
קרים בימיקל 1.0	8050	272			−122
תבוך 1.0	3700	96.0			−69.0
תבוך 5.0	2970	70.0	−30	−1.0	−50.0
תיא 5.0	9479	17.0			−17.0
פרוכימים 10.0	14141	30.0	+541	+4.0	+79.0
תרו א 5.0	10687 *	246	+972	+10.0	+137
* ביצוע חלקי 93.80%					

עץ ומוצרי־נייר ודפוס

דפרון 1.0	6730	3.0			−3.0
דפרון 5.0	4500				
חבוד 1.0	7301	169	+1		+53.0
יאה 1.0	4620	28.0			−24.0
לבידי אשקלון 1.	500	1080			−953
לבידאשקלון אופו	845				
מקלט ב 0.5	39347	10.0			−3.0
מפעלי נייר 10.0	263080	56.0	+7000	+2.7	+64.0
סקאטרה 1.0	3499 תב	665	−200	−5.4	−672
רים 0.1	2450	124	+60	+2.5	+85.0
רים 0.4	1415	360	+26	+1.9	+176
תעל ב 0.2	14950	30.0	−50	−.3	−20.0

תעשיות שונות

אבריד 1.0	7660	76.0	−116	−1.5	−76.0
אבריד 5.0	3610	384	+60	+1.7	+533
הרשת דר 1.0	10000	10.0	+100	+1.0	+10.0
ה.ג.מלק 1שח	1770 *	277	+100	+6.0	+863
* ביצוע חלקי 92.30%					
ה.ג.מלק 5שח	1100	702			−701

השקעות תעשיה

פרכזית ב 0.1	8000	125			−51.0
כור בגב 1.0	6763650	3			
כלל תעשיות 0.1	1490	8137			−10407
כאגרי מכונגיה	447	4537			−1062

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

אדריס ש	5810	18.0	+125	+2.2	+13.0
אידיבי פתוח 2.0	6940	2290	+160	+3.4	+6206
אינקובה 1שח	120.0 תב	28694	−65.0	−35.1	−72923
אינקובה זכויות	14.0 תב	932753	−71.0	−83.5	−338501
אלגר ש	11250	35.0			−5.0
אלגר מ	11200	20.0			−20.0
אלרן ש	3430	645	+70	+2.1	+2143
אלרן מ	3400	100			
אמישר בב 1.0	— הפסקת מסחר —				
אפיק 1.0	224	9865			−6348
אפיק 5.0	174.0 תב	1665	+10.0	+6.1	+8146
בזרת השקעות 1שח	1399	437	−1	−.1	−201
חברה לישראל 1שח	11120	112	+250	+2.3	+118
חברה לישראל 5שח	8310	196	+160	+2.0	+249
הלפסון 0.1	115000	.8			−.8
הלפסון 1.0 ש	25600	83.0			−93.0
אוצמת א 0.5	15500	19.0	+750	+5.1	+80.0
מפעלים השק ש	6290	903			−466
דיסקונט השק ש	3020	5292	+90	+3.1	+7247
מודל השק ש	21500	122			−95.0
מוד השק אגח 124	12500				
הירון 1.0	2860	69.0			−9.0
הירון 5.0	1331	1179	+40	+3.1	+2451
ישום השקעות 1שח	259	2859			−2354
ינואל ש	11100	66.0			−76.0
ירדן א 0.1	3345	207	+145	+4.5	+575
כלל ישראל 10.0	913	3304	+33	+3.8	+22531
כלל ישראל 50.0	827	144			−144
לבניש 1 ש"ח	3820	8.0			+35.0
לבניש 5 ש"ח	1160	19.0	−28	−2.4	−22.0
מגור 1 ש"ח	668	2177	+20	+3.1	+5358
מגור 5 ש"ח	401	4504	−9	−2.2	−4873
מגור אופ ב	321	1747			−1997
מגור אג"ח 1	98.0	43930			+67370
עין השק ב 0.1	3540	61.0	−10	−.3	−67.0
עין השק ב 0.5	1905	284	+55	+3.0	+503
פז השק ש	6500	240	+167	+2.6	+539
פמה א 0.1	10443	145	−320	−3.0	−165
פמה 0.5	6200 תב	170	+300	+5.1	+525
פריון ב 0.2 ש"ח	4700	565	+140	+3.1	+816
קרדן 1 ש"ח	697	2252	+10	+1.5	+2033
קרדן 5 ש"ח	574	1087	+23	+4.2	+2813

מחקר ופיתוח

גליל טכנולוגיות	449 תב	3237	+29	+6.9	+10042

דלק ונפט

דלק חיפושים 1.0	3250	1470	+100	+3.2	+1347
דלק חיפושים 5.0	1980 תב	1127	+120	+6.5	+1796
דלק נפט אופ 2	1240	1619	+70	+6.0	+2695
פז חיפושי נפט	19500	25.0			−17.0
יו.א.ד. 5.0	3555	2166	+85	+2.5	+2243
מ.ב.ד 1.0	5794 תב	387	+527	+10.0	+2644
מ.ב.ד 5.0	1950 תב	1198	+100	+5.4	+7532
פראליל ב 0.3	7885	65.0			−58.0
צפון אגר נפט 1.	315	6650	+12	+4.0	+1714
צפון אגר נפט 5.	249	2558	−3	−1.2	−1852
נפטא ש	— הפסקת מסחר —				

נסחרות במט"ח

גוית מ	227				−500

שערי מטבע חוץ ביום 25.12.86

המטבע	השינוי	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב		1.44	1.502	1.44	1.51	1.44	1.50	1.4748	1.4932	1.4738	1.4922	1.4743	1.4928	1.4836
1 מארק גרמני		0.73	0.76	0.74	0.77	0.73	0.77	0.7490	0.7584	0.7489	0.7582	0.7495	0.7589	0.7537
1 לי"ש		2.10	2.18	2.11	2.21	2.11	2.21	2.1532	2.1801	2.1516	2.1785	2.1517	2.1788	2.1601
1 פרנק צרפתי		0.22	0.23	0.22	0.23	0.22	0.23	0.2274	0.2302	0.2276	0.2305	0.2273	0.2301	0.2288
100 ינים יפניים		0.89	0.93	0.89	0.94	0.89	0.94	0.9109	0.9223	0.9106	0.9220	0.9097	0.9212	0.9164
1 גולדן הולנדי		0.65	0.67	0.65	0.68	0.65	0.68	0.6625	0.6708	0.6620	0.6703	0.6623	0.6706	0.6666
1 פרנק שוויצרי		0.87	0.91	0.88	0.92	0.88	0.92	0.8946	0.9058	0.8938	0.9049	0.8962	0.9075	0.9002
1 כתר שוודי		0.21	0.22	0.21	0.22	0.21	0.22	0.2150	0.2177	0.2143	0.2170	0.2149	0.2176	0.2161
1 כתר נורבגי		0.19	0.20	0.19	0.20	0.19	0.20	0.1972	0.1997	0.1969	0.1994	0.1966	0.1990	0.1983
1 כתר דני		0.19	0.20	0.19	0.20	0.19	0.20	0.1981	0.2006	0.1984	0.2008	0.1976	0.2001	0.1990
1 מארק פיני		0.30	0.31	0.29	0.31	0.29	0.31	0.3044	0.3082	0.3036	0.3074	0.3039	0.3078	0.3050
1 דולר קנדי		1.05	1.09	1.05	1.10	1.05	1.10	1.0706	1.0840	1.0701	1.0835	1.0713	1.0848	1.0772
1 דולר אוסטרלי		0.95	1.05	0.94	1.01	0.94	1.01	0.9748	0.9870	0.9739	0.9860	0.9755	0.9878	0.9802
1 ראנד דרא"פ		0.43	0.52	0.45	0.67	0.45	0.62	0.6629	0.6712	0.6628	0.6711	0.6634	0.6717	0.6672
10 פרנקים בלגיים		0.35	0.36	0.35	0.37	0.34	[illegible]	0.3554	0.3598	0.3511	0.3555	0.3595	0.3541	0.3621
10 שילינגים אוסטריים		1.04	1.08	1.05	1.10	[illegible]	[illegible]	1.0645	1.0777	1.0641	1.0774	1.0637	1.0770	1.0705
1000 לירטות איטלקיות		1.05	1.11	1.06	1.13	1.05	[illegible]	1.0812	1.0947	1.0805	1.0939	1.0792	1.0928	1.0869
1 סל"י (ECU)		—	—	—	—	—	—	1.5574	1.5768	1.5571	1.5765	—	—	1.5674
1 דינר ירדני		4.04	4.30	4.02	4.27	4.00	4.21	—	—	—	—	—	—	4.0651
10 לירות לבנוניות		—	—	0.20	0.21	0.18	0.25	—	—	—	—	—	—	0.2214
1 לירה מצרית		0.73	0.76	0.71	0.76	0.73	0.79	—	—	—	—	—	—	0.7937

הלוח הכללי

לתפקיד בטחוני במסגרת ממלכתית

בארץ ובחו"ל

המאפשר קריירה מעניינת ורבת אתגר

דרושים מועמדים

העונים לנתונים הבאים:
- ★ גיל עד 36 לאחר שרות צבאי מלא.
- ★ בעלי השכלה תיכונית מלאה, עדיפות תינתן לאקדמאים.
- ★ ידיעת שפה מערב אירופאית ו/או ערבית ברמה גבוהה.
- ★ מצב בריאות תקין.

המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 33791 ת"א, מיקוד 6170, בצירוף פרטים אישיים כולל מס' ת.ז., קורות חיים ונסיון עבודה, כתובת עדכנית ומס' טלפון.

רק פונים מתאימים ייענו

סודיות מובטחת

עירית ראשון-לציון

מכרז למנכ"ל העיריה

עירית ראשון־לציון מבקשת בזה הצעות לתפקיד

מנכ"ל העיריה

תאור התפקיד:
- * ממלא תפקידי מזכיר העיר הקבועים בחוק.
- * ממונה על המינהל העירוני ומנגנון העיריה.
- * מתאם עבודת אגפי העיריה ומחלקותיה.
- * מפקח על ביצוע החלטות המועצה וועדותיה.
- * מסייע לחברי המועצה במילוי תפקידם.

הכישורים הדרושים:
- * בעל השכלה גבוהה (B.A. לפחות), או בעל הכשרה מקבילה במינהל.
- * נסיון מוכח בניהול מערכות דומות.
- * הכרת המערכת המוניציפלית.
- * ידיעת השפות עברית ואנגלית לפחות.
- * בעל רשיון נהיגה.

הערה: המועמד ישלח לבדיקה למכון שיבדוק התאמתו לתפקיד.

את ההצעות, בצירוף תולדות חיים וצילומי מסמכים יש להגיש לסגנ"ל העיריה עד יום א' 11.1.87

מאיר ניצן
ראש העיריה

מ.י.ל. המכון הישראלי למינהל
ביה"ס הותיק והגדול
להכשרת עובדי משרד וחשבונאות

דנאל יהושע אדירו בע"מ

החברה הגדולה והותיקה לשרותי העסקת עובדים

אנו נכשיר אותך לעבודה מעניינת ומכניסה

אנו נכשיר אותך תוך מספר שבועות ללא תלות בגילך והשכלתך בכל מקום בארץ למקצועות:
- ◀ **מעבדת תמלילים** על מחשבי P.C
- ◀ **כתבנית** עברית־אנגלית
- ◀ **מנהלת חשבונות**
- ◀ **קלדנית**
- ◀ **מפעילת מסוף** מחשבי P.C

בוגרות הקורסים תופננה לעבודה ברשת דנאל המעסיקה כיום למעלה מ־1200 עובדים במפעלים ומוסדות שונים בארץ

פני עוד היום לסניפי המכון הישראלי למינהל:
הסניפים פתוחים בין השעות: 9.00-1.00 לפנה"צ, 16.00-19.30 אחה"צ

תל־אביב [illegible]	חיפה [illegible]	ירושלים [illegible]	באר־שבע [illegible]	רמת גן [illegible]	פתח תקוה [illegible]	רחובות [illegible]	
ראשל"צ [illegible]	בת ים [illegible]	חולון [illegible]	רמלה [illegible]	הרצליה [illegible]	כפר סבא [illegible]	אשדוד [illegible]	נתניה [illegible]

לצה"ל דרושים קצינים

לעבודה יחודית, דינמית ובלתי שגרתית.

כישורים נדרשים:
- א. גיל 24 – 32.
- ב. פרופיל 64 – 97.
- ג. ידיעת השפה הערבית – יתרון.

המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 37342 ת"א מיקוד: 61373. בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים (מספר אישי, כתובת וטלפון).

מועמדים שימצאו מתאימים יוכשרו לתפקיד.
פונים מתאימים ייענו.

---

digitronics

לחברה המובילה בישראל בפיתוח דיצור צורבי זכרונות לתעשית האלקטרוניקה

דרושים למחלקת פיתוח

מהנדס/ת אלקטרוניקה

נסיון של שנתיים בפיתוח מערכת חמרה/הכנה מבוקרות מיקרו מחשבים. הכרת מערכות פיתוח של אינטל. נסיון בפיתוח מעגלים אנלוגיים - יתרון.

הנדסאי/ת אלקטרוניקה

לבדיקות מוצר

נסיון של שנה בבדיקות מוצר לציוד ומיכשור אלקטרוני מתקדם. נסיון באלקטרוניקה ספרתית ואנלוגית.

תנאים מעולים למועמדים המתאימים • 5 ימי עבודה בשבוע

נא לפנות טלפונית או בכתב יד דיגיטרוניקס רח' גלגלי הפלדה 25 הרצליה ב' מ. 46722 טל. 052-559670 ,052-559615

שווק ע"י **digelec** ברחבי העולם

למפעל תעשייתי גדול עתיר ידע באזור ירושלים

ד ר ו ש י ם / ו ת

משרה מס' 1407:

מהנדסי אווירונאוטיקה/מכונות בכירים

לניהול פרוייקט תעופתי מתקדם.

פרוט התפקיד:
- • ניהול האפיון והגדרת מערכות מורכבות.
- • פתוח כלי טייס ושלוב מערכות מוטסות.
- • ניהול הפרוייקט על כל מרכיביו (תוכניות עבודה תקציב, מו"מ)
- • הנחיית צוות הפתוח מפעלים וקבלני משנה בארץ ובחו"ל.

כישורים נדרשים:
- – נסיון בניהול פרוייקט הכולל נסיון בפתוח כלי טייס והבאתו לממוש ייצורי.
- – יכולת ניהול צוות עבודה של מהנדסים טכנאים.
- – ניהול מעקב ובקרה על תוכניות עבודה.
- – ניהול חוזים עם הלקוח, קבלני המשנה והספקים בארץ ובחו"ל.
- – נסיון מוכח של 8 שנות ותק מקצועי לפחות.
- – ידיעת השפות עברית, אנגלית.

משרה מס' 1408:

מהנדסי אלקטרוניקה בכירים

לנהול פתוח מערכות אלקטרוניקה בפרוייקט תעופתי מתקדם.

פרוט התפקיד:
- • יכולת אפיון והגדרת מערכות מורכבות.
- • התמצאות במערכות תקשורת, ניווט, מכ"מ ואלקטרו־אופטיקה.
- • יכולת פתוח מערכות משובצות מחשב ואינטגרציית מערכות.

כישורים נדרשים:
- – נסיון בנהול פתוח מערכות אלקטרוניות מורכבות.
- – יכולת נהול צוותי עבודה של מהנדסים טכנאים בפתוח.
- – ניהול משא ומתן עם ספקים, מפעלים וקבלני משנה בארץ ובחו"ל בנושא פתוח מערכות, אפיונם ויישומם.
- + נסיון מוכח של 8 שנים לפחות בפיתוח מערכות וניהולם.
- – ידיעת השפות עברית/אנגלית.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון, ומספר תעודת זהות אל ת.ד. 25706 תל־אביב מיקוד 61250. נא לציין על המעטפה עבור "מפעל בירושלים" ואת מס' המשרה המבוקשת.

מועמדים מתאימים ייענו
– סודיות מובטחת –

לחברת בניה בתל־אביב
דרושה

מזכירה

עם ידע טוב בהדפסה וידיעה כללית בהנהלת חשבונות.
רצוי בעלת נסיון בעבודה בחברת בניה.

לפנות בכתב לת.ד. 14132 תל־אביב מיקוד: 611141, עבור "מזכירה".

דרושים

מורים

ללימודי בוקר:
אנגלית
ספרות
מתמטיקה
פיזיקה
הסטוריה
אזרחות
גיאוגרפיה

ללימודי ערב:
אנגלית
כימיה
מתמטיקה 4־5
פיזיקה 3־4

- • תואר אקדמי
- • רשיון הוראה קבוע
- • נסיון קודם בהכנה לבגרות

תיכון דון
טל. 03־288121.

למפעל טקסטיל בירושלים
דרוש

כלכלן/ תמחירן

- • בעל תואר ראשון בכלכלה ובסטטיסטיקה.
- • רצוי ניסיון בתעשיה.
- • שליטה מלאה באנגלית קריאה וכתיבה
- • למשרה מלאה 5 ימים בשבוע.

תנאים טובים למועמד המתאים
מועמדים רציניים יכתבו בצירוף קורות חיים וטלפון לת.ד. 2107 ירושלים עבור "123"

סודיות מובטחת

מפעלי תובלה בע"מ

לכתר תובלה בע"מ
ד ר ו ש

מפקח אחזקה

- ★ **הנדסאי או טכנאי מכונות או מתכת.**
- ★ **בעל נסיון מוכח של 5 שנים לפחות. או רס"ר בעל רקע טכני, או מפקד סדנה.**

מקום העבודה באשדוד

על המועמד להיות תושב אזור אשדוד בעל טלפון ורכב פרטי

על המועמד להתקשר לקביעת ראיון מנהל כ"א טל:
057־39941 ,057־74961

בקבוצת כימיקלים לישראל

אגיש הובלה בינלאומית בע"מ

דרוש **פקיד רשוי**

בעל נסיון רב - לעבודה באיזור ת"א

לפנות רח' ריבל 18 ת"א טל. 03-371282

לצה"ל דרושים קצינים

לתפקידים באזור ת"א.

הכישורים הנדרשים:
- א. קצינים בדרגות סגן, סרן, רס"ג.
- ב. אקדמאים בתחום הכלכלה, חשבונאות או סטטיסטיקה.
- ג. רצוי בעלי נסיון בתחום ניהול תקציב.

יש לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 7081 ת"א מיקוד 61070 (עבור ע"ג).

למוזיאון תל־אביב
ד ר ו ש ה

מזכירה לסדנאות הנוער והמבוגרים

שעות העבודה: 14:00–20:00
הכישורים: השכלה תיכונית, כושר אירגון, הדפסה בעברית
נא להתקשר לטל: 03־257361 למחלקת כוח אדם בין השעות 9:00–12:00.

לרשות שמורות הטבע דרוש:

פקח הרי יהודה

דרישות:
רקע בטבע וידיעת הארץ, רצוי תואר ראשון בב..[illegible] או בגיאוגרפיה, התמצאות בשטח (קריאת מפות), רקע בהדרכה.
בריאות תקינה, רישיון נהיגה.
העבודה בשעות לא מקובלות.

המעונינים יפנו לרשות שמורות הטבע למילוי שאלונים עד לתאריך: 2.1.87 רח' ירמיהו 28, ירושלים

קופת חולים "מכבי"
בסניף פתח־תקוה
ד ר ו ש י ם

1. רופא כללי

במשרה מלאה
(3–4 פעמים בשבוע – פיצול)
דרוש נסיון של מספר שנים בבתי חולים

2. אחות מוסמכת למרפאה

משרה חלקית (כ־65% משרה מפוצלת).
בדבר פרטים יש לפנות לישראלה
טלפון מס' 03־916312
או 03־909955

לחברה תעשייתית גדולה
למשרדי אגף השיווק במרכז תל-אביב
דרושה

מזכירה מנוסה

- ★ ידיעת עברית ואנגלית על בורין, שפות נוספות יתרון
- ★ נסיון מוכח בניהול משרד
- ★ הדפסה עברית אנגלית ★ טלקס
- ★ ידע בעיבוד תמלילים יתרון

משרה מלאה

נא לפנות בצירוף קורות חיים בכתב יד והמלצות ת.ד. 20279 ת"א 61203 ל"מזכירה"

I M S I

כרסמים וחרטים קונבנציונלים/CNC

בוגרי בית-ספר מקצועי
שנתיים נסיון לפחות.

להתקשר לטל. 03-245222
רח' זלטופולסקי 24 ת"א

אינטרנשיונל מנג'מנט סרוויסס אינק
International Management Services Inc

לפרוייקט בניה (6000 מ"ר)
דרוש

הנדסאי/מהנדס בנין

נסיון 2–3 שנים בהקמה ובפקוח על קבלני שלד וגמר

לפנות בכתב־יד בצרוף קורות־חיים ונסיון קודם, ת.ד. 11333 ת"א, מ. 61112, עבור 610

למפעל תעשייתי גדול ועתיר ידע
ד ר ו ש י ם

• 4057/8 • מהנדס/ת אלקטרוניקה הנדסאי/ת אלקטרוניקה

לפיתוח מערכות RF מתקדמות וסופרקומפוננטות המהוות מרכיב עיקרי במערכות העתיד. הפיתוח יעשה תוך שילוב בהנדסת מערכות.
- – רצוי נסיון קודם בפיתוח.
- – תישקל קליטת מועמדים חסרי נסיון שיוכשרו במפעל לעבודה במקצוע זה בהתאם לכישורים ולפוטנציאל אישי.

• 3561 • מהנדס/ת אלקטרוניקה

לפיתוח מערכות שידור מכ"ם ול"א.
תינתן עדיפות לבעלי נסיון במעגלי מיתוג.

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים

על המעוניינים זת באחת המשרות, יש לפנות לת.ד. 2051 – רחובות. ולציין את המשרה המבוקשת.

– סודיות מובטחת –

לאולפן לבגרות דרושים

מ ו ר י ם

להכנת כיתות לבחינות לבגרות בשעות הערב בתל-אביב (03-5460618) : מתמטיקה, פיזיקה, אנגלית, הסטוריה, כימיה, ביולוגיה, ואומנות. בירושלים (02-222375) : מתמטיקה, אנגלית ואומנות. בחיפה (04-641040) : מתמטיקה, פיזיקה, אנגלית וביולוגיה. באר-שבע (057-71690) : מתמטיקה, פיזיקה, אנגלית ואזרחות.
רק מורים בעלי נסיון בהכנת כיתות לבגרות מתבקשים לפנות.

למוסד ממלכתי

דרושים גברים לעבודות שטח

בעלת עניין ואתגר מבצעי

כישורים נדרשים:
- • גילאי 21־28
- • השכלה תיכונית (עיונית או מקצועית) מושלמת
- • בריאות תקינה
- • שרות בצה"ל ביחידות שדה בתפקידי פיקוד (עדיפות לקצינים)
- • הערה: יתקבלו גם קצינים שלא שרתו ביחידות שדה ולהם רקע טכני.
- • רשיון נהיגה

אנו מציעים:
- • תנאי שירות ותנאי שכר טובים
- • קביעות בעבודה ואפשרויות קידום
- • עבודה בצוות מגובש

על המועמדים לפנות בכתב לת.ד. 39351 ת"א (מיקוד 61392) עבור ח' ולציין קורות חיים ופרטים אישיים מלאים, כולל מספר ת"ז וטלפון.

– פונים מתאימים ייענו –

לקבוץ תל־יוסף
דרושים:

דפסי אופסט .G.T.O מולטילט ורוטציה

לדפוס מתפתח, בעלי נסיון, אווירת צוות,
תנאים טובים. אפשרות מגורים במקום.
065־34828/9 צור; 065־34825 בערב צור

למוזיאון תל־אביב
ד ר ו ש / ה

מנהל/ת חשבונות

למישרה מלאה
דרישות: סוג 2–3 בהנה"ח ונסיון 5 שנים.
נא לפנות רק בכתב לת.ד. 33288 ת"א 61332 אל מחלקת כוח־אדם.

רדט הנדסת אלקטרוניקה בע"מ

עם הרחבת הפעילות לשנת 1987

דרושים לנו

- ■ **מהנדס פיתוח לתכנון רכיבי VLSI** לפתיחות מרכז תכנון מוליכים למחצה (בטכנולוגיות מתקדמות) ותמיכה בשיווק החברות:
  * VLSI TECHNOLOGY
  * THOMSON COMPONENTS-MOSTEK
  דרוש ניסיון מוכח בנושא.
- ■ **מזכירת מכירות** שליטה באנגלית, ידע בהדפסה. דרוש ניסיון קודם.
- ■ **סטודנט ליישום תוכניות ב־D-BASE** ובלוטוס. הכרת חומרה וטיפול בה (לנו"ז גמיש)
- ■ **טכנאי צב"ד עם נסיון מוכח** בתיקון מכשור דיגיטלי ואנלוגי.

העבודה ב"עתידים" — סוף רחוב דבורה הנביאה — נוה שרת 5 ימים בשבוע.
לכל המשרות פנה בטל. 03־483211 מיום א' לאורנה.

סָנוֹ

לסנו מפעלי ברונוס בע"מ
החברה הדרומית לשיווק בע"מ הוד השרון

דרושים

סוכני מכירות שכירים

מקום מגורים בין חדרה לראשל"צ
מועמדים בעלי ניסיון יפנו בכתב בלבד
לת.ד. 21207 ת"א, מיקוד 61211
עבור "סוכן מכירות"

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

[illegible]

לחברה המפיצה מוצרי ניקוי

דרושים

מקדמי מכירות סדרני/ות סחורה

ברשתות השיווק באזורים

ת"א וגוש דן, ב"ש אשדוד ואשקלון, ישובי השרון, נתניה וחדרה, חיפה והקריות, נצרת, ק. טבעון, רחובות וראשל"צ.

המשרה היא חלקית, לא פחות מ־4 שעות ליום (בעיקר בוקר), 5 ימים בשבוע.

לבעלי רכב פרטי אפשרית משרה שלמה. המעוניינים יפנו רק רק בכתב, עם פרטים אישיים: שם/משפחה, כתובת מדוייקת, מס' טלפון בבית. לת.ד. 21207 ת"א מיקוד 61211 בציון מקדמי מכירות.

הערה: פניות שלא תכלולנה הפרטים הדרושים ושלא יגיעו בכתב לא יענו.

למחלקה ליחסי ציבור של חברה גדולה בחיפה
ד ר ו ש / ה

עובד/ת לפעולות יחסי ציבור

בתחום ארגון אירועים, כתיבה ועריכת פרסומים.
מועמדים מתאימים, בעלי כישורים בתחומים אלה ונסיון מוכח בעבר (שנתיים לפחות) מתבקשים לפנות בכתב יד אל ת.ד. 50239 תל־אביב, **עבור מס' 10.**

מושב תנאל מחפש

גזבר

הצעות בכתב לכתובת מושב תנאל 42865 עד 30.12.86, טל: 053־688126.

לקופ"ח מכבי דרוש/ה

עוזר/ת למנהל מחלקת הגביה

תיאור התפקיד: הדרכה, פיקוח ובקרה על נושאי הגביה במחוזות.
תיאום עם מערכת המיחשוב בנושאי גביה.
דרישות התפקיד: תואר ראשון בכלכלה או במינהל עסקים רצוי נסיון בהדרכה.
מקום העבודה: תל־אביב, אך העבודה כרוכה גם בנסיעות מחוץ לעיר.
הצעות מועמדות יש להגיש בכתב־יד, הכולל פירוט קורות חיים, נסיון קודם בעבודה, המלצות, שכר מבוקש, אל מחלקת כח־אדם, ת.ד. 4026 ת"א 61040, עד 16.1.87.

לחברה מתפתחת באזור הדרום
דרוש

מתכנן צנרת בכיר

בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתכנון צנרת בתעשיה הכימית

מועמדים מתאימים מתבקשים לכתוב ולצרף קורות חיים ונסיון מקצועי אל ת.ד. 481 עומר, מיקוד 84965

– סודיות מובטחת –

אנו זקוקים לך!
למפעלינו בבת־ים

שליח

בעל רשיון לטוסטוס
הטוסטוס יעבור לבעלותך - אם תוכיח עצמך במשך שנה

מכונאי רכב

לפנות לטלפון 03־5514111/2, החל מיום א' בשעות הבוקר בלבד

Systematics סיסטמטיקס בנתנון תכנה
PRIME Computer

עם התרחבות פעילותנו דרושים:

אנשי תוכנה מעולים

לתפקיד
CUSTOMER ENGINEER

אם יש לך ראש פתוח, כושר למידה מהיר, ויכולת לעבוד עם לקוחות אנו יכולים להציע לך עתיד מבטיח באחת מחברות הסופר מיני המובילות בעולם.
- • רקע במערכות הפעלה
- • נסיון בעיבוד נתונים מסחרי - יתרון

למועמדים שיתקבלו יוצעו תנאי עבודה מצויינים והיכולת להשתלב בחברה מובילה בשוק העולמי.

חמישה ימי עבודה בשבוע 8–17
בית הקרן, ביאליק 155-157, רמת-גן
טלפון: 03-7510351

טבע

למפעלנו בירושלים
דרושים/ות

לחטיבת מחקר ופיתוח

כימאי/ת

הכישורים:
- • בעלי תואר M.S.c
- • התמחות בכימיה אורגנית
- • נסיון בסינטזה.

המועמדים תושבי ירושלים והסביבה מתבקשים לפנות בכתב, עם פרוט נסיון קודם ותאור תחום ההתמחות הרלוונטית, אל מחלקת כח-אדם ת.ד. 1142 ירושלים 91010.

לחברה ציבורית בירושלים
ד ר ו ש / ה

מהנדס/ת אזרחי

5 שנות נסיון בעבודות תשתית ופיתוח
לפנות בטלפון: 02־383333, אל חוה

ד ר ו ש

מנהל מחסן בגדים

בתל־אביב

בעל נסיון בניהול מחסן וצוות עובדים
פניות בכתב נא לשלוח לת.ד. 7095 ת"א 61070 עבור מס. 237

מנהלים בע"מ
איוש ומיון מנהלים ועובדים בכירים
כאלרי 12 ת"א 85241 טל. 560728 03 ת.ד. 4665 ת"א 61046

לסניף באירופה של חברת מטענים
דרוש:
מנהל
ניהול מערך של עשרות אנשים המטפל במטענים לארץ וחזרה.
מועמד מתאים יהיה בעל נסיון קודם בניהול עובדים ובאירגון מערכות, עם יכולת גבוהה להפעיל תושיה ושכל ישר בפיתרון בעיות, המסוגל לעמוד בעומס עבודה ובלחצים קשים.
התפקיד דורש שהיה של מספר שנים באירופה.
מועד יציאה משוער — מרץ הקרוב.
ידיעת השפות גרמנית ואנגלית — חובה.
המועמד המתאים יפנה בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון בעבודה אל "מנהלים" ת.ד. 4665, תל־אביב 61046.
סודיות מובטחת
MENAHALIM LTD
EXECUTIVE RECRUITMENT AND SELECTION

מנהלים בע"מ
איוש ומיון מנהלים ועובדים בכירים
כאלרי 12 ת"א 85241 טל. 560728 03 ת.ד. 4665 ת"א 61046

לחברה תעשייתית ותיקה ומבוססת הפועלת בענף הבניה
דרוש:
מנהל מסחרי
***מהות התפקיד:** סיוע לבעלי החברה בניהולה השוטף, תוך התמקדות בנושאי שיווק, מכירות וכספים, הן במישור התכנון והן במישור הביצוע.*
מועמד מתאים יהיה בן 40–30, בעל השכלה רלבנטית, נמרץ ויוזם, בעל נסיון מסחרי־שיווקי קודם.
***מקום העבודה** — אזור המרכז.*
המועמד המתאים יפנה בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון בעבודה אל "מנהלים", ת.ד. 4665, תל־אביב 61046.
סודיות מובטחת
MENAHALIM LTD
EXECUTIVE RECRUITMENT AND SELECTION

הוק ההזמנות שווה בתעסוקה תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור למעביד להפלות אדם בעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי, כשיר או הורה. אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מחייבים הבדלה. כל אחד מהמינים לעבודה הנוגעת למעבידים במקרים שנקבעו על פי החוק.

החברה הישראלית לאשפרה בע"מ
דרושים:
מכונאי אחזקה
לאחזקת מכונות טקסטיל
נא לפנות אישית או טלפונית למנהל כוח־אדם, אזור תעשיה יבנה, טל. 08-439021/5
— סודיות מובטחת —

לשטיחי מוריה
דרושים
1. בדיזנגוף סנטר מוכר אגרסיבי
2. ברמת־גן ספסר מנוסה
להתקשר 03-285391

למפעל מתכת בחולון
דרושים
* מבקר איכות
* מכלמן משלה
למתאימים תנאים טובים
טלפון 03-802243 לפנות לדוד

מתנ"ס אילת — תיאטרון קהילתי אילת
דרוש/ה
מדריך במאי
לעבודה עם ילדים ונוער
כישורים נדרשים:
ידע בבימוי ובמשחק, נסיון בהדרכה — רצוי בתחום התיאטרון הקהילתי.
תנאי עבודה: חצי משרה עם אפשרות למשרה מלאה.
שעות העבודה:
בוקר ו/או אחה"צ. העבודה במסגרת צוות מקצועי של התיאטרון הקהילתי אילת.
לפרטים להתקשר אל מנהל התיאטרון הקהילתי פיטר הריס טל. 059-75774
משעה 8.00 – 9.00 וב־13.00 – 14.00

ויטעוני ישראל בע"מ
נגדים מדוייקים למערכות האלקטרוניות המתוחכמות
דרוש
טכנאי מכונות
למחלקת אחזקה
כישורים: בוגר בי"ס מקצועי. בעל נסיון 3 שנים לפחות בתעשייה. ידיעת השפה האנגלית רצויה.
* 5 ימי עבודה בשבוע *
מועמדים מתאימים המבקשים לפנות טלפונית 03-902861, שלוחה 44.
סודיות מובטחת
העיקרון שלנו — דיוק ואמינות!

דרושים/ות
מעצבי/ות טקסטיל
לעבודה מעניינת במרכז האופנה של דלתא.
הכישורים הדרושים:
* בוגרי/ות שנקר או בתי ספר מקבילים בחו"ל.
* רצוי נסיון קודם.
נא לפנות, בצירוף קורות חיים, לדלתא גליל, רח' קאופמן 2 ת"א, עבור נאוה גלזר.

מטבחי דניה
דרושים
אדריכלים/יות
מעצבים/ות
לתכנון ומכירת מטבחים באולם התצוגה המרכזי מודיעין 19 ר"ג
להתקשר לטל: 5712380/2/3
קבוצת מבוא.

הכמי בע"מ
המחלקה המדעית
דרושים
א. *תעמלן רפואי* לאזור המרכז
הכישורים הנדרשים:
1. השכלה פארא – רפואית.
2. שליטה טובה באנגלית.
3. יכולת ללמוד חומר רפואי – מדעי ברמה גבוהה.
4. רשיון נהיגה.
חסרי נסיון יקבלו הכשרה מתאימה.
ב. *ראש צוות תעמלנים רפואיים*
הכישורים הנדרשים:
1. נסיון של לפחות 3 שנים כתעמלן רפואי.
2. הכרה טובה של שוק התרופות הישראלי.
3. יכולת להנהיג ולהדריך צוות תעמלנים ברמה גבוהה.
4. רשיון נהיגה.
ג. *ראש צוות דיאגנוסטיקה רפואית*
הכישורים הנדרשים:
1. מיקרוביולוג.
2. ידע נרחב ב־RIA, ELISA ויתר השיטות.
3. הכרה טובה של שוק הדיאגנוסטיקה הישראלי.
4. יכולת לבצע מחקר שוק ברמה גבוהה.
5. יכולת להנהיג ולהדריך צוות ברמה גבוהה.
6. רשיון נהיגה.
המעוניינים יפנו טלפונית ל־(03)264756 לקביעת ראיון
* סודיות מובטחת *

לחברה לעבודות תקשורת וחשמל
דרושים
1. חשמלאים שזרים
2. חשמלאים מוסמכים
3. ראשי צוותים
03-359379

להמלבת תנובה
רהובות דרושים
מיקרוביולוג/ית מזון
* בעל תואר אקדמי במיקרוביולוגיה
* נסיון מעשי בתעשיה
* נכונות לעבודה בשעות בלתי שיגרתיות
עובד/ת מעבדה
* בעל נסיון בבקטריולוגיה בטכניקות מעבדתיות בתחום זה
* נסיון בתעשיה יתרון
מגורים ברחובות והסביבה הקרובה
מועמדים העונים על הדרישות יפנו בכתב יד לת.ד. 2 רחובות בציון קורות חיים ונסיון קודם בעבודה. רק מועמדים מתאימים ייענו

MAGEN DAVID ADOM IN ISRAEL — מגן דוד אדום בישראל
חובשים
נהגי אמבולנס
עובדי מוקד
באם הנכם מעוניינים בעבודה מרתקת הקשורה בהצלת חיי אדם, מגן דוד אדום קורא לכם להצטרף לשורותיו.
א. חובש/נהג אמבולנס
לסניפים: ר"ג, ת"א, ב"ש, הרצליה, חיפה, נהריה, טבריה, קרית שמונה, עפולה, נצרת, מגדל העמק, צפת, רחובות, ירושלים, בת־ים, חולון, מעלות, בית שאן, חצור, אשדוד, חדרה.
ב. חובש/עובד מוקד
סניפים: ר"ג, פ"ת, קרית שמונה, נצרת, עפולה, מגדל העמק, בית שאן, צפת, ירושלים, טבריה, חצור, ת"א, בת־ים, חולון, כ"ס, הרצליה, רחובות.
הכישורים הנדרשים:
* בעלי פרופיל 72 ומעלה.
* בעלי רשיון נהיגה ב' 5—1 שנים, או ג' 3 שנים.
(לא מתייחס לעובדי מוקד)
* רצוי חובשים קרביים וכלליים או בעלי הכשרה מקבילה.
המועמדים המתאימים יוכשרו ע"י מד"א בקורס מתאים. נא לפנות טלפונית לסניף מד"א הקרוב למקום מגוריך, או למרכז מד"א 03-336222 מחלקת כ"א.

תדיראן
שיווק ושרותים בע"מ
לרגל התרחבות וקבלת סוכנות „נשיונל"
דרושים:
מקדמי מכירות
(סוכנים מעולים)
בכל רחבי הארץ.
* נסיון וקשרים בתחום מוצרי צריכה, חשמל ואלקטרוניקה.
* בעלי רכב.
* התקשרות על בסיס עמלה.
להתקשר בין השעות 16.00—08.00
לאבי פילוסוף 03-267272

פרוטו
מערכת תמיכה לניהול
עבור חברה גדולה בענף המזון
עבודה בעלת אתגר
1. אנשי מכירות
לאזור חיפה והצפון
לאזור תל-אביב
לאזור באר-שבע
עדיפות לבעלי נסיון במוצרי צריכה.
2. טכנולוג מזון
לעבודה באזור **תל-אביב**
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות לת.ד. 39446 תל-אביב מיקוד 61393.
— רק המתאימים ייענו —

ליומאר טקסטיל בע"מ
דרושים
1. מנהלת חנות
למוצרי טקסטיל ובדים עם נסיון.
להתקשר לטל' 03-652231
2. פקידה
עם נסיון
להתקשר לטל' 03-661431

דרושים
מכנאי מלוידה צבעונית
להוראה בשעות הערב, טל. 03-660881

בפיברוניקס
אתה בחברה טובה
חברת פיברוניקס בע"מ, מהחברות המובילות בתעשיה עתירת הידע בישראל, מספקת פתרונות מתקדמים ויחודיים בתחום תקשורת הנתונים. מוצרי החברה בחו"ל־לכן מגיעים ונמכרים בכל רחבי העולם.
בעולם מורכב ודינמי זה, יכולת השיווק של החברה מהווה מרכיב רב־חשיבות בהצלחתה.
החברה מחפשת:
מנהל/ת שיווק בכיר/ה
* *אם הינך מעונין באתגר מיוחד במינו של השתתפות בעיצוב עתידה של חברה־טכנולוגית מתקדמת בינלאומית שבסיסה בישראל.*
* *אם יש לך נסיון והקע בעלם השיווק, אם עסקת בעיצוב ומימוש תוכניות עסקיות ותכנונים שיווקיים, אם ניתחת את צרכי השוק מול מערכות ומוצרים קיימים או מתוכננים במפעל עתיר ידע*
* *אם יש לך רקע בהנדסת אלקטרוניקה/מחשבים, אם הינך מכיר את תחום תקשורת הנתונים בעולם המיחשוב, את נושא רשתות תקשורת מקומיות ואת עולם התקשורת IBM-3270*
מקומך איתנו
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט ניסיון ל"גיוס עובדים" פיברוניקס בע"מ, סוכנות דואר מת"מ, חיפה 31905.
סודיות מובטחת
פיברוניקס — תקשורת סיבאופטית

חברה תעשיתית ליצוא מערכות הפקת חשמל מאנרגיה סולרית
דרושים
למחלקת האלקטרוניקה
מהנדס/ת מיכשור ובקרה
הכישורים הנדרשים:
★ בעל חמש שנות נסיון בבחירת מיכשור והתאמתו
★ ידע בתכנון/תפעול מערכות בקרה
★ ידיעת השפה האנגלית—הכרחית
למחלקת תעוד
פקיד/ת תעוד הנדסי
הכישורים הנדרשים:
★ ידיעת השפה האנגלית על בוריה
★ ידע במושגים טכניים־הנדסיים
★ נסיון קודם בתחום תעוד טכני — יתרון
★ השכלה אקדמאית — יתרון
מזכירת מחלקה
הכישורים הנדרשים:
★ שליטה מלאה באנגלית ובעברית, כולל ניסוח והדפסה
★ ידע ונסיון בהפעלת אמצעי משרד ממוחשבים
★ נסיון בעבודות מזכירות
★ השכלה אקדמאית — יתרון
משרות אלו מיועדות לנשים ולגברים כאחד
מקום העבודה — ירושלים
נא לשלוח קורות חיים למחלקת כח אדם — חברת לוז ת.ד. 7929 ירושלים 91079
LUZ INDUSTRIES ISRAEL

גדות
תעשיות פטרוכימיה בע"מ
מפרץ חיפה
למחלקתנו בחיפה
דרוש
מנהל לוגיסטיקת ויצוא
בעל הכישורים הבאים:
* נסיון רב ומוכח בתחומים:
– דקומנטציה של היצוא (רצוי ממוחשב)
– עמילות מכס
– שינוע (צובר) בינלאומית
* אנגלית על בוריה
* כושר ניהול צוות עובדים
נא לפנות בכתב יד מנהל כח־אדם ת.ד. 1780 חיפה

דבר
ראשון בבוקר

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ
★ חשמלאי מוסמך
★ עוזר חשמלאי
★ מסגרים
★ מחסנאי טכני
★ הנדסאי אלקטרוניקה
★ מחווטת
★ מלגזן
★ פועלים/ות
★ רתך CO_2
★ מכונאי אחזקה
★ מתקים אנטנות
★ מרכיב מכני
תנאים מצוינים למתאימים!
טל': 03-203053, 03-203052

ל"תנובה" סניף נתניה
דרושים
מפיצים
לחלב ומוצרי חלב
ועוזרי מחלקים
הכישורים הדרושים:
* רשיון נהיגה למשאית, רצוי גם רשיון לסמיטריילר
* ידע בנושא שיווק מוצרי מזון
* כושר גופני טוב * עד גיל 35
* דרושה ידיעה טובה בחשבון
התחלת העבודה משעה 3.00 בבוקר.
תינתן עדיפות בקבלה למועמדים בעלי נסיון מעשי בחלוקת תוצרת.
מועמדים מתאימים תושבי נתניה והסביבה הקרובה מתבקשים לפנות למנהל השיווק טלפון 053-44266 בין השעות 8.00 – 12.00, לצורך תיאום פגישה וקביעת ראיון.
רק מועמדים מתאימים ייענו.
– סודיות מובטחת –

אם אתה מהנדס אלקטרוניקה/מחשבים מעולה-
בוא ל"סימולוג"
"סימולוג" היא חברה אמריקאית ישראלית העוסקת בפיתוח, יצור ושיווק מוצר יחודי בתחום הסימולציה הממוחשבת, הזוקפת לזכותה את פיתוח המחשב המהיר מסוגו בעולם.
אם אתה מחפש אתגרים והזדמנות לקידום מקצועי ואישי, אנו מציעים לך לקחת חלק בהצלחה, ולהשתלב בצוות המקצועי השוקד על המשך הפרויקט.
לנו דרושים:

1. מנהל קבוצת פיתוח תוכנה
★ נסיון כולל של 5 שנים לפחות.
★ נסיון בפיתוח מערכות ספרותיות.
★ נסיון בניהול טכני.
★ יכולת עבודה בצוות והנעת אנשים.
★ שליטה באנגלית - יתרון.
★ הכרות עם נושאי תיב"ם, 68000 - יתרון.

2. מהנדס תוכנה עם 2-3 שנות נסיון

3. מהנדס תוכנה מתחיל
דרישות התפקיד לשתי המשרות:
★ ידע ב- CAD VLSI.
★ ידע בשפת "C", MC 68000 ובחומרה - יתרון.

4. SYSTEM MANAGER
★ נסיון במחשבי MICROVAX/VAX תחת מערכת הפעלה VMS, DEGNET.
★ ידע ב- UNIX - יתרון.

5. מהנדס אלקטרוניקה למחקר ופיתוח
★ נסיון של 3 שנים בפיתוח מערכות דיגטליות מהירות ומשובצות מחשב.
★ ידע ב-68000 - יתרון

6. מהנדס אלקטרוניקה להנדסת מוצר
מטלות:
★ פיתוח ובנית מערכות בדיקה ממוחשבות.
★ העברת מערכות משובצות מחשב לאחר גמר פיתוח ליצור.
★ סיוע הנדסי ליצור.
כישורים:
★ שליטה בשפה האנגלית.
★ ידע בתוכנה.
★ ידע ב-68000 - יתרון.

7. מהנדס יישומים
לצורך תמיכה בלקוחות החברה בארץ ובחו"ל:
★ מהנדס אלקטרוניקה/מחשבים מנוסה.
★ נסיון בתכנון מערכות דיגיטליות מורכבות.
★ שליטה בשפה האנגלית.
★ רצוי ידע בתכנון VLSI והכרת כלי C.A.E (סימולטורים).
★ רצוי ידע בתוכנה.
המהנדסים המתאימים יוכשרו בארץ ואח"כ ישלחו לחו"ל לתקופה של כשנתיים.

המועמדים המתאימים יהנו מסביבת עבודה מתקדמת ומאווירה דינאמית.
מקום העבודה - באיזור הרצליה.
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 720 הרצליה, בציון המשרה המבוקשת.
סודיות מובטחת
simulog

מכון התקנים הישראלי
דרוש
ראש ענף ראשי לאביזרי מים והשקיה
הכישורים הדרושים:
1. מהנדס מכונות בעל נסיון של 5 שנים לפחות.
2. נסיון בתחום הפעלה או תכנון מערכות הספקת מים ביתיות, עירוניות וחקלאיות.
3. הכרת התעשיה הישראלית.
4. יכולת נהול צוות עובדים.
5. יכולת לנהל מו"מ עם גורמי חוץ.
6. ידיעת השפה העברית וידיעה טובה בשפה האנגלית.
מתח דרגות: 12—10 בדרוג מהנדסים.
בדבר פרטים נא לפנות למשרד כח-אדם רח' האוניברסיטה 42 רמת-אביב
סמל המחוגה סמל האיכות

אלביט
מחשבים בע"מ
לאלביט מהמובילות בישראל בפיתוח ייצור מערכות מחשבים לשוק הבטחוני והאזרחי דרושים:
מהנדסי אלקטרוניקה דיגיטליים
* מהנדסי אלקטרוניקה
* 3-5 שנות נסיון בפיתוח מוצרים ומערכות אלקטרוניות
* עדיפות לבעלי נסיון במערכות משובצות מחשב.
מהנדסי אלקטרוניקה אנלוגיים
* מהנדסי אלקטרוניקה
* 3-5 שנות נסיון בתחומים אנלוגיים
* רצוי נסיון בתחומי ספקי כוח־הנע.
הנדסאי אלקטרוניקה
* 3-5 שנות נסיון בעבודת פיתוח
* עדיפות לבעלי נסיון במערכות משובצות מחשב.
מהנדס דינמיקה
לעבודה בצוות מקצועי בתחום דינמיקה והנדסת סביבה דרוש מהנדס מכונות להפעלת וכתיבת תוכנות אנליזה ממוחשבות בנושאי רעידות. ביצוע אנליזה אלמנטים סופיים, ניסויים דינמיים ופיענוחם.
* 2-3 שנות נסיון
* יכולת עבודה עם מחשב
* רקע בעיבוד אותות ובאנליזות אלמנטים סופיים - יתרון!
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי מפורט לגיוס עובדים ת.ד. 5323 חיפה 31053
מודעה זו מיועדת לנשים ולגברים
אלביט המובילה בתעשיה האלקטרונית

יונה אשפלד מנועי חשמל בע"מ
אזור התעשיה חולון
דרוש
מנהל חשבונות
מוזפלם בעל נסיון בהנהלת חשבונות ממוחשבת
למשרה מלאה 5 ימי עבודה בשבוע
לפנות בכתב־יד בציון פרטים אישיים מלאים ונסיון לת.ד. 2562 חולון 58125

יותר טוב מנפאואר

מעבדות תמלילים!

* עברית
* עברית/אנגלית
* אנגלית

יש לנו הצעות עבודה מיידיות, מעניינות, מאוד ובתנאים מצויינים.
דרך אגב — האם חשבת להתמחות בתוכנות עדכניות נוספות? במנפאואר תוכלי לעשות זאת חינם

בוא למנפאואר בהקדם — זה משתלם.
רח' בן־יהודה 12, א'-ה', 08:00—14:00
טל: 03-298877, 284128

מנפאואר MANPOWER
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

למחלקת כספים במפעל ארצי גדול דרוש
מנהל חשבונות ראשי
* נסיון מוכח של לפחות 5 שנים בתפקיד דומה
* ידע בעבודה עם מערכות ממוחשבות
* העבודה בתל־אביב.

על המעוניינים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם והמלצות לת.ד. 29452 תל־אביב 61293 ולציין עבור מס' 27
— סודיות מובטחת —

דרושים:
1. **מנהל/ת למועדון תרבות ובריאות**
2. למחלקת המשק:
   * **מחסנאית**
   * **עובדות נקיון**
3. למחלקת אחזקה:
   * **חשמלאי עם רשיון**

טלפון: 03-580161

SHARP שרפ

דרושים בעלי נסיון בלבד
1. **סוכן לאזור הצפון** לשיווק מוצרי אלקטרוניקה בידורית טל' 04-725968 לשרה.
2. **סוכן לאזור יו"ש ועזה** טל' 03-334956, 03-334036 לסוניה
3. **פקידה לאיזור תל-אביב** עם ידע בהנה"ח טל' 03-339423/6 לחיקי

קבוץ צעיר מחפש עבודה בקבלנות משנה באזור המרכז 04-962453 04-962449

למשרד עו"ד בתל־אביב דרוש/ה **עו"ד** טל' 03-203122

למלון "שמית" בתל־אביב דרושים
* **חדרניות**
* **טבח מנוסה**
* **מלצריות**
* **חשמלאי מוסמך**

לחברה תעשייתית גדולה באזור רמת־גן דרושה
מזכירה
למשרה מלאה
ידיעת אנגלית ועברית כולל הדפסה ונכונות לעבור שעות נוספות
03-7510905

לחברה צבורית גדולה דרושים/ות
אקדמאים במקצועות ענ"א
1. מנהלי פרויקטים בעלי נסיון מוכח במערכות ענ"א גדולות
2. מנתחי מערכות/ראשי צוותים
3. מתכנתים/מתכנתות בעלי נסיון של לפחות שנתיים
4. תכניתן מערכות (SYSTEM) לנושאי תקשורת בעל נסיון של לפחות שנתיים.

עדיפות תנתן למועמדים בעלי רקע ונסיון בתחומים הבאים:
* השכלה אקדמאית במקצועות מדעי המחשב
* מחשבי (I.B.M.) גדולים (MVS)
* עבוד נתונים בתקשורת
* מסד נתונים (IDMS)
* שפות תכנות ADS, COBOL
* JCL, TSO

העבודה היא באזור תל־אביב. המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים בכתב יד לת.ד 51798 תל־אביב 67134 סודיות מובטחת.
יש לציין על גבי המעטפה "עבור תעסוקה"

לחברה בתחום ארצי העוסקת בייצור ושיווק מוצרים טכניים דרושים
מקדמי/ות מכירה
לאזור המרכז והדרום
הכישורים הדרושים:
* 12 שנות לימוד לפחות
* בעל/ת יחסי צבור נאותים
* נסיון קודם במכירות
* בעלי רכב פרטי

משרה מלאה.
על המעוניינים לפנות בכתב יד לת.ד. 8175 יפו, מיקוד 61081 עבור ד'

לחב' שיווק דרושים
סוכנים עצמאים
לחלוקת תוצרת בגוש דן
דרוש רכב מקורה + בטחונות.
לפנות בימים א'-ה' בין השעות 08.00 — 11.00
03-7511229 לרבנין.

לחברה מסחרית ארצית גדולה
דרוש:
מנהל סניף פתח־תקוה
הכישורים הדרושים:
* נסיון מינהלי ויכולת טיפול בקהל לקוחות ומוסדות
* עושר ניהול צוות עובדים
* תושב פתח־תקוה

על המעוניינים לפנות בכתב יד בצירוף פרטי קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 1468 ת"א
— סודיות מובטחת —

לחברת ביטוח בתל־אביב
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות בכיר/ה
עם ידע ונסיון בביטוח יתרון
טל' 03-292838 ת"א

לחברת שיווק והפצה באזור הרצליה
דרוש/ה
איש/אשת מכירות
דינמי/ת ובעל/ת יכולת ורצון.
דרישות התפקיד:
— משרה מלאה
— גיל 23 — 30
— תעודת בגרות מלאה
— רכב פרטי

לפנות בכתב ל"בעיימ" ת.ד. 2004 הרצליה 46120.

דרוש **דפס** בעלי נסיון
"דפוס שכלול" 03-820650 03-838339

למפעל למוצרי חלב "דן" דרוש
משווק
תפקידו: חלוקת סחורה לחנויות וקידום מכירות.
הכישורים: נסיון מוכח קודם בשיווק וקידום מכירות.
תושב בת־ים או הסביבה, בעל רשיון נהיגה
— תנאים טובים למועמד המתאים —
לפנות אישית ביום ראשון בשעות 08:00-12:00
אזור התעשיה בת־ים רח' היוצקים 4

למתקני מוטי בגבעתיים
דרוש/ה
קלדן/ית
למשרה מלאה
להקשת קבלות וחשבוניות במערכת בייבי 36
רצוי נסיון בעבודה דומה
להתקשר: 03-778858 לילי

לחברת בטוח מנורה
דרוש/ה
עובד/ת לאגף ביטוח חיים
נסיון בעבודה וידע בביטוחי פרט ומנהלים

דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת שכר
באיזור רחובות – אשקלון
הכישורים הדרושים:
* הכרת מערכת השכר ודיני עבודה על בוריה
* נסיון של 3 שנים לפחות בניהול מחלקת שכר
* ידע ונסיון בעיבוד נתונים באמצעות מחשב
* ניהול צוות עובדים וטיפול בעניני השכר של כ־700 עובדים

על המעוניינים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 2144 תל־אביב עבור "מנהל".

אסטרונאוטיקס

מהנדס אלקטרוניקה (משרה 103)
לאגף אבטחת איכות ואמינות.

מהנדס אלקטרוניקה בכיר (משרה 101)
לריכוז פרויקט פיתוח.

אסטרונאוטיקס

מהנדס אלקטרוניקה (משרה 102)

מהנדס אלקטרוניקה לצוות פיתוח (משרה 104)

דנאל
שירותי כח אדם
למחלקה הטכנית בת"א
דפס אופסט
לעבודה על א' גלקין
רח' גורדון 88 ת"א
03-222266, 245541, 245531
תל־אביב • ירושלים • באר שבע • רחובות • אשדוד

פלקון
לחנותנו דרושים עובדים לאחר שרות צבאי
1) **קופאים/יות** — מנוסים/ות
2) **עובדי מעדניה**
3) **חשב** — רצוי רו"ח בעל נסיון.

ראיונות ביום א,ג,ד, בשעות 9:30-13:00
קרליבך 14 (פינת הארבעה) ת"א

אלקו בע"מ
למפעלנו ברמת השרון
דרושים
טכנאי/הנדסאי מכונות
בעל רקע בשרטוט ותכנון
שרטט מכונות
בעל ידע בשרטוט קונסטרוקציות מתכת
להתקשר מיום א' 03-484146 שלוחה 258

למושב חצבה בערבה
דרושים
* **בחורים בוגרי צבא**
  לעבודה ומגורים בחקלאות
* **בחורה לחנה"ח**

למפעל פלסטיק גדול בבני ברק
דרושים
1) **מפעיל אכסטרודר**
   רצוי עם ידע ב־P.V.C.
2) **מכונאי אחזקה**

לפנות לחמדה 6.30-14:00 03-741873

לסטודיו לאופנת עור בת"א
דרוש/ה
חייט/תופרת
תנאים טובים לבעלי מקצוע טובים

דרוש/ה
מנהל/ת משק לניהול האכסניה

בארח"ב דרושים:
אנשי מע' בנקאיות + CICS
DB-2/SQL, IDMS
ADABAS/NATURAL

עיריית תל־אביב־יפו
דרושים
מלווים לתלמידים
בהסעות מיוחדות באוטובוסים

למשרד רו"ח
דרוש
סטודנט שנה ב'

למשרד אדריכלים בתל־אביב
דרושה
מזכירה

לחברה ארצית גדולה דרוש
מהנדס חשמל
עם נסיון בתחום דיזל גנרטורים

לחברת תעופה זרה
דרוש
מקדם מכירות
רצוי בעל נסיון קודם, התפקיד כרוך בנסיעות ברחבי הארץ.
נא לפנות בכתב, עם פירוט קורות חיים, אל: ת.ד. 26403 ת"א, עבור: מקדם מכירות.

דרושה
בחורה
למשרד, להפעלת מחשב עם נסיון של 3 שנים
לפנות 03-331160 למר אייזלר.

לכפר סילבר
דרוש
מרכז ענף גן ירק
* בעל הכשרה לימודית ונסיון של 5 שנים בגידולים חסויים.
* נסיון בהדרכת בני נוער

פרטים: 051-25141 ובערב 051-28424 לחיים

למפעל תעשייתי בתל אביב
דרושים:
* **הנדסאי ביקורת טיב**
  בעל נסיון של 3 שנים בענף המתכת.
* **הנדסאי חשמל**
  בענף הרכב – בעל נסיון של שנתיים.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי אל ת.ד. 106 תל אביב 61000

לכפר הנוער בן שמן
דרושים
1) **מדריך חברתי**
2) **אם בית**
3) **שרברב**
4) **עובד מספוא**
5) **מורה למתמטיקה**

דרוש/ה
כלכלן/ית
לאגף לתיכנון וכלכלה
נא להתקשר לחוה אורלנדי
טל' 03-219152, 218111

קרן תל־אביב לפיתוח
דרושה
מזכירה
לשעות אחה"צ
כישורים:
* יכולת הבעה, תרגום והדפסה באנגלית ובעברית.
* נסיון בעבודת מזכירות.

לפנות לטלפון 438819 לאלה.

אינטרפון
החברה המובילה בייעוץ, שיווק והתקנה של מערכות תקשורת מתקדמות
דרושים
1. **טכנאי התקנה למערכות רב קווית** (אמרלד, יורוקום)
2. **טכנאי שרות למערכת תקשורת רב קווית** (יורוקום)

תנאים טובים למתאימים
לקביעת ראיון טל' 770442, 770425

לחברת רוול
עוזר/עוזרת חשב
בעל תואר בכלכלה/מנהל עסקים וסטטיסטיקה
נסיון של שנתיים לפחות.
עד גיל 35
טל: 03-225838

דרוש/ה
מונטז'ר/ית
בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות.
"ליפותקוף" מפעלי הדפסה בע"מ.
הרכבת 36 ת"א
03-379861
לפנות לשוש.

לפרסם מודעה!
דחוף
בדחוף תקבל יותר ובמחירי העיתון

ת"א דחוף מרכז | ת"א דחוף דיזנגוף | ת"א דחוף בן יהודה | ת"א דחוף אלנבי | חיפה דחוף | ירושלים דחוף | דחופון טלפון 03-611001 | ובעוד 50 סניפי דחוף בכל רחבי הארץ

לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחוף

לעבודה בטחונית בארץ ובחו"ל

דרושים

יוצאי יחידות קרביות

הנתונים הדרושים:
• גילאי 28-21
• שרות צבאי ביחידות שדה כלוחמים (הכרחי קורס פיקודי) עדיפות לקצינים.
• ידיעת השפה האנגלית ו/או שפה אירופית אחרת.
• כושר גופני טוב ובריאות תקינה (פרופיל 82 ומעלה).

אנו מציעים:
• עבודה רבת אתגר בארץ ובחו"ל.
• תנאי שכר טובים והטבות מיוחדות למתאימים.
• חוזה התקשרות למספר שנים (אפשרי חוזה לשנה אחת).

העבודה מתאימה גם לסטודנטים המתכוונים ללמוד בארץ או בחו"ל בשנת הלימודים הבאה

המעוניינים העונים בכל הדרישות לעיל יפנו בכתב לת.ד. 39350 ת"א מיקוד 61392 עבור מ.מ. בצירוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. וטלפון.

– פונים מתאימים ייענו –

לטמפו תעשיות בירה בע"מ – חולון

דרושים

מנהלי עבודה-
רצוי בוגרי קורס מנהלי עבודה, לניהול קו ייצור. רצוי ניסיון קודם "במקום".

מפעילים למכונות ניפוח-
בוגרי בתי ספר מקצועיים, בעלי רקע בסיסי בהידראוליקה ופנאומטיקה. הכשרה תינתן במקום.
"העבודה במשמרות"

מכונאי אחזקה-
בעלי ותק של 4-5 שנים לפחות לאחזקת קווי ייצור רצוי ידע בפנאומטיקה הידראוליקה מנועי חשמל "ניפוח-בקבוקים".

לבורנטים-
בוגרי בתי ספר מקצועיים, רצוי במגמות לבורנטים תעשייתיים, לעבודה בביקורת טיב "במעבדה"

מועמדים מתאימים תושבי גוש-דן יפנו טלפונית למחלקת כח-אדם טל' 800-131 החל מיום א' משעה 09.00

לטמפו תעשיות בירה בע"מ סניף שיווק-חולון

דרושים

עוזר לקופאי-
בעל ניסיון של כ-3 שנים בעבודה, רצוי עם רקע בתפקיד "טלר" בבנק.

קלדנית-
לעבודה על מסוף ON - LINE ניסיון של שנה לפחות בעבודה דומה.

פקידת שיווק-
השכלה תיכונית מושלמת, יוצאת צבא, ידע בהדפסה ועבודות משרדיות, נכונות לעבודה לשעות נוספות.

מחלקי תוצרת-
בעלי רשיון נהיגה למשאית מעל 15 טון.

המועמדים המתאימים תושבי גוש-דן יפנו טלפונית למחלקת כח-אדם טל' 800-131

למפעל באזור התעשיה – חולון

דרוש/ה

עוזר/ת למנהל כ"א

רצוי בוגר מדעי ההתנהגות, בעל ניסיון מעשי בעבודה במחלקת כח-אדם. המשרה מיועדת לגברים ולנשים כאחד.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ... ת.ד. 33025 מיקוד 61330 תל-אביב ... סודיות מובטחת

למלון 5 כוכבים במרכז הארץ

דרושים ות

מנהל/ת משק בית
מטרדי
מלצר/ית ראשי/ת

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב יד (בצירוף קורות חיים) לת.ד. 3036 (נא לציין ע"ג המעטפה "10")

למלון הנופש רמות בצפון מזרח הכנרת

דרוש

מנהל קבלה מנוסה

לפרטים נא להתקשר 067-63636

לחברה קבלנית לבנין בירושלים

דרושים

מנהלי עבודה

בעלי נסיון בעבודות ציבוריות טל' 02-631201, 02-664708

דרוש ה

מנהל/ת חשבונות סוג 2

למשרה מלאה לעזרה במחלקת הנה"ח לאחר שרות צבאי נא לפנות בכתב לחברת מיקרו-דף בע"מ דרך פ"ת 98, תל-אביב 67012

---

* כימאי/(ת)
* לבורנט

למעבדה פרטית למחקר תעשייתי בחיפה נא לפנות טלפונית: ביום 03-570801 בערב 893170

אחים איזנברג בע"מ

דרוש

איש מכירות

למכשירים רפואיים (אנדוסקופים) בעלי רקע בלבד

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 33638 ת"א. 61336

למפעל טקסטיל גדול בירושלים

דרושים

1. חרמן/חרמנית
2. טכנולוג/טכנולוגית לחולצות או כתונות לילה
3. טכנאי "יצור" רצוי בוגר שנקר או בעל נסיון בטקסטיל.
4. מבקר/ת טיב בעל/ת נסיון במפעל טקסטיל.

תנאים טובים למועמדים המתאימים. מועמדים רציניים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים וטלפון לת.ד. 2107 עבור מספר "123" ירושלים.

סודיות מובטחת

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, התשמ"א 1981

דרושים

מורים

לעיבוד שבבי ממוחשב (C.N.C.)

לפרט בכתב קורות חיים, נסיון ודרישות שכר. לת.ד. 514 (עבור מס' 17) תל-אביב 61004.

לחברה יבוא טרקטורים ומיכון חקלאי

דרוש

איש מכירות

דרישות התפקיד:
נסיון של מספר שנים במיכון חקלאי.
הכרת ההתישבות החקלאית.
יתרון לבוגרי בית ספר חקלאי במגמה למיכון חקלאי.
עדיפות לבעלי ידיעה טובה בשפה האנגלית. מקום העבודה תל-אביב.

פניות בכתב עם קורות חיים תוך פירוט נסיון קודם והמלצות יש להפנות לת.ד. 9083 ת"א 61091

סודיות מובטחת

חיל האויר
מציע אתגר מקצועי ומגוון

תפקידים מעניינים
למתנדבים לשרות קבע, בעלי המקצועות הר"מ:
• נגדי שלישות, רשום, אפסנאות ומשמעת.
• מכונאי וחשמלאי רכב וברדלס.
• מפעילי מערכות קשר ורדיו טלפון.
• מכונאי וחשמלאי מטוסים ומסוקים.
• הנדסאים וטכנאי אלקטרוניקה ומכונות.
• מנועים.

הכשורים הנדרשים:
א. פרופיל רפואי מ-65 ומעלה
ב. עד גיל 30
ג. יוצאי צבא בעלי עבר צבאי תקין

• לזכאים ינתן סיוע בדיור
• משובצים ביחידות "שדה" יזוכו בתוספת שכר ייחודית

המעוניינים יפנו: אישית, בצרוף תעודת שחרור, לרח' אבן גבירול 12, תל אביב או טלפונית 03-396800 או 03-234735 בין השעות 08:00 – 17:00

לקופת חולים "מכבי"

עקב הרחבת שרותי הקופה בתל-אביב דרושים

* רופאים עצמאיים בכל התחומים לטיפול בחברי הקופה במרפאותיהם.
* רופאים שכירים למרפאות הקופה בתחומים: ילדים, כללי, נשים ...

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לקופ"ח "מכבי" ... ת.ד. 4927 תל-אביב 61048

שירותי מיון, אבחון והשמת כח אדם

עבור אחד מלקוחותינו בתל-אביב

דרוש

אחראית על משרד יבוא ושווק.

הכשורים הדרושים:
• בעלת יכולת ניהול משרד עם ניסיון קודם.
• בעלת יוזמה.
• ידע בהדפסה עברית-אנגלית (רצוי ידע בשפה הצרפתית)
• התמצאות בטלקס + הכרת המחשב ו/או נכונות ללמוד את שני אלה.

פניות טלפוניות למכון טל' 293445 ...

לתיאטרון ציבורי

דרוש/ה

קופאי/ת

לעבודה בשעות הערב והלילה (כולל יום ו')

נא לפנות אל חנה טלפון 256222 בשעות 09.00-13.00

לחברת בנייה

דרוש

הנדסאי/מהנדס ביצוע

בעל ניסיון מוכח לפרויקט גדול ומורכב בראשל"צ

חברת אביב טל. 03-7812203

לחברה בנמל תעופה בן-גוריון

דרוש

חשמלאי מוסמך

למערכות בנין ושינוע.
• נסיון של 5 שנים.
• בריאות תקינה.
• עד גיל 45.

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ופרוט ניסיון קודם לת.ד. 13056 ת"א 6116. לציין "חשמלאי מוסמך".

סודיות מובטחת

לחברה ציבורית בת"א

דרוש/ה

כלכלן/ית

בוגר/ת או לקראת סיום לימודי מנהל עסקים. (התמחות מימון חשבונאות).

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 20218 ת"א מיקוד 61201 ... לציין ע"ג המעטפה למשרה 142

DB

דן אנד ברדסטריט (ישראל) בע"מ
רח' החשמונאים 105 תל-אביב, מיקוד 61200

דרוש:

אחראי מערכות מחשב (מיקרו)

לתחזוקה, הפעלה ופתוח מערכות

כשורים נדרשים:
נסיון בתכנות - 3 שנים.
התמצאות בחומרת מיקרו (כולל ציוד פריפריאלי).
שליטה באנגלית.
נכונות לעבודה קשה.
התפקיד כפוף למנכ"ל החברה.
5 ימי עבודה.

המעוניינים יעבירו קורות חיים (לידי מזכירת המנכ"ל).

הקשר שלך אל עולם העסקים

גפן בע"מ
היחידה למשאבי אנוש

נאות 47 תל-אביב 63304 טל. 03-655454

דרושים

מהנדסי מכונות

ללקוחותינו בכל אזורי הארץ

מועמדים רציניים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים, נסיון מקצועי וטלפון להתקשרות לת.ד. 16091 ת"א 6116 עבור "מהנדס מכונות"

– סודיות מובטחת –

התאחדות התעשיינים בישראל
אגף כלכלה וסחר חוץ

דרוש

כלכלן

– תואר ראשון – עדיפות לתואר שני ולבעלי נסיון של 2-3 שנים בעבודה

פניות, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם, יש לשלוח בכתב יד, אל: התאחדות התעשיינים, אגף כלכלה וסחר חוץ רחוב המרד 29 תל אביב 68125.

ביה"ס תיכון כפרי
נחלת-יהודה 75910

דרושים:

* **אם בית**
נשואה, בגיל 30 ומעלה, השכלה של 12 שנות תיכון לפחות, שנתיים נסיון בעבודה מקבילה. מגורים במקום חובה. השכר ישולם לפי דרוג עובדי הוראה.

* **מדריך חברתי**
בעל הסמכה מתאימה, נסיון קודם חשוב. מגורים במקום. שכר לפי דרוג עובדי הוראה.

* **עובדת נקיון**
בהיקף של 0.75 המשרה.

* **עובדת מטבח**
בהיקף של 0.5 המשרה

המעונינים יפנו בהקדם לבעית הספר לפי הכתובת הנ"ל

למפעל אלקטרוניקה דרוש/ה

מבקר/ת איכות

לבדיקות ויזואליות של מוצרים ברמה צבאית

הכישורים הדרושים:
נסיון מוכח של 3 שנים לפחות בתפקיד דומה
הכרת של שיטות הסימון לרכיבים צבאיים ידיעה והבנה של דרישות האיכות התקניות לכרטיסים מודפסים.

נא לפנות לטלפון 03-491210 1 לנחום.

מוסד חינוכי גדול
מחפש

מורים

למשרות חלקיות או מלאות למקצועות הבאים:
אלקטרוניקה סיפרתית, אלקטרוניקה תקבילית, מיקרו-פרוססורים, מבוא למחשב לתלמידי אלקטרוניקה, מתמטיקה.

תנאים טובים למועמדים המתאימים. בדבר פרטים טל: 03-301851

שופר-סל
דרושים

נהגים

בעלי רשיון 15 טון, תושבי גוש דן.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אישית לחברת "קטיף" בשוק הסיטונאי, רח' החשמונאים, תל-אביב, ביום ראשון, 28.12.86, בין השעות 10.00-12.00.

לודזיה רוטקס

דרוש

תיקונצ'יק

נסיון באחזקת מבנים

לפנות לת.ד. 34 חולון טלפון 807111

למפעל תעשייתי באזור חדרה

דרושים

הנדסאי חשמל
הנדסאי אלקטרוניקה

נדרש נסיון של מספר שנים.

המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 3953 ...

סודיות מובטחת

נחושתן

דרושים לעבודה קבועה

1. **עובדים למחלקת השרות**
תושבי נתניה לעבודה באזור נתניה
נא לפנות לטלפון 053-103203

2. **עוזרים למחלקת הרכבה**
לעבודה באזור המרכז
נא לפנות לטלפונים: 03-656825, 03-6502767

דרישות התפקיד:
רצוי בוגר בי"ס מקצועי במגמת חשמל ו/או בעלי נסיון בעבודות בתחום החשמל.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.

דלתא

למפעלינו בכרמיאל

דרוש/ה

הנדסאי/טכנאי תעשיה וניהול ו/או טקסטיל,

לתפקיד ניהולי.

* מגורים בכרמיאל – חובה.
* תנתן עזרה בדיור.

המעוניינים יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים. לת.ד. 137 כרמיאל 20100

משטרת ישראל

ליחידה המיוחדת ללחימה בטרור (ימ"מ)

דרושים

קצינים ולוחמים

אם אתה יוצא יחידות חי"ר, בוגר קורס פיקודי (מכ"ים ומעלה), גיל עד 25 ובריאות מעולה.
אנו מציעים לך עבודה מעניינת: תנאי שירות ושכר טובים; קביעות בעבודה ואפשרויות קידום; עבודה בצוות צעיר;
מועמדים העונים לכל הדרישות מוזמנים לועדת קבלה שתערך בלשכת הגיוס של המשטרה בת"א רח' הרכבת 14 בתאריכים 28.12.86 ו-30.12.86 בין השעות 09:00-11:00.

סודיות מובטחת

לחברה צבורית גדולה דרושים/ות

אקדמאים במקצועות ענ"א

1. מנהלי פרויקטים בעלי נסיון מוכח במערכות ענ"א גדולות
2. מנתחי מערכות / ראשי צוותים
3. מתכנתים/מתכנתות בעלי נסיון של לפחות שנתיים
4. תכניתן מערכות (SYSTEM) לנושאי תקשורת בעל נסיון של לפחות שנתיים.

עדיפות תנתן למועמדים בעלי רקע ונסיון בתחומים הבאים:
* השכלה אקדמאית במקצועות מדעי המחשב
* מחשבי (I.B.M.) גדולים (MVS)
* עבוד נתונים בתקשורת
* מסד נתונים IDMS
* שפות תכנות ADS, COBOL, JCL, TSO

העבודה היא באזור תל-אביב. המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים בכתב יד לת.ד. 51798 תל-אביב 67134 סודיות מובטחת.

יש לציין על גבי המעטפה "עבור תעסוקה"

דרושה עוד מלכה ברודר!

מלכה ברודר היא נציגת מכירות מעולה, יוצרת קשר טוב עם אנשים, בעלת נסיון רב במכירות, תייכנית ובעלת מרץ.

אם את עונה לאותן דרישות התקשרי אתנו לטלפון 03-330881 לפלורה וממינך לראיון.
מישרה חלקית אפשרית, אך נסיון קודם הכרחי.

דרוש

מחסנאי
לציוד משרדי ומפסים

התפקיד מיועד לעובד עם נסיון מוכח וחיובי בתפקיד דומה, המוכן להשקיע עבודה מאומצת, הדורשת לעתים עבודה בשעות נוספות (בתשלום).

כשורים נדרשים:
• השכלה תיכונית
• ידיעה מושלמת בעברית וידע בסיסי באנגלית
• רשיון נהיגה חובה
• גיל 30-45
• מקום מגורים – גוש דן

אנו מציעים משכורת חודשית כוללת של 950 ש"ח (12/86) משולמת 13 פעמים בשנה, 5 ימי עבודה בשבוע ותנאים סוציאליים טובים.

רק מועמדים העונים על הכישורים הנדרשים מתבקשים לפנות בכתב, החל מיום א' למחלקת כח אדם ת.ד. 641022.

כלל חברה לביטוח בע"מ

המוסד לביטוח לאומי

דרוש

רופא מחוזי
(נפגעי עבודה)

המקום: סניפי המוסד במחוז הצפון
תאור התפקיד: יועץ למנהלי הסניפים, לפקידי התביעות ולפקידי השירות בכל הענינים המקצועיים הקשורים בתביעות לגמלאות ...

לחברת שיווק

דרוש

מוכר מנוסה
לציוד לתעשיה

גיל עד 30, ידיעת אנגלית חובה
לפנות בכתב ולפרט קורות חיים ודרישות שכר לת.ד. 614 עבור מס. 20 תל-אביב 61004

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, התשמ"א 1981

„מורים גרועים ממשיכים לעבוד עקב חוסר פיקוח"

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

„לא ייתכן, שממערכת המעסיקה בין 70 ל־80 אלף מורים, תפוטר רק 50 מורים בשנה מטעמי אי־כשירות מקצועית. יש במערכת החינוך אחוז מסוים של מורים גרועים או שחוקים, שמן הראוי לפטרם. אלה נשארים במערכת מפני שהמפקחים אינם מגיעים אליהם". כך טען אתמול עמרם מליץ, מנהל מחוז הדרום במשרד החינוך, בכינוס ועדת החינוך של מרכז השלטון המקומי בראשות יצחק ירון, ראש עיריית גבעתיים.

מליץ הביא בפני הוועדה נתונים, שמהם עולה כי מורה ממוצע מלמד בין 1000 ל־1100 שיעורים, אולם המפקח מצליח לבקר רק בשיעור אחד פעם בשנתיים, כך שרוב השיעורים אינם בפיקוח.

מפקחי משרד החינוך מתפרשים על פני עשרות בתי־ספר והם נכנסים לכ־150 שיעורים בשנה. „בתנאים הקיימים, כל מה שמפקח מצליח לעשות הוא להיכנס לבית־הספר, להגיד 'בוקר טוב', לא יותר" – טען מליץ. הוא הוסיף כי מערכת הפיקוח במשרד החינוך מאורגנת בצורה כושלת. „יש מפקח לאגף הנוער, ומפקח לחינוך מבוגרים ומפקח לאמנות ולעוד נושאים: הרבה אנשים מטיילים במערכת החינוך ואין ביניהם כל קשר; הרבה כסף מושקע, אך ללא אפקטיביות".

לדבריו, יש צורך לצמצם את אזורי הפיקוח ולאחד את נושאי הפיקוח כך שהמפקחים יוכלו לעשות את עבודתם כהלכה. המנהלים צריכים להיות בעלי יכולת הכרעה בפיטורי מורים, שכן הם אלה המקיימים עימם מגע יומיומי שוטף.

המנהלים, על־פי הצעת מליץ שנדונה באחרונה בהנהלת משרד החינוך, יועסקו בחוזים מיוחדים על מנת שניתן יהיה לפטרם אם יבצעו את תפקידם בצורה גרועה.

מנכ"ל משרד החינוך, ד"ר שמשון שושני, אמר בכינוס כי להערכתו, מערכת החינוך הקצתה משאבים בשנים האחרונות בצורה פחות ופחות שוויונית, שלא בהתאם ליכולת. נוצר מצב של בתי־ספר חזקים ובתי־ספר חלשים, ומערכת החינוך לא הצליחה ליצור שוויוניות בהקצאת המשאבים.

כישלון נוסף שהעלה שושני הוא היעדר מעורבות מצד משרד החינוך בהקמת בתי־ספר. במקומות מסוימים הוקמו ברדיוס של 5 ק"מ שישה בתי־ספר על־יסודיים בעלויות שונות שהתחרו ביניהן, ללא התחשבות בצרכים האמיתיים של היישוב.

נתן שצ'רנסקי מדליק נרות בערב מיוחד למען יהודי ברית־המועצות, במלון הילטון בתל־אביב, אתמול. (צילום: י.פ.פ.א)

תמונות יהודיות לחימום החרמון

מאת שמעון דיים, סופר „דבר" בצפון

16 תמונות צבעוניות גדולות המבטאות סמלים יהודיים שונים מקשטות את מוצב החרמון מבפנים ומבחוץ ומשוות לו אופי אמנותי־צבעוני. התמונות, פרי מכחולם של ציירים ידועים יותר ופחות – ניתלו השבוע במוצב שבמרומי החרמון.

התמונות הושגו בתיווכה של הרבנות הראשית והרב הפיקודי של פיקוד הצפון, ולדבריו, הם נועדו להעניק אופי של שלום למוצב ולחמם את לב חיילי המוצב בקור החרמון. ברבנות של פיקוד הצפון שוקלים לעטר בתמונות דומות מוצבים מוכרים אחרים של צה"ל בגולן ולאורך גבול הצפון.

רבים מחו דמעות בסולחה יוצאת־דופן באום אל־פחם

מאת סופר „דבר" בנצרת

משפחת בדיר מאום אל־פחם, שבנה פרץ לפני ארבעה ימים לדירתו של מהמוד מחמיד ונדקר על־ידיו למוות, נהגה באצילות־נפש בלפי בעל הדירה: בעזרת ישובים „שבעודי" הוליכו בני המשפחה לפייס את משפחת הנרצח והחזירוה הביתה. במעמד מרגש, הם הודיעו ברבים על החלטתם למחול לרוצח בנם, לא לראות בו אויב ולא לנקום את דמו של בנם.

מחווה זו התקבלה בהפתעה ובהערכה רבה על־ידי תושבי האיזור, שהגיעו בהמוניהם כדי לחזות במעמד המרגש. רבים מחו דמעות מעיניהם.

בני־משפחת הפורץ החזירה את־בני המשפחה היריבה לביתם וערכו אצלם ביקור פיוס. בני המשפחה היריבה ערכו גם הם ביקור־תנחומים בבית האבלים של משפחת הנרצח.

תושבי אום אל־פחם אינם זוכרים מחווה כדוגמת זו זה עשרות שנים.

בן 15 חשוד בהנפת דגל אש"ף בהפגנה

(ע). – נער בן 15, תושב אום אל־פחם החשוד בהנפת דגל אש"ף במהלך הפגנה אסורה שנערכה בכפר – הובא אתמול לבית־משפט השלום בחיפה ושוחרר בערבות של עשרת אלפים ש"ח.

נציג משטרת מרחב העמקים טען בבית־המשפט כי הנער השתתף ב־11 בדצמבר השנה בהפגנה ללא רשיון שנערכה בכפר, ובמהלכה הניף דגל אש"ף.

זוהר ארגוב שהובא להעיד במשפט סמים צעק הפריע – והוצא

(ע). – הזמר זוהר ארגוב, שהובא אתמול להעיד מטעם התביעה במשפט נאשמים בסחר בסמים, הוצא מן האולם בפקודת השופט, לאחר שצעק והפריע למהלך המשפט.

ארגוב נעצר לפני כמה ימים לאחר שלא הופיע כעד מטעם התביעה במשפט הסמים. הוא חשוד שתקף שוטר והצית תא המעצר של משטרת הגבעה לאחר שלא קיבל „מירשם" להשגת מנת סם.

כאשר הובא בפני השופט, אליהו מצא, בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב, הוא צעק לעבר התובע כי לא יעיד עד לא יקבל את הגלולות.

בן 74 שאימץ חולת־נפש בת 30 חשוד שגרם מותה ברשלנות

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

גבר בן 74 תושב חיפה, החשוד כי גרם למותה של ידידתו בת ה־30 בגין רשלנות, בולל אתמול בבית־משפט השלום בעיר מראגניה שאירעה ביום ג' השבוע, בעת משוחה שערכו השניים בנוף התחתיים.

נציג המשטרה, רס"ל בכיר ניסן צינגלר, שביקש להאריך את מעצר החשוד בשבעה ימים, סיפר כי השניים הגיעו למשוחה לאחר שהאשה הבחינה כי בתיק נמצא אקדח. החשוד, חנן שניאור, לשעבר עובד מע"ץ, יזה באקדח שלושה כדורים לעבר מטרה, אותה הציב בעצמו במשוחה. אז, לדברי החשוד, התנפלה עליו האשה וניסתה לקחת בכוח את האקדח מידיו. בין השניים התפתח מאבק, ובסופו לקחה האשה את האקדח וירתה כדור ברקתה. בקול נרגש, כשדמעות זולגות מעיניו, סיפר הפנסיונר כיצד העביר את הפצועה במכוניתו לבית־החולים רמב"ם.

שלושם מתה האשה מפציעה.

החשוד סיפר עוד, כי הכיר את המנוחה לפני כ־12 שנה באמצעות אמה. המנוחה היתה חולת־נפש מזה דאגה כמיפלגה תבלית לחייו במטרה להלצה ממצבה הנפשי הקשה. „בזמן האחרון ראיתי שבני־משפחתה נטשו אותה. ראיתי שאני היחיד היכול להחזיר אותה לחיים. קניתי לה אוכל, בגדים והבאתי השמל. כל חיי סבבו סביבה", סיפר החשוד לשופט בקול בוכים.

נציג המשטרה סיפר, כי האיש אמנם שיחזר את המקרה שתועד בסרט, אך מעצרו דרוש כדי שלא יתאם עמדות עם בני משפחת המנוחה, ששמה נאסר לפירסום. ואולם, השופט, רפאל חרסונסקי, קבע בהחלטתו כי יש לשחרר את החשוד בערבות של 500 אלף שקלים. כן אסר עליו לצאת מביתו למשך עשרה ימים.

השוטר הרגיע את חולה הנפש הנמלט והנשק הפך ל...נשיקה

מאת אוריאל בקעמי, סופר „דבר"

חולה־נפש ירושלמי הסגיר עצמו אתמול לידי שוטרים שרדפו אחריו ולאחר שמסר את נשקו – נתן נשיקה ללוכדו, פקד רפי לוי, דובר משטרת ירושלים, וביקש לבלות עימו בערב.

שלשום בלילה הודיע אברהם אודרי משכונת שמואל־הנביא בירושלים, כי אחיו דוד בן ה־23 נמלט מבית־החולים הפסיכיאטרי בבאר־שבע ומסתובב חמוש עם נשק.

הצעיר המעורער בנפשו, הגיע לבית משפחתו בירושלים ונמלט מן הדירה סמוך לאחת ושלושים אחר־חצות, כשהוא אוחז בידו אקדח ברטה 9 מ"מ. משטרת ירושלים פתחה במצוד אחריו, לאחר שנמסר לה מידע כי הוא מסתובב במקומות שונים בעיר. אתמול נמסר כי דוד אודרי הגיע לבית־הקברות בגבעת־שאול, סמוך לשעה 11:30 בבוקר.

שוטרי מרחב ירושלים, בראשות מפקד המרחב, תנ"ץ יוסי יהודאי, הגיעו למקום החלו לדבר על ליבו שיסגיר עצמו.

לאחר התייעצות בין קציני המשטרה, הורה מפקד משטרת ירושלים, תנ"ץ יהודאי, לדובר המרחב פקד רפי לוי, לגשת לאודרי. רפי לוי החל לשכנע שימסור את נשקו ובו בזמן קרב אליו גם מפקד משטרת ירושלים ודרש ממנו למסור את אקדחו מיד. לאחר משא־ומתן שנמשך יותר משעתיים, נישק אודרי את דובר המרחב ומסר לו את נישקו, הוא אף הציע לו לבלות יחד עם אשתו של הדובר ועם חברתו.

בלחץ ההסתדרות בוטלה הפגנה ליד הוועד־הפועל

עובדי „חירות" השייכת ל„סולל־בונה" זועמים על מסירת עבודות לגורמי־חוץ

מאת חיים ביאור, סופר „דבר" לענייני עבודה

בלחצם של ראשי חברת העובדים והאגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות ביטלו עובדי מחלקת המעליות בחברת „חירות" את ההפגנה שעמדו לקיים ביום ראשון ליד בית הוועד הפועל של ההסתדרות.

בקרב עובדי „חירות", השייכת ל„סולל־בונה" ניכרת תסיסה מאחר שהנהלת הקונצרן מעבירה את הביצוע של עבודות שונות לגורמי חוץ. במיוחד קובלים העובדים לנוכח העובדה שעבודות ההתקנה של מעליות בשכונה החדשה „אזורי חן" שליד תל ברוך לא נמסרו לידי חברת „חירות".

מזכיר חברת העובדים, דני רוזוליו, הבהיר ליו"ר הוועד הארצי של עובדי „חירות", יגאל גרינשטיין, כי יפעל לשינוי ההחלטה של הנהלת הקונצרן בעניין מסירת עבודות לגורמים חיצוניים בתנאי שההפגנה לא תיערך מול בית הוועד הפועל.

לנוכח פנייתו של רוזוליו ודברים דומים שהשמיע באוזני גרינשטיין יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, החליט ועד עובדי „חירות" לבטל כליל את ההפגנה וגם את השביתה. מהנהלת „סולל בונה" כבר נמסר אתמול שההחלטה להעביר את התקנת המעליות ב„אזורי חן" לידי גופים חיצוניים תשקל מחדש.

סכסוך עבודה באחד מגדולי המשרדים לראיית־חשבון

מעסיק 120 עובדים ומייצג עשרות חברות הסתדרותיות

מאת חיים ביאור, סופר „דבר" לענייני עבודה

מועצת פועלי תל־אביב עומדת להכריז סכסוך עבודה ב„האפט את האפט" – מגדולי המשרדים לראיית חשבון בארץ, המייצג בין היתר עשרות חברות בבעלות ההסתדרות.

לפני שבוע התכנסו 120 עובדי המשרד לאסיפת מחאה, לנוכח חילוקי דיעות עם ההנהלה בנושאי שכר. לאחר שהחלה האסיפה, בהשתתפות מחזיק תיק הפקידים במועצת הפועלים, אביגדור דרגנר, נכנסו לאולם אנשי ההנהלה ומנעו את קיומה, תוך הטחת דברים קשים במארגניה.

אתמול זומנה פגישה בין נציגי העובדים לבין הנהלת „האפט את האפט" על ידי רכז האיגוד המקצועי במועצת פועלי תל־אביב, מרדכי גרינוביץ. אנשי ההנהלה הטעימו שאסיפת העובדים התקיימה בשעות העבודה והיה צורך למנעה. אנשי מועצת הפועלים, לעומת זאת, התריסו בפניהם על „התנהגותה האגרסיבית של ההנהלה, שלא נרתעה מלסלק את נציגי המועצה ממקום עבודה מאורגן".

בפגישה לא הושגה הסכמה לגבי עצם דרישות השכר של העובדים שלדברי ההנהלה חורגות מהסכם העבודה הארצי, ובעקבות זאת יוכרז בחברה סכסוך עבודה.

חגיגת עשור לקיבוץ יהל

חברים, בני־גרעינים ושנת שרותניקים
מוזמנים לחוג עמנו את שנת העשור להקמת קיבוץ יהל

החגיגה תתקיים בימים שישי־שבת 30 – 31.1.1987,
כ"ט טבת – א' שבט בביתנו.

כל המעוניינים להגיע מתבקשים לאשר הגעתם טלפונית עד 16.1.
כדאי להבטיח מקומות לינה. טל' 76026, 059־76764.

מחלקת האריזה של מרכז תנובה
עברה

מהשוק הסיטונאי בתל־אביב
למשרדי מרכז תנובה
במגדל "רסקו"
רחוב דניאל פריש 3 (פינת דובנוב)

מספרי הטלפון החדשים:
03-430524, 430555

מרכז תנובה

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
מועצת פועלי ירושלים
המחלקה לתרבות
בשיתוף חברת העובדים בירושלים

עצרת חגיגית

לפתיחת
אירועי חודש ההסתדרות בירושלים
ולציון 100 שנה להולדת
דוד בן – גוריון

תתקיים באולם „תיאטרון ירושלים", במוצ"ש
כ"ה בכסלו תשמ"ז (27.12.86) בשעה 20.00

במעמד: מזכ"ל ההסתדרות –
ח"כ **ישראל קיסר**
מזכיר ההסתדרות בירושלים
– הח' **ניסן הרפז**
ראש עירית י־ם מר **טדי קולק**
דברי פתיחה: מנהל המח' לתרבות בהסתדרות בירושלים
– הח' **שמעון צוריאלי**

★ בתכנית: הדלקת נר ראשון של חנוכה
★ מקהלת הירושלמים שליד נעמ"ת ומ.פ.י־ם
★ מופע אור קולי – חייו ופועלו של דוד בן־גוריון (בהפקת מרכז ההסברה)
★ אמן אורח **יהורם גאון** (בתכניתו החדשה „באמצע הדרך" ו„אלף נשיקות")

חג אורים שמח

חג אורים שמח

למיכה שביט

ברכה נאמנה ואיחולים לבביים
במלאת לך 75

חבריך בחוג ע"ש בן־גוריון
במפלגת העבודה

לראש משפחתנו היקר

אהרון קמינקר נ"י

בהגיעך לגיל שמונים ושמונה שנים,
ובמלאות שישים ושש שנים ושלושה חדשים
לעלייתך ארצה.
לקבלת אות יקיר ההסתדרות ויקיר המפלגה,

המשך בדרכך הברוכה תוך בריאות הגוף
ורעננות הנפש עד מאה ועשרים.
בפשטות הליכותך, בצמידותך לעקרונות
תנועת העבודה, באהבת ישראל והארץ שגילית
במשך שנות חייך בארץ, שימשת מופת לכולנו.

כה לחי!

חנה, שלמה, אורנה, ניצה, יוסי ברוקס, הנינים
מורן ולירן. אריאלה ובני קמין (קמינקר) והנין אביבי.
מלכה, יהודה, נעמי, מנחם, נור, תמר, יהושע, הס,
ריבה, בני, דורון, גדי ויואב נור.
אוריאלה, ברוך, רבקה ויגאל קמין (קמינקר).
עופרה וז'יקו אלעזר ובב'.
צפורה קמין ובב'.
נורית, זיו וגילי קמין.
ד"ר איזה, מאיר, דליה, בני, אליקה והדוה שריד

המשביר המרכזי
לרגל ספירת המלאי
יהיו המחסנים בכל סניפי
המשביר המרכזי
ס ג ו ר י ם
ביום רביעי וחמישי
31 בדצמבר 1986 ו־1 בינואר 1987
המשרדים יהיו פתוחים כרגיל.
הנהלת המשביר המרכזי

למר **זרח גהל** – מנכ"ל דובק
עם שובך לעבודה מלאה בחברה
שלוחות ברכותינו החמות
אנו תקוה כי יימשכו היחסים ההוגנים
בינו לטובת ציבור העובדים וההנהלה
לשגשוגם של המפעלים

ההסתדרות הכללית – מועצת פועלי בני־ברק
מועצת פועלי לוד, מועצת פועלי חיפה
מועצת פועלי צפת.

אנו משתתפים באבלם הכבד של
משפחת מישנה
במות אבי המשפחה
שמחה ז"ל
הארגז בע"מ

במלאות שנה לפטירת יקירנו
אברהם סיגלר ז"ל
נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו בבית הקברות בבית־לחם
הגלילית, ביום ראשון כ"ז כסלו תשמ"ז 28.12.86
בשעה 15.00.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו
של חברנו
חיים הדומי ז"ל
נעלה לבית הקברות ביום ב' 29.12.86 בשעה 16.15.
בשעה 16.45 תערך אזכרה בחדר האוכל
המשפחה
ובית רמת יוחנן

אנו מודיעים בצער רב
על פטירתו של יקירנו
יצחק ברוך
הלוויה תתקיים היום יום שישי כ"ד כסלו תשמ"ז 26.12.86
בשעה 11.30 בקבוץ עין חרוד מאוחד
בנותיו: יונה לביא
רונה קרייציק
אחותו ואחיו: לוטה כרמל והנס ברוך
וכל בני המשפחה

עזריאל ברושי
חלוץ ידיעת הארץ
היקר באדם
א י נ נ ו
הלוויה תתקיים ביום ראשון כ"ז כסלו תשמ"ז 28.12.86
בשעה 1.30 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוס יצא מבית המנוח רח' לוי יצחק 12 תל אביב בשעה
12.30 בצהרים.
מתאבלים מרה:
אשתו: אסתר
בנו וכלתו: מגן ועפרה
בתו וחתנה: לאה ופנחס רחמני
הנכדים
וכל בני המשפחה

לדובי יאור והמשפחה
תנחומים על מות האב
משה יאור ז"ל
המועצה האזורית
הגליל העליון

רק לא הנמקה אידיאולוגית / חנה זמר

חפש את ההבדלים

הבילת הצעדים הכלכליים שהוצגה לממשלה בשם היומרני תכנית, לא יכלה להתקבל. לא רק שלא היתה עליה הסכמה רחבה בדרג הפוליטי, ולא רק שאישורה היה גורם משברים במשק ובזירה הציבורית, אלא שהתברר כי לא היה לה גם הרוב הצר ששר האוצר חשב כי מובטח לו.

מצד שני, דחיה מפורשת ובוטה היתה מעכירה את האווירה במעורן האחדות הלאומי. במצבים כאלה, המתכון הבדוק הוא להקים ועדה. אומרים שגמל הוא סוס שהורכב בידי ועדה, אבל זה אינו מונע היזקקות מתמדת לועדות כמוצא ממצבים מביכים. מכיון שהמצב הפעם חמור במיוחד, החליטו להקים שתי ועדות. למעשה, צריך היה להקים גם ועדה שלישית, כדי שתתאם בין שתי הראשונות, אבל במזרח התיכון אין רע בשיירה של גמלים.

אם עדיין מותר להשתמש. בשפע הדיווחים על מה שאמרו אלה ואלה להבדקת הועדות, נמסר גם כי שרי „העבודה" אינם דוחים את עקרונות התכנית, אלא רק אומרים ממרכיביה ואת העובדה שהיא גובשה ללא הידברות בין השותפים העיקריים בממשלה, וללא הידברות עם גורמי המשק המרכזיים.

הייתי רוצה להניח כי הדיווח הזה אינו נכון, וכי חלה שגיאה במינוח. על פי המינוח הנכון, נציגיה של מפלגת העבודה יכולים לסמוך ידיהם על היעדים של התכנית אבל לא על עקרונותיה. אלה פסולים, כמו המרכיבים הבוטים בתכנית – פסולים לפחות לפי השקפת העולם של מפלגת העבודה.

הויכוחים הגדולים בזירה הפוליטית, אצלנו ובמקומות אחרים, בעבר ובהווה, בדרך כלל אינם על היעדים. על אלה קל להשיג הסכמה. כולם תמיד רוצים את הטוב, כמו ביטחון וצדק ושיגשוג וחירות. לעולם המחלוקת היא על הדרך, על עקרונות הפעולה. האם היעד המוסכם של החברה יושג במשטר דמוקרטי או בדיקטטורה; האם יעדים בטחוניים שבקונסנזוס ישוגו באמצעים צבאיים או באמצעים מדיניים; האם כלכלה האמורה להביא לרווחה שהכל מייחלים לה בשביל הכלל והפרט בתוכו, תהיה של יוזמה פרטית, יוזמה ציבורית או יוזמה פלורליסטית; מה מידת המחוייבות של הכלל כלפי הפרט, ומה מידת ההתערבות הממלכתית המתחייבת מכך. על אלה ניטשו המחלוקות הגדולות בהיסטוריה, על אלה התנהלו מלחמות אזרחים או התחוללו מהפיכות. לא על היעדים.

גם התכנית הכלכלית החדשה מצטיינת ביעדים יפים שהכל מסכימים להם. לקדם עכשיו הבראה אמיתית על בסיס היציבות שהושגה ולא הובטחה, הוא יעד נכון ומוסכם. לעודד עכשיו צמיחה משקית הוא יעד נכון ומוסכם, ואפשר למנות עוד מטרות שאין עליהן מחלוקת. אבל הדרך להשגת היעדים היא־היא המבחן של השקפת עולם שאיננה מוסכמת, של תפיסה אידיאולוגית – אם עדיין מותר להשתמש בביטוי הזה.

מגמות התכנית הכלכלית החדשה, העקרונות שעליהם היא מושתתת, נוגדים את השקפת העולם של מפלגת העבודה. הנה, דווקא הטענה העקרונית הזאת לא נשמעה מפי נציגי המפלגה, פרט לראשי ההסתדרות.

על טהרת ההיגיון. נשמעה ביקורת על הקיצוצים המוצעים ועל נזקיהם הצפויים, בשירותי בישחון ובשירותי רווחה. אך בכל שתהיה זו ביקורת צודקת, היא איננה מיוחדת לסוציאליסטים או לסוציאל־דמוקרטים. נשמעה ביקורת על חוסר הידברות, על פגיעה בחלשים, על ביזבוז משאבים. הכל נכון, ואין צורך לא לחזור על כך ולא להוסיף על כך, כי הדברים נטחנו עד דק. אבל גם אלה אינם רק השגות של נציגי העבודה.

יתר על כן, ההנמקות שהושמעו להסתייגות מרפורמה זו ואחרת, או להתנגדות להצעה זו ואחרת, היו כולן פראגמטיות, על טהרת ההיגיון והפיכחון, בשם היעילות. כאילו מדובר במאזן בין תשומות לתשואות, כאילו צריך להתבייש בתפיסת עולם החותרת לשיוויוניות ושוללת את המנוגד לה, הגורסת התערבות ממשלתית בהכוונת פיתוח, ודוחה הימורים של משחקי כוחות השוק. כאילו ההבדל בין נסים ויעקובי, למשל, הוא רק בהערכת התוצאות המעשיות, ולא בנקודת המוצא הרעיונית.

וגם זה בקושי. אין למפלגת העבודה סיבה להצניע את השקפת העולם שהנחתה אותה בניהול הכלכלה. במשך שנים ארוכות של מאבק ביטחוני וקליטה המונית היה למדינת ישראל שיעור של צמיחה משקית ללא אח ודוגמה בעולם, פרט אולי ליפאן. ליוזמה הפרטית היה בכך חלק צנוע, וגם הוא נשען על תמיכה והכוונה מסיבית של הממשלה. נכון שהיתה זו מדיניות פראגמטית, אבל היה לה בסיס אידיאולוגי, והבסיס האידיאולוגי הזה מעולם לא הועלם ולא טושטש. עכשיו אנחנו עדים להצנעה של הניגודים הרעיוניים, כאילו ממשלת אחדות לאומית מבטאת גם אחדות בהשקפת עולם.

ואולי זה איננו מפתיע. כל הויכוחים העקרוניים והמחלוקות הרעיוניות במדינת ישראל שאחרי 1967 מתמקדים למעשה בעניין השטחים, וגם זה בקושי. חלק גדול מן החוגים הפעילים של מפלגת העבודה, ואפילו מחברי מרכזה, יתקשו היום להגדיר בבירור את ההבדל הרעיוני בין מפלגת העבודה לבין יריבותיה בתחום הכלכלי. יש בריחה מהתמודדות רעיונית אל הכיוון המעשי, כאילו אידיאולוגיה זה משהו אנאכרוניסטי, לא עכשווי. ואמנם יתכן שהיא איננה פופולרית ולא אלקטורלית. אידיאולוגיה היתה תמיד עניין לשכבת עלית מצומצמת יחסית. אבל עכשיו היא איננה מוצאת בזירה הפוליטית גם את השכבה המצומצמת הזאת.

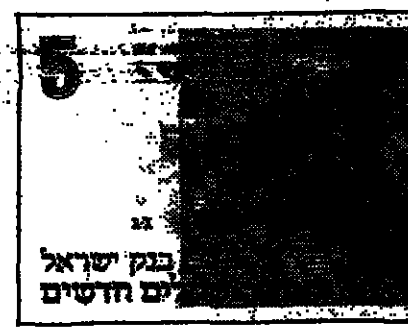

מי התמים שהשלה את עצמו / עליזה ולך

רפורמה עניין של פלטפורמה

מה יהיה? שאלו משקיפים על הפוליטיקה, בדאגה, אחרי הרוטציה. האם עד הבחירות, בעוד שנתיים, ישרור שקט תעשייתי בחזית הבין־מפלגתית? אל דאגה, הרגיעו אותם פוליטיקאים. סביב הגשת התקציב החדש תתעורר המחלוקת בין הליכוד למערך, ושוב יהיה שמח. השבוע התגשמה התחזית, והיא אף עלתה על הציפיות. לא רק חילופי הבטות בין הליכוד למערך, אלא גם בחצוח חרבות בתוך הליכוד. מחלוקות, כמו פורונקל, סופן להתפרץ ולהגיר מוגלה, ולעומת זאת, כמו בשפעת, אנטיביוטיקה לא מחסלת אותן.

לא רצה אותו, קיבל אותו. כשהבליבו את „תפר" הרוטציה, תבעה לעצמה מפלגת העבודה יתר בצומת ההכרעות הכלכליות, בטענה שכל העמדות הכלכליות מאויישות בשרי הליכוד ובמחצית השניה של קדנציית ממשלת האחדות תופר הסימטריה בין שתי המפלגות. יתר על כן, כיוון שיצחק שמיר נועד להנהיג את הקבינט המדיני, אמרו במפלגת העבודה, איזון משוואת יעדיה וזכות קיומה של הממשלה יושג אם ממלא־מקומו שמעון פרס יעמוד בראש הקבינט הכלכלי. בקיצור, מגיע לפרס מעמד של שר על־כלכלי אחרי הרוטציה.

לא נשמע כדבר הזה, אמרו בליכוד. אי־אפשר להשמיט את בכירותו של שר האוצר בנושאים הכלכליים ולהכפיפו לשר אחר. השבוע התברר שאפשר גם אפשר. שר האוצר הביא לאישור הממשלה הצעה לרפורמות במיסוי ובשוק ההון. שרי ה„עבודה" הודיעו מראש שיתנגדו להצעות במתכונתן המוצעת גם אם העקרונות מקובלים עליהם. היה ברור לראש הממשלה, שגם אם יתייצבו שרי הליכוד בחזית מאוחדת לתמיכה בהצעת שר האוצר, לא יהיה אפשר ליישם את התכנית, מה עוד שההסתדרות והתעשיינים שללו אותה גם הם. על־פי הצעת הפשרה, שסיכמה את הדיון הדרמטי בתכנית האוצר, הוקמה ועדת שניים לבחינת הרפורמות המוצעות אחרי הידברות עם ההסתדרות והתעשיינים. בראש הועדה שמעון פרס.

ליכוד זה פירוד. היחסים המתוחים בליכוד, בתוך „חירות" ובינה למפלגה הליברלית, משבשים כל מאמץ לגבש חזית מאוחדת בכל נושא שהוא. בגלל טעות אופטית הזניח ראש הממשלה יצחק שמיר מימד זה. המעבר של שמיר למשרד ראש הממשלה הכרית באחת את האפשרות שמישהו בתנועתו יערער על מעמדו כראשון מעל שווים. כיוון שכך, העריך שמיר שאם הוא יעניק לשר האוצר גיבוי

בלתי־מסוייג, הוא ישמש מודל לחיקוי לשרי מפלגתו, בעיקר כדי להוכיח למערך שמה שהוא יודע לעשות הליכוד עושה לא פחות טוב. ההנחה הזאת היתה מוטעית.

היא יכלה להיות נכונה אילו התכוננה „חירות" לכינוס המושב השני של ועידתה, אחרי שהושגה הסכמה בין כל המחנות, ואילו האיחוד עם המפלגה הליברלית, שמצפים כי יאושר בוועידה, היה אף הוא יותר מחלום. אלא ש„חירות" רחוקה עתה מוועידתה לא פחות מאשר מיד אחרי פיצוצה, וסאת התסכול של כמה מראשיה הולכת ונגדשת. דווקא בגלל היחסים הלא־משוקמים היו דורשי טובתה של התכנית צריכים לחשוב על שותפות ולהשיג באמצעותה את אהדת המחנה. היה עליהם גם להפיק את לקח אי־תמיכתם של רוב שרי הליכוד בתכנית הכלכלית ביולי 1985, בין היתר בטענה שלא שותפו בעיצובה. למשל, אילו שותף אריאל שרון, שר התעשיה והמסחר, בעיצוב התכנית, יש להניח שהיה מביא כנדוניה את הסכמת התעשיינים לרפורמה, אולי במחיר וריאציה על התכנית המקורית. לא זו בלבד ששרון לא שותף בצוות המוביל, אלא שרק כשהתכנית דלפה לאמצעי־התקשורת נודע לו כי בשעה שהוא יזם דיון על מדיניות עידוד היצוא, נתקיימו, ללא שיתופו, הדיונים לקראת הצעת הרפורמה. מי התמים שהשלה את עצמו ששרון יתמוך בתכנית האוצר? אולי זה שזכר את תביעתו של שרון שמודעי יוחזר לקבינט אחרי הרוטציה.

או דוד לוי. עוד קודם לתקרית הגבול האפריקאית, הטובלת בביצה העכורה של יחסי ארנס־לוי זה זמן רב, היה צריך להיות ברור שמי שרצה להיות „האיש החזק" בהסתדרות אינו יכול להפקיר את חזית העובדים לישראל קיסר, גם אם מדובר אחריו שגרירו בהסתדרות יעקב שמאי. יתר על כן, שר האוצר הנוכחי, כמו קודמו, הוא איש המפלגה הליברלית, ולפחות בינתיים לא אוטוריטה כלכלית שלוי אינו יכול להתמודד איתה. לוי ספג בעבר די עלבונות על קוצר־הבנתו בכלכלה, הפעם – גם על רקע מתיחותו לקראת איחוד „חירות" עם הליברלים – ביקש להיפרע מנסים של אסכולת ה„לסה פר". אילו העריך ששרי הליכוד יצביעו כאיש אחד בעד התכנית, יתכן שהיה מסתפק בביקורתו במסגרות המפלגתיות, אך לא היה יוצא חוצץ נגד שר האוצר, ובאמצעותו נגד ראש הממשלה, בקולניות כזאת. ואולם כשהתחוור לו ששמיר לא יוצה את הממשלה ולא יסתכן בשיתוק יישום התכנית, נתן דרור למחאתו.

הטון הקנטרני שלו עורר עליו את מורת־רוחו של ראש הממשלה, ולוי היה דרוך לקראת ההזדמנות שלו לחבוט חזרה. בהלך־רוח זה נפלה עליו רע מאוד התיזה שפיתח בישיבת הממשלה משה ארנס. להגיע לצפון בהקדם, ביקרה במוחו המחשבה, כשארנס דיבר על שירותים אפריקאיים. החיבור האסוציאטיבי היה בלתי נמנע, אף שבחינה מעמיקה של דבריו של ארנס מוכיחה כי היה מופרך. בהודעתו שהוא מקבל את התנצלותו של ארנס הוסיף לוי כי הוא מצפה שישנה גם את קו המחשבה שלו. רואים, הכל בראש שלו.

רסיסי התקרית ארנס־לוי, אגב, ניתזו גם למעגל יחסי שמיר־ארנס, שאף אותם פקדו זעזועים סביב הרוטציה, בסוגיית האצלת סמכויותיו של ראש הממשלה לטוב בעיניו, ועל רקע הסכם נזיל בין אנשי שמיר לאנשי לוי במאמץ לזרז את כינוס המושב השני של הועידה. ארנס, כזכור, מתנגד לבחירתו של לוי לממלא־מקום יו"ר התנועה ובתוקף מעמדו זה ליו"ר המרכז, והוא יכול היה להתרשם שהסדר כזה מקובל על שמיר. ארנס לא אהב, בוודאי, את הגדרתו של שמיר על דבריו כ„פליטת־פה". ארנס הנינוח המחושב אינו מועד בפליטות־פה ולכל היותר אפשר לא להתבייל על הדימויים שלו, השאובים מעולם המושגים האמריקאי, והגורר בעקבותיו לא אחת הבהרות ופירושים.

ואסור לשכוח גם את ההיבט הפנים־ליברלי בפרשה. רבים תמהו על תמיכתו של יצחק מודעי בתכנית האוצר. היתה לו הזדמנות להיפרע מעמיתיו במפלגה הליברלית על אי־תמיכתם בתכנית הכלכלית שאימצה הממשלה ביולי 1985, כשהיה הוא שר אוצר, והוא בחר ללמד אותם פרק בלויאליות. ובכן, ראשית, מודעי מציג את תכנית נסים כהמשך לתכנית שעוצבה באוצר בימיו, ולפיכך אילו פסל אותה היה מתגלה בחוסר עקביות. לעומת יריביו במפלגה הליברלית, המונעים בכוח האמוציות, הוא מתנהג לוגית ולכן יכול לנגוס מלוא פיו בפירות הנטע ששתל. שנית, סידור־העבודה של מודעי תלוי כיום רק בראש הממשלה יצחק שמיר. אם „יתנהג יפה", יגאל אותו שמיר, כך הוא מאמין, מאבטלתו המנותנת ויפקיד בידיו בקרוב תיק. בגלל יוקרת שמיר, שהעניק לנסים גיבוי, הצטרף מודעי למחנה המחייבים, ולשם שינוי מצא את עצמו בסירה אחת עם פרס.

כאילו התלבטות. מעניין לבחון את עמדתה של המפד"ל כלפי הדיון בממשלה על רקע חששו של המערך, לפני הרוטציה ואחרי ועידת המפד"ל, שהמצ"דיזציה שלה מפרה את האיזון בממשלה. כזכור, טענה מפלגת העבודה שבכינון ממשלת האחדות לא נכללה המפד"ל באחד מן הגושים תשמר לה מעמד של לשון מאזניים. לעומת זאת, נכללה מצ"ד במכסת השרים של הליכוד. במבט לאחור, נראה שבצדק חשש במפלגת העבודה שבחירת המר במקום בורג והתחרות שלו עם הימין הקיצוני במפלגתו מסמנות את סוף עידן ההתלבטות במפד"ל החדשה ומבטיחות לליכוד תמיכה אוטומטית שלה. המפד"ל התחבטה, כאילו, בתחילת השבוע על אופן הצבעתה בממשלה והזמינה אליה את שר האוצר משה נסים, כדי שיפיג את חששותיה. אלה, יש לומר, במקרים רבים כבולם בדאגה לחינוך הדתי. במפד"ל לא חשבו להזמין את ישראל קיסר, לשם איזון מדומה, כדי שיפיג חששות על פגיעה בציבור העובדים, למשל. אחרי הופעה של נסים הודיעו שרי המפד"ל על תמיכתם בהצעתו. משום מה הזכירה ההופעה של נסים בפני סיעת המפד"ל המורחבת את הופעתו של זבולון המר בפני סיעת מצ"ד, במושב השני של ועידת המפד"ל, כשביקש לשכנע את חבריה שהוא אדוק יותר מהם בנאמנותו לארץ ישראל השלמה.

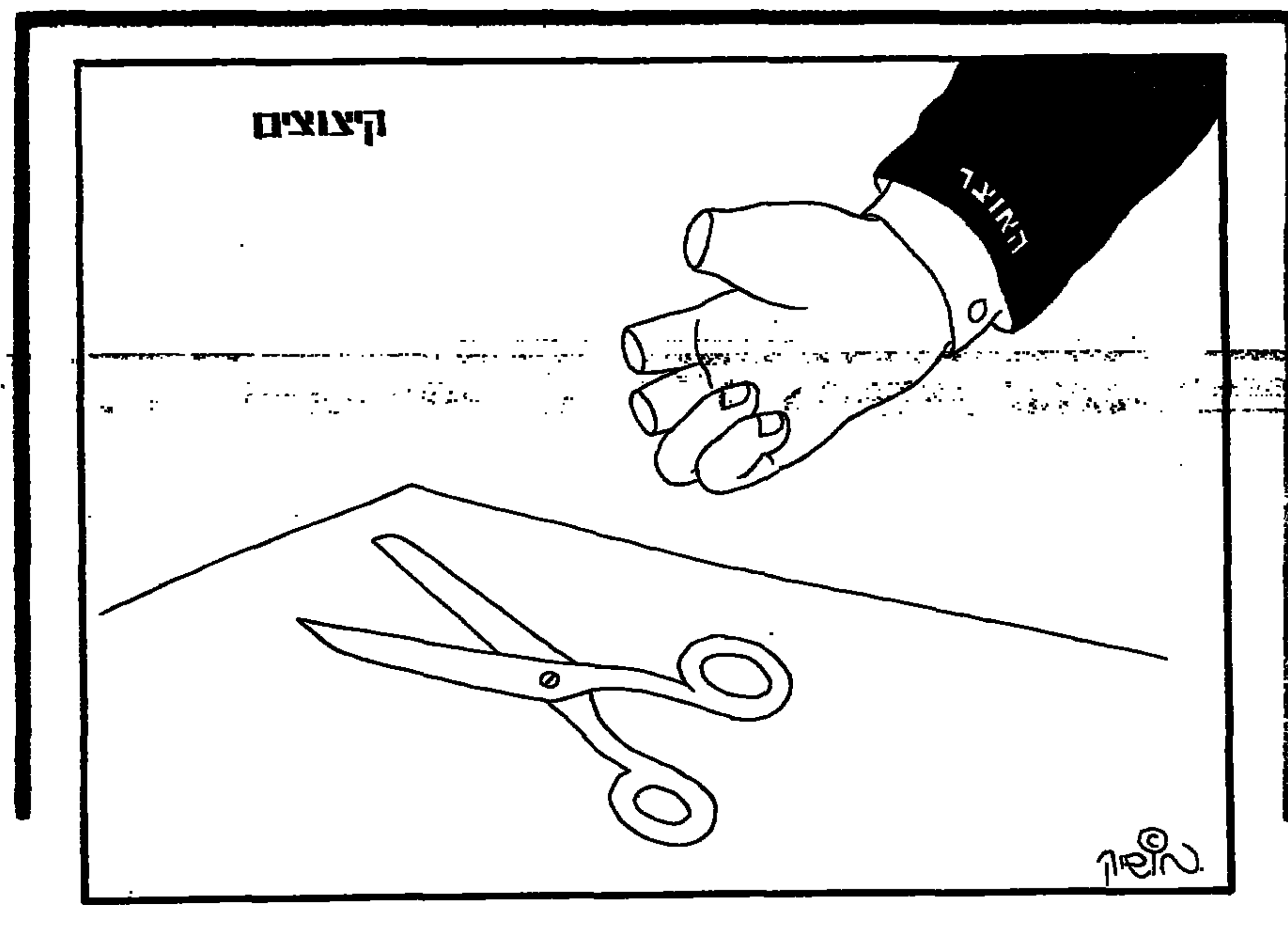

מעולם לא היה מצבנו קציץ יותר / דני רובינשטיין

משיקולי בטחון ומחישובי קץ

מכל שרי הממשלה העומדים תמהים וכועסים מול התכנית הכלכלית החדשה – מי שבמיוחד אין לקנא בו הוא שר הבטחון יצחק רבין. מצבו, אולי, הרע מכולם. שום שר איננו רוצה לקצץ מתקציב משרדו וזה ברור. שרי ממשלה ואנשי ציבור, החותרים למשרות ביצועיות רמות־דרג, אינם עושים זאת כדי לפגוע במוסד שהם מנהלים. כולם רוצים להרחיב, לפתח, לבסס. אף אחד לא רוצה להיזכר בעתיד כמי שהביא לקיצוצים, לצמצומים ולנסיגה בתחום שהיה מופקד עליו. „לא באתי לעיריית תל־אביב כדי להוריד שירותים ולסגור מחלקות," אמר פעם שלמה להט, כשהאשימו אותו בחריגות מתקציב.

לא רלוונטי. מצבו של יצחק רבין נראה קשה, משום שאם ניתן להשקיף על התקציב מתוך גישה חסרת פניות, צריך תקציב הבטחון להיות המועמד הראשון לקיצוצים. הסיבה לכך פשוטה: מעולם לא היה מצבנו הבטחוני טוב יותר (וסליחה על משפט מעורר צמרמורת זה מאז קיץ 1973). מי שאיננו בעל מקצוע בתחומי הבטחון לא יכול להצביע היכן בדיוק יש לקצץ: האם בסעיפי רכש הצטיידות, או בתכניות אימונים, בצמצום יחידות, במשימות בטחון שוטף, אולי בקיצור שירות החובה ואולי בקיצוץ יחידות עזר, חינוך, תקשורת, בינוי וכד'. אנשי בטחון מביאים תמיד השוואות מפחידות עם רמת ההצטיידות של מדינות ערב. אבל ההשוואות הללו אינן בהכרח רלוונטיות.

צבא עיראק, למשל, גדל לממדים אדירים בשנות המלחמה עם איראן, אבל הסיכויים שצבא זה יופנה נגדנו בשנים הקרובות קרובים לאפס. השלום והיציבות עם מצרים והשלום דה־פקטו עם ירדן הם מרכיבים שנעשו מבוססים למדי בשנים האחרונות. מצרים, הנסמכת על מדינות המערב וארצות־הברית; ירדן, המכינה תכניות חומש ופיתוח גם לגדה המערבית – עובדות פוליטיות אלה מצביעות על כך שבטווח הנראה לעין לא צפויה סכנת מלחמה כמעט ב־90 אחוז מגבולותינו. יתרה מזו, הקרעים בעולם הערבי, שקיעת הלאומיות הפאן־ערבית ומשבר הנפט, שדילדל מאוד את מדינות ערב, – כל אלה ערובות לרגיעה בטחונית די ממושכת. אפילו סכנות הטרור הערבי נראות היום פחותות בהרבה מאשר בעבר. הטרור של 1986 היה בעיקרו טרור של סכינים ואבנים ולא רק פעילות של צה"ל הביאה אותו לדרגה כזאת, אלא גם נסיבות פוליטיות של מעמד אש"ף המצב במדינות ערב.

סיכונים מחושבים. קיימות בוודאי הסכנות מכיוונה של סוריה וממדינת ההפקר בלבנון, אבל אין בכוחן של אלה לשנות את התמונה הכללית. אם בשנות ה־50' וה־60' וה־70' היתה הסכנה הבטחונית של ישראל סכנה קיומית של ממש, הרי בשנות ה־80' אין הדברים כך. בשנים הקודמות היה כל הזמן איום נורא של קואליציה ערבית העלולה להתארגן תוך חודשים, שבועות ואפילו ימים ולאיים – בתמיכה סובייטית ואחרת – לכבוש ולחסל את מדינת ישראל. אז היתה הצדקה למאמץ בטחוני אדיר של הכלכלה והחברה בישראל (ואפילו אז לא תמיד עשו זאת). היום מצבנו בטוח עשרות מונים מבעבר. לכן הקיצוץ בתקציבי הבטחון הוא ממש מחוייב המציאות. נכון שיש בכך סיכונים בעיקר לטווח ארוך, אבל הסיכונים שבקיצוץ תקציבי החינוך, הבריאות, הרווחה והפיתוח גדולים הרבה יותר. משברי הכלכלה בישראל, החקלאות, התעשייה, התיירות ורמת השירותים החברתיים, שקפאה ואפילו נסוגה בשנים האחרונות, מחייבים השקעות ותקציבים, והברירה היחידה היא לעשות זאת על חשבון הבטחון.

מיותר לחזור על הקלישאות השגרתיות שאנו עלולים להידרדר למצב של צבא שיש לו מדינה ושלצה"ל לא יהיה על מה להגן אם תהיה מפולת חברתית וכלכלית וכו'. צה"ל ומשרד הבטחון ייאבקו בוודאי בכל כוחם למנוע קיצוצים מתקציבם ויצחק רבין יתפרץ פעם ועוד פעם, מפני שבאמת הוא לא בא למשרד הבטחון כדי לצמצם ולסגור ולקצץ. אבל נסיבות אובייקטיביות מכתיבות לו תפקיד כזה.

בחזרה לעמדת הפתיחה / אבנר תבורי

שגיאות לא חסרו שם

פתאום, בשבוע שעבר, התמלאו העתונים בנפלאותיו של השר משה נסים. מה לא כתבו עליו. כתבו שהדימוי שהיה לו כל השנים של "נעבעך", אינו מתאים לנסים האמיתי. טעינו בו, נכתב. מאחורי הדמות חסרת עמוד השדרה כביכול, מסתתר בעצם פוליטיקאי משופשף שיודע בדיוק מה הוא רוצה, ואיך להשיג את זה.

עיניו הקטנות, שתמיד חשבנו שהן חסרות כל יחוד מסויים, הפכו פתאום לעיניים שמבעד של ערמה מנצנץ מהן, וזוויות מבטים חמקניים המסתירים מאחוריהם את הכוונות האמיתיות במין דוק של תמימות מעושה. אודות דיבורו המגמגם, המצועצע כלשהו, שהיה מזכיר לנו בהד קלוש את נפתולי הלשון התלמודיים של הד"ר בורג, גם הוא זכה לציון מיוחד. ואף רמזו רמזים לעתיד, בנוסח אל תחשבו שבתפקיד הזה אפשר לראות את מיצוי הקרירה הפוליטית שלו.

מה נאמר ומה נדבר. נס גדול היה לשר האוצר משה נסים.

אלא שהנה עבר שבוע והתברר שנסים אינם קורים בתדירות רבה כל־כך. שר האוצר, כך מתברר, עשה כמעט את כל השגיאות שאפשר להעלות על הדעת בהכנת התכנית הכלכלית ובהגשתה לממשלה. שגיאות, שאם באמת היה כפי שהצטייר מהרשימות שנכתבו עליו, לא היה עושה.

הראשונה. השגיאה הראשונה היתה בכך שלא הכניס את פרס בסוד העניין. בממשלת החצי־חצי אי־אפשר להשיג שום דבר בלי תמיכת החצי השני. על נסים היה לדעת את הדבר הפשוט הזה. גם עניינית וגם פוליטית. המערך הרי לא יכול להראות כמי שמאשר בדיעבד תכנית שהכין שר מטעם הליכוד בלי כל תאום מוקדם. מעמדו הפוליטי כשותף שווה לא יכול להרשות הסכמה כזאת. האינטרסים השונים, והלגיטימיים, של שתי תפיסות כלכליות שונות צריכים לבוא לידי ביטוי שווה. זה קשה גם כאשר מנסים לעבד תכנית ביחד. זה בלתי אפשרי כשצד אחד מנסה להיות סולן. שיתופו של פרס בשלב הכנת התכנית היה יוצר מצב פוליטי טוב יותר לשר האוצר. מרגע שהיתה מושגת הסכמה, היה פרס בלום יחד עם נסים לאשר את התכנית בממשלה נגד המתנגדים ממחנה הליכוד ובמחנה שלו.

השניה. השגיאה השניה היתה בכך שלא הכניס בסוד העניין את הגורמים המשקיים. עניינית, קשה להבין איך שר אוצר לא ניסה לבחון את סיכויי ההצלחה של תכניתו הכלכלית עם מי, שאם לא יתמכו בה היא, כמו שאמר פרס: "פיסת נייר". האם באמת חשב שאפשר לכפות תכנית כלכלית מקיפה כזאת על ההסתדרות, על התעשיינים, על שאר המעסיקים? כמו במשחק ילדים: „קוקו, אהה איזו הפתעה!"

יש בכך גם חובבנות פוליטית ראויה לציון. כמו שפרס לא יכול להרשות לעצמו להיות מופתע, כך גם ההסתדרות. יותר מזה. במצב הלחוץ, בכניסה למצב כלכלי חדש ושונה, ההסתדרות ניצבת בקו הראשון מול העובדים

הנפגעים. גם במצב הקיים קשה למנהיגיה לא פעם לתת לאנשים תשובות מספקות לבעיות הכלכליות. נסים העניק להסתדרות מוצא קל. אם אינה שותפה, היא נגד. פוזיציה נוחה לאין שיעור מהליכה ביחד על חבל דק יד ביד.

השלישית. השגיאה השלישית והתמוהה מכולן היא בכך ששר האוצר לא דאג מראש להבטיח את תמיכת מפלגתו שלו בתכנית הכלכלית. השרים הכלכליים של הליכוד אינם תומכים בו, אז איך רוצה נסים לקוות לתמיכה מצד המערך? לחשוב ששר האוצר לא בדק מראש את עמדתו של דוד לוי, ולא ניסה להבטיח את תמיכתו, שלא נפגש עם פורום מצומצם של השרים הכלכליים של הליכוד כדי שיתמכו בו, זה כבר מאיר את כל העניין באור מגוחך. ללכת לממשלה ולא לזכות בתמיכה של השרים שלו, זהו מהלך פוליטי מעניין ביותר.

במקום להידבר עם חבריו בליכוד, עם המערך, עם ההסתדרות והמעסיקים, יצא נסים במסע הסברה ושכנוע באמצעי התקשורת. הוא נפגש עם ועדת העורכים, הוא כינס את הכתבים הכלכליים פעם ופעמיים, הוא ערך מסיבות עתונאים והרבה להופיע במקומות שונים כשהתקשורת מפרסמת דבריו בנדיבות.

העתונאים, לפחות חלקם, התרשמו רושם עמוק, והתוצאה אכן היתה שורת המאמרים המבשרים על לידתו של מנהיג פוליטי שעד היום לא נודע על היותו חי בקרבנו. לאחר כמה ימים הובן ש„עתונות טובה" היא דבר חשוב, ונעים בלי ספק, אך אין בה כדי להוות תחליף למהלכים שיביאו לתמיכת הגורמים בתכנית הכלכלית. שר האוצר נשלח כנראה בחזרה לעמדת הפתיחה. עכשיו יצטרך לעשות את כל המהלכים הנכונים.

במקום לנסות להיות חדשני ומפתיע, אפשר אולי להציע לשר האוצר שילמד, בעניין זה, מראש הממשלה הקודם, כיצד ניווט את המערכת המסובכת להסכמה על התכנית הכלכלית הראשונה. הוא השיג את הסכמת כל מי שצריך היה להסכים, ותוצאות ההסכמה ניכרות היטב בנתוני הפתיחה הטובים שהיו לשר האוצר הנוכחי. גם שחמט לומדים על־ידי שחזור משחקי שחקנים שהצליחו לנצח.

مكان الأصل

هكذا من الاصل

אחרי ואנונו, התעמולה הגדולה ביותר /טדי פרויס

חלחלה או קישקוש

אופיו והיקפו של תקציב השנה הבאה ייקבעו במידה מכרעת על פי אופיו והיקפו של סעיף הבטחון. יצחק רבין תובע הגדלה בסדר גודל של 400 מיליון שקל (השבוע הודיעו בטלוויזיה כי התוספת הנדרשת היא 150 בלבד), ואילו שר האוצר, אחרי לבטי מצווה־עבירה בדבר קיצוץ של 270 מיליון, תובע להפחית מהצדור של הבטחון 180 מיליון שקל. כלומר, נפערה כאן תהום בעומק של מאות מיליוני שקלים. את התהום הזו אפשר לסתום חלקית על־ידי ויתורים ופשרה בין שני הצדדים על־ידי הפחתת ההקצבות למשרדים ולפעולות אחרים או על ידי גרעון תקציבי גדול מהמתוכנן בידי האוצר.

רמטכ"ל לוי. תביעות

מה קרה לאימונים? שר הבטחון אינו היחיד הנדרש להצטמצם, אף שהוא נתבע לוויתורים הגדולים מכולם. השרים הממונים על סיפוק שירותי רווחה נתבעים לעשות כמותו והם מתנגדים, אם כי מבלי לומר „קישקוש". שרת הבריאות תובעת גם היא להגדיל את הסכום המיועד לרשות משרדה. עד כאן אין הבדלים בקונצפת, אבל יש שוני ניכר אחד: משה קצב, יצחק נבון ושושנה ארבלי־אלמוזלינו מציגים תמונה פחות או יותר ברורה מההידרדרות הצפויה בתחומם ומוכנים לספק נתונים, הרבה מעבר למה שכני הפלוגתא רוצים לקבל. לא כן מערכת הבטחון. שם מדברים במונחים כלליים ומי שמבקש ללמוד יותר נתקל בקיר אטום: מה קרה לאימונים ששר הבטחון אומר כי הורדה רמתם? מה עם המחקר והפיתוח שמספרים כי הוצר היקפם? איזה הזמנות צומצמו ובכמה, עד שמלאים מסויימים התרוקנו עד כדי סיכון הכוננות? ומעל לכל: מהי רמת השכר שעקב שחיקתה מלאות לשכות התעסוקה למיניהן בקצינים שלא מוצאים לעצמם עבודה לאחר שהטובים בורחים, הבינוניים נשארים ונשות הקצינים יוצאות לרחוב בזעקה „לחם וספר לילדנו"?

לגבי מלאים, מו"פ ואימונים ניתן לתרץ את השתיקה באויב הרואה ומאזין. זאת אין לומר לגבי השכר. כי במה יחכים הנשיא אסד ועד היכן ייבנו הקולונל קאדאפי והאייתולה חומייני אם ידעו כמה כיכרות לחם לא אכלו ילדי הקצינים וכמה ספרים לא קראו בעטיו של השכר הזעום שמדינת ישראל משלמת למגיניה?

עד ואנונו היה שכר המשרתים בקבע הסוד מספר שניים על מדינת היהודים, אך מאז נתוודע הצלם של הכור לעולם, הפך מספר השקלים שמקבל כל סגן וכל תת־אלוף לתעלומה מספר אחת. ואם מתפרסמים נתונים (ראה „דבר" מיום 7.5.86) מגיבים במערכת הבטחון ב„לא מדוייק" רועם, אבל מסרבים בעקשנות להבהיר עד כמה לא מדוייק.

תביעת הרמטכ"ל. כל מה שנודע בינתיים הוא, כי בקיץ השנה קיבלו אנשי הקבע תוספת של שמונה אחוזים („חד פעמית", אך באוצר מוכנים לא רק להישבע, אלא גם להתערב שחד־פעמיות זו תיעשה רב־פעמית שנתית) וכי הרמטכ"ל תובע כי שכר אנשי הצבא ינותק מסולמות השכר האחרים וכי בשנה הבאה תינתן תוספת של 16 אחוזים, לפי חשבונו. באוצר אומרים כי התביעה היא למעשה ליותר מכך. עוד נתפרסם כי קצינים ואף מש"קים יוצאים במטוסי מערכת הבטחון לחופשה בחו"ל ואומרים כי זה לא חדש: חדש רק שפרווילגיה זו תוענק לקצינים קרביים בלבד) וכי נקנו 1,000 מכוניות כרכב שירות אישי לקצינים. משרד הבטחון נזדרז להבהיר כי צי זה נועד להחליף כלי רכב עתיקים שהנרי פורד וגוטליב דאיימלר זוכרים אותם אישית. אולם מערכת הבטחון לא הבהירה עד כמה דרושות מכוניות אלה בהשוואה לאי־אלו שעות טיס או קצת תחמושת חיה לטירונים באימוניהם.

אמינותו של דו"צ. הנעשה בתוככי המערכת נשאר כספר החתום, לא רק לגבי התקשורת, אלא גם לגבי החברים בוועדת המשנה המשותפת לוועדות החוץ והכספים של הכנסת, הממונה על תקציב הבטחון. המידע המועט שדובר צה"ל מוכן לגלות לא נשמע אמין יותר מכמה הודעות אחרות שלו. מאמציו מכוונים יותר לערפל ולהסתיר את סעיפי ההוצאה, בעיקר השכר. וזה אינו סעיף מישני כי מ־3.74 מיליארד שקל תקציב מקומי, מוצאים קרוב ל־45 אחוזים לשכר ותגמולים. נשמעות רק הטענות החוזרות ונשנות על שחיקת השכר ובריחה המונית של הטובים, ועל הבינוניים הרבים שנשארים. פרטי השחיקה וכן הפרטים על גובה, או נומך, המשכורות, אינם נמסרים.

רק שב־1 באפריל 1982 היה שכר הממונה על התקציבים באוצר, המטפל בתקציב המדינה כולו, 40,000 שקל ושל הממונה על התקציב במשרד הבטחון, קצין בדרגת תת־אלוף, 39,000, הבדל של מה בכך. ב־1 באוקטובר השנה השתכר הראשון 2,431 ש"ח ואילו השני קיבל 3,321 ש"ח, „קצת יותר" מעובד האוצר.

מדרגה זו קשה ללמוד על שחיקה שחלה בשכר המשרתים בקבע.

אי לכך נראית גם התביעה של 150 מיליון ש"ח, עוד לפני החזרת „דמי הרפורמה", כפיצויי שחיקה מוגזמת. האם האמור לעיל בלתי־מדוייק, מגמתי, זדוני ואנטי־ציוני? שר הבטחון ועוזריו יישמעו יותר משכנעים אם לא ינהגו בפרטי המשכורות כאילו היו המפלצת מלוך־נס המסתתרת זה דורות במימי האגם. אם יצחק רבין יהיה יותר גלוי ופחות מסתורי, נדע אם דברי הממונה על התקציבים באוצר אכן היו „קישקוש" או שהם באמת צריכים לעורר חלחלה.

מספיק זה מספיק/חגי אשר

בווינה תוכיח מדינת היהודים

ישראל איננה סניף של הקונגרס היהודי העולמי. הקונגרס הזה הוא בן חורין להמשיך במלחמת חורמה נגד נשיא אוסטריה ד"ר קורט ואלדהיים וגם נגד רוב העם האוסטרי שבחר בו. אך מדינת ישראל אינה חייבת ואסור לה להיגרר אחרי המלחמה הזאת, שהיא מלחמת סרק חסרת תוחלת ותועלת. אנטישמיות לסוגיה השונים היתה ותהיה. גם באוסטריה. מדינת ישראל אינה זקוקה להפגנות סרק נגדה. היא עושה ויכולה לעשות הרבה יותר מזה.

עצם קיומה של מדינת ישראל הוא קריאת בוז לוואלדהיים של אז, זה ששירת בתפקידי רצח בצבא הגרמני (אגב, לאו דווקא נגד יהודים כיהודים) וזה שהיה חבר בארגונים נאציים באוסטריה של אז. עכשיו כולם יודעים זאת. מספיק זה מספיק, אומרים באנגלית. הגשת כתב האמנה על־ידי שגריר ישראל לנשיא הנבחר של אוסטריה (שכה נפוצים הלכי רוח אנטישמיים כאז כעתה) היא סטירת לחי מצלצלת לוואלדהיים עצמו, המתכחש עכשיו למעשיו אז והמתבייש בהם — לו ולכל האנטישמים בעולם, שהיו ויהיו.

מלחמה „נורמלית". הגשת כתב ההאמנה של שגריר ישראל בווינה, כמו בכל בירה אחרת, ובמיוחד בווינה ובבון, היא אות ועדות לכך שעם ישראל חי וקיים על אפם ועל חמתם של האנטישמים וצוררי ישראל בכל הדורות מאז ועד היום. למי יש צורך ביותר מכך?

עצם הקמתה של מדינת ישראל הוא כשלונה הגדול ביותר של האנטישמיות לסוגיה. חיזוק מדינת ישראל בחומר וברוח הוא הערובה הטובה ביותר להמשך כשלונה של האנטישמיות להלכה ולמעשה. מדינת ישראל היא חזית ההצלה וההגנה העיקרית של העם היהודי נגד האנטישמיות ולמען חופש העליה של כל יהודי הרוצה לעלות לארץ ולהצטרף למערכה נגד האיום על בטחונו הפיסי ועל כבודו האישי והלאומי של כל יהודי באשר הוא.

המלחמות שישראל נתונה בהן מצד שכניה הן מלחמות קיום והישרדות, כשם שיש מדינות ומעצמות רבות בעולם הנתונות בסכנה של השמדה גרעינית, למשל. המערכה למען קיומה ובטחונה של מדינת ישראל היא המערכה העיקרית נגד נצחון האנטישמיות כאן ובכל אתר. גם נגד האנטישמיות הערבית והמוסלמית, שהיא אחד הכוחות המניעים את מלחמת מדינות ערב נגד מדינת ישראל. ככל שמדינת ישראל ממשיכה להתקיים, ככל שהיא מוסיפה להתחזק ולהתגבר על בעיותיה הפנימיות והחיצוניות, כן הופכת מלחמת ישראל־ערב (והבעיה הפלשתינאית כחלק ממנה) יותר ויותר למלחמה "נורמלית", צבאית־טריטוריאלית, כדין המלחמות שהתנהלו ומתנהלות בתקופות שונות ובאזורים שונים ברחבי תבל. ככל העמים בית ישראל.

עצם קיומה של מדינת ישראל — ובכלל זה גם הביקורת העצמית שלנו על כל פגמינו וליקויינו, טעויותינו וכשלונותינו, כמקובל בכל המדינות הדמוקרטיות הראויות לשם זה — מפריך את התורות האנטישמיות השונות והמשונות שרדפו אחרינו בכל הדורות. בניגוד לאלה הוכחנו לעצמנו ולזולתנו שיש בכוחנו להיות עם ככל העמים החי במדינה ככל המדינות. טובה יותר מכמה בחינות ורעה יותר מבחינות אחרות. הגענו למידה רבה של נורמליות שאליה שאפנו. לא לגמרי. לא עדיין. וגם על כך — על המידה הראויה והאפשרית של נורמליות של עם בארצו ובמדינתו הריבונית והדמוקרטית, ועל המינון הנכון בהגדרת מרכיבי זהותנו העצמית הישראלית־עברית־יהודית — נטוש המאבק בתוכנו. זה המאבק האמיתי והעיקרי שלנו נגד עצמנו, נגד העבר הגלותי שלנו הרודף אחרינו גם בתוככי מדינת ישראל. ואגב, על כך, בעצם, נטושה עתה המערכה על ההבראה הכלכלית שלנו.

מפלת האנטישמיות. עצם מאבקנו נגד עצמנו, על דמותה של מדינתנו הריבונית, על עיצוב אופיינו וקביעת גורלנו בידינו, לפי הכרעותינו החופשיות, הוא התשובה הטובה ביותר לוואלדהיים ולדומיו. אנחנו איננו צריכים להיגרר אחרי הפגנות־תחליף גלותיות מצד כל אלה שאינם שותפים מלאים, בטוב וברע, לכל מאבקינו נגד עצמנו, שהם המאבקים האמיתיים נגד האנטישמיות לדורותיה. כאן נמצאת החזית העיקרית. כאן יהיה כשלונה של האנטישמיות. כאן, כאשר יכון שלום באיזור וישראל תשכון בטח בקרב שכנותיה, יכולה להיות מפלתה העיקרית של האנטישמיות.

הכבוד היהודי הוא הדגל שמנפנפים בו אנשי הקונגרס היהודי העולמי. וראה זה פלא. כמוהם ויותר איתם, להבדיל, מנפנפים בדגל הזה הלאומנים של "חירות", וכן מתנחלי חברון וקרית ארבע ודומיהם. כל אלה שמזכירים לנו השכם והערב את ה"פוגרום" שנעשה ביהודי חברון במאורעות תרפ"ט בחסות המשטרה והצבא הבריטיים בטרם היות לנו מדינה וצבא משלנו. הם חיים עדיין בעבר, בצל אימת הפוגרומים שהיו ויהיו ושכל יהודי באשר ובגולה צריך להתגונן מפניהם, לדבריהם, בגאון ובאומץ.

כאילו מדינת ישראל אינה קיימת. כאילו אין שום חשיבות וערך לקיום הזה. כאילו לא חלה מהפכה בחיי העם היהודי מאז שבנו לארץ אבותינו וחידשנו בה את קוממיותנו הלאומית והממלכתית. זהו המכנה המשותף בין כל אלה החיים מחוץ לזמן ולמקום, כאן ושם, היוצאים חוצץ להילחם נגד האנטישמיות שהיתה ושתהיה, כאילו דבר לא קרה מאז ועד עתה. כאילו אין לעם ישראל עכשיו מערכת שיקולים ותגובות שונה מבעבר, כאילו אין לנו עכשיו מאזן אחר לגמרי של נזק ותועלת, עיקר וטפל, מוקדם ומאוחר.

בלי פיחות. מדינת ישראל הריבונית איננה זקוקה להפגנות המיותרות והמזיקות שלהם. גם לא לאלה של אנשי הקונגרס היהודי העולמי. הם בני חורין להמשיך בהן. אבל מדינת ישראל איננה סניף של הקונגרס היהודי העולמי ואל לה לבצע פיחות בערך עצמה ולהסב נזק לענייניה החיוניים.

נשיא ואלדהיים. בוז

ישראל חייבת בקיום יחסים דיפלומטיים מלאים ותקינים עם כל המדינות ועם כל הממשלות ועם כל הנשיאים הנבחרים על־ידי עמיהם לפי חוקיהם. גם עם גרמניה וגם עם אוסטריה. למשרד החוץ הישראלי יש עכשיו ארכה של כמה חודשים עד לסיום כהונתו של השגריר האוסטרי, שחזר השבוע למקום כהונתו בישראל. הוא הודיע בכל הנימוס הידידותי, כי כשתסתיים כהונתו לא יישלח לארץ שגריר אחר, אם ישראל מצידה לא תמנה עד אז שגריר בווינה. יהיה זה חרם הדדי, לפי בחירתנו אנו.

ואת לזכור: מדינת ישראל נלחמת נגד החרם הערבי והמוסלמי המטבייטי עליה בכל צורותיו. רוב מדינות העולם מחרימות אותה בצורה זו או אחרת. עדיין, קצת פחות מבעבר, אבל הרבה יותר מן הרצוי והמועיל. אל לה לישראל לתת לגיטימציה לחרם כזה או אחר, כל עוד הדבר תלוי בה ונתון לבחירתה. סופה שהיא תינזק מנשק החרם יותר מכל מדינה אחרת בעולם. וזה יהיה הישג לאנטישמיות בכל צורותיה. מי צריך את זה?

מאה דראושות לא יצליחו / יצחק בן־נר

לא נוותר אך לא נתפשר

נימוקים כבדי משקל. יבואו מאה דראושות ואחד ויגידו לנו שאש"ף מוכן למשא־ומתן ישיר או עקיף, נסתר או גלוי, בדרג בכיר או משני — אנחנו מעמדתנו לא ניסוג: לא הכרה באש"ף ולא משא־ומתן איתו. ויכולים כל החכמים לבלבל לנו את המוח עם הדמוגרפיה, המתאזנת והולכת לרעתנו, ולדבר על ערביי ישראל שדילמת ההשתייכות המחריפה שלהם והקיפוח הנמשך לאורך שנים לא קירבו אותם אלינו וקיימת מגמה הפוכה של הקצנה בקרבם, ולטעון שהכיבוש משחית אותנו ושעם ישראל נוהר אל הקוטב הימני ושם מבכחו במשיחים מטורפים וקנאים לדת — ושעם ישמעאל, שגם הוא לא נהנה מהאי־פתרון הזה, גם הוא לוטש עיניים אל האיסלאם הקיצוני והקנאי כתשובה. אז מה?! אנחנו, במפלגת העבודה, מפלגה פלורליסטית, מחויבים גם לקצה הימני־לאומני שלנו. ואנחנו אנשי עקרונות, לא נוותר, לא נתפשר — ולא נהיה מוכנים עוד שיקראו לנו בשם הגנאי „שמאלנים". בשום פנים ואופן לא נסכים למשא־ומתן עם אש"ף — ויש לנו הרבה נימוקים כבדי משקל להחלטה זו:

★ קודם כל, כי הוחלט שלא מכירים באש"ף ולא מקיימים מפגשים עמו — ואנחנו מקפידים לקיים את כל ההחלטות במלואן, גם כשלא כל־כך נוח לנו.

★ ושנית, כי אש"ף לא מוכן לדבר אתנו. גם כשהוא אומר שהוא מוכן להידבר אתנו, הוא על־בטוח לא מוכן. מכירים את הערפאת הזה. הוא שולח לנו מסר להידברות? אז מה?! הוא גם שולח לנו מסר בסכינים, לא?!

★ ושלישית, כי אם ננהל איתם משא־ומתן, חס־וחלילה, זה עוד יכול להביא למפגשים איתם — וזה אסור, על־פי החוק. ואנחנו, כאמור לעיל, מקפידים לשמור על כל החוקים, גם כשאנחנו לא כל כך שלמים איתם.

★ ורביעית, כי משא־ומתן כזה עלול עוד להביא לשיחות שלום — ואנחנו עושים שלום רק עם ידידים.

★ וחמישית, כי אי־אפשר לסמוך על מלה של רוצחי ילדים ונשים. הנה, חוסיין ניסה להידבר איתו ונכשל. או שיידבר קודם עם חוסיין. חוץ מזה, אש"ף מפוצל לגמרי ועד שלא יתאחד מחדש, אף אחד שם לא יכול לקחת על עצמו אחריות.

★ ושישית, כי מה בוער לנו, כל עוד איראן ועיראק הורגות זו בזו ואמל והפלשתינאים והדרוזים הורגים אלה את אלה.

ח"כ דראושה. שיגיד

★ ושביעית, כי אש"ף לא מסכים להפסיק את הטרור, לשנות את האמנה הפלשתינאית, להכיר בהחלטות האו"ם ובישראל, להתפרק סופית, לקרוא לעצמו „אגודת פלשתינאים מתונים ידידי ישראל" ולבקש משא־ומתן איתנו דרך חוסיין, ללא תנאים מוקדמים — או שיעשה מו"מים עם אחרים. לא איתנו.

★ ושמינית, כי אם אש"ף וערפאת הזה היו רוצים באמת משא־ומתן איתנו, לא היו מעבירים את המסר הזה דרך ח"כ ערבי דווקא, או עם מישהו המזוהה עם השמאל (ואנחנו, כבר הסכמנו, לא שמאלנים בשום פנים ואופן).

★ ותשיעית, כי אנחנו עסוקים עכשיו, סליחה, בדברים אחרים וחשובים מאד: עמדתנו הנחרצת בעד ונגד התוכנית הכלכלית, המינויים הפוליטיים אצלם והמינויים הנכונים אצלנו וחיזוק הקשר עם הדתיים.

★ והכי חשוב, עשירית, כי אם נסכים למשא־ומתן עם אש"ף ועם ערפאת הזה, הדבר יביא מיד, חס ושלום, לפירוקה של ממשלת האחדות הלאומית — ואיך נוכל אחרי זה להמשיך במאמצינו הבלתי־נלאים לתור לשלום?

יצואני העצות נכשלו שוב/אמיר אורן

האופטימיות והכיסוי

ויליאם קייסי סיכב את רונלד רייגן לפני שש שנים, כאשר המועמד הרפובליקאי לנשיאות קיבל מיו"ר מטה הבחירות שלו ספר־תדריך ובו מידע פנימי על הכנות ג'ימי קארטר לעימות הטלוויזיוני קארטר־רייגן. תפקידו של רייגן הצטמצם אז ללימוד שורות־מחץ ולשינונן, לקראת העימות. קייסי חמק מעונש ציבורי על שימוש ווטרגייטי בחומר שהושג שלא כדין, משום שחשיפת הפרשה אירעה למעלה משנתיים לאחר שרייגן זכה בבחירות והעניק לקייסי את ראשות הסי־איי־אי ומשום שהכחשות קייסי לא הוזמו, אף שהיו משכנעות פחות מהגירסה הנגדית. השבוע הסתבר שרייגן המשיך ללמוד שורות, הפעם ממיזכר קייסי, על מטרות מכירת הנשק לאיראן ועל הסוואתן אם יתגלה המבצע. השחקן המיומן שבבית הלבן דיקלם את שהוכתב לו, הצגנת הכופר לשיחרור בני־הערובה שבלבנון והבלטת המגע עם הנוטים למערב במשטר חומייני, אך משהתפרסם מיזכר קייסי הוצג כשקרן.

הלקח הוא שסיפורי־כיסוי מועדים לפרימה וכי מחבריהם לוקים באופטימיות יתירה, בהאמינם כי סעיף אחרון זה בתוכנית המבצע יצליח יותר מסעיפים קודמים. בפרשת איראן היה סיפור־הכיסוי חצוף במיוחד: ראשי המועצה לבטחון לאומי הודיעו לבני־שיחם הישראלים, כי חשיפת המבצע תגרור התכחשות אמריקאית לשינוע הנשק באמצעות ישראל.

יהיה בסדר. מהזווית הישראלית, החל סיפור־הכיסוי להתפורר בשלב המעבר ממתווכי הנשק הפרטיים להפעלה ממלכתית, אך עוד לפני כן היו פקידים בכירים לרוב (מנכ"ל משרד החוץ, מנכ"ל משרד הבטחון וסגנו, מזכירו הצבאי של שר הבטחון) מעורבים בניהול המבצע ובפיקוח על שלביו, בין השאר במפגשים בוושינגטון, בניו־יורק ובלונדון. אלא שהבעיה הישראלית המהותית הפוכה מזו האמריקאית: לאופטימיות אין כיסוי.

בסתירה מוזרה לספקנות השמרנית, המאפיינת את המדיניות הישראלית ומתמידה בסיכול מהלכים שסיכוייהם מהולים באי־וודאות, שורה רוח הרפתקנית על אישים מרכזיים בכמה מגורמי הביצוע. אפשר שאופטימיות ביצועית זו אמורה לשמש תחליף לפסימיות המדינית: משום מה, מוכנים קברניטי ממשלות ישראל להאמין כי במבצעים „יהיה בסדר", אך חוששים ביוזמות חיצוניות ומהססים ליזום בעצמם תפנית מדינית.

מופת שלילי לעודף האופטימיות סיפק דוד קמחי, ששיגר דיווחים מעודדים מדי על כוונותיהם של באשיר ג'ומאייל ומרעיו הפלנגיסטים בשלהי העשור שעבר, בעת שהרבה להתארח אצלם מטעם ה„מוסד". בהגיע אמינות דיווחי קמחי לשפל, התנערו ממנו הממונים עליו ואילצוהו לפרוש. יצחק שמיר מינה אותו למנכ"ל משרד החוץ לא כקידום טבעי של משרת־ציבור, כפי שהוצג קמחי, בתיאורים רגשניים על אובדנו למערכת הממלכתית בעת חילופי השרים והמנכ"לים במשרד, אלא כפליט ממקום עבודתם המשותף בעבר. יחד עם מי שבא במקומו כמקשר ה„כוכב" עם הפלנגות ועם סייענים אחרים למגעים בגין ולאריאל שרון, תרם קמחי יותר מחלקו להסתבכות בבלהטה לבנון־אף היא, כזכור, הרפתקה עם סיפור כיסוי שמוצא מיד או כעבור 40 קילומטרים.

טהראן כג'וניה. כמו שמיר ושרון, שנשארו בממשלה למרות לבנון, נותר קמחי על כנו, מצוייד באופטימיות המבוססת על אשליות־אמון בגורמי־היעד, יותר מאשר בהערכת־מצב מפוכחת. כך העתיק את משאלות המהפך השאי מלבנון לאיראן ויצא לשכנע את רוברט מקפארליין בתבונת אספקת־הנשק למשטר חומייני. הפעם היה קמחי זהיר מעט יותר מבעבר ותיבל את המלצתו במילות הסתייגות, אך המלצתו עשתה את טהראן למהדורה שנייה של ג'וניה, אמנם בלי הרוגים — אלא אם מדובר בהרוגים עיראקיים, או בקרבנות טרור פרו־איראני כלבנון שבהשראת חומייני. גם מי שקפץ על המציאה והחליף את קמחי כמשגיח־הכשרות של המבצע, עמירם ניר, המשיך לפטם ולפטם את האמריקאים בהערכות על היקף העסקה ורצינותה: כמה בני־ערובה ישוחררו תמורת הנשק ומתי. האחריות הסופית היא של המחליטים בבית הלבן, אך יכולתם להצביע על אשמה ישראלית, שהשליתה אותם, פוגעת ביכולת הישראלית לצאת מפרשת איראן בנזק מוגבל.

מנכ"ל קמחי. משאלות

עוד טרם הוכח כי ישראל יודעת לנהל את עצמה, עם תלות כלכלית ומדינית בזולתה או בלעדיה, אבל פקידים ישראלים בכירים משוטטים ברחבי תבל ומוכרים בידענות או ששים לנדב עצות ביצועיות כמוצר ייצוא, כאילו ייצגו מעצמת־על. אולי לשם איזון, מתעטפים לעתים עמיתיהם בפסימיות לצריכה ביתית, בעיקר כדי לנמק מדוע אסור להעבירם מתפקידם. בראשית 1974 השתמש משה דיין בכוננות בגזרה הסורית, להצדקת הישארותו הארעית במשרד הבטחון: כעת עלולה הערכת־מצב על התלקחות אפשרית בגבול בקיץ 1987 להירתם לשירותם של המבקשים ארכה לעצמם וחילופין לאחרים, בתפקידי הערכה וביצוע בכירים. במקרה זה, אין לפסימיות המגויסת כיסוי.

ארצות הברית זה שם. כאן זה אמריקה / ניבה לניר

שושנה הבטיחה לכם גן של ורידים?

שרה ארבלי־אלמוזלינו. לדאוג ובצדק. תצלום – יצחק אלהרר

לא, שרת הבריאות אינה עוסקת בהרצאתה המקיפה בענייני הרופאים, משכורותיהם ותנאי עבודתם. עבורה, כנראה, זוהי אופרה אחרת. לך החולה מוענקים שירותי בריאות נפלאים במוסדות מופלאים, והרופאים – אפשר לחשוב – קשורים לעניין הזה רק במקרה. כמו תפאורה נחוצה, לא תמיד הולמת. אך מחמת דברים שכן אמרה קשה להרגיע את הקורא המודאג, ובצדק, כי כה היא אמרה...

ב־10 באוקטובר השנה מפרסם ה„פילדלפיה אינקוירר", אחד מ־10 – 12 העתונים הגדולים בארצות הברית, מאמר בשם „הצלחת ניתוח מעקפים תלויה בבית החולים". כתבי העתון, תומס מור ומייקל יורק, מוסרים בכתבתם נתונים מדהימים למדי שעניינם מעשי ביותר. אם אתה זקוק לניתוח השתלת מעקפים בעורקי לבך, עליך להקפיד בבחירת בית החולים שיבצע את הניתוח. מדוע? מפני שבבית חולים איקס תנותח על־ידי מנתח איקס העלול להרגך – כך באנגלית צחה – ובבית־חולים אחר סביר ביותר, ללא ספק כמעט, שהניתוח יצליח והפציינט יחיה, ובטוב. ראיונות עם חוקרי שירותי בריאות ונתונים שהתקבלו לאחר מחקרים כלל־ארציים חדשים – כותבים מור ויורק – מגלים עובדות קשות. שיעור התמותה בניתוחים מן הסוג הנזכר גבוה מדי, והפער בין בתי חולים שונים המכניסים להעביר את חוליהם בשלום דרך שולחן הניתוחים הוא גדול, גדול מאוד. במלים אחרות, השאלה היכן תנותח ועל־ידי מי גוררת עמה שאלה „פרוזאית" בדבר המרחק בין חיים ומוות. או, כפי שאומר, באותה כתבה, המנתח המפורסם מייקל דבייקי, „החולים שאינם יודעים הם המשחקים בגורלם." מעניין, מה? וזה עוד לא הכל. על־מנת לא לסכסך את דעתם של מנותחים בפוטנציה, וכדי להסיר דאגה מלבם מוסרים הכתבים גם את הנתונים הבאים: במהלך שנת '85 נבדקו על־ידי „האיגוד האמריקאי למחלות לב" 57,804 (מתוך 200,000 ניתוחים שבוצעו שם באותה שנה) מן הסוג העוקף ב־100 מרכזים רפואיים. שיעור התמותה הממוצע בהם הגיע לאחד מכל 20 מנותחים, אולם ב־44 בתי חולים הוא היה גבוה פי שניים, ומכאן ואילך מוטלות גם פצצות: ב„אינדיאנה הוספיטל" למשל מת אחד מכל ארבעה מנותחים, ב„פילדלפיה מדיקאל קולג'" עשרה מכל 50 מנותחים. בכך הוכרז ה„מדיקאל קולג'" לאחד מעשרת הגדולים ברחבי ארצות הברית. כלומר, אחד מעשרת בתי החולים שבעניין זה, של לב, יש להתרחק ממנו כמפני מחלה חשוכת מרפא. כך אצל האמריקאים. לכל סכין יש כתובת ולכל שולחן פציינט.

אם לקית בלבך, בארצות הברית, 647 מרכזים רפואיים יציעו לך את חדרי הניתוח שלהם. אולם רבע מהם לא ביצעו באותה שנה יותר מ־30 ניתוחי מעקפים. מסקנה: אברהם, אל תלך לשם. כי המנתח יאכל אותך. חה...ם

מה אתם חושבים קרה לאחר פרסום המאמר בעתון הפילדלפי? עד מהרה התפרסמו הנתונים, ככל שנתונים מן הסוג הזה יש להם נטיה להיות מפורסמים – הרבה ובגדול. רשתות הטלוויזיה הגדולות עסקו בהם, ואיפה לא. מנהלי בתי־חולים התעופפו מתפקידיהם, שלא לדבר על מנתחים ומנהלי מחלקות שאיבדו את משרותיהם. בתי החולים הנידונים מיהרו לפרסם הסברים – לא הכחשות – ובעיקר כי חוללו את השינויים שהתבקשו וכי עתה שוב אין הסכנה נשקפת משולחנות הניתוח שלהם. בואו להתנתח אצלנו ותחיו. או, להבדיל, אצלנו לא מתים, וכו' וכו'. ובכן, למה אני מספרת את כל הסיפור הזה? מפני שיש לו, לאורדוורקא בזיוק, גם פואנטה מקומית. וזו, תאמינו או לא, אינה קשורה במחלתו של ח"כ יוסי שריד שיהיה בריא, גם לא במחלתם של עתונאים אחרים. היא קשורה באבחנות ישראליות טיפוסיות של פוליטיקאים מקומיים לגבי מצב שירותי הבריאות הישראליים. לאחר צימצום מרחב ההגדרה – אבחנותיה־הגדרותיה של שרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו, ולאחר צימצום נוסף, מה חושבת שרת הבריאות על הרופא הישראלי. ב־11.12.86 התקיים מטעם תנועת ר"צ רב־שיח בשאלת „מעמד הרפואה הציבורית בישראל." בהזדמנות ההיא פרשה שרת הבריאות את „האני מאמין" שלה בנושא זה, כך לפחות אפשר להבין מקריאה חוזרת ונשנית בדבריה במלואם. הישגיה של הרפואה העברית ושירותי הבריאות הניתנים כאן שורטטו על־ידה בהרחבה, בשפעת מחמאות ובשביעות רצון ניכרת. ואכן, תודה לאל, רמת הרפואה הישראלית, הגבוהה, ידועה וראויה לכל שבח. אלא שלא כך שירותי הבריאות. שרת הבריאות, צריך לומר, לא הכחישה ולא התכחשה להידרדרותם המתמשכת, ולא שכחה לציין את הבעיות הכלכליות הכרוכות במתן שירותים מעולים הנעשים יקרים יותר ויותר. ברפואה כמו בצבא. נשק מתוחכם חוסך, לעיתים, כוח אדם ומכווץ – ייתכן – את סוגי הנשק בזירה, אך אין הדבר אומר שהוא חוסך כסף. נהפוך הוא. ברוב המקרים הוא עולה יותר. כך גם ברפואה. ונניח לדוגמאות כפי שהביאה אותם השרה, לא מפני שאינן רלוונטיות אלא מפני שדבריה מזכירים שיחה קונסטרוקטיבית בקן התנועה. נקפוץ הישר למסקנה – „אני מתביישת להגיד לכם מה שאמרו לי מנהלי בתי חולים, יש להם ציוד מיושן של עשרים שנה ואפילו שלושים. ציוד שהתבלה אין כסף אפילו לתקן אותו, אני כבר לא מדברת על כסף לחדש אותו, את כל הכושות שלנו אני באה ומספרת. ועל־זאת, אני אומרת, בתנאים הקשים האלה, ניתנת רפואה במסגרת הציבורית על רמה שאנחנו יכולים להיות גאים בה..." ועוד כהנה וכהנה דברים מרוממי גאווה ומשפרי בטחון של כל חולה בפוטנציה, מה גם ששרת הבריאות תובעת, בתוקף, להעניק לשירותי הרפואה הציבוריים תקציבי פיתוח. ככה אי אפשר להמשיך.

ועכשיו רבותי אנחנו עומדים על ספו של לב לבו של העניין. רופאים ורפואה שחורה. לא, שרת הבריאות אינה עוסקת בהרצאתה המקיפה בענייני הרופאים, משכורותיהם ותנאי עבודתם. עבורה, כנראה, זוהי אופרה אחרת. לך החולה מוענקים שירותי בריאות נפלאים במוסדות מופלאים, והרופאים – אפשר לחשוב – קשורים לעניין הזה רק במקרה. כמו תפאורה נחוצה, לא תמיד הולמת.

צריך לקוות שאי־עיסוקה של שרת הבריאות בעניינם של הרופאים בהזדמנות ההיא נבע בכל־זאת מן הצורך לא להאריך בדברים, מחמת הקושי לפרוש את היריעה לכל רוחבה. אך מחמת דברים שכן אמרה, קשה להרגיע את הקורא המודאג, ובצדק, כי כה אמרה שרת הבריאות א־פרופו רופאים ורפואה שחורה:" „...יש תופעה שנקראת רפואה שחורה. אז יש מי שסבור שאם זהו מצבה של הרפואה הציבורית שאיננה יכולה לתת לחולה הזקוק את כל מה שהוא צריך אז הוא פונה לרופא אחר. או לאותו רופא אבל במקום אחר. ואז נשאלת השאלה האם זהו הפתרון – כדי להקדים לו את התור ללכת לרופא ולשלם, וכדי שינתח אותו רופא זה או אחר, הוא צריך לשלם עבור זה. מסבירים זאת בקשר בין החולה לבין הרופא. אני לא יודעת אם הקשר הזה בין חולה לרופא מתקיים לאורך כל הדרך ובכל העולם, וכל מי שצריך להיות מנותח בבית חולים – אם הקשר הזה צריך להיות קיים, או קיים בכלל. כשמביאים מקרה דחוף אז הוא אומר אני לא רוצה שרופא זה ינתח אותי, ינתח אותי רופא אחר. בשבילי אם הוא רופא, ואם נתנו לו את האישור ואת הרשיון להיות מנתח, הוא רופא טוב בעיני. אחרת לא היה צריך לתת לו..." „בשבילי" – אני (נ.ל.) חוזרת שנית – „אם הוא רופא ואם נתנו לו את האישור ואת הרשיון להיות מנתח, הוא רופא טוב בעיני."

זהו זה. כולם שווים ואין שווים יותר ואין טובים יותר ואין מוצלחים יותר. כמו בפוליטיקה. כמו מנכ"לים או ממלאי תפקידים אחרים במשרד הבריאות, למשל. הא.

אין זה משמח ביותר, וליתר דיוק אולי אף מיותר להעיר על דברי השרה. שהרי מה עוד לא נאמר, נכתב, סופר, צוטט ודובר בענייני הרפואה השחורה? מה עוד לא הושמע, הוקרן, נמסר והתפרסם בעניין שכרם של הרופאים? היה אפשר לחשוב ששרת הבריאות מעודכנת מעט יותר. אולם מחמת האפשרות שעיסוקיה מכבידים עליה מכדי להתפנות ולעקוב אחר הנעשה בתחום שהיא מופקדת עליו, רצוי כנראה לסבר את אוזנה: יש הבדל בין רופאים (תודה לאל, אמרתי את זה ונשארתי בחיים). יש רופאים טובים יותר וטובים פחות ויש רופאים גרועים. והם, אפילו, בעלי רשיון לעסוק ברפואה. ברפואה כמו בפוליטיקה וכמו בכל שאר המקצועות, כולל תקשורת, יש כאלה ויש כאלה. כל מיני דגים בים. ומכיוון שלאזרח ישראלי אין כמעט, על־פי טבעם של שירותי הבריאות הציבוריים, אפשרות לבחור את הרופא שינתח אותו, הוא משלם על־מנת להעניק לעצמו את זכות הבחירה. וכיוון שבמקרים רבים עליו לשלם כדי שזכותו להתנתח תמומש בעודו בחיים, לעיתים מזומנות – מזומנות מדי – הוא מממש אותה באמצעות מזומנים. כדי לא להשאיר דברים מצועפים בדוק של צביעות: כסף, כסף לרופא שינתח, שיאשפז וכו' וכו'. הרופאים אשמים? קישקוש. מי שמנהל את עבודתם ומניח שרופא בכיר, מנהל מחלקה, בעל שם עולמי, שבמחלקתו לא כל חולה רביעי או עשרה מחמישים מתים על שולחן הניתוחים, ירוויח פחות מסא"ל או רס"ן בצה"ל הוא האחראי. לא רק הרס"ן או הסא"ל או הפקיד הבכיר עובדים מסביב לשעון. מי היה מאמין שצריך לחזור על אמיתות ידועות מן הסוג הזה.

וגם זה עוד לא הכל. שרת הבריאות הבטיחה בהרצאתה כי „הרפואה הפרטית תתקיים". או. בשורה. בהזדמנות ההיא גם אמרה כמה דברים על הפרדה מוחלטת בין הרפואה הציבורית לפרטית. אבל דבריה היו מעורפלים. שונות וכלליות. מי יעניק רשיונות, מתי, כמה ולמי – לא ידוע. מתי סוף סוף יחדל הדרג הפוליטי לסגיד להתעלם מן הצורך הדחוף־בהול־הכרחי לטפל בשירותי הבריאות הציבוריים, כלומר, לאפשר – במקביל – התפתחותה של הרפואה הפרטית? לא ידוע. יש עניינים דחופים ויש, כידוע, עניינים הסובלים דיחוי. לא הבריאות שלנו, גברת שרת הבריאות.

עין בעין עם שמיר. עמוס רובין יועץ כלכלי לראש הממשלה. דיוקן / יוסי מלמן

היער האידאולוגי שמאחורי העצים

עמוס רובין. מה רע באליטיזם. תצלום – יצחק הררי

אפשר להגדיר את תפיסתו כ„אליטיזם כלכלי". דווקא השכבות החלשות, הוא אומר, זקוקות לאנשים שירוויחו 5000 שקלים. אני רוצה לגדל כאן פרה גדולה ושמנה, שנוכל לחלוב אותה במקום לנסוע ללוס־אנג'לס

רובין הביע את דעתו בעד קיצוץ בתקציב הבטחון. יש לעשות את צה"ל, הוא סבור, לצבא איכותי יותר. גם האופציה הגרעינית, שהוא נמנה עם חסידיה, תאפשר לישראל להקטין את הוצאות הבטחון בלי לפגוע ביכולת ההרתעה.

מתיחות רבה ביותר ניכרה בעמוס רובין, המכהן כיועץ לענייני כלכלה לראש הממשלה, בפגישה שנתקיימה בשבוע שעבר בין נציגי ההסתדרות, הממשלה והתעשיינים. הוא לא אהב במיוחד את הדברים הבוטים והחד־משמעיים שהשמיע מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר בגנות התוכנית הכלכלית. קיסר דיבר על הצורך „לשנות כיוון" והביע התנגדות נמרצת, לא לפרט זה או אחר בתוכנית שמציע משרד האוצר, אלא ל„קונצפט" כולו. ולא בכדי נע עמוס רובין בכיסאו בחוסר מנוחה. הוא ידע היטב כי דברי הביקורת של מזכיר ההסתדרות מכוונים בעצם הישר אליו. ואמנם, אם יש „אידיאולוג" לתוכנית הרי הוא עמוס רובין.

רובין, בן ה־48, נולד בתל־אביב למשפחה דתית. אבל אף שהוא מקפיד, לבקשת אמו, לפקוד את בית־הכנסת כמה פעמים בשבוע, הוא בעצם „התפקר". לאחר שירות צבאי ולימודי כלכלה באוניברסיטה, הצטרף עמוס רובין לשירות המדינה. תחילה עבד כמה שנים ברשות לתכנון כלכלי, ולפני עשרים ושתיים שנה עבר לבנק ישראל.

רובין התבלט עד מהרה בדעותיו הבלתי שגרתיות. הוא טיפוס של נון־קונפורמיסט מיסודו. מכריו מעידים עליו כי אינו מצטיין בחריצות יתירה. „אבל דווקא מפני שלא עשה הרבה היה לו זמן לחשוב". ומחשבה זו נתגלתה כמבריקה ביותר. הוא עבר למחלקת המחקר של הבנק והצטרף שם לחבורה שהיתה למעצבת ולמשפיעה על הנגידים המתחלפים של המוסד. תקופה מסויימת היה רובין עוזרו של ארנון גפני. בחבורה שעמה נמנה רובין, נמצאת גם ליאורה מרידור, רעייתו של חבר הכנסת דן מרידור מהליכוד. פעילותם מאחורי הקלעים של ליאורה מרידור, עמוס רובין ודן מרידור עזרה לסלק מכשולים מדרכו של פרופ' ברונו לנגידות. זמן קצר לאחר מכן, הצטרף עמוס רובין למשרד ראש הממשלה כדי להיות יועצו הכלכלי של יצחק שמיר. הוא אינו חבר בליכוד, אך מסכים להגדיר עצמו „איש ארץ־ישראל השלמה, הרואה עין בעין עם יצחק שמיר".

בהזדמנויות קודמות הביע רובין את דעתו בעד קיצוץ בתקציב הבטחון. לדעתו, צריך להקטין את ממדיו של צה"ל ולהפכו לצבא איכותי יותר. הוא גם חסיד של האופציה הגרעינית, שתאפשר לישראל להקטין את הוצאות הבטחון שלה, המיועדות במיוחד לרכישת נשק קונוונציונלי, בלי שיקטנו שולי הבטחון ובלי שתיפגע יכולת ההרתעה שלה. עמוס רובין סבור גם, כי ארה"ב צריכה לסייע לישראל בכסף רב יותר מכפי שהיא נותנת היום. וזאת משום שהתרומה של ישראל, או במלים בוטות יותר, ה"שירותים" הצבאיים והאסטרטגיים שהיא מעניקה לוושינגטון, צריכים היו לזכות אותה בהערכה מדינית גבוהה יותר, שתביא בסופו של דבר לתגמולים גדולים יותר.

מאז נכנס לתפקידו, מעדיף עמוס רובין לפעול מאחורי הקלעים. אבל, אין ספק שהשפעתו על ראש הממשלה גדולה. מן הסתם גדולה יותר מזו שהיתה לאמנון נויבך על שמעון פרס. יצחק שמיר לא הפגין בעבר התעניינות מיוחדת בנושאי כלכלה. והגם שכיום הוא מגלה מעורבות גדולה יותר, עדיין יש ליועצו הכלכלי כר פעולה נרחב ביותר. ורובין מנצל זאת היטב.

בתערובת המורכבת מצניעות וחשש מפני פגיעה בסיכויי התוכנית לא היה עמוס רובין רוצה להתגדר בתואר „האידאולוג" של תוכנית זו. במקום זאת, הוא מעדיף לדבר על "תרומה לקונצפט הכלכלי" ולהודות, כי „אני לא רק המקרו־אקונומיקס. יש לי גם השקפה רחבה יותר ולכן אני מקשר בתוכנית בין הכלכלנים לפוליטיקה". נכון שרעיונות רבים, כמו לדוגמה הרפורמה במיסים, מתגלגלים זמן רב במסדרונות משרד האוצר ואין להם תווית פוליטית כזו או אחרת. עד כדי כך שאפילו השר לתכנון כלכלי גד יעקובי יכול היה לטעון לבעלות עליהם. אבל בכל זאת, אם מתבוננים על התוכנית כולה ולא רק על פרט זה או אחר בה, ניתן לראות שמאחורי העצים הכלכליים מסתתר יער אידאולוגי מוגדר וברור.

גם אם אין עמוס רובין מסכים לדימוי זה, אפשר בהחלט להגדיר את התפיסה, שהוא נמנה עם ממעצביה, בשם "אליטיזם כלכלי". אולי לא צריך להרחיק לכת ולכנות אותה ב"רובינזים", אבל כמו ב"תאצ'ריזם" של בריטניה היא מיועדת ליצור תנאים כלכליים וחברתיים כאלה, שיאפשרו לחלק מהאוכלוסיה לחיות בשפע. במקרה או שלא במקרה, מדובר בחלק האמיד והשבע של החברה הישראלית. הוא מבקש לשפר את רמת החיים של מי שמכונים בעלי "איכות כלכלית": יזמים, תעשיינים, בעלי אמצעים. רובין, כאמור, מסתייג מהביטויים האלה ומעדיף לדבר במונחים כלליים יותר. הוא מרבה לדבר על עליה, מניעת ירידה, שיפור איכות החיים. מושגים היכולים להיות מקובלים גם על מפלגת העבודה וגם על ההסתדרות. הוא יודע כי אם ישתמש בהגדרות מעוררות מחלוקת, סיכוייו להעביר את רעיונותיו יהיו קלושים.

"מטרתי למנוע ירידה", הוא מסביר, „ולקלוט עליה. אני לא מתבייש לדבר על ציונות. אני מאמין שאני פונה אל הקונסנסוס היהודי המלא. בעבר באו לישראל עולים שהיו שרויים במצוקה. אבל עליות המצוקה נסתיימו. הפוטנציאל לעליה נמצא בריכוזי אוכלוסיה שנגדיר אותם 'אמריקאיים' במהותם. גם אם אין המדובר רק ביהודי ארה"ב. ראה את העולים מבריה"מ, מדרום־אפריקה, או אפילו את היהודים ממוצא מרוקאי החיים בצרפת. הם אינם רוצים לבוא אלינו ומעדיפים להגר לארה"ב, קנדה או אוסטרליה. ישראל מתקשה לתת להם פתרונות של תעסוקה. דרוש, על כן, שינוי רדיקלי בדפוסי הכלכלה. נכון, אנו לא יכולים להציע רמת חיים גבוהה יותר מאשר בארה"ב, אבל יש לצמצם את המחיר הכלכלי שנדרש עולה לשלם. עלינו ליצור בשבילו תנאים כלכליים שיהיו די מפתים כדי למשכו לכאן. יש כיום בישראל תשתית וכלי פיתוח שיכולים להביא לפתרונות תעסוקה מתוחכמים בכל ענפי המשק – בתעשיה וגם בשירותים, כגון חינוך, מדע ותרבות".

„מדברים אצלנו בלגלוג על קומנדו 180. אבל זה לא חל רק על אנשי עסקים שמבלים מחצית מזמנם בחו"ל. האם אנשי האקדמיה אינם מרבים ללמד סמסטרים וטרימסטרים שלמים בחוץ־לארץ? הבה נלך אליהם ונאמר להם: או.קי., תלמדו או תעשו עסקים בחו"ל, אבל גם בארץ אתם יכולים לחיות טוב. יש פוטנציאל רב לעליה וצריך למנוע ירידה. ולכן עלינו לקרב אותם אלינו. המגמה שלי היא לא לכונן „אליטיזם כלכלי", אלא לגדל כאן פרה גדולה ושמנה, שעטיניה יהיו תפוחים ושנוכל לחלוב אותה. אחרת ימשיכו בני קיבוצים ובני ערים להעדיף את לוס־אנג'לס".

„נכון שהעשירים ייהנו יותר מהתוכנית. אבל מי שהכנסתם נמוכה לא ייפגעו ממנה. אני מאמין שדווקא השכבות החלשות צריכות לתמוך בהורדת מס־ההכנסה. האינטרס שלהם הוא שיהיו כאן בארץ הרבה אנשים, שאמנם ישלמו מס הכנסה שולי של "רק" 45 אחוז. אחרת, מה האלטרנטיבה? שלא יחיו כאן הרבה אנשים שישלמו מס הכנסה של 60 אחוז?" שכבות המצוקה זקוקות דווקא לאנשים שירוויחו 4000 ו־5000 שקלים. אכן, התוכנית מעניקה גם הטבות לעשירים, אך היא תצמיח גם תועלת ישירה לאנשים החיים במצוקה.

"המבחן הוא ברגליים. במקום עליה נטו יש ירידה נטו. שוויוניות וסוציאליזם אפשריים רק לקבוצות מיעוט. זה עובד בקהילות קטנות כמו קיבוצים, ואני מלא הערכה להישגים שלהם. אבל רוב העם נשען על מסות, על כמויות גדולות. מי שרוצה יותר שוויוניות תותר, למעשה, להמשיך ולקיים כאן חברה קטנה. אני רוצה לתת סיכוי, לנסות ולהעניק לישראל יכולת לשמש אבן שואבת לכמה שיותר בני־אדם. אני בעד מוביליות. לפתוח סיכוי לרבים. אתה יודע מדוע כל־כך רבים מאתנו קונים פיס? כי הם מחפשים תקווה. התוכנית היא הפיס שלהם. היא תעניק להם סיכוי שלא לדשדש במקום ותקווה כי יוכלו יום אחד לשפר את מצבם".

هكذا من الاصل

משהו על הגיבורים/חיים גורי

מה היינו עושים אז בלי הגיבורים? היינו לבדנו מאד כשהאויב הנורא עולה מעברים. אם אם נודעו מפה לאוזן השמות עם הרינה והבכיה במחנה. וגם עופות השמים נשאום מדינה הגבוהה ומסולעת הבולת עד ברניקי החולית הבוערת עדיין. לא היו להם שום סימנים מיוחדים לפני. להיפך. כך הם נדמים לא פעם לצדיקים הנסתרים. לכן הם מתגלים רק בזמן ש... ולרוב רק אחרי. מה היינו עושים בלעדיהם? אם לא היו הם שם, היו צריכים להיות שם אחרים, דומים להם.

אנחנו הרבים בסדר איכשהו, עושים את שלנו בפחד ההוא. וישנם מעטים שאינם יכולים לעמוד בנסיון הקשה ובא בנשמתם איזה קצר, כמו פקקים הנשרפים במתח הגבוה. וישנם הגיבורים הם. מישהו טרח לסווג את גבורתם המוכרת והנודעת לפי שלוש דרגות. כך, מסתבר, נוהגים גם בצבאות אחרים. וישנם עיטורים הניתנים לרוב רק לאחר המוות, כמו „צלב ויקטוריה", למשל.

אז מה היינו עושים בלי הגיבורים האלה, המיוחדים במינם? היינו אבודים. פה לא רוסיה, שיש לה אלפי קילומטרים ונהרות רחבי־ידיים ו„גנרל חורף" הבא תמיד לעזרתה בצר לה ועוצבות סיבירית רעננות הנערכות למתקפת נגד אדירה.

בזמן ובמרחב שלנו קשה מאד לתקן את הטעות. לגיבורותינו מעטים מאד „ואין לנו חיילים אלמונים, אין לנו קבר החייל האלמוני", כנאמר בשיר, ו„לכל איש יש שם" וזה נתון קבוע, מהותי כמו שנאמר: „כסימן להיכר וכאות מלידה גם ברבות הגרודים / אש ידי העני הריקות תלהט בלוחמת היהודים".

הגיבורים הם, למעשה, פוליסת הביטוח היחידה שלנו. כל עוד יהיו בקרבנו גיבורים המהווים את הגרעין הקשה, יתחזקו גם הרבים העושים את שלהם במצבי הרדה קשים ובמצוקה גוברת תחת אש יעילה. אינני יודע מהו האחוז שלהם בכלל הלוחמים, אך הם נחשבים כאשר חוסרונם מהווה סכנה ממשית.

מה עושה אדם לגיבור מלחמה (עד בוא מלחמת־הכפתורים הגרעינית שתשים לאל מראש כל גבורה שהיא ותשים לשחוק את אמיצי הלבא האם הוא נולד גיבור? האם חיות בו מראשיתו התכונות האלה שניתן לזהותן, או שמא זו תכונה נרכשת בתוקף הנסיבות ובשל הרוח הנושבת במחנה. האם יכול אדם להשתדל, „לעבוד על עצמו", להתחנך למעשה גבורה, לתרגל נפשו וגופו למבחנים כאלה? אינני יודע. אומרים כי רבים מהגיבורים הופתעו על־ידי גבורתם, לא ידעו כי נועדו לה.

יש אומרים כי זו תבונה אבירית המאפיינת אנשים שונים ללא קשר למלחמת מצווה צודקת דווקא, ומספרים על מעשי גבורה עילאית בקרב אנשי ליגיון הזרים הצרפתי, בקרב על דיאן־ביאן־פו מול השתערות גיבורי הויאטמין של גנרל גיאפ.

בימי שהותי הממושכת בסיני בשנת ‏'74 נקלעתי לשיחה מעניינת בקרב מדריכי קורס קציני שריון בביר־תמדה בעניין „הגורמים המשפיעים על התנהגותו של הלוחם". היה שם אותו ערב הפסיכולוג הראשי של צה"ל סא"ל שליט, שנעלם ברבות הימים מנוף ארצנו. הוא אמר שם כי הוא מכיר אך ורק שני גורמים משמעותיים המשפיעים על הלוחם בשדה הקרב: „חוש ההשתייכות ורגש הבושה". כל השאר, „הרצל, ביאליק, ציונות וכו'", אינם „רלוונטיים", לדעתו.

אדם שייך לקבוצה־התייחסות שבקרבה הוא פועל תשפט לפי צופן ערכותי־חברתי, המקובל על המשתייכים, המצווה עליו לפעול בהתאם למצופה ממנו. משהו כמעט אינטימי, חברי, הדוק: מעין התחייבות שאתה חייב לעמוד בה כל עוד פועם בך „רגש הבושה". יוסף טישו אמר פעם: „הרגש היחיד הידוע לי כחזק לגבי רבים מפחד המוות הוא רגש הבושה".

חוש ההשתייכות? על מה הוא חל? על הצוות, הכיתה, המחלקה, הפלוגה, הגדוד, החטיבה, האוגדה? האם הוא פועל רק במסגרת המוכרים לך אישית כחבריך, שאתה חייב להם התנהגות הולמת? במקרים רבים הועברו יחידות ח"פ והיו ציוותים מאולתרים שהניבו מעשי גבורה שלא ישתכחו מלב.

„ורגש הבושה"? האם הוא „רלוונטי" אך ורק בקרב הבודד המחייב אותך להיות בסדר, או חל הוא על המערכה כולה, או על סדרת המלחמות הפוקדת את הארץ בהוויה זו של חיים בסכסוך מתמשך?

מעניין: לוחמים שגילו אומץ והקרבה בחושניה או בחווה־הסינית ירדו לימים מהארץ ללא „חוש השתייכות" וללא „רגש בושה", ללא „טאבו", כמוצרים ישראליים של פטריוטיזם אד־הוק, זמני, חולף, בערבון מוגבל. או שמא כגיבורים עייפים ומתוסכלים?

מוראל מול תומר? גאוות היחידה. יש אומרים כי חיילי „גולני" גילו גבורה מדהימה בקרב על מוצב החרמון שנפל בידי הסורים וכי הפעילה את הצעירים האלה גם התחרות עם הצנחנים, שפעלו במקביל בהתקפה הנוראה ההיא: „אתם תראו להם מי אתם ומי זה גולני!" כמו דיבוק שאחז בהם. כאן פעלו ללא ספק חוש ההשתייכות ורגש הבושה המתחלף בתחושת הגאווה היחידתית, אך גם נאמר להם כי הם חייבים לכבוש את היעד הזה מפני שזה „העיניים של המדינה"!

קשה לשער גבורה אמיתית ומתמשכת, החלה על הרבים, ללא יעד שמזדהים אתו עד כלות בין אם מדובר בהיאחזות בשטח־חיוני או בקרב־התקפה הכרחי שאי אפשר בלעדיו.

אם כך או כך, הכרחיותו של המעשה וצדקתו הם חלק מ„הרוח". מרכיב נוסף המתגלה לאורך ימים בעיקרי בהתנהגותם של עמים וצבאות. והכרה זו שוכנת ומקננת בלבבות כדברים מובנים מאליהם שאינם נזקקים להטפה או לשטיפת־מוח.

ואכן ראינו, לצערנו, מה מתרחש בקרב צבא שאינו שלם עם משימה המוטלת עליו, מול מחלוקת קשה בעם לגבי הכרחיותה וצידוקה. מלחמת לבנון היתה דוגמה קשה ומכאיבה לכך.

קומץ גיבורים לא יושיעו כוחות שאבדה רוחם, אך בהיותם חלק ממחנה לוחם, השלם עם הלחימה, הם מחוללים, לא פעם, משהו המעלה על הדעת מעשי ניסים בהתרחשות הנתפסת כנואשת. מבחינה זו דומים קרב נירים וקסטמן ב־48' לקרב „הראמפות" בגולן ב־73', שעליו מספר אביגדור קהלני בספרו.

מוראל מול תומר, קובע פון קלאוזביץ, הם אחד לשלושה וחצי. ואכן ראינו כיצד הביסו צבאות עניים ומהפכניים, מפועמי מוראל גבוה, גייסות שעלו עליהם במספרם ובכוח האש. זכרו את הויאטקונג מול צבא הדרום והאמריקאים והרוסים מבפנים באבוד להם צדקת הדרך וטעם המערכה. שם לא פעלו לטובתם „חוש ההשתייכות ורגש הבושה", אף שלא חסרו שם גיבורים.

אך למה נרחיק עדותנו לכוכבי אסיה הן פה, בארץ הזאת, לחמו אבותינו המכבים, צבא־עם מיליציוני של עובדי אדמה ועירוניים מול עצמה אדירה. יחסי־הכוחות גורן אברון, אך רבים ניתנו ביד מעטים, שהיו לסמל לעם הלוחם על „התורה המקדש והעיר הארץ האבות ושלטון האומה", ככתוב בספר המקבים. העבר הרחוק הזה פולש אלינו באקטואליות שלו. כל המבנים נטרפים כאן. אך בעידן ה„אנטי־גבורה" המאפיין כעת את תרבותנו, רצוי בכל זאת להכיר את מתחתיו ובכיו.

יהיה זה שגעון אם נשאיר את בעיית הקצינים הותמי צבא הקבע, או מרבצי התחימה, לצה"ל כלבד או למשרד הבטחון. אם לא יימצאו שם הטובים ביותר לתכלית הזאת נהיה חלשים יותר ביום פקודה מול הרשה מאוחדת.

הצבא על הפרק. לא רק מי יעמוד בראשו אחרי משה לוי, אלא גם רוחו ונשמתו ואותם עניינים שאינם נמדדים במיכשור זה או אחר. לפי כל הסימנים תצטרך ישראל לגיבוריה בעתיד נראה לעין הללו יצטרכו לצבא שלם אמין ומחושל המאמין בצדקת דרכו, על דעת המחנה המשותף בחברה מפולגת ומסוכסכת.

היום בו תתפוצץ האשליה / מירון בנבנשתי

הרפובליקה השניה

המציאות במערומיה אינה יכולה להציע שום ניחומים.
ביום השביעי למלחמת ששת הימים קמה בארץ־ישראל הרפובליקה הישראלית השניה. ממשלתה שולטת בכל ארץ־ישראל המנדטורית והיא מפעילה באורח בלעדי את מכשירי הכפיה השלטוניים בכל השטח הנתון למרותה

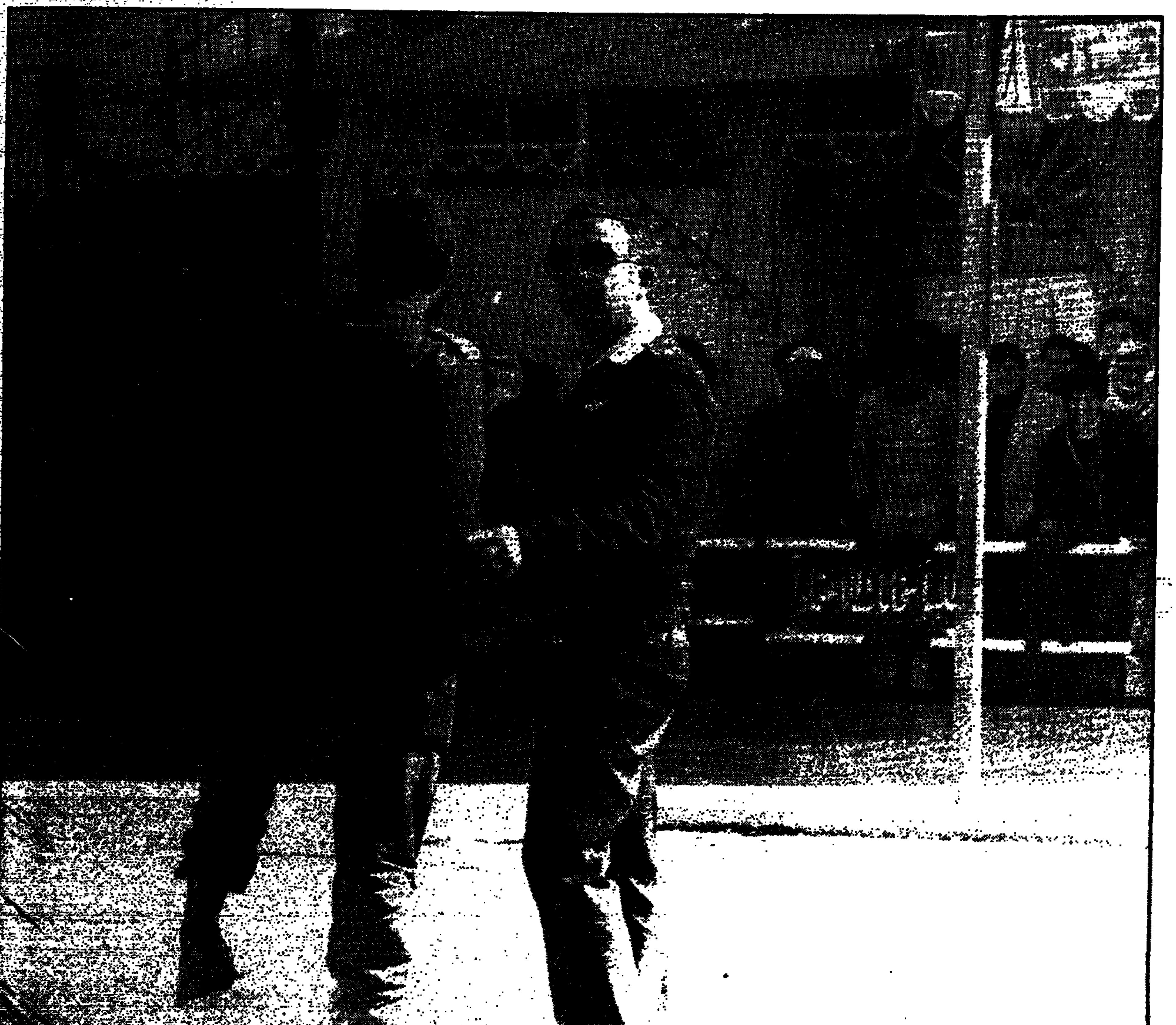

בכל עת שעולה לדיון נושא כלשהו הנוגע לגדה המערבית ולרצועת עזה – מהומות, התנחלויות, דמוגרפיה, מהלכים פוליטיים – נכנסים מנגנוני ההדחקה לפעולה מיידית. עובדות, נתונים, תהליכים, מכשירי ניתוח ובקרה, דיסציפלינות מדעיות, הערכות מצב מפוכחות – כל אלה עוברים תהליך של התכה וזיקוק. הסיגים – בצורת עובדות בלתי־נעימות – נזרקים לגל האשפה של נבואות הזעם, והחומר המזוקק מוכנס לתבניתה של „הקונצפציה" ויוצא ממנה מעובד ברמות מוכרת, נעימה למראה, בלתי־מאיימת.

התפיסות מעצבות את המציאות ולא להיפך. המערכת המושגית מסננת את העובדות ואת הנתונים: תשובות נוחות מחפשות שאלות קלות

על־פי כל מבחן אובייקטיבי זוהי חברה דואלית ומערכת פוליטית שאפשר לכנותה כדמוקרטיה של עם אדונים

ואלה נענות בחפץ לב, לרווחתם של השומעים. הזמן עמד מלכת. בעיות שהועלו לפני עשרים שנה נתפסות כרלוונטיות ולכן „נפתרות" באותו אופן שבו „נפתרו" בעבר (החלטה 242, תכנית אלון, „יד הברזל"). דילמות שהוגדרו לפני דור אינן הופכות לעולם לבעיות המחייבות הכרעה מיידית: כל הסכנות מושלכות אל עבר העתיד הרחוק, לעולם אינן נתפסות כמצב נתון; כל האופציות נשארו פתוחות, כל התהליכים הפיכים: הזמן פועל לטובתנו, אנחנו עדיין טובים, צודקים, שפויים וחכמים. הכל באשמת האחרים: אש"ף, השמאל, הליכוד, גוש־אמונים. בהשוואה למה שעלול לקרות – ההווה אינו כל כך נורא. הסטטוס־קוו עדיף על כל החלופות: הרצון הסובייקטיבי (כך מלמדת אותנו מורשתנו הציונית) יגבר תמיד על המציאות האובייקטיבית, גורסים רבים. האחרים גורסים להיפך: המציאות האובייקטיבית, בצורת לחץ חיצוני, מלחמה, איום דמוגרפי, תתיר את הפקעת שנקלענו לתוכה מבלי שאנו עצמנו נידרש לעשות משהו. מה ש„מוכרח" לקרות (עליית מיליונים מברית־המועצות שיבטלו את האיום הדמוגרפי, השלמת הערבים עם קיומנו, לחץ אמריקאי לנסיגה, נצחונו של „המחנה השפוי", נצח ישראל לא ישקר) אכן יתרחש בפועל.

אנחנו, המרכז הפוליטי הישראלי החזק, השפוי והפרגמטי, חייבים להציב תריס בפני המציאות, להישמר מכל משמר מדיסוננס קוגניטיבי, מקונפליקט בלתי־פתיר בין תמונת העולם שלנו לבין המציאות, שאם לא כן תאחז בנו האימה המשתקת ולא נוכל עוד להמשיך בעסקים כרגיל.

אנו חייבים להתעלם מן האותות והידיעונים המלחשים שהעתיד כבר כאן, שעברנו את הנקודה שממנה אין חזרה, שחצינו את הקו האדום. אם לא כן, נהיה חייבים לעשות משהו, לשנות את תמונת העולם, להתמודד עם אסון שכבר התרחש. לא נוכל עוד לשים מבטחנו ב„תהליך השלום", ב„אופציה ירדנית", ב„מנהיגים פלשתינאים אותנטיים". לא נוכל עוד להאמין שיש „יד אש"פיסטית המכוונת את ההתפרעויות", ב„פרפורי הגסיסה של אש"ף", ב„פרשה פונקציונלית", ב„אוטונומיה חד־צדדית", ב„כיבוש נאור", ב„שיפור איכות החיים", ב„טוהר הנשק", ב„פעילות לפי הנוהלים", ב„חוק וסדר", ב„תחקירי דובר צה"ל". אנחנו מוכרחים להגדיר את הבעיה במונחים קליניים, בטחוניים ופוליטיים, להתעלם מתהליכים כלכליים, חברתיים ופסיכולוגיים, ובעיקר, להתעלם מן הזמן החולף. אסור לנו להתבונן במראה; אנו חייבים לכסותה או לנפצה. „איני יכול להציע להם שום ניחומים", כתב זיגמונד פרויד, „שכן זה, ביסודו של דבר, זה מה שתובעים הכל ותביעתו של המהפכן הפרוע אינה נופלת מזו של המאמין החסוד ביותר". המציאות במערומיה אינה יכולה להציע שום ניחומים.

ביום השביעי למלחמת ששת הימים קמה בארץ־ישראל הרפובליקה הישראלית השניה. מערכותיה השלטוניות, החברתיות, הכלכליות והפוליטיות התגבשו בתהליך מתמשך והגיעו למיסודן מקץ עשרים שנה. ממשלתה שולטת בכל ארץ־ישראל המנדטורית והיא מפעילה באורח בלעדי את מכשירי הכפיה השלטוניים בכל השטח הנתון למרותה. האבחנה בין שטחה הריבוני של ישראל לבין השטח שהיא שולטת בו מכוח השלטון הצבאי איבדה מכבר את משמעותה, שכן בכל השטח שממערב לירדן היא נוהגת מעשה ריבון לכל דבר, משנה כרצונה את החוק וקובעת עובדות של קבע. משפט המפתח בכל מעשי החקיקה בשטחים הוא: „מוסמך לפעול בהם מי שמוסמך לפעול בישראל על־פי הדין הישראלי". משרד הבטחון, באמצעות המינהל האזרחי, אינו אלא מושל צבאי על האוכלוסיה „המקומית", ושלטונו אינו מוגדר טריטוריאלית אלא אתנית. משרד השיכון קובע כמה דירות ייבנו באריאל ובקרית־ארבע, בדיוק כשם שהוא מחליט כמה דירות ייבנו בפתח־תקוה. הושגו כל היעדים הישראליים בשטחים והובטחו האינטרסים היהודיים. תהליכי השילוב הכלכלי הושלמו זה מכבר, חוברו רשתות התשתית (כבישים, חשמל, מים, תקשורת), אוחדו המערכות המינהליות, התמסד הריבוד החברתי ונקבעו היחסים הפוליטיים.

הרפובליקה הישראלית השניה היא דו־לאומית ובעלת ריבוד הירארכי קשיח המבוסס על השתייכות אתנית. שלושה וחצי מיליון בני הלאום היהודי־ישראלי מחזיקים במונופול מוחלט על משאבי השלטון, הכלכלה, מהווים רובד חברתי עליון, קובעים את תוכני החינוך, את יעדיה הלאומיים ואת סמליה של הרפובליקה. שני מיליון בני הלאום הפלשתינאי מתחלקים לשניים: הפלשתינאים הישראלים והפלשתינאים בשטחים. הראשונים הם אמנם אזרחי הרפובליקה, אולם לפי חוקיה מעמד האזרחות אינו מבטיח להם שוויון פוליטי, שכן המבחן הקובע הוא שירות צבאי, והפלשתינאים הישראלים, הפטורים ממנו, נחשבים על פי חוק כאזרחים ממדרגה שניה. יתר מיליון וחצי בני הלאום הפלשתינאי הם אזרחי מדינה זרה (הגדה) או חסרי כל נתינות (עזה). הם נטולי כל זכויות פוליטיות לכאורה, משום שהם נתונים לשלטון צבאי, אולם אפילו הזכויות המוקנות להם לפי אמנות בין־לאומיות המתייחסות לכיבוש צבאי אינן מובטחות, שכן ממשלת הרפובליקה אינה מכירה בתוקפן של אמנות אלה ביחס לשטחים. בין הקבוצות האתניות קיימים קשרי־גומלין כלכליים המוגדרים בספרות המקצועית כ„קולוניאליזם פנימי", דהיינו, הקבוצה האתנית הנחותה משמשת ככוח עבודה זול וככלי קיבול למוצרי צריכה מוגמרים.

הרפובליקה השניה היא, על־פי כל מבחן אובייקטיבי, חברה דואלית ומערכת פוליטית שניתן לכנותה כדמוקרטיה של עם אדונים. הסיבה היחידה שבגללה מסרבים הכל להכיר בכך היא שהשטחים לא סופחו פורמלית. יחד עם זאת, חשים הכל שהסיכוי לפתרון המצב הבלתי־נסבל (מבחינה מוסרית, ליברלית־דמוקרטית) בדרך של מסירת שטחים אינו אפשרי עוד, וכל ה„פתרונות" האחרים, כגון אוטונומיה, אינם אלא מתן לגיטימציה למצב הקיים.

ברפובליקה הישראלית השניה שוררת מלחמת אזרחים, או יותר נכון מלחמת קהילות. זהו מאבק מתמיד, שאינו בהכרח אלים, בין

הרפובליקה הישראלית השניה אינה נתונה בסכנה לעצם קיומה. הסכסוך הבין־מדינתי, בין ישראל לבין מדינות ערב, הסתיים למעשה

קהילת הרוב היהודית, המבקשת לקיים בידה את עליונותה, לבין קהילת המיעוט הערבית, המבקשת להשתחרר מעולה של שליטת הרוב. קהילת הרוב, שמטבע הדברים מזדהה עם המשטר, תופסת את המאבק כשמירה על חוק וסדר. קהילת המיעוט, הכופרת במשטר, שואפת להרסו. שתי הקהילות כופרות בכך שהצד השני הוא קולקטיב לגיטימי. לכן מגדירים הערבים את הציונות (הביטוי לשאיפות הקולקטיביות של העם היהודי) כגזענות – דהיינו, בלתי־לגיטימית. הישראלים מגדירים את הלאומיות הפלשתינאית כאש"פיסטית־טרוריסטית ולכן בלתי לגיטימית. דה־לגיטימיזציה זו חיונית לשני הצדדים, שכן היא מאפשרת לשניהם להאמין בבלעדיותה של תביעתם ובצדקתה האבסולוטית. שתי הקהילות (השסועות וחלוקות בתוך עצמן), מציגות כלפי חוץ חזית מונוליטית. הקונסנסוס הישראלי המקיף את רובה המכריע של הקבוצה היהודית מאוחד בשאיפתו לשמור על אופיה היהודי של הרפובליקה השניה, דהיינו, על מעמד הבכורה שלו, אף אם עולה הדבר בוויתור על ערכים דמוקרטיים. ההבדלים בין הזרמים הפוליטיים העיקריים אינם אלא בהדגשים, בסגנון ובלבטים מוסריים ערטילאיים, אך הם נעלמים לחלוטין במישור הפרקטי־יומיומי. רובה ככולה של הקבוצה הערבית מאוחד ברצונו להרוס את ההגמוניה היהודית והוא חלוק רק על הדרך היעילה יותר להשגת מטרה זו (מאבק אלים, היצמדות לקרקע). כשם שכל הישראלים ציונים, כל הערבים – אש"ף.

הדינמיקה של מלחמת הקהילות הישראלית־פלשתינאית דומה לזו של סכסוכים בין־קהילתיים בכל מקום – מבירות ועד לקואחסטן. היא מתנהלת במעגל אינסופי של אלימות, אכיפה, השתלטות, התבצרות, מאבקים על כל פיסת קרקע, על כל עץ. היא מלווה בהשתרשותם של סטריאוטיפים, בהגבהת סף העכבות המוסריות, באובדן ערכים הומניסטיים, ביאוש המוליך להסתגרות, לאנרכיה או לפונדמנטליזם. שיטת המקל והגזר – המשמשת, בהעדר מטרה ארוכת טווח, מכשיר שליטה בלתי־נמנע – מחריפה את הסכסוך. עליית רמת החיים של הנשלטים מחדדת אצלם את רגשות התסכול ומעדנת את ביטויי המחאה. חשיפתם לסביבה של חברה פתוחה מגבירה את תהליך המודרניזציה של המיעוט ואת תיחכומו של מאבקו הפוליטי. מערכת היחסים מתנהלת במסלולי עימות, הפרדה תרבותית וגיאוגרפית ושיתוף מוגבל בתחומים כלכליים. הסכסוך

חוסנה של המערכת מבוסס על לכידותו של הקונסנסוס היהודי ונכונותו לתמוך במשטר. תמיכה זו מובטחת משום שהמרכז הפוליטי תופס את הסכסוך במונחים של הישרדות

מתפרץ לעתים מזומנות, בדרך כלל בעטיה של פרובוקציה בלתי מתוכננת, ושוכך עד מהרה. אולם האלימות נשארת סמוך מתחת לפני השטח. זהו מצב אנומי, נטול פתרון של קבע.

הרפובליקה הישראלית השניה אינה נתונה בסכנה לעצם קיומה. הסכסוך הבין־מדינתי, בין ישראל לבין מדינות־ערב הסתיים למעשה. וגם אם יתלקח בחזית הסורית, לא יחולו שינויים גיאו־פוליטיים. גם התחזיות הקודרות על התפוררותה מבפנים של הרפובליקה, עקב הסכסוך הבין־קהילתי אינן סבירות. יחסי הכוחות בין הקהילה היהודית לבין הקהילה הערבית מוטים באורח מכריע לטובת היהודים והפער ביניהם גדל והולך. המשאבים העומדים לרשות המשטר ותיחכומה של מערכת האכיפה מבטיחים דיכוי כל נסיון לסכן את המערכת.

חוסנה של המערכת מבוסס על לכידותו של הקונסנסוס היהודי ונכונותו לתמוך במשטר. תמיכה זו מובטחת משום שהמרכז הפוליטי תופס את הסכסוך במונחים של הישרדות. פעילות טרוריסטית והחרפת ביטויי המחאה הפוליטית של המיעוט מחדדת את התחושה חוסר הברירה והאמונה בצדקת הדרך. הדחקת ההיבטים הבלתי־נעימים של המציאות הוא גורם מרכזי בחוסנו של הקונסנסוס הלאומי היהודי. התעלמות מן המערכת הדואלית שעליה מושתתת הרפובליקה, מן הריבוד האתני של עליונים ותחתונים, משמשת תריס בפני קונפליקטים אידיאולוגיים וערכיים בלתי פתירים. הדיון התיאורטי בדבר הדילמות לטווח ארוך וסכנותיה של ישות דו־לאומית משמשים שסתומי בטחון לשחרור לחצים על המצפון. הסטטוס־קוו נתפס כנסבל, משום שניתוח אמיתי של מרכיביו מעורר שאלות ללא פתרון ומסכן את הקונסנסוס. לכן, גם בעוד עשר שנים ימשיכו להתייסר בדילמות תיאורטיות, אף שאלה הפכו מזמן לבעיות מיידיות ומעשיות ונפתרו כבר בכוח האינרציה.

האשליה העצמית ממלאת איפוא תפקיד חיוני בשמירה על השפיות ועל תחושת ההשתייכות השבטית. זו יכולה להישמר אילו היינו על אי בודד ולא התייחסנו לקבוצת התייחסות בעלת ערכים אוניברסליים של שוויון לאומי וכבוד אנושי. אחרי שאופייה של הרפובליקה הישראלית השניה יתברר לכל משקיף אובייקטיבי, לאחר שיתגבר העולם החיצון על הרתיעה מלהטיף מוסר ליהודים, כשרגשות הבושה יתגברו על מנגנוני ההגנה של „עם לבדד ישכון", שפיתחנו במשך אלפיים שנות גלות, אז תתנפץ האשליה העצמית. אלא שאולי יהיה זה מאוחר מדי. האשליה העצמית תיגדע עד לאיבוד כל קשר עם המציאות והרפובליקה הישראלית השניה, שגילתה מלידתה סימנים מדאיגים של חוסר יציבות נפשית, תהפוך למדינה משוגעת.

איזהו משורר פוליטי?

מאת מנחם דורמן

א.

משוררים המוכרים כיום את פני השירה העברית יצאו לדרכם לפני כשלושים שנה והרימו דגל של מרידה. דור-שירה קוראים לדור הזה "דור-המדינה". על דגל המרידה של "דור המדינה" היה כתוב: "לא עוד שירה פוליטית!" ניסוח זה נראה אמנם פשטני ואף-צדדי מדי, כי הרי לית מאן דפליג שמה שהתרחש בשירה העברית, הארצישראלית, במפנה-הדורות של אז היה הרבה יותר עמוק ומורכב. לפני שנה ומשהו הופיע ספרו של נסים קלדרון "פרק קודם – על נתן זך בראשית שנות השישים", ונדמה לי כי אין טוב מן הספר הזה כדי לשמש עדות חיזוק לטענתי כי אבן פינת-העורף לשירה הפוליטית היה עיקר גדול במרידת "דור המדינה" עד כדי כך, שבעיקר הזה היה מקופל הרבה, אם לא הכול. מתוודה נסים קלדרון וכותב שם, כ"מי שגדל והתחנך בספרות שנכתבה בארץ מאז שנות החמישים" וכ"מי שאהב אותה וקיבל ממנה הרבה", קשה לו ולבני דורו "הנוכחות של הפוליטי בתוך החוויה הספרותית... במובנים רבים היתה ההתרחקות מן החיים הפוליטיים תעודת-הזהות הספרותית של הסופר... ואלמנט מנוגד לסיכוי של השיר להיות שיר. כך הופיעו בשירים ובסיפורים אנשים אנונימיים – ישראלים שלא חשוב שהם ישראלים, יהודים ששום דבר יהודי לא מתערב בחייהם." ואולם – ממשיך ושואל קלדרון – "למה סלדו מן הפוליטי סופרים ישראלים בשנות השישים?" כדי להשיב על שאלה זו פונה קלדרון אל נתן זך; אליו הוא פונה כמשורר והתיאורטיקן-של-שירה מפני ש"זך הוא הסופר המסקני ביותר מבין סופרי שנות השישים. הוא זה שפורש נסיגה ספרותית, או בעיה, לרוחב היקפה, לפרטיה הרבים, להשלכותיה הרחוקות", וקודם-כל "ב'שירים שונים'. הספר הזה, שזכה לתגובות מעטות של מבקרים, זכה להקשבה דרוכה של סופרים, כיוון שהוא היה מעבדה גדולה של האפשרויות שהעסיקו אותם. כך הוא היה גם מעבדה גדולה של ההתרחקות מן הפוליטי – סיבותיה ותוצאותיה."

חזקה על קלדרון שבדק ומצא, כי לספר "שירים שונים" של נתן זך נענו אך תגובות מעטות של מבקרים, ובכל-זאת זכה הספר לתגובה אחת שראוי להעמיד עליה גם עכשיו לא רק מפני תוכנה, אלא גם מפני בעלה של תגובה זו, והכוונתי לשלמה גרודזנסקי, שהיה, כידוע, פובליציסט שנון ובעל חושים אסתטיים דקים המצוייד בכלי השכלה ספרותית נרחבת, כללית ויהודית: שלמה גרודזנסקי, שהיה יהודי מזרח-אירופי, ליטאי, שגדל בארצות-הברית, היה, בעצם, סנדקם הספרותי של כמה משוררים מבני "דור המדינה" ובעיקר של דליה רביקוביץ ונתן זך. ובכן, שניים מחיבורי גרודזנסקי מתייחסים, במישרין ובעקיפין, לספר-השירים הנזכר לעיל, שראה אור ב-1961. בחיבורו "לפני מדף ספרי-שירה חדשים" כתב גרודזנסקי את הדברים הבאים: "אבן-הבוחן של הדור האחרון (כוונתו ל"דור המדינה") היא אסתטית. השירה העברית עד לדור זה היתה שירה ציבורית, על-כן היא שירה מפוקפקת (בעיני הדור האחרון), דידאקטית, 'פובליציסטית'; משום כך, לאמיתו של דבר, נמתח קו אחד: כאילו מאד"ם הכהן ועד לאלתרמן (של 'עיר היונה', כמובן). אמנם יש יוצאים מן הכלל: אלתרמן הצעיר, ובעיקר 'בעל שמחת עניים'; אורי צבי גרינברג (אולם רק מחבור של 'אנקריאון על קוטב העצבון'); דוד פוגל. אולם השירה העברית הראויה לשמה, זו שמשמשת את השליחות השירית בטהרתה היא (בעיני הדור הנדון) שירה של חמש-עשרה השנים האחרונות". דור זה – ממשיך גרודזנסקי – שהופיע על הבמה לאחר יסוד המדינה ולאחר מלחמת-העצמאות, כל מעייניו נתונים ל"שירה אישית"; לעומת זאת, ספרי-שירה שעניינם הגלות ואסונותיה, המאבק למדינת-היהודים והשואה, ספרי-שירה אלו הוא דוחה מטעמים אסתטיים, כמובן. רק תורות 'אישיות' הן תורות 'אותנטיות'... יש נושאים, בעיקר לאומיים וסוציאליים, שהם טאבו למשורר המודרני." עד כאן שלמה גרודזנסקי, שעוד מעיד שם על נתן זך, ש"גישתו לשירה עברית היא לא-היסטורית וחד-צדדית, אולם היא 'אישית' ללא ספק".

אכן, בעל הדברים האלה, שרחש סימפאטיה עמוקה לשורשיה האנגלו-סאקסיים של שירת זך (בעיקר ת.ס. אליוט) העמיק לראות מהי התמורה, שהתרחשה בשירה העברית, הארצישראלית, למן תחילת שנות השישים והוא מנגד אותה לא רק לשירת הדור של שלונסקי ואלתרמן, אלא בהבגרה זו הוא מפליג לאחור וקובע אותה – אולי בשמץ אירוניה – לתחילת המאה הי"ט, עד לשירת אד"ם הכהן, שהיה באמת משורר מצוין – קראו לו "מלך המשוררים" – וגם לוחם נועז לתיקון חיי עמו על הדרך ה"השכלה". כלומר, השירה העברית החדשה היתה נידונה, בגזירת גורלה הלאומי, להיות גם "שירה ציבורית", ובכל שהיתה שירה במיטבה, נבעו כל דבריה, יהיו אשר יהיו נושאיהם, מעומק נפשם של משוררים יחידים. לכך נתכוון מן-הסתם גם נסים קלדרון בבואו לציין את אופיה האנטי-פוליטי של שירת "דור המדינה" – "פוליטי" לא במובן המצומצם, המיפלגתי, המפלגתי, כי אם במובן הטוטאלי של "היות האדם בעל-חיים פוליטי מטבע-ברייתו" כנוסח אריסטו, או אם תמצי לומר – כנוסח שקספיר, שמקצת מחזותיו העמוקים והמפוארים ביותר הם מחזות פוליטיים, par excellence, כגון "יוליוס קיסר" או "אנטוניוס וקליאופטרה" שתורגמו בידי אלתרמן.

ב.

מבחינה זו אין ספק כי שירת "דור התחייה" (הדור ששקף את רוחו על מה שהתרחש בספרות העברית למן שלהי המאה הקודמת ועד למלחמת-העולם הראשונה ועד בכלל) היתה שירה בעלת משמעות ציבורית, לאומית, מובהקת, כלומר – בעלת משמעות פוליטית במובן הרחב, שאין כל יחיד, לרבות היחיד המשורר, בריה סוליפסיסטית אלא בדמיונו בלבד, הבריא או החולני. אין צריך לומר כי בין סופרי "דור-התחייה" היו בעלי מגמות שונות תכלית שינוי, באשר לראייתם את מצב העם, צרכיו ועתידו, ועם-זאת כל בני הדור ההוא בספרות העברית, כולל ברדיצ'בסקי ופרישמן, שלשניהם היה מכל-מקום איזה ווסות סיפיראנים – כולם, החרדה לגורל העם, רגש-האחריות לעתידו הפעים את יצירותיהם והטעימן טעם יהודי אידשני. והוא הדין בדור שלאחר מכן, הדור שהופעת-הבכורה שלו חלה בסמוך למלחמת-העולם הראשונה ועיקר יצירתו נוצר בין שתי מלחמות-עולם ובשלהי העידן הזה. זה היה דור השירה הפוליטית בה"א הידיעה, שבו מקרים מבחינה זו – ולא רק מבחינה זו, כמובן, – שמותיהם של אביגדור המאירי ואורי צבי גרינברג ויונתן רטוש ונתן אלתרמן ואלכסנדר פן. כל הגאלריה המופלאה הזאת שאין משלה מצד הגיון בהשקפת-העולם ובתורת-השיר, מילאה את היכל השירה העברית בשירה פוליטית גדולה.

לדור ההוא, אשר עשה את השירה העברית במחצית הראשונה של המאה העשרים, אין לו, בעצם כינוי שגור כלדור שלפניו ("דור התחייה") או כלדור שלאחריו ("דור בארץ"). על-כן אקרא לו בהזדמנות זו בשם "דור העלייה", לפי שבזמנו כבר עלתה השירה העברית לארץ-ישראל והישוב היהודי בארץ-ישראל חזר להיות – אחרי אלף שנים ויותר, מאז ימי הקליר – מרכז היצירה בלשון העברית. גדולי השירה הפוליטית הארצישראלית היו בני העלייה השלישית והרביעית, אשר חזו מבשרם את המלחמה העולמית הראשונה ואת המהפכות שבאו בעקבותיה ושינו את פני יבשת-אירופה שינוי ראדיקאלי. האלמנט הפוליטי היה מרכיב חשוב מאוד בשירה שנוצרה אז בארצות-אירופה, והרי הדור ההוא, "דור העלייה", לבו היה פתוח לארבע רוחות-השמים לקלוט השפעות משירת-אירופה החדשנית לכל אסכולותיה – הפוטוריסטית, הקונסטרוקטיביסטית, האקספרסיוניסטית וכו' וכו'. ובינתיים לבש החזון הציוני, חזון המהפכה העברית, בשר וגידים, וההסתדרות הציונית החולנסארית נהפכה לגורם מדיני, בעל משקל בינלאומי, הודות להצהרת-באלפור, והעליות לארץ-ישראל שנעשו לעליות של המונים ממש. גורמים אלו וכיוצא בהם הביאו לידי כך שבקרב הישוב היהודי בארץ-ישראל ובקרב התנועה הציונית התנהל מאבק מדיני חריף על עיצוב פני הציונות בהגשמתה – בהוצאת חזונה המהפכני מן הכוח אל הפועל. בסיטואציה יהודית ובינלאומית זו נוצרה בספרות העברית, הארצישראלית, שירה פוליטית במדרגה גבוהה – גבוהה, כלומר שירה, שנזונה מן המאוויים המשיחיים העמוקים שבתולדות ישראל מאז ומעולם, ושירה, זו ביטאה אותם מחדש באופנים שונים ואף מנוגדים (רטוש מול אלתרמן), לא עוד בטרטילאיות מופשטת, כי אם בדרך השיר, שחומריו, אם אפשר לומר כן, הם תמיד מוחשיים לעין ולאוזן. כי זאת לדעת: שלילת הגולה והגלות, השיבה לציון בארץ-האבות; גאולת הקרקע והפרחת השממה בידיים יהודיות; השאיפה לחידוש הממלכתיות היהודית בארץ-ישראל, על כל מה שיש בה-ממילא ובהכרח, כגון שלטון וצבא; רענון השפה העברית להיותה שוב כבימי-קדם שפה מדוברת ונכתבת בכל דבר שבחיי כל אדם; תיקון החברה לשם בניית משטר של צדק ושוויון – כל אלה הם מרכיבי הגרעין החזוני שבציונות, אשר בלעדיו לא היתה התנועה הציונית מחוללת מהפכה, את מהפכתה, בתולדות העם היהודי.

ג.

ובכן, לית מאן דפליג שאורי צבי גרינברג היה משורר פוליטי במדרגה גבוהה, כמו-כן מוסכם, לכאורה, שגם יונתן רטוש ואלכסנדר פן היו משוררים פוליטיים, איש איש על פי דרכו, סגנונו והשקפת-עולמו. וכל אחד מהם יצר בשירתו איזה "מיתוס" פוליטי, כלשון מנוחה-הבלאים האופנתי. שלושת המשוררים האלה שנקבתי ברגע בשמותיהם, היו בעלי אמונה ובעלי חזון, שלאורם ומכוחם נתכוונו לעשות את פרי-רוחם, את פרי-עטם, לגורם של ממש בעיצוב מדיניותו ותרבותו של העם היהודי בארץ-ישראל. מאידך גיסא, אם יש פלוגתא על טיבה של שירה פוליטית ומקומה, או לגיטימיותה בשירה בכלל, הרי פלוגתא זו מטפלת בעיקר, או במעט באופן בלעדי, בשירתו של נתן אלתרמן, שאינה נתונה מנוח גם מבחינה זו. כזכור, מקצת אנשי "דור המדינה", שכינויים השגור מאז נהפך בינתיים ללשון סגי-נהור, הוללו את מרידתם בתחילת שנות השישים כמרידה אנטי-אלתרמנית. עתה, כאשר גם הם אנוסים משום-מה לכתוב שירה פוליטית, ולא עוד אלא גם לעסוק, בעל-פה ובכתב, בפוליטיקה "שחורה", הם רואים את עצמם חייבים "לסגור חשבון" עם אלתרמן ולהבהיר את-עצמם-לתלמיד מה בין ציוניותו, שהיא נפש כל יצירתו, לבין ישראליותם בעידן ה"עכשווי" ה"פוסט-ציוני".

בחיבורו "האם היה אלתרמן משורר פוליטי?" ("ידיעות אחרונות", ערב ראש-השנה וערב יום-כיפור תשמ"ה) כותב דן מירון: "בעניין מעמדו של אלתרמן כמשורר 'פוליטי' נפוצו... טעויות ואי-הבנות, שביררון הכרחי הן להבנת אישיותו של המשורר והן להבנת שירתו... נוצר הרושם, שאלתרמן היה מעיקרו משורר בעל התכוונויות והרגשה-שליחות פוליטיות; או, לכל היותר, שהוא הגיע להתכוונויות ולהרגשה-שליחות כזו אחרי שלב-עבר התחלתי-קצר של שירה חסרת מימד ציבורי... ניסו להציג את אלתרמן כשליחה הפיוטי המובהק של הציונות והאריקאליות... רגישויותיו הערות למימד ההיסטורי-הפוליטי של החיים בכלל ושל החיים בארץ-ישראל בפרט חייבות היו (לדעת בעלי גישה זו) למצוא להן ביטוי, ואם בבינה של פואסיקה אוניברסאליסטית-הוסמת נמנע מהן, לפי שעה, להתבטא ישירות בשירתו הלירית... הרי הן מצאו להן אפיק 'צדדי' בשירת ה'רגעים', שהובילה אותו מן העולם הפיוטי המודרניסטי של 'טורים' אל העולם הקומוניקאטיבי-הפוליטי, ה'אוראי', של 'הטור השביעי'. והרי כעבור זמן לא-רב, בשנת 1940, פרצו להן מגמות אלו דרך גם אל מרכז שירתו הלירית ('שמחת עניים')." עד כאן מובאה של דן מירון, שמסקנתו החד-משמעית היא, ש"הצגת דברים כמו זו בטעות יסודה." ושמע מינה: כל עוד היה אלתרמן משורר "אוניברסאליסטי", היה משורר "תקני" מעולה; רק נעשה "לאומי", ונעשה "לאומי" יותר ויותר, נתקלקלה שורתו ועוכבו המשוח...

את המסקנה הזאת מחזק דן מירון גם על-ידי כך שהוא מאשים את אלתרמן "המאוחר", שהוא עצמו סייע במחשבה-תחילה בידי הטועים הללו. הכיצד? בכך שהוא "טישטש עקבות" אוניברסאליותו המוקדמת. הנה במחזור "שירים על רעות הרוח", שנתפרסם לראשונה ב"מחברות לספרות", אפריל 1941, כתוב (לפי מירון) באחד הבתים של פרק ח': "עברנו הרבה ארצות/ושלנו זרה מכולן". יצאו כך וכך שנים ואלתרמן הדפיס את "שירים על רעות הרוח" שנית ב"עיר היונה" (1957), אלא שהפעם שינה וקבע נוסח חדש לאמור: "עברנו הרבה ארצות/ושלנו מוקשה מכולן". מחמת השינוי הזה, מחמת ה"מוקשה" הקשה, פסק מירון שאלתרמן "ניסה לטשטש עקבות", דהיינו – עקבות כוונתו ב-1940 "לדון בגוף השיר בבעייתיות של שירת-מולדת אקטואליסטית וכו'". ברם, משום-מה לא דייק מירון בציטוט ותיקן לשון אלתרמן, שכתב בנוסח הראשון: "עברנו הרבה ארצות/ושלנו נכרית מכולן." ה"ארצות" ו"הזרה" הן תרומתו של דן מירון. אבל "נכרית" ו"זרה", "ארץ" ו"אדמה" אינן היינו-הך בשום שיר וההפרש בין שתי התיבות אינו סימאנטי גרידא. אלתרמן החליף "נוכרית" ב"מוקשה", מפני שנתכוון לאדמה סרבנית וקשה. עוד במקום אחר מגלה דן מירון סימן של "טשטוש עקבות". הנה ב"שיר עשרה אחים", שנדפס לראשונה ב-1941, בקובץ "6 פרקי שירה" שבעריכת שלונסקי, כתב משוררנו בפרק "אל האב": "מלחמות המדינה גלגלוהו. הריצו. בגדו בו מעורף." משחזר אלתרמן ב-1957 והדפיס מחזור-שירים זה מחדש ב"עיר היונה" שוב שינה וגרס: "הפכות לאומים גלגלוהו וכו'". מדוע שינה הפעם? תשובתו של מירון היא: "נוסח ראשון עשוי היה להתפרש כאילו בא לערער על סמכותה המוסרית של המדינה, ואילו נוסח שני בא, למעשה, להגן על שלטון ריבוני מפני ערעור." לא דובים ולא יער. בפרק הנידון נותן אלתרמן דיוקן האב ותהפוכות גורלו, שכפו עליו, מחמת "הפיכות לאומים" לנדוד מארץ לארץ עם משפחתו וילדיו, ונתן היה אחד מהם, ועם-זאת "מיגע ושפוי עד לפלא... סמך בידיו את קירות סוכתו הנופלת." והשתני, איפוא שדן מירון בלהט פולמוסו עושה שקר בנפשו, כאשר הוא תולה באלתרמן "טשטוש עקבות" "כדרכו", כאילו נוהג היה המשורר להיכנס אל בית-שירתו כגנב-בלילה, על-מנת לטשטש עקבות תמורה שחלה בו, להוהו, מן האוניברסאליות המבורכת אל הלאומית המקפחת, צרת-האופקים, כביכול.

ד.

במקום אחר טוען מירון כי להוותה של הספרות העברית הגיעה פוליטיזאציה ציונית זו של אלתרמן למלאותה בשנות השישים, בימי "עיר היונה", שאז "קרבה הקאריירה של אלתרמן לא לשיאה אלא לרגע-המפלת הקאטאסטרופאלית שלה". ("מיוצרים ובונים לבני בלי בית", "איגרא" 2, עמ' 117). כדי לעשות פוליטיזאציה פאטאלית זו "אמינה" דייק מובאה מוסבר במאמר הקודם, שלשירי "רגעים" ולמקצת ה"טורים" הראשונים יש אמנם "השתמעויות" פוליטיות, אבל שירה "פוליטית" אין, יען כי "משורר מדבר כמשורר פוליטי רק בשעה שהוא מטיל את קולו ואת סמכותו התרבותית אל תוך זירה של מחלוקת, שקווי התפרה, המפלגים את המחנות השונים שבה והדמוה עוברים בתוך קהל-היעד של שירתו." אלא שלפי ספיציפיקאציה זו מתמעטת מכלל השירה הפוליטית גם רוב שירתו של אצ"ג, פרט אולי, ל"ספר הקטרוג והאמונה". ואשר להבחנה בין "פוליטי" גמור לבין "השתמעויות" פוליטיות גרידא ניקח, לדוגמא, שירו של ב"א "על חטא שיסוד והשתה", שהופיע ב-16 במארס 1937 בסידרת "רגעים", לאחר סגירת עתון "הארץ" למשך שבוע ימים, בעוון מאמר של גליקסון נגד שלטונות-המאנדאט; אלתרמן מברך על המאמר הזה ומכריז שאנו נוסיף לשסע "את אנשי המשטרה ברוצחי זקן וילד". כלום זהו שיר "פוליטי", או שמא איננו אלא שיר ה"משתמע" פוליטית? מכל-מקום, ששת כרכי ה"רגעים" ו"הטור השביעי", שראו אור עד כה, מלאים "שירי-עת-ועתון" מסוג זה, עם שהמסר שלהם "משתמע" מתוכם כדרך השיר באשר הוא שיר: לעתים קרובות תמצא שכוחו של שיר דווקא ב"השתמעויותיו" המגוונות, להבדיל מן המאמר הפוליטי, שדינו לנקוט לשון מפורשת ולקבוע את מסמרותיו במקומם המדויק.

צמצום משמעותו של המושג "שירה פוליטית" והכנסתו למיטת-הסדום של קונצפציה שאין לה אחיזה לא במכלול שירתו של אלתרמן וגם לא בשירתם של משוררים "פוליטיים" אחרים, כגון אורי צבי גרינברג או יונתן רטוש – ובכן, צמצום שרירותי זה סייע, כנראה, בידי דן מירון לגולל אספקט מסוים במסתו "מיוצרים ובונים לבני בלי בית", מסה שענייננה לבחון את "פרשת היחסים שבין הציונות לספרות העברית" "בשתי מערכות של כוח". מבחינתנו, הפרק המאלף ביותר הוא הפרק האחרון של המסה, שבו נידון היחס בין הספרות העברית לבין תנועת-הפועלים הארצישראלית מאז יסודה בימי העלייה השנייה בתחילת המאה העשרים. מטבע-לשון סארקאסטית של רטוש: "הספרות המפולגת" נהפכת כאן לקאטגוריה סוציולוגית. גיבור הספרות-המפולגת, כלומר הספרות הארצישראלית המשועבדת למנהיגי מפלגות ולמנגנוניהן, או ביתר-דיוק למפלגות הפועלים הציוניות-הסוציאליסטיות, הוא, לפי שיטת מירון, ברל כצנלסון. עד היכן הגיע שעבוד זה ניתן ללמוד, אליבא דמירון, מכך שסופרים, שלא נפסלו על-ידי ברל מחמת קשריהם עם אסכולת שלונסקי-אלתרמן, ניתן להם ליהנות "ממידה ניכרת של חירות והיו רשאים אפילו לקיים יחסים מסוימים עם הפועלים, מבלי שיחסים אלה יכתימו אותם עד לאין תקנה. כך, למשל, – ממשיך דן מירון – הותר ליוכבד בת-מרים ולעזרא זוסמן... להיות קשורים גם עם חבורתו של שלונסקי". היו "רשאים", "הותר" להם... כי ישב הדיקטאטור, ברל כצנלסון, נציג הספרות-המפולגת, והוציא צווים, דקרטים בלעז, מה סופרים "רשאים" לעשות ביחסי-אנוש, מה מותר ומה אסור להם. אפס, כל מי שהכיר את שלש הנפשות של פארסה זו אף יצחק לעיוותים אלו, וכמאמר משלי "גם בשחוק יכאב לב" (ביאליק אהב את המימרה הזו השתמש בה לא-אחת).

ה.

ועכשיו, בסיום דברי, אחזור אל נקודה שממנה התחלתי. פתחתי בדברים של נסים קלדרון על השירה הפוליטית ודור-המדינה ואחתום בדברים משלו על אותו עניין לפי חיבורו "מחאה", שנתפרסם ב"הארץ" לפני שבועות מספר. שם הוא כותב: "כאשר אתה שואל למה נבלמה באופן פתאומי, באופן כמעט היסטורי, ההתפרצות הגדולה של שירה פוליטית – הנסיגה מלבנון מסבירה משהו, המצב הפוליטי המטושטש אחרי המלחמה מסביר משהו, אבל הרגשת החולשה של סופרים רבים, גם כאשר מחו, מסביר יותר... סופרים ואינטלקטואלים מצאו את עצמם מוחים על זוועה פוליטית בלי שמצאו קשרים של ממש בינה לבין הארג העצום, הסבוך, של חיי יומיום, שאותו הם מכירים ועליו הם מסוגלים להעיד". אם כן, מהי העצה היעוצה על-ידי קלדרון? "בתנאים אלו – הוא אומר – צריכה המחאה הפוליטית להרגיש: אני לא כאקט-הכרזה כזה: 'אני לא כאן'", דין הוא לפרשה. במודרייק בימים, שנציגי הספרות העברית (או מי שרואים את עצמם כך) נוטשים את העמדה הציונית כפשוטה, שמשמעה – שלילת הגלות הגולה וריכוז מירב העם היהודי בארץ-ישראל. אם למחאה הפוליטית שכמה ובעט תתוסף עכשיו גם המחאה ברגלים, לשם מימוש ה"אני לא כאן", או האני "בן בלי בית", או או צריך להתפלל, לפחות, למרד דור חדש שיבוא במקום מרד "דור המדינה" שאיכזב.

★

לשירה הפוליטית בספרות העברית היו יוצרים גדולים ב"דור העלייה": נקבתי בשמותיהם של אביגדור המאירי ואורי צבי גרינברג ונתן אלתרמן ויונתן רטוש ואלכסנדר פן. מבחינה אידיאולוגית, מבחינת התבונות הפוליטית והשתמעויותיה, היו הבדלים עמוקים ביניהם: אידיאולוגיה אחת סתרה, לכאורה, את רעותה, אבל מה שבכל-זאת היה משותף להם, מעבר לכל הניגודים והפלוגתאות ולבד מהיותם משוררים מקוריים ששום דבר אנושי לא היה זר להם ולשירתם, היה האמון, איש איש וחזונו, אמונתו, אוטופיה שלו. דומני, שהעובדות מלמדות, הנסיון מלמד, כי באין חזון לא רק יפרע עם – אולי תפרע גם שירתו.

חיים גורי

עד שתשוב

הִנֵּה לָהֶם סוּף סוּף וְנוֹעַ נוּעַ סוּף עִם הַכְּאֵב,
כְּמוֹ נָשָׂא עָלָיו. הָיָה שֶׁלּוֹ הַפַּעַם.
הִנֵּה נָדַמּוּ הַחֲצוֹצְרוֹת. אַחֲרוֹנֶיךָ בָּעִיר שֶׁהֻבְקְעָה.
עַל גַּב. יָדַיִם נִפְתָּחוֹת לְאַפְרִיקָה.
שְׁבוּיֶיךָ שָׁם, תַּהֲלוּכָה.
וְאֵין בְּךָ דָּבָר. רַק גּוּפְךָ.
אַל תְּבַקֵּשׁ כָּעֵת, חַפֵּשׂ קְרוֹבִים אָבוּד, אֶת גְּדוּדֶיךָ.
הֵם לֹא יָשִׁיבוּ לִקְרִיאָתְךָ.
כַּאֲשֶׁר יָשׁוּבוּ יִוָּדַע לְךָ.
הָאֲנָחָה הִרְחִיקָה לָהּ לְאֹרֶךְ פְּרוֹזְדוֹרִים זָרִים אֶל קְצֵה הָרְשִׁימָה הָאֲרֻכָּה.
לֹא הָיוּ לָהּ סִימָנִים מְיֻחָדִים.
הָיְתָה דּוֹמָה לַאֲחִיּוֹתֶיהָ.
בַּקֵּשׁ עוֹד כֹּחַ. בַּקֵּשׁ כּוֹס מַיִם.
בַּקֵּשׁ וְיִנָּתֵן לְךָ.
אֲנִי שׁוֹמֵעַ אֶת הַלְמֻיּוֹתֶיךָ כְּמוֹ בֵּית־בְּאֵר רָחוֹק, וְקָרוֹן מֵהַשְּׁפֵלָה.
עַד שֶׁתָּשׁוּב כְּתָם, נוֹשֵׂא אֶת גְּנוּבָתְךָ בְּצִפָּרְנֶיךָ,
חוֹתֵם שֶׁאֵין לְךָ תְּלוּנוֹת,
מוֹדֶה לְאֵל עֶלְיוֹן עַל מָה שֶׁלֹּא הָיָה לְךָ.
עַד שֶׁתָּשׁוּב לִמְצֹא מַעֲבָר, עַל הַחוֹף הַהוּא, אֶת צְרוֹר בְּגָדֶיךָ,
אֶת שִׁמְךָ.

התשוקה למשחקים אסורים

סיפור מאת אהרן אפלפלד

בכל קיץ היו שבים לכאן, כמו שותפים ותיקים, אל השולחנות העגולים. באו לכאן עשירים, נוכלים ומאחזי עיניים, גם תמימים שנתפסו משום איזה חלום שוא, נערות שגברים הבטיחו להן נצורות. לא רבים אבל רועשים מאד. וכל זה בישוב של שני רחובות, לאמיתו של דבר של רחוב אחד, שהשתרע לאורך הנהר.

כאן קנו ומכרו ושיחקו פוקר עד מאוחר בלילה. הפנסיון, ושני אגפיו החדשים היו בקיץ גדושים עד אפס מקום. לא פעם, באין מטה, היו יושבים בחוץ ולאור הפנסים משחקים כל הלילה. משונה, זה לא היה מקום מרכזי ולא מפואר, הנהר לא מן הנודעים, הצמחיה דלילה, המישור זרוע בצות, ובכל זאת חשו האנשים איזו קירבה אל שולחנות עגולים אלה, כאילו היתה זו מכורתם משכבר הימים.

פראכט, זה היה שם המקום. לגבי רבים שם נרדף לרודפי בצע הוללים. אך לגבי מעטים ונאמנים – מחוז חפץ קסום. לגביהם כל שהוא מחוץ לפראכט: אפור, סר טעם וריק משמחה.

באותה שנה לא באו רבים, על כן נראה המקום, במבט ראשון, משמים וכנטוש מיושביו. הגיעה בעתה ריטה בראון, היא ובנה ובקולי קולות, כמובן. בנה, שכבר בינתיים, נראה במצנחייתו הצרה כאחד הסוחרים הצעירים, לא החמיץ הזדמנות להוכיח את אמו על פניה: "את מבזבזת את הכסף, לא ישאר לנו דבר. אדם צריך לחשוב על העתיד. את אינך צעירה עוד".

היא תיעבה חיטוטים חוזרים אלה, אך מה יכולה היתה לעשות, להשתיקו. הלה דיבר עתה כסוחר ממולח, בכל העוויות של סוחר, כאביו. לפני כן היה נוהר, בורר מלים, מנסה שלא להעליבה, אך בשנתיים האחרונות התיר את לשונו ומדבר אליה כאילו לא היתה אמו אלא יצור חסר דעה, שנגרר אחר תשוקותיו ונתון לשרירות לבו.

"אל תגידו לי מה לעשות. נמאס לי", לא התאפקה עוד.

"אני מוכרח. את לא שולטת על עצמך".

"בלום את פיך".

הלה לא בלם את פיו. "את לא באת לכאן אלא לבזבז את כספי הבית. כמה בתים עוד נשארו לנו למכור. ומה יהיה לאחר מכן. למה אינך חושבת על העתיד", כך נעץ את הסכין בקור רוח.

"השנה לא אשחק", ביקשה להשתיקו.

"למה באת, אם כן. כאן הרי מפסידים הכל".

דומה היה לאביו בכל. אותה קומה נמוכה ואותן העוויות ידים ואותה קמצנות מדודות. אפילו האופן שהיה שותה תה. כבר בגיל עשר היה מעיר לה הערות. מהיכן למד, הרי מאביו נתגרשה בעודו ילד ובכל זאת דומה בכל לאביו. ועתה משבגר הוא מדבר אליה בכל המלים של אביו, כאילו עמד הלה ולחש על אזנו. החידה הזאת הציקה לה.

היא התקוממה בכל כוחותיה, אך מה יכולה היתה לעשות: לעקור מתוכו את אביו, להלקותו. "אתה דומה לאביך בכל", לא התאפקה הפעם.

"אינני יודע על מה את מדברת". הוא ידע היטב על מה היא מדברת, אך הוא מתעלם, דיבר אליה בקור רוח ובמצח נחושה כאביו.

"אתה מוציא אותי מדעתי".

"אני מנסה לדבר אל שכלך".

"אל תדברי".

בעל המקום היה חביב אליה יותר. הוא דיבר על שנים עברו, על אנשים שהיו פוקדים את המקום ומשום מה חדלו לבוא, אגב כך הזכיר את דוקטור ריטר. כבר שנתיים לא היה כאן. נכון, לפני שנתיים הפסיד את כספו ונאלץ לקחת שתי הלוואות גדולות. אין חידוש בזה, תמיד הפסיד ובכל זאת חזר.

"שמעתי שהיגר לצרפת", אמרה ריטה.

"חבל", אמר בעל המקום.

בשעתו חיפשה את קרבתו של הרופא הצעיר שהתמכר למשחק בשובבות ובלא אבק חרטה. תוך שני קיצים הפסיד את ירושת אביו. ריטה היתה בסתר מאוהבת בו, אך היא היתה חסרת אונים. במקום נמצאו תמיד כמה יפהפיות שהיו שובות בקסמיהן.

"דוקטור ריטר היגר לצרפת", דיברה בפיזור דעת.

"הוא עוד ישוב". השיב בעל המקום בביטחה.

"בצרפת יש מקומות יפים מאלה", נפלטו המלים מפיה.

"אבל מקומנו יחיד במינו. לא כך". ניסה את הטון האירוני.

החצרן העלה בינתיים את המזוודות והבן, בלא לשאול את אמו, ישב בפינה וטרף בזה אחר זה לחמניות ממולאות בגבינה צהובה. עתה דומה היה כולו לאביו, לא לאביו הצעיר שהיה בו איזה חן אלא לאביו המבוגר, שהתאווה לבצע נשתרבה על פניו והיה מקמץ בכל פרוטה כבעל מכולת. היא סבלה מכל תנועה ומכל העוויה שלו, אך מה יכולה היתה לעשות, להשאירו בבית. לפני שנתיים אמנם ניסתה והשאירה אותו, אך הוא לא ישב שם במנוחה. הוא הזעיק אותה בכמה טלגרמות, לבסוף לא נותרה ברירה אלא להביאו לכאן. וכאן ישב חודש ימים והתעמר בה.

"מי נרשם השנה", הסיטה את פניה בבת אחת.

בעל המקום נטל את הרשימה וקרא. כל השמות היו מוכרים לה.

"למה הם מאחרים. כלום לא אמרנו עשרים ביוני".

"נכון, אבל אדם רק אדם הוא. עניינים אחרים הוגים אותו מהמסילה. אל דאגה, הם יבואו". ריטה הבחינה: קמטים חדשים צמחו על פניו של בעל המקום. התוקף כמו נמחה ממצחו. איזה קדרות דקה האהילה על עיניו. "אם נרשמו, ודאי יבואו", יצאו המלים מפיה.

לא עברה שעה וגם ריטה ישבה באותה פינה שקודם לכן ישב בה בנה וטרפה בזה אחר זה שני כריכים. היא היתה רעבה מן הדרך ומאוכזבת משממונו של המקום, וכדי לשכך את הרעב ואת מפח הנפש טרפה שני כריכים ומיד הוסיפה שלישי.

"ארוחת צהרים באה מחכה לנו", הוציאה בעלת המקום את ראשה מן האשנב.

"מה לעשות ואני מתה מרעב".

"ומה יהיה על כל המעדנים שאני מכינה".

"בערוך גם אותם", אמרה ריטה ובצחוקה.

בשנה האחרונה השמינה, אך הדבר לא מנע ממנה להמשיך בהרגליה. היתה באכילה זו גם איזו תחושת נקם, אם להשמין אז להשמין כראוי. אני זוללת כאוות נפשי, ביקשה לא פעם להורץ לשון.

"ואיש מלבדי לא הגיע", שבה ופנתה אל בעל המקום.

"לעת עתה לא, אבל יגיעו, יקירתי. המקום לא יעמוד ריק, האמיני לי".

"חדרים בלא אנשים מטילים עלי פחד".

"אל דאגה, כל הפנסיון יפנק אותך".

"מתי יגיעו", יצאו המלים מפיה בלא שתחוש בהן.

הבן ישב באולם הכניסה וקרא ספר גיאוגרפיה. לפני שנה החליט לגשת לבחינות בגרות ומאז אין הספרים משים מידיו. הכל בדיוק כמו אביו, הנחישות, המעשיות והכפיה. מהאם כמו לא ירש דבר. עתה יושב אביו באמריקה וגורף הון ואת בן דמותו השאיר כאן, כדי שיענה אותה על כל צעד ושעל.

רכבת הצהרים הגיעה במועד אך איש לא ירד לרחבה. הפקח הרים את הדגל האדום והקטר יצא לדרכו. כולם טרחו עתה להסיח ולבדר את דעתה של ריטה והגישו לה מכל הטוב שהכינו, אך ריטה, המרה השחורה השתררה עליה. לא הועילו הבטחותיו של בעל המקום, כי עוד ברכבת הערב יגיעו. היא בשלה, "אני לא מאמינה עוד לא לאיש".

בעלת המקום פנתה אל הבן ושאלה: "יוהן, מתי אתה עומד להיבחן. אתה לומד בחריצות, אני רואה".

"זה תלוי באמי. מי יודע מה היא עומדת לעולל".

"גם בשנה שעברה הפסידה".

"הכל פלוס הלוואה".

"נקווה שהשנה יאיר לה המזל פנים".

"אני לא מאמין במזל".

"אלא במה".

"בעובדות".

"משונה", אמרה, מופתעת מן הניסוח הזר של הנער. אנשים בדמותו לא התגלגלו לכאן. אפילו מלווי בריבית, הטפילים, מעשיותם לא עמדה להם, לעתים קרובות הפסידו. הכל על בלימה ורק הלה, בן השבע עשרה, כמו בריה שפויה עד אימה.

"אמא מכרה את הבית האחרון. מכאן ואילך אנחנו בלא כלום".

"אתה דואג, אני רואה".

"יש סיבה טובה לדאגתי", דיבר בלא להניד עפעף.

האם האזינה לשיחה מרחוק. היא ידעה קול זה על כל גוניו אך היא לא התערבה. הכעס שיתק אותה. היא התבוננה בחלון וניסתה לפזר את דעתה אך כמו להרגיז לא ראתה אלא את פניו של בעלה לשעבר. ובו במקום החליטה: השנה תשחק בגדול. בלא פחד. הפחד הוא בעוכריה. היא קמה על רגליה ובתנופה ניגשה לדוכן המשקאות ואמרה: "כוסית יקירי, הגיעה השעה ללגום כוסית".

"ברצון, קיבלתי סליבוביץ. למה לא לנסות".

"תודה, אני נאמנה לשלי. קוניאק צרפתי, בבקשה".

המלצר מזג ואמר: "האנשים מתאחרים השנה".

"משונה, לא כך".

"אני לא דואג", חזר בו מדאגתו, "מי שרגיל לבוא לכאן יבוא".

"אתה צודק", נגררה ריטה אחר קולו.

הצדק עמו. מי שרגיל לבוא לכאן יוסיף ויבוא. כאן הפסידו האנשים את פרוטותיהם האחרונות היקשה עוד, הוא הקשיב בעוזמה ולבסוף אמר: "מעניין". ריטה קלטה את הלעג ומיד יצאה לעומתו בהרבה מלים שהיו כמוסות בה. לאמיתו של דבר, לא היה זה אלא הכעס שהיא אגרה בימים האחרונים נגד בנה. "עליך לדעת, כי לא העזה לא משיגים דבר. את הלקח הפשוט הזה למדתי לדאבוני מאוחר. בלא תעוזה אדם מאבד את הצלם".

"אבל יש גם יהודים נצלנים, פחוזים וריקים", לא התאפק.

"יש הרבה, אבל לא כאן", אמרה ופנתה הצידה בהעוויה שהיה בה מעט כעס וקצת גינוני.

הערב ירד והשיחה נשכחה ממנה. היא שמחה כשנודע לה כי החצרן סידר ליוהן חדר בעליית הגג. עתה תוכל לישון כאוות נפשה, פורקן, בלא עינו הפקוחה של יוהן, שעל כל דבר יש לו הערה, אפילו על האופן שהיא ישנה.

הקוניאק, מסתבר, שיפר את מצב רוחה. כי עברה מחדר לחדר. במקום פשוט וקסום זה בילתה ששה קיצים. כאן, ליד שולחנות עץ עגולים אלה, הפסידה חלק ניכר מירושת הוריה, כאן אהבו אותה וכאן רימו אותה. לפני שנה נשבעה, כי לעולם לא תשוב לכאן ובכל זאת שבה. "למה אני נמשכת לכאן. מה יש כאן". צבט הרהור פתע את לבה.

"הכל", השיבה מיד ובלא היסוס.

היא עלתה לחדרה. על המדרגות פגשה את העוזרת האוקראינית הקשישה. הקשישה חיבקה אותה ואימצה אותה בהרבה רוך. "אני מאחלת לך הרבה מזל השנה", אמרה הקשישה. "הגיעה הזמן שגם לך יאיר המזל פנים".

"תודה אמא".

המגע החטוף עם העוזרת הקשישה העלתה לנגד עיניה את הימים האחרונים כאן לפני שנה: הכתלים הערומים והיאוש. יוהן עמד עליה כנוגש. לא הועילו תחנוניה: "לא אוסיף. אני מתחרטת".

"אמרתי לך, אמרתי לך", נתך בבשרה. כל המשתתפים נמלטו כמתוך טחנת קמח אחוזה באש. ריטה עזבה בין האחרונים, כמו כבולה באזיקים.

מסתבר, כי החרטה לא היתה שלמה. באפריל החלו תוססים בה געגועים לפראכט. יוהן חש בכוונותיה וניסה למנוע את היציאה בכל כוחו. היא היתה אחוזה בתשוקה ומכרה בחפזון את הבית, סילקה את החובות ומיד החליטה: ביוני אנו חוזרים. יוהן השתולל, אך דבר לא הועיל.

ארוחת הערב היתה מלאה ומפוארת. כולם טרחו להנעים לריטה במאכלים ערבים לחך ובמוסיקה. כאן אהבו את ריטה, את שמחתה ואת פזרנותה, אפילו את בכיה בסוף העונה. אילו האיר לה המזל פנים, היו שמחים במזלה, אך המזל אל נטה לה חסד. ההפסדים היו שלמים ורצופים. לאחר הארוחה ישבו בעל הבית ואשתו וסיפרו לריטה על כל תהפוכות החורף, הגנבות וההשתפטויות ועל בתם המתגלגלת בוינה מדירה לדירה. כל החסכונות כבר הוציאה עליה.

"טוב שלא התחתנה", אמרה ריטה, להמתיק את צערם.

"כולם מרמים אותה", אמרה בעלת הבית בקול חנק.

בעל הבית, מר ולצר, איש תקיף ובעל תחבולות, אשר ידע לפנים למשוך לכאן אנשים בחבלי קסם ולהוציא מהם את פרוטותיהם האחרונות, נראה עתה עייף ושפוף. בתו, מחמל נפשו, שהוא ביקש להרחיב את אופקיה ולהעניק לה חינוך טוב, התעמרה בו בלא רחמים. היפהפיה לא השיבה למכתביו, פיזרה כסף בלא חשבון, וכשבא האב להעיר לה על כך, נכון יותר להתחנן, איימה בהתאבדות. מאז נפלה קומתו. את החורף האחרון עשה ברובו כדי לשקם מעט את בריאותו שנתערערה. בפברואר חזר בידים ריקות.

"אתם עשיתם את הכל", אמרה ריטה שהכירה את הנערה מקרוב, "רק את טובתה ביקשתם".

המלצר עקב אחר השיחה בקשב. הוא הכיר את כל הנפשות משנים ולא העלים את דעתו מאיש. היהודים הם רברבנים, הרפתקנים, קופצים בראש ובזבזנים להחפיר, אך כשמדובר בילדיהם הם רפים כדונג, לא ירימו יד עליהם. חוסך שבטו שונא בנו, מי שלא מקיים פסוק זה כפשוטו, עתיד להיפרע על ידי בניו הוא. את הדעה הזו לא העלים ממעסיקיו. בת יפהפיה מועדת לפורענות וצריכים לשמור עליה בבית עד לחופה. לאחר מכן כבר ישמור עליה הבעל. זאת היתה משנתו, משנת איכרים מסורה מדורות. בעל מום היה בשתי רגליו ועבד בפנסיון שנים רבות. הוא הכיר אורח חייהם של היהודים החדשים על כל תגיהם. החיים הללו לא עשו עליו רושם. אדרבא, כל שהשנים נקפו דבק יותר באמונת אבותיו, איכרים ללא פשרות והוסיף לאמונה זו בכל כוחו.

גם את ריטה היה מוכיח על פניה. "את צריכה למצוא לך בעל הגון, ישן ונאמן ולא לבזבז את הכסף שהורישו לך הוריך. ירושה לא מבזבזים בקלות ראש". אך מה יועילו המלים. הבאים לכאן לא נשמעים לקולו של השכל הישר. אלא מפקידים עצמם לגליו הפחוזים של הלך הרוח: הכל או לא כלום. סיכם המלצר בינו לבין עצמו.

לאחר מכן לגמה כוסית נוספת והוסיפה לפטפט עם המלצר. המלצר איתן היה בדעתו, כי בכספי הירושה יש לנהוג כבוד כאילו היה כספך שהרווחת בזעת אפך. ריטה סתרה את דעתו בהתלהבות ובהרבה מלים. "אדם בן חורין הוא ולא אריס ולא צמית. הכסף לא יענה הכל. הכוח שלנו לנהוג בו ולזלזל עושה אותנו בני אדם. אני מניחה הכל על קרן הצבי, יעשה הצבי בו כאוות נפשו. לי זה לא חשוב".

"הבנתי", אמר המלצר בקוצר רוח. "אני לא מקבל מלה אחת מכל המלים שהשמעת. העולם אינו הפקר". ריטה היתה אותה שעה אחוזה מלים רבות ותחושה בדעתה, כי את חייה היא צריכה לשנות מן היסוד ולא רק את חייה שלה אלא גם את חיי הסובבים אותה. ראשית כל להסיר את כבלי העבדות ובבת אחת.

לא עברה שעה ובאולם לא נשמע אלא קולה הברור של ריטה. המלצר התקין את המדפים, נתון לשלו, לא ענה לה עוד. יוהן ישב בפינה וצותת, אך לא התערב בשיחה. ולרגע נדמה היה שהוא רושם כל מלה היוצאת מפיה. ריטה לא העירה לו דבר.

מאוחר יותר פנתה אל המלצר ובמלים לא שלה אמרה לו: "אנחנו, היהודים, ראויים להרבה הערכה, במיוחד אלה הבאים לכאן. פתחנו עולמות חדשים, עולמות גנוזים, הראינו לעולם מהי הרוח. הפחד אינו משפיע עלינו עוד". המלצר נתחייך. כך היה נתחייך בנעוריו כשפרוצה שיכורה הציעה לו חסדיה.

למחרת היו השמים מעוננים ומסומים, רכבת הצהרים פלטה כמה איכרים קשישים והמשיכה בדרכה וברור היה כי הבטחותיו של בעל המקום הבטחות-שוא היו. איש לא בא. ריטה עמדה ליד

(המשך בעמוד הבא)

שלום כתב

בסוד אור הנר

א. הֲלַת הַנֵּר

"וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹקֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם" (דברים ד, ד)

אָהַבְתִּי הַהִלָּה מִנֵּר
מִתְבַּהֶקֶת בְּלָבָן בְּאוֹרוֹ מִישׁוֹר

שֶׁבְּשַׁלְהֶבֶת הָעוֹלָה
בָּאָה אוֹר תְּכֵלֶת־שָׁחוֹר
הֲגַם שֶׁהוּא מְכַלֶּה

אֲנַחְנוּ דְּבֵקִים בּוֹ וְחַיִּים
בְּסוֹד עֶלְיוֹן.

ב. שָׁרָשִׁים וְהָרִים

וְהַנֵּר מִי יַעֲלֶה
הֲיִמָּלֵא יְעוּדוֹ
אִם לֹא יֻנַּח, כְּמִצְוָה, בִּמְקוֹמוֹ

וְלַנֵּר שָׁרָשִׁים וְהָרִים
כְּדֵי קְהַל וְהַב עֵת הַבְשָׁלַת הַתְּמָרִים
נִדְלָק בְּיִחוּד אֶחָד

וְנֵר ה' – נִשְׁמַת אָדָם.

ג. וְהָאוֹרוֹת מִתְבַּהֲרִים

וְהָאוֹרוֹת מִתְבַּהֲרִים וּמִתְנַגְּהִים הָעוֹלָמוֹת
וּמִתְבָּרְכִים כִּקְדֻשַּׁת הַשַּׁבָּת
בְּתוֹם שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה
וְהַנֵּר אוֹרֵג אֶת אוֹרִי
וַאֲנִי עוֹרֵג אֶת־אוֹרוֹ

וְאוֹר רְשָׁעִים –
יִדְעָךְ.

ד. וְלֹא רַק נֵר אֶחָד

וְלֹא רַק אִשָּׁה אַחַת
כִּבְּתָה נֵרוֹ שֶׁל עוֹלָם
בְּהַחְטִיאָהּ אֶת אִישָׁהּ

אֵיזֶהוּ יְהוּדִי שֶׁאֵינוֹ אוֹמֵר בְּבֵיתוֹ
הַדְלִיקִי אֶת הַנֵּר
כִּי נֵר־מִצְוָה וְתוֹרָה־אוֹר
וְלֹא רַק נֵר אֶחָד

ה. מוּצָּקִים כְּבֶן מְנוֹרָה

וְכָל הַשּׁוֹנֶה מִכֶּם
הָפַךְ כְּמִשְׁנֶה בְּעֵינֵיכֶם

וַאֲנִי עוֹדֶנִּי מַאֲמִין
לַמְרוֹת שֶׁנִּרְאִים אָנוּ כְּשׁוֹנִים לִכְאוֹרָה
כִּי אָנוּ כְּעַנְפֵי הַזַּיִת בְּמַרְיָתוֹ
מוּצָּקִים כְּבֶן הַמְּנוֹרָה

וְנֵר אֶחָד – נֵר לְמֵאָה

ו. לְאוֹת נִבְחַרְנוּ הָעֲתִידִי

וּבְבֵית הַמִּקְדָּשׁ
עָשָׂה שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ
עֶשֶׂר מְנוֹרוֹת בְּנוֹת קָנִים שִׁבְעָה

וְהַמְּנוֹרָה כִּתְמוֹרָה
שֶׁעַמּוּדֶיהָ חֲצוּבָה שִׁבְעָה

ה' שְׂפָתַי תִּפְתָּח – מְנוֹרָה.

כַּפְתּוֹר וָפֶרַח!

ז. בְּסוֹד אוֹר הַנֵּר

הֲלַת הַנֵּר –
שָׁרָשִׁים וְהָרִים
וְהָאוֹרוֹת מִתְבַּהֲרִים
וְלֹא רַק נֵר אֶחָד
מוּצָּקִים כְּבֶן הַמְּנוֹרָה
לְאוֹת נִבְחַרְנוּ הָעֲתִידִי

בְּסוֹד אוֹר הַנֵּר.

(מתוך „שָׁרְשֵׁי הַנֵּר", הדפסה אור בהוצאת „הדים")

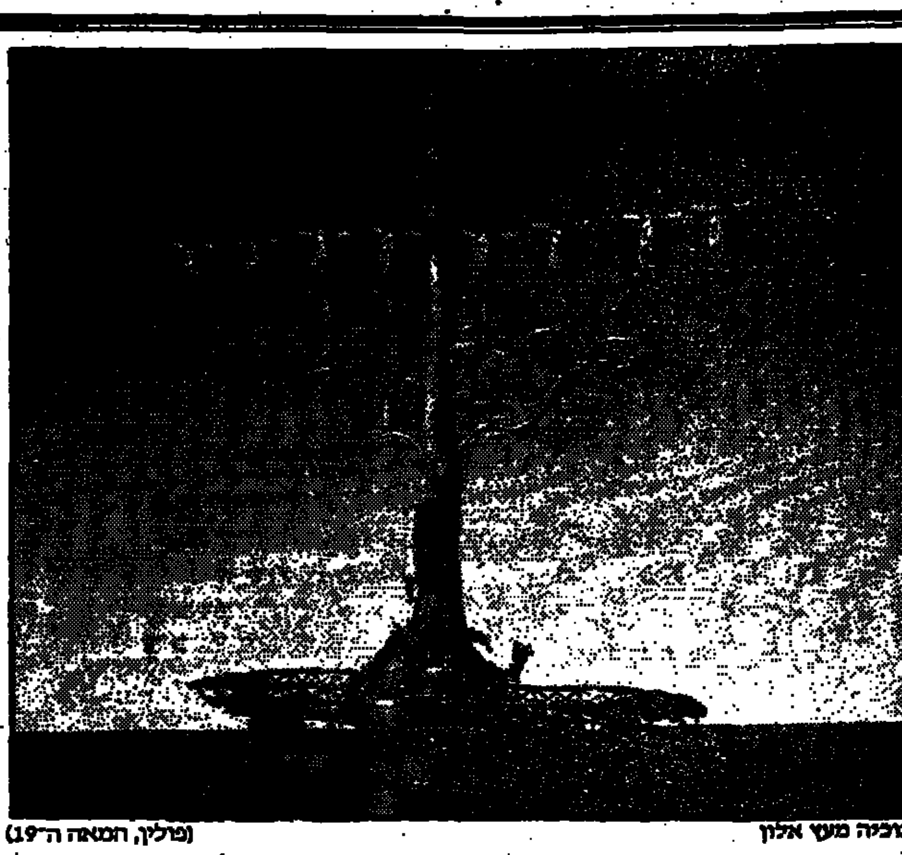

חנוכיה מעץ אלון (פולין, המאה ה־19)

עם לבדו ישכון

תמונות מיוון החדשה

אחדות של ניגודים

מאת יוחנן גליקר

ב־24 ביולי 1974 הייתי באתונה. הגעתי לשם לחופשת לימודים קצרה, בדרכי מתל־אביב ללונדון, כשבועיים קודם לכן. את רוב זמני ביליתי בספריות, ובעיקר בספריה הלאומית של יוון, בקריאת ספרות יוונית חדשה. כאשר הגעתי, היה עדיין משטר הקולונלים בתוקף, אם כי המומחים כבר יכלו לנבא את מפלתו הקרובה. ערב אחד ביקרתי בדירתם של חברים: חוקר הספרות היוונית של המאה הי"ח, יווני יליד אלכסנדריה במצרים, ואשתו, מנהלת מחלקה במשרד החינוך והדת (ביוון היה מקובל, במשך שנים רבות, לאחד שני תפקידים אלה במשרד אחד ותחת חסותו של שר אחד), החוקרת את תולדות יוון העתיקה במכה הפגה.

בתוך העבודה שלהם, כאשר סגרו את החלונות ליתר בטחון (בטמפרטורה של כ־39 מעלות), סיפרו לי על משטר הדיכוי. הצנזורה החמורה על ספרים, מוסיקה ואמנות, פגעה אפילו בספריהם של מחברים יוונים קלאסיים. כמה ספרים על אפיקורוס, הפילוסוף המטריאליסטי בן המאה השלישית לפני ספירת הנוצרים, נכללו ברשימת הספרים האסורים, כנראה משום שאותו אפיקורוס הוא אחד הפילוסופים הנערצים ביותר בעולם הקומוניסטי: קארל מארקס הצעיר שכתב את עבודת הדוקטור שלו על אפיקורוס. המוסיקה של מחברים שמאלנים כמו מיקיס תיאודורקיס היתה אסורה. חברי היו מנגנים תקליטים שלו רק בימי החורף, בתוך העבודה, בחלונות סגורים ותריסים מוגפים ובחסות הגשמים השוטפים של החורף האתונאי. כמה חודשים קודם לכן הודח הדיקטאטור המתון יחסית, גיאורגיוס פאפאדופולוס, מכל תפקידיו. את השלטון נטלה לידיה קבוצה קיצונית ואלימה של קצינים. לנשיא המדינה „בחר" גנראל בעל עמדות ימניות נוקשות וחסר כל נסיון פוליטי, פידון גיזיקיס. השליט האמיתי, מאחורי הקלעים, היה הבריגדיר יואנידיס, לשעבר ראש המודיעין הצבאי: אדם שהיסטוריון אנגלי של יוון החדשה כתב עליו, שאילו היה מצטרף בשעתו לגסטאפו היה מרגיש שם בבית.

כשבוע לאחר שהגעתי, פרץ משבר חדש בקפריסין. הנשיא מאקאריוס נסע לביקור בלונדון, ובהיעדרו, נטל לידיו את השלטון אחד ממנהיגי הסיעה הלאומנית הקיצונית, „אנוסיס", שתבעה את ביטול הרפובליקה הקפריסאית וסיפוח קפריסין ליוון – אדם בשם ניקוס סמפסון. התורכים של קפריסין הולו מייד להתקיף את היוונים, וממשלת תורכיה שלחה להם סיוע מעבר לים. ממשלת גיזיקיס ויואנידיס היתה חסרת אונים במשבר זה, והיה ברור ששלטון הקולונלים – שאיש לא האמין בתוחלתו, בשנת 1967, שיימשך כל כך הרבה שנים – התקרב לקיצו.

בבוקר של אותו יום בהיר, יצאתי מן הספריה הלאומית לרחוב קוראיס (הנקרא על שמו של אחד מגדולי אנשי הרוח של יוון החדשה, שעוד נחזור אליו), לשתות כוס קפה יווני, כמנהגי באותם הימים, עם אותו חבר יליד אלכסנדריה. ביוון החדשה אין אצולה ותארי אצולה, אך יש אריסטוקרטיה, שחבריה הם בעיקר בני משפחות ותיקות שתרמו במשך מאות שנים לחיי המדינה, הרוח והספרות, ו„אריסטוקראטים חדשים" – כמו אותו חבר, או כמו ראש הממשלה, ואחר כך נשיא הרפובליקה, קונסטנטינוס קאראמאנליס – שהצטרפו לחוגי האריסטוקראטיה הבלתי־רשמית בזכות חינוכם ופעילותם המדינית, הרוחנית או האמנותית. בחוגים אלה אין סודות; ועוד באותו בוקר סיפר לי חברי בבטחון, כי ממשלת הקולונלים עומדת ליפול; יחידות צבא מן הצפון עולות על אתונה, ותוך יום או יומיים תתפטר ממשלת הדיכוי, וקאראמאנליס יחזור מגלותו בפאריס וירכיב ממשלה אזרחית. אין לי כל סיבה לחשוש. הצבא לא יואיל אפילו להיכנס לאתונה.

בשעות אחרי הצהרים, ישבתי בספריה הלאומית, הנמצאת באחד הרחובות הראשיים המחברים את שתי הכיכרות המרכזיות של אתונה, אומוניה („אחדות ... ובינתיים עיינתי במכתביה של אחד המחברים היוונים האהובים עלי, אותו אדמנטיוס קוראיס, סופר ומלומד יווני יליד סמירנה (כיום איזמיר בתורכיה), חי רוב ימיו בפאריס, והיה עד ראייה בלתי משוחד למאורעות המהפכה הצרפתית ותקופת נפוליאון. מתוך אינסטינקט או דחף תת־הכרתי, כנראה, פתחתי את מכתבו המפורסם לידיד נעורים בסמירנה, המתאר את פריצת הבסטיליה. עוד אני קורא, התחיל רעש בחוץ: צעקות, מחיאות כפיים, וצפירה של מכוניות בקצב של צעידה צבאית. ככל הקוראים האחרים, יצאתי למרפסת הספריה המשקיפה לרחוב האוניברסיטה. הקוראים האחרים, רובם ככולם יוונים, ואחד מהם פרופסור להיסטוריה יוונית, יליד יוון, באוניברסיטה בארצות הברית, צעקו אל העוברים והשבים ברחוב ושאלו אותם מה קרה. התשובה היתה פשוטה וגורלית: „ממשלה אזרחית". האנשים התחבקו, כמה מהם החלו לבכות, ואחד מהם פרץ בריקוד יווני מסורתי על מרפסת הספריה.

כמו בכל מאורע חשוב מעין זה, יוצאים העתונאים בהמוניהם מן הבתים והולכים לכיכר סינדגמה, הכיכר המרכזית ההיסטורית של אתונה, ליד ארמון המלך לשעבר, שכיום הוא בניין הפרלמנט, ועוד כמה וכמה מרכזי תרבות, שלטון ומסחר. החזרתי את הספרים לספרן, יצאתי מן הספריה, והצטרפתי להמונים הזורמים לכיוון סינדגמה. בדרכי נתקלתי בזקן, הנראה כבן שמונים או תשעים, שצעד לאטו ברחוב כשהוא נושא בידו סיסמה באותיות גדולות: „נפלו הטיראנים". הסיסמה היתה כתובה ביוונית חדשה, אך בהבדל קטן של אות אחת, היתה לה בדיוק אותה משמעות ביוונית עתיקה. אילו הזדמן לשם איסכילוס או אפלטון, היה מבחין משמעות זאת ללא כל קושי – אם כי ספק אם היה מבחין סיסמה זאת מייד אילו שמע אותה במבטא היווני המודרני.

בכיכר סינדגמה כבר היה קהל של אלפים. כרגיל במקרים אלו, התחלק הקהל לקבוצות לפי גווני הקשת הפוליטית של יוון. אך שלא כרגיל, היתה זאת התפרצות ספונטאנית של שמחה שהודחקה במשך שבע שנים. לראשונה מאז 1967, הותר לאתונאים, הלהוטים כל כך אחרי הפוליטיקה והויכוח הפוליטי, להביע דעות פוליטיות בציבור באין מפריע.

בפינה אחת עמדה קבוצה של „סוציאליסטים" (שכללו, באותה תקופה, גם קומוניסטים: המפלגה הקומוניסטית הוצאה מחוץ לחוק עוד בשנות הארבעים, בתקופת מלחמת האזרחים שנמשכה שנים אחדות אחרי מפלת הנאצים ושחרור יוון מן הכיבוש הגרמני). הם קראו סיסמאות שמאלניות, הרימו דגל אדום, ותבעו הקמת ממשלה שמאלנית. חיש מהר פרץ ויכוח סוער, שהגיע לתגרות ידיים, ביניהם לבין קבוצה לאומנית קיצונית, שסיסמתה היתה: „אתונה, קונסטנטינופול וניקוסיה" (כלומר, כיבוש מחדש של כל חלקי האימפריה הביזנטית המסורתית וסיפוחם ליוון). בסופו של דבר, השתמשו הלאומנים בתכסיס, שאולי למדו אותו מן הסרט „קזבלנקה": כמה מהם עברו לרום והחלו לשיר את „ההמנון לחירות" – שירו של המשורר הגדול, בן המאות הי"ח והי"ט, דיוניסיוס סולומוס, שהוא ההמנון הלאומי של יוון מאז שחרורה משלטון התורכים בשנת 1827. ל„סוציאליסטים" לא היתה ברירה אלא להצטרף לשירה.

פילולוג קלאסי כמוני לא יכול היה שלא להרהר בכך, שאותו המנון כתוב בלשון היוונית „הדימוטית", שפת הדיבור של יוון המודרנית, שהלאומנים הקיצוניים ראו בתביעה להנהיג אותה כלשון הרשמית של המדינה, החינוך והספרות, עמדה קומוניסטית. בשנות השלטון של הקולונלים – אך גם בשנים שלפני כן – היתה הלשון הרשמית של החינוך התיכון והאוניברסיטאי, של הממשלה, הפרלמנט, וכל המוסדות הרשמיים והרשמיים למחצה, אותה שפה סינתטית המכונה „קתרווסה", לשון כלאיים בין יוונית עתיקה וחדשה, שהומצאה על־ידי חוקרים ואנשי ספרות במאה הי"ח (שוב, בעיקר על־ידי ידידנו קוראיס) כדי לשמש לשון קלאסית למדינה היוונית המחודשת בעתיד לקום.

בימים שלאחר מכן, השתנו הדברים במהירות. קאראמאנליס חזר ליוון עוד באותו לילה (או בשעות הבוקר המוקדמות), הרכיב ממשלה אזרחית, והתחיל בהכנות לבחירות. העתונים, שבשבועות הקודמים רשמו, בדרך כלל, את אותם הדברים באותן המלים שהכתיבה להם הממשלה, החלו לכתוב ככל העולה על רעתם, כל אחד וגוונו הפוליטי המסורתי. תוך ימים אחדים החלו כמה וכמה אנשי שם יוונים שגלו מרצון או מאונס בשנות הדיכוי לחזור לאתונה. הפרופסור גיאורגיוס מנגאקיס, מומחה בינלאומי למשפט ולכלכלה, שגורש על־ידי פאפאדופולוס על הבעת ביקורת נגד משטר הקולונלים, חזר מאוניברסיטת מינכן ש„אספה" אותו כשעזב את יוון, והצטרף לממשלת קאראמאנליס. ליידי אמליה פלמינג, אלמנתו היוונית של ממציא הפניצילין הבריטי, חזרה מביתה בלונדון, שם היתה ממארגני המחאה נגד הקולונלים. מיקיס תיאודורקיס חזר מצרפת. מצרפת חזרה גם השחקנית הגדולה מלינה מרקורי – כיום שרת התרבות בממשלה הסוציאליסטית של יוון – עם בעלה הצרפתי, במאי הסרטים ז'יל דאסן. כאשר הגיעו למשרד ביקורת הדרכונים, פנה אליהם הפקיד בצרפתית. „דבר יוונית, בבקשה", אמרה לו מייד הגב' מרקורי, „לרגע זה חיכיתי כל השנים האלה" – ופרצה בדמעות.

מנהיגי התפוצות היווניות באנגליה, גרמניה, ארצות־הברית ואוסטרליה פנו תוך זמן קצר לקאראמאנליס, והציעו את עזרתן העשירה והרוחנית של הקהילות היווניות בגולה לשיקומה של יוון לאחר שנים כה רבות של מצוקה פוליטית וכלכלית. אחד מצעדיו הראשונים של קאראמאנליס היה השבת חירויות האזרח על כנן – כולל חופש ההתארגנות הפוליטית. לראשונה מאז 1947, הותר למפלגה הקומוניסטית להתקיים בגלוי ולפי החוק. ראש הממשלה הזקן והישן – שהיה אחד מראשי הממשלה היעילים והמצליחים ביותר בשנות החמשים – החל מיד בכל הצעדים הדרושים לשיקומה של המדינה. לאחר שבע שנים של חלום בלהות, החלה יוון לעלות שוב על דרך המלך – ותוך זמן קצר החלו גם כל הבעיות הפוליטיות, הכלכליות והרוחניות, שפקדו את יוון החדשה מאז הקמתה כמדינה מודרנית, להופיע שוב על פני השטח.

★

בחרתי באפיזודה מורכבת זאת כנקודת מוצא לסידרה של תמונות, שמטרתן העיקרית תהיה להציג לפני הקורא הישראלי צדדים שונים של חיי המדינה, הרוח והתרבות בארץ, עתיקה וחדשה, שהרבה מן הבעיות המעיקות על קיומה והרבה מהישגיה כמדינה אירופית בעולם המודרני יזכירו לנו שוב ושוב אספקטים שונים של עוד מדינה כיוון, עתיקה וחדשה, אירופית ומזרחית, ומבודדת בשטח בעולם הפוליטי – כמובן, ישראל.

בחרתי באפיזודה זאת, לא רק משום הפיקאנטיות שבה. נכון הוא, שלא כל אדם שאינו עתונאי מקצועי זוכה להיות „במקום הנכון ובזמן הנכון". אך יותר מזה. יש באפיזודה זאת כמעט כל המוטיבים השונים של יוון החדשה: הקשיים שנתקלת בהם הדימוקרטיה בארץ שנתנה לעולם כולו את מושג הדימוקרטיה; אהבת החירות הפוליטית המיוחדת ליוונים לכל אורך ההיסטוריה העתיקה והחדשה; אהבת השיחה והויכוח החופשי; הקשיים הכלכליים של מדינה קטנה וחסרת אוצרות טבע ותעשייה מודרנית; בעיית הלשון, שמצד אחד היא המשך ישיר של השפה העתיקה שנתנה לעולם את הספרות, הדראמה והפילוסופיה שעדיין אנו עוסקים בהם היום, ומצד שני, היא מפולגת לשפה ספרותית „קלאסית" ומלאכותית ולשפת דיבור עממית שרק בשנים האחרונות זכתה למעמד רשמי מלא; התפוצה היוונית ברחבי העולם ויחסיה המורכבים עם „מדינת האם", יוון וקפריסין; אהבת המולדת והשפה היוונית של אותם אריסטוקראטים שיצאו לגלות בעל כורחם; האחדות אותה – אם כי לא בדיוק חביב – הצד הפוליטי של אותה המשכיות היסטורית; בעיית „השטחים" שהיו בעבר חלקים מן העולם היווני העתיק והביזאנטי, שעדיין יש בהם אוכלוסיה יוונית או קהילות יווניות גדולות, ועדיין (כנראה, בעתיד הנראה לעין) אין הם חלקים מן המדינה היוונית: בעיקר קונסטנטינופול (איסטנבול של היום), שהיתה במשך מאות שנים בירת האימפריה הביזנטית, ועדיין היא מקום מושבו של הפטריארך, שהוא ראש הכנסיה האורתודוקסית בעולם כולו, וקפריסין, האי שהיה מראשית ההיסטוריה אחת מנקודות המפגש בין יוונים ואנשי המזרח, ועדיין רובם הגדול של תושביו הם דוברי יוונית. בשני המקרים האלה, הריב שאיננו מאפשר ליוונים (וכנראה שלא יאפשר להם בעתיד) לצרף שטחים היסטוריים אלו למדינה החדשה, הוא „הריב ממזרח".

כיום, וזה כמה מאות שנים, אותו „ריב ממזרח" הוא תורכיה. בעבר היו אלה יריבים אחרים, ממזרח ומצפון: הפרסים ויורשיהם הפרתים; המוסלמים למיניהם; העמים הגותיים והסלאביים, ואפילו האלבנים. העולם היווני הקטן היה תמיד עולם מבודד בים של אויבים ממזרח, ממערב ומצפון.

במשך אלפי שנות היסטוריה, ותחת שלטונם של כובשים ממינים שונים, הצליח אותו עם קטן לשמור על זהותו הלאומית. הלשון היוונית, הספרות וחיי הרוח, המנהגים ודרכי החיים של האדם הפשוט, ומאז המאה הרביעית לסה"נ הדת הנוצרית האורתודוקסית. במשך אלפי שנים אלה, היתה יוון לעתים קרובות נקודת אור בעולם ברברי (מלה יוונית, כמובן) ואלים. אך אותה היסטוריה ארוכה איננה רק סיפור של המשכיות ללא בעיות, ואותה זהות לאומית, שנשמרה במשך ההיסטוריה הארוכה הזאת, איננה אלא תוצאה של אותה היסטוריה: זהות המורכבת מצדדים שונים ומנוגדים, שכל אחד מהם מייצג משקע היסטורי שונה.

יאמר האומר: והרי כל מדינה מודרנית – או כמעט כל מדינה מודרנית – יש בה צדדים שונים וניגודים הנובעים מעברה. איני מכחיש זאת. מה שמושך אותי במיוחד לאותו אוסף של „אחדות ניגודים" המכונה יוון החדשה – מלבד העניין המקצועי שיש לחוקר העולם היווני העתיק בהמשך ההיסטוריה של אותו עולם עד היום הזה – הוא בעיקר אותו דבר שרמזתי עליו: נקודת האור בעולם עויין ואלים. תולדות יוון – העתיקה והחדשה – אינן טלית שכולה תכלת. גם היוונים היו מסוגלים, בתקופות שונות של אותה היסטוריה מגוונת ומרתקת, למעשים ברבריים שאפילו היווני הנאור מתבייש בהם – וגם אדם כמוני, האוהב את העולם היווני ותרבותו על כל תקופותיה, אינו רשאי להתעלם מהם. אך „בשורה התחתונה של החשבון" (כפי שאומר זאת הביטוי היווני), הנאמן הוא היווני והפרשים. מהומירוס והרודוטוס ועד לקאוואפיס, הנוס וריצוס; מתיסאוס ופריקלס ועד לוניזלוס, קאראמאנליס ופאפאנדריאו: היתה יוון – חוץ מכמה תקופות קצרות של שקיעה והידרדרות – אחד המרכזים התוססים והעירניים ביותר של חיי הרוח והתרבות של אירופה.

יוון החדשה שוב איננה (האופטימיסט יאמר: עדיין איננה ויתכן שהצדק אתו) אותה תופעה מדהימה חד־פעמית בהיסטוריה, העולם היווני העתיק. אך יש במדינה החדשה הרבה מן הסממנים של חיי הרוח, התרבות והמדינה שהיו מיוחדים לאותו עולם עתיק (שוב, יאמר האופטימיסט, שהם עדיין מצויים בה קרוב לפני השטח ומחכים להתעורר מתרדמתם – ושוב, נקווה שהצדק אתו). התמונה השסועה שמצטיירת ברשמיו של התייר – מדינה נחשלת ומפגרת; אנשים נחמדים, אך לבאנטיניים מיסודם; נוף יפה להפליא ועתיקות, המרגישות את הניגוד בין התרבות הגדולה של העבר לבין ההידרדרות הממושכת של מאות השנים האחרונות – היא תמונה מקוטעת למדי – אין היא שקר מוחלט: יש ביוון החדשה הרבה תופעות של פיגור ונחשלות, ואפילו כמטרותיהם המוצהרות של מדינאים גדולים כקאראמאנליס ופאפאנדריאו ושל כמה מאנשי הרוח הגדולים של יוון החדשה, מקוראיס במאה הי"ח והי"ט ועד לקאנלופולוס בימינו, היתה ועדיין היא, להפוך את יוון למדינה אירופית מתקדמת ומפותחת לא פחות מאנגליה או צרפת. הקשיים בדרכה של יוון לכיוון זה אינם, ברובם הגדול, מעשי ידיהם של היוונים עצמם. הם נובעים בעיקר ממצבה הגיאוגרפי, הכלכלי והפוליטי של מדינה קטנה זו על הגבול בין אסיה לאירופה, בין הבלקן הסלאבי (הקומוניסטי כיום) לבין הלבאנט, ומבעיות שמקורן ב„סבל היווני ההיסטורי". אך למרות קשיים אלה, לא יכול מי שמכיר את יוון החדשה ותרבותה אפילו הכרה שטחית (כמו כותב שורות אלה) שלא להתפעל גם מהם שפה, כיום, באותו אי קטן של אירופה המודרנית.

(בשבוע הבא: המשך הסדרה)

צילום קוביסטי

מאת טליה רפפורט

דייוויד הוקני, פוטוקולאז'ים, ביתן הלנה רובינשטיין, ת"א.

הפוטוקולאז'ים של דייוויד הוקני, המוכר בציבור בעיקר כצייר פופ־ארט אנגלי, הגיעו למוזיאון ת"א לאחר שהוצגו בניו־יורק וימשיכו מכאן לבוסטון. הפעם אנחנו יושבים במקום טוב באמצע.

העניין המרכזי בפוטוקולאז'ים הללו הוא הנסיון להתגבר על מיגבלות מדיום הצילום. הצילום הבודד מקפיא, בדרך כלל, שבריר שניה על גבי הצלולויד ואינו יכול להשתוות לראייה האנושית, להתבוננות של העין שנעה, מתמקדת, מתעכבת על פרטים ומקבצת רשמים שונים לחוויה אחת מקיפה.

ויכוח של הוקני עם אלן סיג, אוצר תערוכת הצילום שלו במרכז פומפידו ב־1982, על כוחו של התצלום הבודד, הוא שהביא לעשיית הפוטוקולאז'ים הללו, שמורכבים מתצלומי פולארויד פשוטים. הוקני כינה את עבודותיו אלה בשם „רישום בעזרת מצלמה" והוא מנסה להפעיל בהן את עדשת מצלמתו בדומה למבט הנודד של העין האנושית ולבנות תמונה מקיפה וכוללת של הנושא שלו, בין אם זו דמות, חפץ, פנים חדר או נוף. הוא נע מסביב לאובייקט המצולם מכל הזוויות והכיוונים, מתרחק, מתקרב ומצלם עשרות „פריימים" בודדים בקצב של מכונת ירייה, שמפגיזה את מטרתה מכל עבר. את עשרות התצלומים הוא מצרף באופן שמתקבלת שלמות אורגנית ומובנית, על אף הסטיות כתוצאה מהזוויות ופני המירה המשתנים מעט. תחילה היו אלו סטיות קלות בלבד, אך במשך הזמן שיחרר הוקני את הרסן והירשה לעצמו חריגות פרועות יותר. ההישג המרכזי של התהליך הזה נעוץ לא רק בעובדה שהמראה הסופי מלא ושלם יותר, אלא בעיקר בהכנסת מימד הזמן לתוך יצירה שהיא סטטית מעצם טבעה.

אין כאן, בעצם, המצאה חדשה ויש לדבר תקדימים. כבר באמצע המאה הי"ט עשה צלם בשם מייברידג' סדרות צילומים שהמושא נושא בתנועה, כמו, למשל, סוס דוהר. רצף כזה של מצבים בודדים שהוא פרישה של תנועה לאורך זמן, השפיע על הפוטוריסטים האיטלקים בעשור השני למאה, שמטרתם האמנותית המרכזית היתה לבטא תנועה ומהירות. אך יש לזכור גם את הקוביסטים הצרפתים שקדמו להם בשנים אחדות ודייוויד הוקני אף מכיר אותם כמקור השפעה עליו. הוא אמר שסזאן, הנחשב למבשר הקוביזם, ובעיקר פיקאסו, השפיעו עליו בנסיונם לתפוש ולהדגיש את הצורה והמיבנה. במקום להסתפק בדרך המסורתית של צפיה ותיאור מאסיבי של האובייקט מנקודת מבט אחת קבועה, הם התכוונו סביב הנושא שלהם והדגישו עליו מכל צדדיו. התוצאה היא ראייה סימולטאנית, מיקבץ של מראות מכיוונים שונים. אחת המגמות השכיחות המוכרות ביותר בעניין זה הם הפרצופים שצייר פיקאסו, לאורך שנים רבות, שבהם שילב מראה חזיתי ופרופיל גם יחד.

דייוויד הוקני

„כסא, גני לוקסמבורג" (אוגוסט, 1985)

הוקני חוזר בצילומיו על התהליך הקוביסטי על כל שלביו: ניתוח ופירוק הנושא למרכיבי היסוד ההנדסיים שלו, הכפלתם, פרישתם ובניית מציאות צורנית חדשה, רבת־פנים ומורכבת יותר. כמו בציורי הפופ שלו, גם בפוטוקולאז'ים נושאיו יומיומיים, ואישיים: הוא עצמו, אמו, הסטודיו שלו, כסא, שולחן כתיבה, חברים ומאהבים. תמיד הירבה בנסיעות ומשך כל השנים תיעד מקומות שונים בעולם, החל בוילות הוליוודיות מהודרות ועד לגנים נזיריים ביפאן. בריכות השחיה ההוליוודיות, שבהם נערים צעירים ויפים משתכשכים במימיהן הפכו כמעט לסימן היכר טיפוסי להוקני. הפעם אין להן תפקיד מרכזי, אך הנערים ישנם כתמיד, וגם סיליה – ידידה קרובה שמופיעה גם בציוריו. הוא מצלם אותה דרך הלורדראה מלא בבריות מעוטרת בדגמים וקישוטים ודיוקני נשים מצויירים בקו מתעגל נוטה מאטיס. היא נמצאת בסביבה שופעת פאר, יופי, ומתגרות, שמכירה אף היא את מאטיס. כמוהו, גם הוקני נמשך לאסתטיקה ולהנאות חושים.

עבודה אחרת מזכירה את נושאיהם של פיקאסו ובראק בתקופה הקוביסטית – „גיטארה וטבע דומם". גם כאן אפשר לראות גיטארה, יין ופירות כשהם מפוצלים ונראים מכיוונים שונים.

גם בתיאור הסטודיו שלו מפרק הוקני את רצפת העץ לקוביות, מעוות את הפרספקטיבה ומוליד תחושה שמתקבל הינו שבור ומחור. הראייה הסימולטאנית ומימד הזמן ניכרים כאן בעבודה שאחד מעובדיו של הוקני מופיע פעמיים: פעם הוא יושב על כסא, ובסמוך נראות כפות רגליו הצועדות לעבר דמות נוספת שלו, הפעם בעמידה. באופן כזה נוצרת כאן המחשה ברורה של שני מצבים בשני זמנים.

הוקני אוהב להראות רגליים צועדות, שהרי הן אמצעי ברור להכנסת תנועה. בצילום של גן יפאני מופיעה לצד האסתטיקה המינימאליסטית של משטח חצץ ומספר סלעים גם שורת תצלומי כפות רגליים – אותן בגרב שחור ואחת באדום. הן מייצגות את שיטוטו של הוקני סביב הגן וזוהי דרך מעניינת להבחנת מכוחו ולהעברת חוויית הטיול בגן.

בשני תצלומי ענק בשם „פורטרט כפול" עומד הוקני לצד חבר צעיר, שניהם בגודל שהוא קצת למעלה מגודל טבעי. צילום אחד של הזוג הוא חד ומדויק, שכן נעשה בחשיפה מהירה במשך 1/125 שניה ואילו השני מטושטש קמעה עקב חשיפה ארוכה של דקה שלמה. שתי הוואריאציות אמורות להמחיש הבדלי זמן. הפולארויד, שניתן לפיתוח מיידי, הוא שאפשר להוקני לשחק בזמן.

עבודה אחרת בתערוכה מתעדת תנוחה של זוג ידידים של הוקני בהוואי. לעבודה זו פורמאט זוויתי בלתי שיגרתי הדומה לטריפטיכונים המסורתיים והיא מורכבת משלושה חלקים, שלאורכם נוצר רצף רשמים קטועים. הוא פועל כמעין סינרמה שזורם באופן נראטיבי.

בין הנופים שמצלם הוקני אפשר לראות כאן, בין השאר, פרישה רחבה ומרשימה של הקניון הגדול, קטע כביש בקליפורניה עם שלטים, כתובות על הכביש, קקטוסים ומסילות בצידי הדרך ועוד. כמו כן מצוי כאן גם תיעוד, ברוח האמנות המושגית, של שלושה חדרים סטנדרטיים במלון בקליפורניה. מדי יום עבר הוקני לחדר אחר וצילם אותו. לתצלומים מצורף מידע עינייני כמו התאריך ומספר החדר ולתצלומים, כמו לחדרים עצמם, ארגון זהה ואופי אנונימי, אחיד ומנוכר.

אחת התמונות המרשימות בתערוכה היא זו של בחורה צעירה שרועה על פרק של סריג ורוד, שהמשקיע המתפתלים קיבלו אף הם טיפול מפרק בנוסח הקוביזם. דווקא עבודה מתבלטת זו היא מן הפחות מעניינות בתערוכה, לדעתי, אך בעבודות רבות אחרות אפשר ליהנות ממיתחברים מורכבים וממשחקים צורניים וצבעוניים יפים. אין כאן, אולי, מסר עמוק ורב־משמעיות, אך שעשועים חזותיים מרתקים יש בשפע. הקהל הרחב יאהב את התערוכה הזאת.

כנס בינלאומי על „הציונות ומתנגדיה"

כנס בינלאומי ראשון, שיוקדש כולו לנושא המאבק בין הציונות ומתנגדיה על ההגמוניה בעולם היהודי, יתקיים בחג החנוכה באוניברסיטה העברית בירושלים. הכנס, המאורגן על ידי המרכז ללימודי ציונות שליד המכון ליהדות זמננו של האוניברסיטה העברית בשיתוף המחלקה לארגון של ההסתדרות הציונית העולמית, יתקיים בימים ראשון־רביעי, כ"ו־כ"ט בכסלו (28-31.12.86). בכנס משתתפים כ־50 חוקרים מהארץ ומחו"ל. בין הנושאים בכנס: ארץ ישראל כמוקד של מחלוקת בין ציונים ללא־ציונים: הציונות ומתנגדיה משמאל (בצרפת, באמריקה הלטינית, בארץ ישראל ברוסיה ובמצרים); בין ציונים למתבוללים ליברלים: הציונים ויריביהם בארה"ב – ציונים ולא ציונים במאבק על הקמת המדינה, המאבק משנת 1945 ועד ציונות ואנטי־ציונות במסגרות כלל יהודיות: יק"א, המגבית, הג'וינט, הסוכנות היהודית; בן־גוריון בין התנועה הציונית והעם היהודי.

ביום שלישי יתקיים במסגרת הכנס ערב מושבי שיוקדש לשני נושאים: 1. השואה והציונות בעיניה של שארית הפליטה – זאב מנקוביץ; 2. השפעת השואה על מערכות הציונים והבלתי־ציונים – הערכות ותגובות – בהשתתפות פרופ' א.ב. יהושע (ישראל) וד"ר ישראל דינבר (הולנד), במכון ון־ליר, כפר איינשטיין, ירושלים.

ההרצאות יתקיימו באנגלית או בעברית בבניין שרמן, קריית האוניברסיטה העברית בהר הצופים.

פגישה עם משוררים

פגישה עם המשוררים יעקב בסר („מישהו כבר מכבה בחצר") ועמוס לויתן („נסיעה עירונית"), תתקיים ביום ראשון, כ"ו בכסלו (28.12) בשעה 20.00 בבית הסופר ע"ש חיים הזז בירושלים. ישאו דברים: גבריאל מוקד, יאודה גינוסר והמשוררים.

יד טבנקין

פרסומים חדשים ב„יד טבנקין":

★ תולדותיו של הכוח (סדרת קו אדום) אשר מגיב. מחיר: 8 ש'.
★ הקיבוץ המאוחד ביישובה של הארץ, ד'. זאב צור. מחיר: 12.5 ש'.
★ על ההתיישבות (סדרת מקורות). דוד בן־גוריון. מחיר: 9.5 ש'.
★ שורשים ה' – קובץ לחקר הקיבוץ ותנועת העבודה. העורך: שלמה דרך. מחיר 12.5 ש'.
★ שורשים במזרח, א' – מחקרים בציונות ובחלוציות בארצות האיסלם. העורך: יצחק אברהמי. מחיר: 25 ש'.
★ תדמית הורים הקיבוציים במחקר (חוברת עיון כ"ח). מחיר: 3 ש'.
★ מעפילות הבריחה (חוברת עיון כ"ט). מחיר: 3 ש'.
★ תנועות נוער יהודי במאבק בגולה ובארץ (חוברת עיון ס'). מחיר: 3 ש'.
★ ממשלות המערך ותהליך השלום (חוברת עיון ס"א). מחיר: 3 ש'.
★ מהומות הגירוש בקפריסין (חוברת עיון ס"ב). מחיר: 3 ש'.
★ מן הגנזים ו' („בקיבוץ" בענייני כוח המגן). רשימה ביבליוגרפית. מחיר: 3 ש'.
★ מן הגנזים י"א (טבנקין בענייני כוח המגן). רשימה ביבליוגרפית. מחיר: 3 ש'.
★ תוכניות לימודים לבני הקיבוצים בנושא הקיבוץ. רשימה ביבליוגרפית. מחיר: 3 ש'.

הזמנות ומכירות:
„תמנה" יד טבנקין־רמת אפעל 52960, טל. 5344367-03

מיפגש ירושלים על קאנט וההומאניזם

מיפגש ירושלים השביעי בפילוסופיה, הנערך מטעם מרכז ש.ה. ברגמן לעיון פילוסופי באוניברסיטה העברית בירושלים בשיתוף עם המרכז לאירועים ירושלים, יוקדש השנה לעיון מחודש בתורות קאנט ורעיון ההומאניזם.

הכנס יתקיים בימים ראשון־שלישי, כ"ו־כ"ח בכסלו תשמ"ז (28־30.12.86) בבית מאירסדורף בקריית האוניברסיטה העברית בהר הצופים וישתתפו בו חוקרים מהארץ ומחו"ל. מושב הפתיחה יתקיים ביום ראשון (28.12.86) בשעה 09.30 באולם הסנט, בקריית האוניברסיטה בהר הצופים. ביום שני יתקיים רב שיח פילוסופי בנושא: בני אדם כתכליות בפני עצמן: קאנט והומאניזם. משתתפים: נ. רוטנשטרייך (האוניברסיטה העברית); ה.א. אליסון (אוניברסיטת קליפורניה בסן דייגו); א.ס. אתייל (מאסאקט); ק.ב. פורי (אוניברסיטת דיוק); י. יובל (האוניברסיטה העברית); א. הופה (אוניברסיטת פרייבורג, שוויץ); א. מרגלית (האוניברסיטה העברית). הדיון יתקיים בשעה 20.00 באולם הסנט, בבניין המנהלה ע"ש שרמן, בקריית האוניברסיטה העברית בגבעת רם.

דפדוף ראשון – ספרים חדשים

מאת אבי טנא

סיפורת

בה"ד 4, שנות ה־50

התגנבות יחידים / מאת יהושע קנז / עם עובד – ספריה לעם / 597 ע'.

חבורת ישראלים צעירים נקלעת באמצע שנות החמישים לעשות את הטירונות הצה"לית בבה"ד 4. יש כאן המספר המכונה „מלכס" לציון מוצאו הפתח־תקוואי, הקיבוצניק אלון שלא יכול להראות את פניו בבית כטירון לא־קרבי, מיקי ספקטור הכדורגלן, בן המו שרפק לכולם את החופשה, אבנר השובר לבבות בירושלים המכיר את הבן מן הימים שאמו (של הראשון) עשתה בביתו (של השני) כעוזרת, מיכה הגאון ו„אפס אפס" העולה החדש, ועוד ועוד – תוך של חברה פרובלמטית בהתהוותה, עם שאלות שעדן מרחפות באויר עד עצם היום הזה. בדפדוף ראשון, השונה מהרבה יצירות מקומיות, רומן של ממש שעוד יודבר בו רבות.

בלי מבנה „קלאסי"

נקמתו של גוליבר / מאת משה בן־שאול / ספרית „תרמיל" בעריכת ישראל הר, 156 ע'.

שני ספרי פרוזה כבר יצאו בעבר מתחת ידיו של משה בן־שאול (לבד משמונה ספרי שירה) והתוכם ליקט שני צרורות של סיפורים לתיתם בכיסו של החייל העברי ואף ערכם ועיבדם מחדש. כולם חותמים בנימה אוטוביוגרפית מובהקת („אקליפטוס גא. זכר מימי ילדותי"... בצפונה של ירושלים. לא רחוק מן הגן הזואולוגי ומן המחנה הצבאי... אדמות מסולעות ותלים קטנים, עכבריים, שפעם היו פילים"). כמעט כולם מתרחשים בירושלים של נעוריו ומבוקותיו, ומקצתם בצרפת שאליה הפליג בבחורותו. וכאומר בגב הספר, אין אלה סיפורים בעלי מבנה קבוע, „קלאסי".

לוגיקה סימבולית?

לפני היות הליצן / מאת מם ש. רקובר / ספרית מעריב / 213 ע'.

דב בר פון ארלקין הוא צעיר ישראלי המנתק את מוסרות הזמן והמקום והמתגעגע הלוך ושוב בין דורות המושלגת לבין מחנה צבאי בארץ הקודש, בין ניסיון כושל להשכיב את יוהנה המרצה בקורס ללוגיקה סימבולית לבין משפט אל־רצח שבו מאשימים אותו באי־רצח על המתגל באופה שהוא בעצם ידידו דני, בין מעללים משלו ובין פנטזיות שהוא מבצע כמושך בחוטים. בתוך כך, ותוך שבירה של המסגרות הספרותיות המקובלות, מנסה המחבר לדון בשאלה מדוע הלכו שישה מיליונים כצאן לטבח. מי שידון בספר ביתר פירוט יצטרך לשאול אם מקומה של השאלה הזאת ביצירה בתוכה. המחבר הוא פסיכולוג מאוניברסיטת חיפה, שעיסוקו המדעי בתחומי הלמידה, הזיכרון והפילוסופיה של הפסיכולוגיה.

תרגום

לבסוף הביתה

האורבות / מאת ג'יד דוורד / תרגמה מאנגלית אורית קולן / אוריעם / 194 ע'.

מעשה שראשיתו באנגליה של סוף המאה הי"ח וסופו כעבור כך וכך שנים בארצות־הברית של אמריקה ובמרכזו ריגאן וסטון היורשת העשירה שרודה חדש נגרה מימות והיא נגאלת בעוד שינוי ומאבדת בדרך את בתוליה ויודעת הרפתקאות רבות ומגיעה במעמד האחרון הביתה.

התשוקה למשחקים אסורים

(המשך מהעמוד הקודם)

החלון וכל ציפיותיה הלכו ונמוגו לנגד עיניה. משקע מר הלך ונצטבר בדפנות לבה. שעה רבה ישבה ליד כוס הקפה ולא הוציאה הגה מפיה.

לאחר מכן נדמה היה לה, כי המלצר לועג לה והיא התנפלה עליו בקולי קולות וכינתה אותו אשמדאי שונא אדם, שמסגיר בקלות את סודותיו של אדם ועושה מהם לעג. המלצר מצידו לא השיב להאשמותיה, דבר שאף הכביד על כעסה עליו. בעלת הבית יצאה מן המסבה וניסתה להרגיע את ריסה, אך המלים לא הרגיעו אותה. כל שאגרה במרוצת חודשי החורף והאביב, פרץ עתה מכל גופה בזרם מלים אדיר. היא לא חסה על איש, לא על הוריה שמנעו ממנה לנסוע לוינה וללמוד ציור, ולא על בעלה שקימץ בכל פרוטה ולא על בנה שהלך בדרכי אביו ומרר את חייה. לבסוף חזרה ושפכה את כעסה על המלצר, שמסגיר בקלות־דעת סודותיו של אדם ועושה מהם לעג.

בעלת הבית חיבקה אותה והאיצה אותה אל ליבה ונשבעה, כי הכל יבוא על מקומו בשלום. האורחים יגיעו והשמחה תהיה רבה. משונה, המלים המרגיעות הללו, שתחילה סרבה להתנחם בהן, עשו את פעולתן. ריסה נרגעה, אך גופה לא נרגע. היא רעדה. בעלת הבית הביאה שתי שמיכות צמר גדולות ועטפה את רגליה בהן. „שבי בכורסה, ואני אביא לך כוס תה חם".

„אני מפחדת", הוסיפה לרעוד.

„ממה את מפחדת".

„אני מפחדת להישאר לבד".

„אין מה לפחד. כולם יגיעו במועד. האולם הזה יהיה מלא".

„למה, אם כן, אני מפחדת".

„זה נדמה לך, רק נדמה לך".

„רוחות השתוללו בלילה".

„זה נדמה לך. היה לילה שקט. אפילו הכלבים היו שקטים. את יכולה לשבת כאן במנוחה גמורה. הכל יהיה כמו שהיה תמיד. הוציאי את המחשבות הרעות מלבך".

„איך עושים זאת".

„תחשבי רק על הדברים הטובים. עצמי את העינים ותחשבי רק על הדברים הנעימים. זה הכל".

ריסה לא שאלה עוד. היא עצמה את עיניה. הקסם, כנראה, פעל והיא נרדמה.

אהרן אפלפלד

לאריסטו־שמט
בית אופנה
דרושים:
1. אחראי/ת מתפרות חוץ עם נסיון והמלצות עדיפות לבעלי רכב
2. תופרת מודלים
3. עוזר גזרן מנוסה
4. מבקרת איכות מתחילות, מנוסות
5. מחסנאי/ת
6. סוכן/ת בלעדי לאזור הצפון+מסחרית
7. מנהלת חנות בת"א
8. מוכרת בת"א

טל. 03-651761, 03-653276 להתקשר ביום א'.

ל"ידי זהב"
דרושים
★ **הנדסאי/מהנדס בנין**
– למחלקת שיפוצים. בטלפון: 03-200674-5.
★ **פקידה**
– בעלת ידע בהנהלת חשבונות, ליום עבודה מלא, לאחר שירות צבאי. בטלפון: 03-200638.
★ **נגרים ורצפים**
– בעלי "עוסק מורשה", רכב וכלים. בטלפון: 03-200855.

לחברה גדולה למזון
דרושים בכל הארץ
★ **מדגימות / סדרניות למזון**
★ **סדרני סחורה**
לעבודה ברשתות השיווק הגדולות
נא לפנות לשרה
03-775117 בין 9.00-14.00

לחברת תיירות גדולה
דרושים:
★ **מפעיל/ת טלקס**
ידיעה והדפסה אנגלית – הכרחיים
★ **TOUR OPERATOR**
למחלקת קבוצות, תיירות נכנסת עם נסיון. ידע באנגלית הכרחי. שפות אחרות – יתרון.
★
לקביעת ראיון נא להתקשר 03-246261

לחברה לתכנון והנדסה סביבתית
דרוש
מהנדס כימאי או מכונות
בעל תואר שני/שלישי, שהתמחה בהנדסת תהליכים בגזים.
עבודה מגוונת בפרויקטי תכנון, מחקר ופיתוח.
לשלוח קורות חיים ודרישות שכר לת.ד. 43059, תל־אביב – 61430

לחברה קבלנית לבנין באזור המרכז – דרוש
מהנדס ביצוע
בעל נסיון
לפנות לטלפון 053-32597

לחברת גרמק דנמל
דרושה
פקידה
לשעות אחר הצהרים
ידע בהדפסה עברית, אנגלית יתרון
שעות העבודה: א'-ה' 13:00-18:00
יום ו' 8:30-12:30
נא לפנות 03-663651 לשרי

לחברה גדולה בתל־אביב
דרוש
עובד לאגף כח אדם ואדמיניסטרציה
אחראי ובעל נסיון
מועמדים דתיים יפנו בכתב יד עם פרוט קורות חיים, לת.ד. 11050 ת"א עבור מס' 600.
– סודיות מובטחת –

לתפקידי ניהול בכירים
דרושים
מנהלים בכירים
לאזורים:
1. נתניה – תל־מונד.
2. חיפה – זכרון־יעקב.
3. ירושלים.
כישורים:
★ עצמאי, כושר ניהול צוות עובדים ונכונות לעבודה מאומצת.
★ ידע בהנהלת חשבונות והפעלת מחשב.
★ כושר משא ומתן.
★ התפקיד מתאים לקצינים בדרגות עד סא"ל העונים על הדרישות.
★ מגורים באזור.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 22336 תל־אביב מ. 61222

לחברה לעמילות מכס דרוש לסניפה בת"א
פקיד רשוי/מסווג
טל: 03-286133

למושב בדולח
דרוש
גזבר
נא לפנות טלפונית 051-47243, 051-47170.

לחברת תוכנה גדולה בתל־אביב דרושים לפרוייקטי פיתוח מעניינים:
1. **בוגרי מדעי מחשב** בעלי ציוני גמר גבוהים
2. **תוכניתנים** בעלי נסיון של שנה ומעלה.
לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 20139 ת"א 67132

למפעל במרכז הארץ
דרושים:
1. מהנדס פיתוח אנאלוגי
דרישות התפקיד:
★ מהנדס אלקטרוניקה.
★ התמחות: אנאלוג, ספקי כח, מגברים אופרטיביים, מנועי D.C בזרם נמוך.
★ נסיון 4 שנים.
★ רצוי רקע של טכנאי והכרת רכיבים ספרתיים TTL ו־CMOS.
★ שפות עברית אנגלית.

2. מנהל פרוייקט
דרישות התפקיד:
★ מהנדס אלקטרוניקה בתחום התמחות של מערכות ממוחשבות וממשקים, תכנון צבדיים.
★ רצוי נסיון מוכח של מספר שנים בפיתוח ובניהול ו/או הכוונת פרוייקט.
★ שפות עברית אנגלית היטב.
★ כושר התבטאות בע"פ ובכתב.
★ יכולת משא ומתן עם קבלני משנה ולקוחות.
★ נסיון קודם בפיתוח צבדיים.

לפנות בכתב יד לת.ד. 150, חולון 58101, עבור כ"א.
– סודיות מובטחת –
המשרה מיועדת לגברים ולנשים

הילטון תל־אביב
דרושים
★ **עובדים כלליים**
למחלקת המנגנון
★ **טייחים**
★ **בנאים**
★ **צבעים**
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למחלקת המנגנון בין השעות 14:00-15:30 או טלפונית: 03-640292-3.

למפעל פלסטיק באזור בת־ים
דרוש:
מבלטן לתבניות לפלסטיק
★ בעל מקצוע מעולה ועצמאי
★ ידע בחריטה לתבניות למוצרים עגולים ומדויקים.
★ רצוי מקום מגורים בסביבה.
שכר ותנאים הולמים למתאים
לפנות: ל"ירמן" לעמליה טלפון 03-293482 משרה 598

למפעל מוטורולה בערד
הנמצא בתהליכי הקמה
דרוש
הנדסאי/טכנאי חשמל
לטיפול באחזקת מערכות חשמל בעלות מתח גבוה
★ נדרש נסיון קודם.
★ עדיפות תינתן למועמד שיעבור להתגורר בערד.
המעונינים יפנו טלפונית לכח אדם בתל־אביב, טלפון 03-388585.
– סודיות מובטחת –

למפעל תעשייתי באזור תל אביב
דרוש/ה
פקיד/ה במחלקת יבוא
הכישורים הדרושים:
★ בוגר/ת תיכון
★ אחראי/ת, מסודר/ת ואמין/ה
★ ידיעה בסיסית באנגלית
★ יכולת עבודה בצוות
נא לפנות ל"אמקו" – כרמיה 16 ת"א, 64259

למלון גני חמת טבריה
דרושים:
★ **מנהל מזון ומשקאות**
בעל נסיון במלונות 4-5 כוכבים
★ **מנהל חדר אוכל**
בעל נסיון במלונות 4-5 כוכבים בעל כושר אירגון ויכולת הפעלת צוות עובדים.
★ **חשמלאי מוסמך**
בעל נסיון בחשמלאות תעשייתית.
★
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד אל מלון גני חמת, ת.ד. 22, טבריה, מיקוד 14100

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
★ בעל/ת נסיון של 4-5 שנים.
★ רצוי עם נסיון בתעשיה ובעבודה עם מחשב.
★ מקום עבודה רמת־גן.
נא לפנות בכתב לת.ד. 23032, ת"א 61230 עבור "מס' 220".

למשרד רואי חשבון
דרושים
עובדי ביקורת
בעלי נסיון
03-7517612

דרושים
1. **ארכיטקטים**
2. **מעצבי פנים**
להרצאות בשעות הבוקר ואחה"צ
לטלפן 228545

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, התשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המעבידים צפויים לעונש על פי החוק.

דקסון
מפעל לתרופות
דרושים
תעמלנים רפואיים
לאזור המרכז
רקע פרה־רפואי ונסיון קודם רצוי ידיעת השפה האנגלית ורכב הכרחיים
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ומס' טלפון לת.ד. 21085 ת"א, 61210.

דרוש/ה
מנהל/ת רכש/לוגיסטיקה
להברת אלקטרוניקה
נסיון וידע באנגלית – הכרחי.
לפנות טלפונית:
טלסיס בע"מ 03-494891 (למיכל).

למפעל עסיס בנתניה
דרוש/ה
פקיד/ת יצוא
כישורים:
נסיון, מנבק, בדוקומנטציה, יצוא, שפות, אם אנגלית.
עדיפות לנשים בגיל העמידה מאזור השרון.
המשרה מלאה.
נא להתקשר אל רבקה 03-7511227

למשרד במרכז תל־אביב
דרושה
פקידת "יבוא יצוא
עם נסיון, ידיעת אנגלית ועברית טובה+הדפסה בשתי השפות – רצוי טלקס.
נא לפנות טלפונית למזל
טל: 03-380541

למפעל בענף הטקסטיל
דרוש
מחסנאי
לעבודה אחראית ורבת אתגר
הכישורים הדרושים:
★ חרוץ ובעל יוזמה
★ בעל כושר ארגון
★ נסיון במגע עם בעלי חנויות
★ מגורים באזור המרכז – חובה
★ רשיון נהיגה – יתרון.
נא לפנות בכתב יד, בצרוף קורות חיים, לת.ד. 7095 ת"א 61070 עבור מס' 238

דרושים
במרכז שיקום רחובות
★ **מדריכים מקצועיים**
למגמות: משרדאות, חשמל ומתכת.
★ **מרפאים בעיסוק**
לתפקידי איבחון.
לפנות טלפונית: 08-461133, 08-465575

גם בחנוכה – ב"פרסונל" – מגוון הצעות עבודה (למתאימות)
למחלקת כח אדם
★ מזכירה עברית – אנגלית מעולה, ידע בהפעלת טלקס.
★ תמלילנית עברית מעולה על תוכנת א,ב/WM
★ פקידה עברית + נסיון בהפעלת טלקס
★ פקידה מתחילה + הדפסה עברית אנגלית
★ קלדנית בעלת נסיון על P.C I.B.M וידע בהנהח"ש.
למחלקת תרגומים
★ מתרגם/ת טכני מנוסה בתחום המחשבים, אלקטרוניקה וכו'. שפת אם אנגלית, גרמנית וידיעת השפה העברית על בוריה.
"פרסונל" דיזנגוף 203 תל־אביב.
טלפון 03-232667 03-234440.

חברת "קונתהל"
בע"מ מרחיבה את פעילויותיה בתחום זמן אמת ומזמינה – אנשי מקצוע המעונינים לשלב התפתחותם המקצועית בצמיחת תחומי עסקים מבטיחים בחברה מבוססת – להגיש מועמדותם לתפקידים הבאים:
מהנדסי מערכות
תיאור התפקיד:
ניתוח ואפיון מערכות משולבות חומרה ותוכנה, ניהול צוותות פיתוח ופרוייקטים לתעשייה ולמיגזר הבטחוני, ניהול מו"מ עם לקוחות.
הכישורים הנדרשים:
* רקע רחב בחומרה ותוכנה.
* נסיון של 6 שנים בפרוייקטים מערכתיים.
* יכולת ניהול מו"מ עם לקוחות.
* סיווג בטחוני גבוה.
אנשי SYSTEM ל־VAX
להשתלבות בצוות פיתוח בנושא VAX CLUSTER
* נדרש נסיון של שנתיים במחשבי VAX.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לקונתהל בע"מ, כורזין 1 גבעתיים 53583
קונתהל בע"מ
יעוץ תוכנה ומידע - בחשיבה יצרתית

למפעל מזון בתל־אביב
דרוש
מחסנאי טכני
בעל ניסיון קודם ורשיון נהיגה
על המעונינים לפנות בכתב יד לת.ד. 20127 ת"א

בית הספר החקלאי מקוה ישראל דרוש/ה
טבח/ית מקצועי/ת
במשרה מלאה
נא לפנות טלפונית 03-842050

דרוש **מנהל עיבוד**
פרדסים
בעל ניסיון וכישורים לתפקיד.
מפקח ראשי על שטחים גדולים.
תנאים טובים. סודיות מובטחת.
א. בן־עוד ובניו בע"מ.
עיבוד פרדסים, אריזה ושווק הדרים.
טל. 03-216287 בשעות העבודה.

לקומפרס תעשייתי גדול בתל־אביב
דרושים:
כלכלנים ורואי חשבון
בעלי רקע ונסיון בניתוח מערכות
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 33263 ת"א מקוד 61332 עבור 130

לחברה קבלנית ארצית
דרוש
מהנדס ביצוע
לביצוע פרוייקטים גדולים באזור המרכז
כישורים דרושים: • מהנדס עם 10 שנות נסיון לפחות בביצוע עבודות ציבוריות • רצוי נסיון קודם בעבודות ביטחוניות • רשיון נהיגה • שליטה מושלמת בעברית • ידע בחוזים וחשבונות.
לפנות בכתב יד לת.ד. 20259 תל־אביב לאגף ארגון ומינהל
סודיות מובטחת

לחברה מסחרית בענף המזון וחומרי הניקוי באזור המרכז
דרוש **סוכן מנוסה**
עם המלצות. 03-5519998 03-5516389

לחברת ביטוח בת"א
דרושה
קלדנית
נסיון מוכח בחברת ביטוח.
משרה מלאה.
טל' 03-373528

לחברה למיכון משרדי
דרוש **טכנאי**
מנוסה ואחראי למכונות צילום מסמכים
לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 11116 ת"א.

למפעל תעשייתי גדול בבני־ברק, דרוש
איש מכירות
צעיר, בעל השכלה תיכונית לפחות ו־3-4 שנות נסיון מוכח במכירות, שיעבוד כאיש קידום מכירות וכן בסיוע באספקת המוצרים ללקוחות. רשיון נהיגה חובה. למתאים תנאים טובים, הכוללים תמריצי מכירות.
לפנות ליהודה ב"ל־מאן, טל. 03/295694, משרה 110.

U-MAN®
עבור אחת מלקוחותינו, חברה גדולה ליבוא ציוד מדעי וטכני בגוש־דן, דרושה
מזכירה בכירה
בעלת נסיון, לעבודה אחראית ועצמאית עם לקוחות וספקים. הדפסה עברית/אנגלית הכרחית. ידע בהפעלת מחשב, טלקס ונסיון ביבוא ומכס – יתרון. העבודה בחברה דינמית ובאווירה נעימה.
5 ימי עבודה בשבוע ותנאים טובים.
לפנות לעמליה – טל. 03/297741, משרה 692.
סודיות תשמר בקפידה.

פטרוגז
אנשים חמים
דרוש
אחראי בית מלאכה
א. בוגר בי"ס מקצועי.
ב. בעל נסיון בנושא אחזקה ושירות.
ג. רצוי בעל הסמכה כטכנאי גז.
לפנות טלפונית לאריק 03-995995.
טל. 03-995995
ת.ד. 714 ראשון לציון 75106
פטרוגז PETROLGAS

דרוש
טבח מקצועי
להדרכת עבודה מעשית במגמת מלונאות
בית לינת נשים
053-23564 053-33281

לסוכנות ביטוח בתל־אביב דרושים אנשים
צעירים וחרוצים
לתחום המכירות.
למתאימים תנתן הדרכה ועזרה עד להצלחתם.
מגורים בגוש־דן ורצון להצליח ללא פשרות הכרחיים.
העבודה מעניינת ושכר רב בצידה.
אם הינך אוהב/ת לעבוד עם אנשים –
התקשר/י לעמליה ב"ל־מאן, טל. 03/297741 משרה 688.

דרוש
מנהל מחלקת תפ"י
כישורים נדרשים:
★ מהנדס/הנדסאי ייצור
★ ניסיון קודם בהקמת ובניהול מערכת תפ"י.
★ נדרש רקע בתפ"י, בתעשיה, עדיפות בתחום המתכת.
לשלוח קורות חיים ונסיון קודם ת.ד. 854 אשדוד.

מרכז רפואי תל־אביב בי"ח איכילוב
דרושים:
טבחים / עוזרי טבחים
נא להתקשר למר מונק
טל: 03-255111/2321

ל"קרדיומדיקס" דרושים/ות
אחיות
סטודנטים לרפואה
לעבודה בתל אביב
• ידע טוב בהפרעות קצב - חובה
• יתרון לבעלי נסיון במחלקה לטיפול נמרץ לב
רופאים בכל הארץ
לביצוע בדיקות רפואיות
• יתרון לבעלי מכשיר א.ק.ג.
לראיון טל. 03-204451

לחברה דינמית
דרוש
מנהל־חשבונות
סוג 3
ותק 5 שנים הכרחי
03-612551

לחברת קבלנות בע"מ
דרושים:
חשמלאי מוסמך
אחזקה כללית
לאחר שרות צבאי
03-9644062
03-9640968

לחברת בניה במערב אפריקה
לעבודה מידית
דרוש בעל נסיון
בניהול מעבדה בחו"ל.
ידע ונסיון בבדיקות קרקע, אספלט ובטונים.
שליטה בשפה האנגלית.
להתקשר ל־052-77136

דרוש בחדרה
עובד סוציאלי
רצוי בעל התמחות קהילתית.
לתפקיד מקצועי מעניין.
דרגה בהתאם לכישורים.
החזקת רכב.
לפנות טלפונית:
063-31394,
063-31097

נשיונל סמיקונדקטור
National Semiconductor
הצטרף לצוות המייצר את המעגלים של דור העתיד
אנו ממשיכים בקליטת מהנדסים מעולים למרכז הטכנולוגי למיקרואלקטרוניקה שהוא מהמתקדמים מסוגו בעולם, המפתח ומייצר מעגלים משולבים בתהליכים חדשניים ומתוחכמים.
למחלקת הנדסת תהליך דרוש:
כימאי/פיסיקאי (משרה 6101)
המיועד לפתוח ותמיכה בתהליכי פוטוליטוגרפיה מתקדמים. המועמד המתאים יהיה כימאי או פיסיקאי בעל תואר שני רצוי בעל ידע בכימיה אורגנית/פוטוכימיה/אופטיקה
סביבת העבודה אצלנו מאופיינת ברמה טכנולוגית מתקדמת וגבוהה ביותר בכח אדם יוצא דופן באיכותו ובדרשנות גבוהה ובלתי מתפשרת להישגים ולהתקדמות בעבודה.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, תעודות וציונים אל: נשיונל סמיקונדקטור א.סי בע"מ ת.ד. 619 מגדל־העמק 10556 עבור מחלקת כח אדם, לציין את מס' המשרה וטלפון להתקשרות
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד
פרסום שפי

שמאי אל־מנועי
תנאים טובים למתאים
03-201372

לענני מערכות
דרושים
אנשי מכירות
רצוי רקע במחשבי IBM ותואמיו
טל: 03-339459/3 לזהבה.

לקיבוץ שמיר
דרושה
אחות מוסמכת
עם אפשרות קליטה
להתקשר לטלפון 069-47833, 069-47954

לידון *טופ הפקות*
דרוש/ה
גרפיקאית — ביצועיסטית
למשרה מלאה (רצוי עם נסיון קודם בתחום העתונות)
טל: 260423

למפעל מזון ארצי
דרוש לעבודה באיזור גוש דן
מנהל טכני
הכישורים הדרושים:
★ בעל ידע מקיף במכונאות וחשמל יכולת ניהול ופיקוח על צוות בעלי מיקצוע
★ בעל ניסיון מוכח בתפקיד דומה רצוי מהנדס או הנדסאי
בעלי הכישורים הנ"ל יפנו בכתב יד לת.ד. 20127 ת"א בציון נסיון קודם עבור "מנהל טכני".
סודיות מובטחת

לעתון מצליח
דרושים
רוכשי מודעות
לעבודה בכל רחבי הארץ
בעלי כושר שיכנוע ומוטיבציה גבוהה.
תנאים מעולים למתאימים
(שכר + עמלה גבוהה).
לפרטים: 03-337192-6 ליאור.

לבית חרושת סריגמיש – מפעל לטריקו
דרושות
עובדות מקצועיות ובלתי מקצועיות
לכל סוגי מכונות התפירה
שעות עבודה במשמרת בוקר מ־7 עד 3.30 אחה"צ (אפשרות לגמישות ולחלקי משרה לאמהות) או למשמרת מ־3.30 עד 8.00 בערב.
1) הזדמנות לעובדות בלתי מקצועיות ללמוד מקצוע.
2) ארוחת בוקר מוגשת במקום.
3) אווירה נעימה.
תנאי עבודה מהטובים במשק.
הסעות מתוך גוש דן.
לפנות למח' כח־אדם שולה, רח' הרכבת 32 ת"א ליד התחנה המרכזית טלפון 377746

למפעלי מתכת לוד בע"מ
דרוש
עוזר למנהל יצור
בעל רקע טכני ניהולי,
תגורר מאזור לוד – רמלה
נא לפנות בכתב לת.ד. 31 לוד

למסעדה סינית מפוארת בצפון תל אביב
דרוש
מנהל
רצוי בעל נסיון
03-282967
03-285746

כתר KETER
החברה המובילה בענף מוצרי פלסטיק
לחנות בירושלים
דרושים
מנהל/ת
רצוי נסיון בניהול חנות כלי בית
מוכר/ת
רצוי נסיון במכירה בחנות
* אזור מגורים ירושלים־חובה
* תנאים טובים למתאימים
* * *
המועמדים מתבקשים להתקשר לפנינה
טלפון: 03-939281 תל־אביב
בין השעות 07.00-15.00

אם השנ"ע האחרונות עברו עליך במשרד פרסום

ואת/ה
• תקציבאי/ת
• ע. תקציבאי/ת
• מעצב/ת
• ביצועיסט/ית

03-622547

דנאל
שירותי כח אדם

לסניפנו בירושלים

דרושים:

מיבנאי מטוסים

מנוסים, יוצאי חיל-האויר, לעבודה קבועה בירושלים. תנאים טובים למתאימים.

ארוחות + הסעות מאיזור השפלה

ירושלים רח' בן יהודה 7 טל' 02-222177,242801

למפעל תעשייתי גדול בגוש דן

דרוש

בוחן רכב

• בוגר בי"ס מקצועי – מגמת מכונאות רכב
• תעודת בוחן צבאית/אזרחית
• לאחר שרות צבאי
• רשיון ג' חובה, רשיון לסמיטריילר – יתרון

*

המתאימים יפנו בכתב יד לת.ד. 1334 ת"א, מיקוד 61013, עבור מס' 6696/1
רק פונים מתאימים יענו – סודיות מובטחת

בקוד קוד חושבים עליך

ללקוחותינו באזור תל אביב וגוש דן

דרושים:

★ **מהנדסי מכונות**
למשרות קבלעות למגוון רחב של תפקידים בתחומי הפיתוח והתכנון רצוי רקע בקרור או התמחות בתחום חחום והאנרגיה.

★ **מבקרי איכות**
הנדסאי/טכנאי מכונות/ייצור/מכשור ובקרה רצוי בוגר קורס אבטחת איכות.

★ **מזכירות בכירות**
משרה מלאה נסיון בעבודת משרד כושר ארגון ויוזמה הדפסה עברית-אנגלית

★ **קלדניות**
לעבודות קבועות/זמניות

קוד קוד
שרותי כח אדם

רח' פרישמן 7, תל-אביב 61003 טל. 240208, 03-240207

דרושים

דרושים:

★ **מהנדס אלקטרוניקה**
לבקרה רצוי נסיון קודם

★ **מהנדס תכנון**
בעל רקע בדודים, מיכלים וצנרת נסיון קודם.

★ **מהנדס אלקטרוניקה**
חומרה-תוכנה • נסיון במיקרו' פרוססורים ופיתוח מערכות צבאיות.

★ **מהנדס מיקרו-גל**
נסיון קודם.

★ **מהנדס תוכנה**
נסיון במערכות אינטל RMX

למתאימים מובטח שכר הולם ותנאים סוציאלים מלאים
נא לפנות לרח' רוגוזין 8 ת.ד. 6389 אשדוד
או טלפון 055-32221 33644

דרושים

למפעל מזון באיזור תל-אביב

1. עובד ייצור
לעבודה במשמרות

2. איש אחזקה
בוגר בי"ס מקצועי
לאחר שירות צבאי, ידע בחשמל יתרון

להתקשר מיום ראשון
טלפונים 03-813057 03-821845
בין השעות 08:00-14:00

לחברת שיווק גדולה בתל-אביב

דרוש/ה מועמד/ת רציני/ת להקמה וניהול של מחלקה ליבוא ושיווק של צמיגי איכות תוצרת יפן

הכישורים הדרושים:

★ השכלה תיכונית מלאה לפחות
★ לאחר שרות צבאי מלא
★ עדיפות לבעלי נסיון קודם בענף ולבעלי ידיעה באנגלית
★ והתפקיד מחייב אחריות אישית גבוהה, תושיה ויוזמה

★ ★ ★

★ תנאי העסקה נאותים
★ נסיעת השתלמות בחו"ל
★ תחילת העבודה — 1 בפברואר 1987.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 20206 תל-אביב 67215 עד 5 בינואר 87'.
סודיות מובטחת

כימיקוס – ציוד ומוצרי אופטיקה

דרושה

פקידה להנהלת חשבונות

דייקנית, אינטליגנטית, לעבודה עם לקוחות
03-300698 03-304639

THE CARLTON HOTEL
TEL AVIV

למלון קרלטון

דרושים

סטודנטים/יות לעבודות מלצרות

• גמישות בשעות ובימי עבודה
• תנאים טובים למתאימים
טל' 03-201407

לחברת אמניר דרוש

מנהל מחסן מרכזי

• נסיון של מספר שנים בניהול מחסן גדול ומורכב.
• ידע בהפעלת מסוף מחשב.
• רשיון נהיגה ג'.
• ידע והכשרה מקצועית מוכרחות בנושא מחסן.
• אזור מגורים נתניה, חדרה והסביבה.
נא לפנות בכתב"ר עם קורות חיים ל"אמניר" ת.ד. 142 חדרה, לידי אהוד בר־דור.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה:

כלכלן/ית תקציבן/ית

הכישורים הדרושים
בעל/ת תואר בחשבונאות ו/או בכלכלה
רצוי נסיון בנושאים הבאים:
חישובי כדאיות, הכנה וניתוח דוחו"ת כספיים, הכנה ופיקוח על ידיעת השפות עברית ואנגלית
מספר המשרה: סו/335
מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 4.1.87, אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000.

לרשת ארצית

נשות ואנשי מכירה

שכר -.1600 + אחזקת רכב, עדיפות לבעלי נסיון במכירות לכל חלקי הארץ

03-952898, 04-245814, 052-541946,
02-414456, 052-541291 052-550264,
052-425078 03-472636

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי

03-611 001

תלמה

לסניף המכירות ברמת-גן

דרושים:

1. עובדי מחסן
הכישורים הדרושים:
• עשר שנות לימוד ומעלה.
• בריאות תקינה.

2. מובילים
הכישורים הדרושים:
• 12 שנות לימוד.
• בריאות תקינה.
• רשיון ג'.

3. קלדנית קלט, פלט

- לעבודה בשעות אחר הצהרים.
המעוניינים מתבקשים לפנות למר אייל בימים א'-ו' בשעות 09:00-12:00 לסניף רמת-גן רח' היצירה 4, ליד בורסת היהלומים. או להתקשר לטלפון: 03-7513277.

פקחים לעירית רמלה
(שאינם תושבי רמלה)

מגורים: גוש דן.
נא לפנות ביום א', 28.12.86, בין השעות 11.00-18.00 לרח' שפ"ר 16, תל-אביב (ליד שוק הכרמל) – לדנו, טל. 03-681051.
נא להביא תעודת זהות ו-2 תמונות.

ישראל בע"מ

דרושים:

סוכנים למכירות
מוצרי צריכה ביתיים ובלעדיים.

באזורים: ת"א, חיפה, ירושלים.
עם רכב מסחרי.

פרטים בטל: 057-36910

לקבוצת **השמירה**

סניף תל-אביב

דרושים

מאבטחים למתקנים בטחוניים

בגוש דן

1,000 ש"ח + נסיעות

• עד גיל 35 + פרופיל 65 ומעלה
• יוצאי יחידות קרביות.
אבטחת ממונעת - במשמרות.
מתאים גם לסטודנטים.
מגורים: גוש דן, כפר-סבא, רעננה ולוד.
ועדת קבלה תתקיים במשרדי הסניף ברח' שפ"ר 16, תל-אביב (בקרבת שוק הכרמל), ביום ראשון, 28.12.86, בין השעות 10.00-20.00
נא להביא פנקס מילואים, תעודת זהות ו-2 תמונות.

חסם
חסם תעשיות בע"מ

דרושים

1. מרכזי מכירות
לסניפי החברה באזור תל-אביב, רמת-גן, רעננה למכירת והפצת דלתות "שריונית" למשרה מלאה.
לפרטים:
רעננה – 052-28295
לנחומי
תל-אביב, רמת-גן
03-803170 לדני

2. פקידות מכירה
לסניפים באזור – גוש דן בעלות הופעה נאה וכושר שיכנוע לשעות הבוקר ואחה"צ.
לקביעת ראיון להתקשר לגילה
03-803170.

ORS
או אר אס שרותי כח אדם

למחלקה המשרדית בתל-אביב דרושים:

★ **מעבדות תמלילים**
— מעבדות תמלילים עברית ו/או עברית אנגלית על כל סוגי התוכנות.

★ **מזכירת עברית אנגלית**
— חדפסות בשתי השפות.
— עבודות במשרות מלאות באזורים, הרצליה, פ"ת.

★ **מנהל חשבונות**
— מנהל חשבונות סוג ד' עם נסיון בתמחיר תעשייתי.
— שעות העבודה 06:45—16:30 5 ימי עבודה בשבוע.

★ **קלדניות**
— רק עם נסיון.

★ **כתבניות**
— כתבניות עברית עם נסיון.
— כתבניות אנגלית עם נסיון.

★ **מרכזניות**
— מרכזנית תדקס.
— שעות העבודה במשמרות 07:45—12:45
משמרת שניה 12:30—17:30

★ **פקיד מחסן**
— אחראי על מחסן טפסים של חברי ביטוח.

תנאים טובים למועמדים המתאימים
כנף אחרים 134, ת"א, טל' 03-202460

ORBIT ADVANCED TECHNOLOGIES LTD

דרושים

★ **הנדסאי/טכנאי מכונות**
לביקורת איכות מכנית. העדפה לבעלי נסיון במבדק X-Y-Z.

★ **כרסם** בעל 5 שנות נסיון. העדפה למפעיל C.N.C

★ **מחווט תעופתי** בעל 3 שנות נסיון.

נא לפנות לת.ד. 248 נתניה טל' 053-33247

LASER
תעשיות לייזר

לאגף התפעול דרושים:

מהנדס/ת תעשיה וניהול למחלקת הייצור
קניין/ית אלקטרוניקה למחלקת לוגיסטיקה
מחסנאי/ת טכני למחלקת הלוגיסטיקה
אחראי משמרת כרסום/חרט בכיר למח' ייצור מכני
חורטים/כרסמים

נא לפנות בכתב יד חוץ עם שם, טלפון, כתובת, שהמשרה, פרט קורות חיים ונסיון מקצועי למח' משאבי אנוש ת.ד. 13135 תל-אביב 61131
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

תעשיות לייזר - קרן אור לקידום האנושות

למחלקות הנהלת חשבונות בסוכנות ביטוח בת"א דרושה

פקידה

לטיפול בשרות ציקים
רצוי נסיון בעבודה
03/615393 03/625762
03/621005 למזי

למוסך מכונאי בירושלים
דרושים

★ **מנהל חשבונות ראשי**
בעל נסיון מעל 5 שנים, עצמאי בעבודה.

★ **כלכלן**
בעל נסיון מעשי מעל 3 שנים.

דרושים:
★ **מסגרים**
★ **רתכים**
★ **עובדי פח**
★ **עובדים כלליים**

לעבודה בנתניה
03-822563
03-822180

בית הספר-הארצי להנדסאים מבוגרים

מהנדס אלקטרוניקה

אורינט משלוחי מטען 1985 בע"מ

PAN AM Cargo

דרושים

אנשי מכירות מנוסים בשילוח מטענים ים/אויר

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 3464 ת"א,
עבור "איש מכירות"

פקיד רישוי עם תעודה

★ לסווג תיקי יבוא
למתאים שכר גבוה חטבות ארוחות וכל התנאים הסוציאלים המלאים.

לפנות רח' רוגוזין 8 ת.ד. 6389 אשדוד
או בטלפון 055-32221, 055-33644

אלקו בע"מ

למפעלינו ברמת השרון

דרושים

בוגרי בי"ס מקצועי

לפפי שנאים או מנועים
בעלי נסיון בליפוף סלילי שנאים – מנועי חשמל.

מרכיבי שנאים

מבלטן

נגרים מקצועיים

קרני הנדסה בע"מ
דרושים

★ **מהנדס מכונות**
★ **מהנדס כימאי**
★ **הנדסאי מכונות**

לראיון נא להתקשר
057-956313
057-958088

לחברה מתפתחת בתחום תיירות הפנים

דרושים/דרושות

מקדמי מכירות

★ תל אביב והמרכז
★ ירושלים
★ חיפה
★ עדיפות לבעלי נסיון בתחום תיירות הפנים
★ תנאים טובים לבעלי נסיון
★ עדיפות לבעלי רכב פרטי
★ מומלץ לבעלי מעוף המעוניינים לתרום לחברה המתפתחת בתחומה

טלפונים: 057-79188, 76138, 35657
(עודד/סילבי)

עירית כרמיאל

דרוש

חברואן מוסמך / הנדסאי איכות הסביבה

ברוך ונגר
ראש העיר

לחברת מנופים
דרושים

★ **מנופאים**
בעלי רישיון למנופים ניידים הידראולים ומגורים בגוש דן הכרוחים.

★ **נהגים**
בעלי נסיון ורישיון לרכב מעל 18 טון לצורך הכשרה כמנופאים מגורים בגוש דן הכרוחים

המעוניינים מתבקשים לכתוב פירוט נסיון ותולדות חיים לת.ד. 30788 ת"א
סודיות מובטחת

לפרסם מודעה?

דחף

בדחף תקבל יותר (במחירי העיתון)

הרצליה	נס ציונה	רעננה	בת-ים	רמת-יצחק	תל-אביב
ראשון	אשדוד	רמלה	טייבה	בני-ברק	רמת-גן
לוד	ערד	רחובות		גבעתיים	
	קרית גת	חולון	רמת-אביב	פתח-תקוה	

אק הפליטים האחרונים הגיעו אליו כאשר כבר נרדם

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | ראשון ב דבר בבוקר

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה
תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה. אין אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

עסקים

■ הוזן במכון מסחר טורקי ל"ש מקום ב-90 שיח בלבד (#9808) 03-885885

■ מכונים אירופים ובינלאומיים לכל העסקים והחוויה "סוכנויות" 20 שנה בהריך פית 03-512192 7 (#20947)

■ למכירה מכבה מסחרית בנבנית חמרה, מתאים לכל כמות, 052-73642 (#20407)

■ עסק מבוסס ביבוא ושיווק למכירה, כולל מחבורות בלעדיות בחויל, וקליינטורה בארץ. 03-283634 03-288576 (#19948)

אולמות

■ בחולון, למכירה אולם רב שימושי +חניה טלפון ותמר במבנן מרכזי קרוב למרכז 03-841428 (בעבודה) (#29446)

■ להשכרה אולם תעשיה 240 מ"ר קיע +כח +טלפון +מעלית בבני-ברק 03-456982 03-456882 (#8787)

מבני תעשיה

■ דרוש מבנה תעשיה באזור ת"א לשכירות 400-300 מ"ר. רצוי מבנה בת "י. 03-285801 03-285636 (#21771)

■ בבבני-ברק אזור התעשיה ליד המגדשה 680 מ"ר תעשיה קלה ומשרדים (#8700) 03-630446-1-2

חנויות

■ דירות בעלת מוניטין בודדת בולטת בעיר הכסי 03-858169 (#21016)

מגרשים

משרדים

■ אנו משלמים תמורה הגבוהה ביותר!! חברה קבלנית מעוניינת במגרשים בחולון בכמת, תמורה (קומבינציה) 03-884853 (#21160)

מחסנים

הצעות עבודה

■ למוסך רכב בצפון, דרוש מנהל עבודה, עובדים ומחסנאי, 03-787623 (#21193)

■ למפעל לחיתוך מתים דרושים פועלים לא מקצועיים תנאים טובים מבוגרים 03-333941 03-333815 (#8724)

■ לפעול ליצור שרוולי פרסומת ... דרושים ... 03-9611646 (#21166)

■ לוירדית-פורה מתקינה אנטנות מנוסים בלבד רשיון נהיגה 03-201651 (#21134)

■ מתקין מנוסה בהתקנת אנטנות לטלביזור ... 03-203052-3 (#21124)

■ פועלים/ות חרטטים/ות, לעבודות ייצור בכל המשמרות, תנאים מצויינים, 03-203052-3 (#21049)

■ עובדי בניין, לאזור שרות צבאי, ... 03-203052-3 (#21046)

■ עוזר/ת למנהל מבוק באזור מלוך, ... 03-203052-3 (#21046)

■ ליא.ב.ב.י קומאי בנין בחולון ... 03-282487 (#21044)

■ מלון אורחי המנוסה לעבודה מיידית, תנאים טובים 03-203852-3 (#21042)

■ גנרים לבניית בתים מכל הסוגים בגבעתיים עם נסיון (#21013) 03-348745

■ שרמטת מבוגרת בעלת ידע ... לעבודה מיידית "חבר" (#21606) 221214

■ אלקטרונאי בעל נסיון ... לעבודה מיידית "חבר" (#21607) 221214

■ מוריב מבני, מנוסה בעל ... לקמפיוטרים, לעבודה מיידית, תנאים טובים (#21242) 03-203852

■ מספקי איכות ירושלים ... (#20990) 03-203852-3

■ מתפעלת מנוסה בתיווך ... (#21214) 03-203852-3

■ מבוגרים ... לעבודה מיידית (#20976) 03-297846

■ מטבחים מנוסים ... (#20943) 03-203852-3

■ מפעיל מכונת ביקורת ... (#20834)

■ איש מכירות למערכות ... 03-7516617-8 (#20826)

■ אלקטרונאים בעלי נסיון ... "חבר" (#20803) 221214

■ איש אחזקה לבנין ... "חבר" (#20890) 221214

■ שרמטר מבוגרת ... (#20891) 03-282257-8

■ מפעיל מכונות תעשיה ... 03-370888 (#20888)

■ עובדים עבודות ... "חבר" (#20883) 221214

■ מתופרות מלאיות ... "חבר" (#20877) 221214

■ למלצר שרותים ... 03-8262265 ... 03-713585 (#20881)

■ מפעילי מכונות ... "חבר" (#20865) 221214

■ מנלמן בעולת בעל נסיון ... "חבר" (#20850) 221214

■ קלרניות מנוסות בלבד לעבודה מיידית לפי שעות תנגבור 03-282257-8 (#20825)

■ בתבניות מנסה יש לנו הצעות עבודה מיידיות עבורכם לתקופות קצרות וארוכות, במסורות מלאות וחלקיות. תנאים טובים למתאימים. "מנפאואר" בן-יהודה 12, ת"א. א'-ה', 03-298877 ,08.00-14.00 (#20735)

■ מסיק דורים מנוסה לעבודה מיידית תנאים טובים למתאימים "חבר" 221214 (#20732)

■ למקרוגניים בעולם הדיגיטלי ... 03-293548 03-281391 (#20396)

■ דורשים גבוהים למקימי ... (#20378) 199

■ לרב בריח ראשל"צ דרושים אנשי מכירות לעבודה חלקית/ קבועה מלפון 03-894015 (#20617)

■ להברת גדולה לשיווק ... (#20563) 03-660095

■ חברת שיווק רצינית ... 03-722113 03-814258 ... 052-20157 (#20467)

■ לעבודה קבועה במסודר לצילום ... (#20443) 03-321808

■ למפעל מזון בפתח-תקוה ... 03-900457 (#20434)

■ דרושים/ות עובדים/ות מנסיון ... (#20412) 03-916602

■ 135 ש"ח ליום עבודה ... (#20118)

■ ילדים מקסימים לצילומי פרסומת, קולנוע, ועתונות (#20077) 03-823848

■ 3,000.- ש"ח למבניקטיות נאות מקצועיות ומתלמדות למבון מודרני (#19972) 03-229954

■ דסק מעולה לבי-מי-אר. אוירה ותנאים מעולים. 03-826062 ,03-5592850 (#19963)

■ מבח ראשי מנוסה למטבח חלבי גדול+ המלצות 03-421596 03-420354 (#19957)

■ דורשות סטודנטיות נאות ... 124 ת"א. (#19954)

■ לקרקטוריה משגשגת בחדרים ... 03-723180 (#19945)

■ את/ה אם הינך מחפש/ת מקום עבודה ... 03-914258 (#19933)

■ ליבואן למוצרי חשמל ... 03-843827 ,03-842675 (#18371)

■ ליתלמי "השמלאי" ... (#17894) 03-289942

■ לחברה בוקפה דרושה מנהלת ... 03-321888 (#17895)

■ לבעלי רכב מקוריי עבודה מכניסה ... 03-246243 (#17883)

■ דרושה פרטיקאית ... (#16890) 03-5516173

■ לאמי הולך ... (#17041) 03-282257-8

■ לדפוס גדול בת"א דרוש ... 03-822856 (#14379)

■ מבעם הנובי "בשרוהלין" לרשומות לקורסים ... 03-624144 ... 052-444342 (#21221)

■ דרושה כתבנית שפת אם אנגלית ... 03-221214 (#21025)

■ פקיד/ה יבואי ... 03-282257-8 (#20982)

■ כתבניות עברית מנוסות ... 03-221214 (#20876)

■ כתבניות עיברית/ אנגלית ... 03-282257-8 (#20827)

■ מזכירה לניהול משרד ... 03-240287-8 (#20221)

■ ליתלמי מזכירה אנגלית עברית מנוסה +ניסיון (#17900) 03-298828

מחשבים

■ דרושות מתכנתות ... "חבר" ... 03-221214 (#20882)

עוזרות ומטפלות

■ מטפלת למטפל בבורנה ... (#8777) 03-238397

■ בבמוק תל-אביב דרושה ... 5463191 (#20944)

■ דרושה אשה למשקבית ... (#20641) 7511487

■ למשעל באיזור התעשיה בחולון ... (#20736)

■ למעבר המבילים ... 03-221214 (#20759)

פקידים/ות

■ מוכירת מגביל ... 03-240207-8 (#514)

■ כתבנית מנוסה ... 03-240287-8 (#513)

■ מוכירה דרי לעבודות ... 03-203052-3 (#21240)

■ דיילות נאות למבצע פרסום ... 03-240287-8 (#518)

■ קופאים/ות ... 03-240287-8 (#516)

■ עובדים כלליים ... 03-240207-8 (#515)

● שח/ית צעירה חרוצה מעוניין כשר כע. 03-771081 ,03-767953
(#20534)

● דרושה אשה לעבודת בית א׳ 3 פע׳ מים בשבוע. 03-499862 (#20529)

● דרושה מטפלת לעבודות בית ולאחריות של מבוגר... (#19916) 886661

■ תרופות מתפתחות למזרחות יצואת קטנות, תנאים מצוינים לרים מלאים והטבות נוספות, תושבות בית א׳ 2 תוצר רות יתרונות. 737170 (#19910)

● אבולוק חסרים תנאים טובים עבר דה לכל השבה טלפון 03-652352 (#17906)

● למשפח יחסית הרצל 7 דרוש/ה בי די/ית 03-655479 תנאים מצויינים (#14340)

הנהלת חשבונות

● דרוש מנהל/ת עצמאי/ת מנוסה הכר תוכנה בנושאי ייבוא להתקשר (#8776) 16.00 03-748911

● למפעל תעשייתי בתל־אביב דרוש/ה מנה״ח מקצועי/ת 6 שעות ביום. להתעניין, קלדנות פיס׳. העבודה מוכנה. טל׳: 03-813751 ,03-828570 (#8566)

● ניהול חשבונות, פיננסים והתאמות גם במשרד הלקוח, צוות מומחה (#21271) 03-858661 03-848555

● לי.צ.ב.א״ מנהלת חשבונות ב׳ (עצמאית) מוסמכת /אשרור לעבודה ב׳ יחידה (#21020) 03-282487

● ליאליה״ מנה״ח בעל נסיון לפשרה מלאה 03-825485 ,03-811818 (#20980)

● דרוש/ה חשב/ת שכר עצמאי/ת בעל/ת נסיון בחברה תעשייתית (כ־250 עובדים) 5 ימי עבודה בשבוע לפנות ת.ד. 14217 תל־אביב עבור מספר 2 (#20963)

● למשרד בתל־אביב מנהלת חשבו נות עצמאית ומנוסה, 3 שנים נסיון לפ חות, עבודה מיידית להשפה מסודרת (#20796) 03-247635 03-226623

● מנה״ח סוג 3 נסיון עם יכולת עבו דה עצמאית למשרה מלאה. (#20718) 03-812170

● למשרד הנהלת חשבונות מנהלת חשבונות סוג 3 + שנתיים נסיון לכשרה חלקית 03-381732 03-399828 (#20498)

● סוג 3 נסיון במשכורות, משרה מל אה. 03-658385 ,03-657999 (#20367)

● למשרד הנהלת חשבונות דרושה קלדנית/ מקיזה טלפון 03-240084 (#20261)

טכנאים/ הנדסאים

■ למפעל היישיבה מכנאי/ הנדסאי ייצור בעל נסיון בתחום למשרה מלאה (#21262) 03-337725

חשמלאים

● לתחזוקת מעליות במגדל שלומי דרוש מעליות 03-650991 03-650994 (#8650)

● חשמלאי ללוחות חשמל רצוי כניסה 17.00 - 15.00 03-216910 (#21121)

● להכנת לביצוע עבודות חשמל חד מלאי עם ניסיון 5 שנים בתעשייה (#21206) 03-800330

● ליא.נ.ת.״ דרושים: 1) חשמלאי מוסמך. 2) חשמלאי ראשי. 3) עוזר חשמלאי מנוסים. תנאים טובים. (#21185) 03-203052-3

● לי.צ.ב.א״ חשמלאים ועוזרי חשמל אים לעבודה מיידית 03-287817 (#21022) 03-282487

■ חשמלאי בנין בעל נסיון מקצועי הכרחי לפרוייקט גדול תנאים ושכר טובים תגבור 03-297840 (#20951)

■ חשמלאי רכב ויעל בנין בעל נסיון לעבודה מיידית באים ושכר טובים תגבור (#20896) 03-297840

● לי.ב.ע.ר שירותי חשמל דרוש חשמלאי עם ניסיון 03-807311 (#20760)

■ דרושים: חשמלאים מרי מכבים ועוזרים לעבודות חשמל בבני־ברק 384186 (#20678)

עובדי יהלומים

● להשכרה מכונות ניסור טלפון כע בודה 03-5525633 03-332088 (#8640)

● לאורח שיווק בעיים דרוש/ה מנהלת סוג 3 ידע בהעצמת מחשב בבעל-מבא (#20173) 052-31568

ספרים/יות

● בחולון ספר/ית, מניקור/ית מקצוע בקוסמטיקה מקצועית 03-5591626 03-5563110 (#21235)

● לסלון ״אלי״ בהרצליה מניקור/ית עבודה בתנאים טובים 052-541792 (#20644)

נגרים

● לנגריה גלבוע בבני־ברק דרושים נגרים מקצועיים 709159 ,707717 (#8759)

■ למחסן לנגרים בצפון הארץ, נגרי גבוה עם נסיון (#20909) 03-348745

נהגים

■ דרוש נהג אוטובוס אחר־אי +נסיון תנאים טובים 03-703296 לא בשבת. (#20755) 03-787339

עובדי מתכת

■ מסגרים מנוסים והרתכים לעבודות זמניות וקבועות תנאים טובים. ״א.נ.ת.״ (#21198) 03-203052-3

ביקוש עבודה

● נהג עם מרצדס 84 פנוי להצעות עבודה 764533 (#21218)

■ מוכן מכירות/ בצ׳ג חב׳ רה באיזור באר־שבע (#20595) 3149

מוכרים/ות

● לאסמיאש. דרושה מוכרת בעלת נסיון לחנות הפעלה בבית־צירון (#21080) 03-202272

■ דרוש מוכר לחנות מכירה לציוד ומכני תעשייתי קורות חיים לת.ד 2028 גבעתיים. (#20861)

פועלים/ות

● פועלים/ות ותופרים/ות לעבודה ייצור בכל התחומים, תנאים טובים ״א.נ.ת״ (#21249) 03-203052-3

■ לביחיר לפריגה הדרושות פועלות למחסן לאריזה ובר קריות 5 ימים בשבוע גמר מודל לבנדה 32. (#20721) 03-376392

שומרים

● למפעל ביטחוני בר״ג ולאזורים פ״ת בני־ברק חולון דרושים שומרים (#21197)

פנסיונרים

● להלוקת עלונים לתיבות מכתבים כשר הליכה 03-201854 (#21119)

שרותי אחיות

■ לקיבוץ במרגליקסן דרוש עובדת סוציאלית... ריים במקום. בערב: 063-89540 שלוחה 396 לת״ר מר. (#8593)

עובדי סעד

● כוח עזר לבית-חולים סיעודי ביהוד (#21065) 03-349897 ,85

שליחים

● ליחידשב דרוש שליח, בעל רשיון קטנוע (#2627)

■ דרוש נער אחראי הבניין לשני צבא בגיל 17 - 16 עם רשיון נהיגה לקטנוע לש׳ ליחידות. להתקשר (#20879) 03-228111

רוצים לקנות

● שלמה קונה מקרים, ירושות, ע״ע תיקות, שטיחים ועוד. 03-377192 (#8714)

● משה קונה רהיטים תכולת מוגני והשמל 03-594311 03-834856 (#21211)

רהיטים

■ נגר שום לב אצה״א. 16 מים מחיר לייח 18.60 שיזה, טלפון 03-381817 (#8682) 03-371547

מקררים

● מקררים מחודשים מקור ויטריגה 03-380796 (#8753) 03-382198

וידיאו טייפ

● בכבע שלם 100 ש״ח וקה ויראו טלויזיה בי״נ תשלומים א.ה.א. נוגה (#8664)

מערכות קול

● בהזדמנות מריה סטריאו +רמקולים בהתאם בבית 03-902711 לא בשבת (#20566)

מכונות כתיבה

● השאלה ותבירה מכונות כתיבה 03-724480 03-659046 10 תל־אביב (#20701)

חיות בית

● התאגדות הישראלית לכלבנות (#8662) 03-322951

● גורי פודל לבנים גוניים (#8653) 03-958616

גזירה תפירה

● גורן בכונה ליום עבודה מלא ״סריי (#8758) 03-837820

■ מסטק שותפות קדים תפרי דה מהפעק משרה העבודה משכורת מלאה בתקופת הי (#22955) 03-706342

■ למפעל דרושים: תופרות, תפרניות בעל נסיון בכל התנאים הסוציאלים (#3697) 03-337725

■ למפעל נווקם דרושות תופרות מקצועיות... 03-706342 03-706158 08-246286 (#21245) 055-81868

■ דרוש/ה גזרן/ית ליסטר״ השוח״ תנאים טובים 03-776045 (#21136) 03-741178

■ גזרים מנוסים ורצוי במריקו לעבודה בשתי משמרות ״עמי״ להבה 30 ת״א (#20838) 03-379888

■ לאופנת בגדי נשים דרוש/ה לעבודה מלאה בעל נסיון רב בשמלות, בגדים וחצאיות. תנאים טובים (#20932) 03-614432

■ לפריגר הלן בתיא דרוש/ה עוזר/ת למנהל מחלקה גזירה מוכשר/ת בעל/ת נסיון לעבודה מלאה 03-835154 (#20717)

■ לביחיר לפריגה הדפ רים/ות לתגבר הצוות 5 ימים בשבוע (#20581) 03-376392-4 32

■ למתפרה מריקו עם בלי כי שלם תופרות לאוברלוק שכר גבוה למתאימות. (#20386) 03-659672

■ תופרות לאוברלוק, זיגזג ושאר מכונות תנאים מצוינים (#20214) 03-827461

■ דרושות מתפרות מקצועי ות לאוברלוק וזיגזג שכר גבוה, תנאים טובים (#20168) 03-837724

■ לעבודות יד ביתיות השר זה, תנאים מצויינים (#19958) 03-737170

מכונות תפירה

● חיסול מכונות תפירה ביתיות חד שות מתצוגה ומשומשות, מ־90 ש״ח (#21159) 03-293136

● למכירה מכונת תפירה לתשר ישר נכתר ואוברלוק (#20780) 03-459889

● ו־מולר 5 מוסים לספולות ורוק מוגדר אושסוף 03-9231567 (#19905)

מלגזות ושינוע

● ר.א.נ.ר.ב׳ מלגזות חרשות במבצע מלגזה 2½ טון דיזל אושמפר 14,800 דולר כולל מיסים ומכס (#21175) 03-830981

● קלארק 2½ טון גז במצב טוב 03-917357 ,03-9224171 (#14373)

מי מצא?

■ אבדו שני כלבי ״שמלוה״. שני בן 4 שנים, נקבה בת 8 חודשים. המוצא יבוא על שכרו: בערב בבית: 03-252618 ובעבודה: (#19991) 03-822044

ריפוי והרזיה

● חרש מכון ״די״ סאונה וטכל בטריה אנטטיות ע״י חוגנות לכל 9 פינת ארגזנבורג 2 03-223235-6 (#8805)

כלי נגינה

● בהזדמנות כנף אמריקאי 1.80 משר במצב טוב 052-83681 ש״ח 3,750 (#8773)

● 2 פסנתרים מכוד +מגבר אגב קיר רוכן עוד (#21227) 052-82491

הלוואות

● הלוואות בגבר סעבור רכב או עבי בות בנקאות ״סוד״ 4-3 03-335702 (#8750)

חקלאות

טרקטורים

■ מכרין בשטח 950 מכור 1980 1975 (#20919) 057-842198

■ ברקטרים הלים וקלא ים במרגשג 053-688561 (#17888) 053-685753

טלוויזיות

בתי־כנסת

סירות

מזגני אויר

בולים

שרותים כלליים

תריסים

פוליש וניקיון

אמנות

■ דרוש/ים משקיע/ים להפ קת סרט ישראלי שנבתב ע״י איש ציבור ידוע (#20264) 204201-2

מחשבים

עתיקות

ציוד תקשורת

ציוד בנין

● דרוש ציוד בנין עגורה, עץ רגליים וכו׳ טלפונים 03-914994 03-910540 (#20559)

ציפוי אמבטיות

קרוואנים ונגררים

● קרוואן למכירה פרטים בטלפון 03-827769 (#8772)

קוסמטיקה

אוטו־דביקות

שרותי מעליות

שרותים

בת זוג

בן זוג

הכרזות

שוק המציאות

■ מגרשים ״.248 ש״ח יחי דות מחשב ״.58 ש״ח, שר לחנות מחשב ״.65 ש״ח הרב בה עצמית 03-821795 (#8788) 03-838889

■ בבנין פולין, רח׳ רוזנין 4, חנות 80 מ״ר ... לשכירה (#8781) 03-838448-1-2

● לאשר ודרה המכירה דרוש צעיר (#21111) 063-39627

נתניה

הצעות עבודה

אשדוד

עסקים

חנויות

חיפה

עסקים

באר־שבע

רהיטים

מגרשים

הלוח הכללי

לקראת הרחבה
מבוקש
להנהלת חברה העוסקת במולות דפוס והפצת ספרים
מנהל שוק / מכירות
יכולת מוכחת בשוק, מכירות והפעלת צוות מוכרים הכרחי.
לפנות לת.ד. 37115 תל־אביב – עבור שוק

לחברה ארצית גדולה
דרוש
חרט
לעבודה על מחרטות אוניברסליות
בעל נסיון 3-5 שנים
רצוי בוגר בי״ס מקצועי/תעשייתי.
בהצעות נא לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 274 חולון.

לחברת הסקה ומיזוג אויר
דרושים:
1. איש שירות והתקנות
+ נסיון למערכות הסקה בגז ובסולר
2. איש מכירות
+ נסיון למגעים מכל הסוגים-
טלפון 052-34604 052-448753

לחברת שיווק בחיפה:
דרושה
פקידה
מעל גיל 30
למשרה מלאה 6 ימי עבודה 07.00-15.00
הכישורים:
★ ידע בסיסי בהנה״ח ממוחשבת.
★ הדפסה במכונת כתיבה וחישוב.
רצוי ידע במעבד תמלילים.
בדבר פרטים לפנות בכתב יד לת.ד. 1316 חיפה מיקוד 31012
מועמדות מתאימות תיענינה.
סודיות מובטחת.

לחברה לניירות ערך יעוץ והשקעות
דרוש/ה
יועץ/ת
לניהול תיקי השקעות ויעוץ פיננסי ללקוחות.
מבוקשות פניות מבעלי נסיון ורקע מתאים, בעלי קשרים רבים, והמלצות טובות.
נא לפנות בכתב יד בציון הפרטים הרלוונטים לת.ד. 4868 חיפה 31048 עבור משרה 677

לקיבוץ בצפון
דרוש
מכונאי עצמאי
בעל ידע ונסיון בעבודה במוסך קיבוצי
המעוניינים יתקשרו בשעות היום לוסי 069-45765 לחנה 069-45743 למשה 069-45745
בשעות הערב לוסי 069-45024

למפעל תעשייתי חדש בראשל״צ דרוש
מחסנאי
למחסן תוצרת גמורה, חומרי גלם וחומרי אריזה, ולביצוע עבודות הצרנות.
אפשרי גם יוצא צבא במסלול זמנה.
בעלי נסיון יפנו ליהודה ב־9-16, טל. 03/285894
משרה 305

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר דבר ראשון בבוקר

חוק הגבלת שעות בתעסוקה
תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לפרסם בדבר ביום שבת ...

דירות

דירות וגגות

וילות ובתים

קבלנים מציעים

דירות להשכרה

מכוניות

אוסטין

אופל

אאודי

אלפא רומיאו

אמריקאיות

דירות למכירה 2–2½ חדרים

דירות למכירה 3–3½ חדרים

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

דירות למכירה 1–1½ חדרים

דירות להחלפה

ביקוש דירות

דירות בשכירות

דירות מרוהטות

דירות בתי אבות

חדרים מרוהטים

שרון

ת"א–יפו

חולון–בת־ים

■ מוכרי לדי דצוק בזרעין כי־ בזכות מתמחים התבעשות להרשמה ... 74, (#8569) 338752-3

■ הזמן בקש מסור מודעות לפ מקומים ב־90 שיח בלבד (#21285) 03-885885

■ הזמן בקש מסור מודעות לפ מקומים ב־90 שיח בלבד (#8983) 03-885885

■ בבניים 2 חדרים +אופר־ רות. בנייה 32,000 דולר. (#20801) 03-9611615

■ מנחמאדי 5 חדרים 170 מ"ר מבחר בשמאבלו־אגמי ביל. (#20797) 9611615

■ לבנהם, מירית, 3, 3½ בשכנן מייאבלי־אמוניל, אשראי עד 40 אחוז, בהו למשרד המכירות ברחוב זל־ בין שער 18 בשמאבלו ...

● בזגון בראשון דירות ...
● בנייה בבצלות לבחלך, ...

מכזמנ الأصل

הלוח הכללי — ידיעות אחרונות — הלוח הנפוץ ביותר

ג'יפים

דייהטסו

וולבו

מסחריות

לנציה

מרצדס

סובארו

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

סימקה–קרייזלר

פולקסוואגן

פיאט

פיז'ו

פורד

רנו

אופנועים וקטנועים

איתור רכב גנוב

השכרת רכב

בתי"ס לנהיגה

בתי"ס ושיעורים

חלפי רכב משומשים

אוקסהול

טלבוט

טנדרים

אנ.ס.יו.

ב.מ.וו.

■ בהזדמנות! אליקמינו (דגל קבינה) סוף 1979 אוי' טומטית +מזגן הגה כוח ממלי גג מקאי חדישה להלוי' מין (#20025) 03-859007

■ בהזדמנות בריזה הדוג' דארט כוף +1974 מזגן הגה כוח, אחרי אברזיל בללי, גג מקאי חדישה להלוטין (#14298) 03-858629

■ מירידי מרצדס 300 אס.אי' 1987 +1986 כל התוספות 02-715298 02-717110 (#20348)

■ מרצדס 280 1985 דגם חדיש +כל התוספות 02-715298 02-710610 (#20106)

■ 1300, ספריישן, 1986, ראשונה, 4000 ק"מ, חדישה לנכוי: 052-88753 (#20897)

■ מנועים משופצים באחרי' ריות לכל סוגי פולקסוואגן כל מרכבה 08-467856 (#8770)

■ מכוניות משומשות מתודרות תמורת הרישה. דרך פ"ת 74. (#8571) 338752-3

■ מאבס ספריישן 1600, 1976 אוטומט מצב מעולה (#14233) 03-8232545

■ בהזדמנות פורד אסקורט (גרמנית) 1300 סוף 1982 ראשונה פרטי 40,000 ק"מ חדישה להלוטין 03-887162 (#20033)

■ 1600 אוטומט 1983 +מבי' גן מקיבוץ (מהשכרה) 03-8374820 13,250.- (#14376)

■ ימכרות חולקיי- בקיבוץ מלכים במשומשים לרכב, אבי' ריקאויות והמצתרות, קונים כל' כוונה, למרוק, ובהובלה מ' 03-572645-03-382795 (#20656)

■ "צלולרי" איתור רכב גנוב. 50 שקל מחיר להתקנה (#20524) 03-625280

● רנו פרשיק 86, דיזל, 10 +41,000 ק"מ +מזגן +טלפון עבודה 055-27521 בית 055-52312-3-4 (#21217)

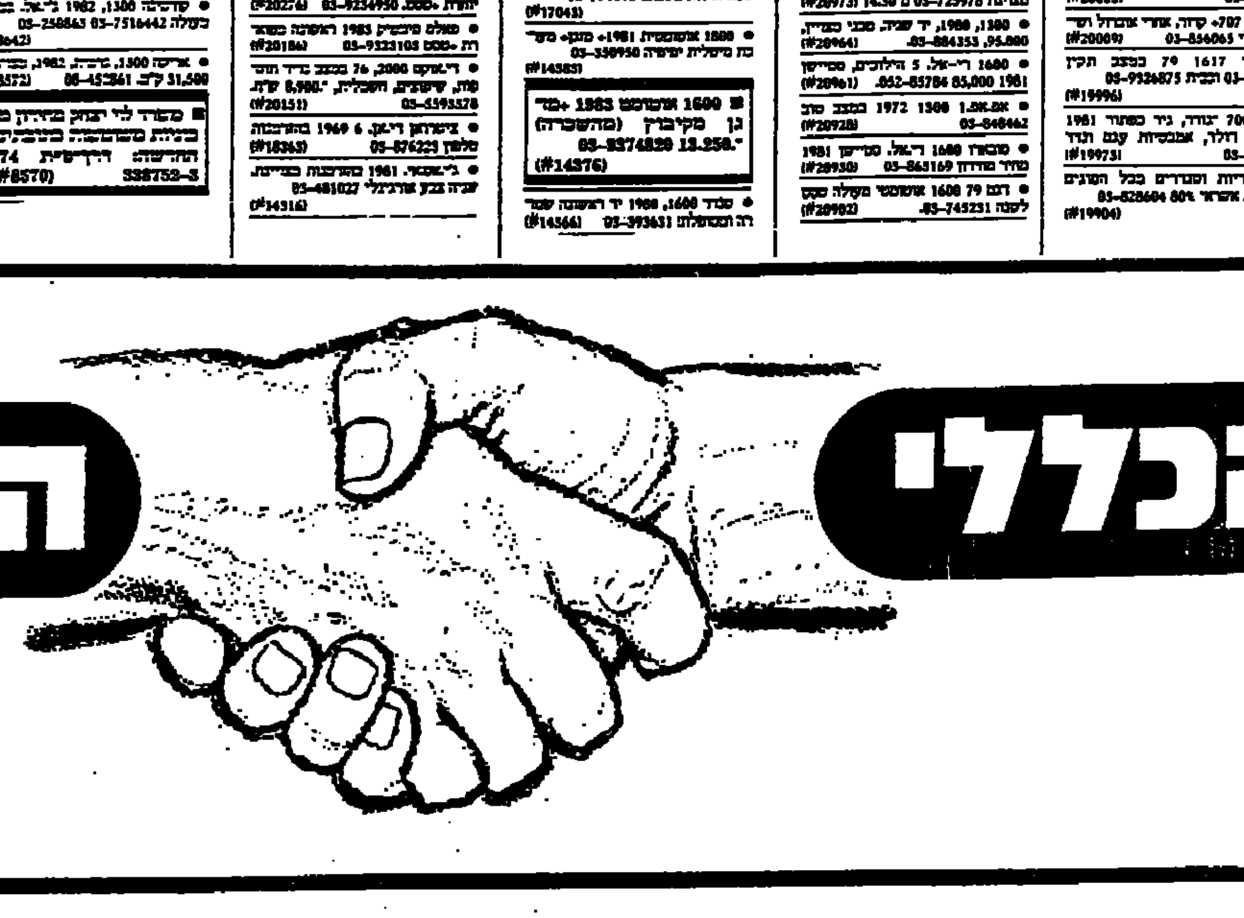

הלוח הכללי — הד כפול ומכופל

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר דבר ראשון בבוקר

■ תלי הלוח בתן וזה בע"מ לכל סוגי הרכב ביונד. 6 ארגז 4" +מזרנים+ דרדבי. (#14275) 03-802924

חיפה

וילות ובתים

• קוטג' 5 חדרים בכפר-תבור, מתאים שכירה לעסק, הבניה ע"י חברת אמרים הבוגר בניות מודרנה. פתוח בשבת בין השעות 11.00–16.00 ובימים א'-ה' 10.00–9.00 ביום ו' 13.00–18.00 טל. 04-528211 (#22193)

ירושלים

דירות

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

• דירת 4 חדרים מסודרת ק"ב ... (#29046) 04-512716

• באחוזה (מרתק) 4 חדרים, סטבה רבבה, תוספות (#12262) 04-256495

וילות ובתים

• צמוד קרקע קוטג' משרי 6.5 ללא תווך 1600 מ"ר 216,000 02-630996 (#27125) 8800

נתניה

• בנתניה 4 חדרים +גג חרושה פרטית "סוראמור-יפו" (#28904) 01-226462

■ בשכונת-אוחים לבסוף לשוק החופשי, 2½ 3 חד' רים, סמרגודרט גבות, בניסה פידית, אפשרות למשכנתא (#8782) 03-630448-1-2

דירות למכירה 3-3½ חדרים

• בנבעה-הצרפתית 3 ק"ב ארון קיר נוף ... (#7002) 02-811586

אילת

• ברחי ירושלים, ק"ג, 3, נוף, מיקום טוב (#21836) 059-77468

דירות מרוהטות

• בתמנע"ל מבוסה 3½ יחידה 500 ... (#27735) 03-416880

לחברה דינמית
דרוש
מנהל חשבונות
סוג 3
ותק 5 שנים הכרחי
03-612551

דרוש בחדרה
עובד סוציאלי
רצוי בעל התמחות קהילתית.
לתפקיד מקצועי מעניין.
דרגה בהתאם לכישורים.
החזקת רכב.
לפנות טלפונית:
063-31394,
063-31097

לחברת קבלנות בע"מ
דרושים:
חשמלאי מוסמך וחרש ברזל
לאחר שרות צבאי
03-9644062
03-9640968

לחברת בניה במערב אפריקה
לעבודה מידית
דרוש
בעל נסיון
בניהול מעבדה בחו"ל.
ידע ונסיון בבדיקות קרקע, אספלט ובטונים.
שליטה בשפה האנגלית.
להתקשר 052-77336/7

למושב בדולה
...דרוש
גזבר
נא לפנות טלפונית
051-47243,
051-47170

לחברת תוכנה גדולה בתל-אביב
דרושים לפרויקט פיתוח מעניינים:
1. בוגרי מדעי מחשב בעלי ציונים גבוהים
2. תוכניתנים בעלי נסיון של ...

דרושים
מורים
ללימודי בוקר:
אנגלית
ספרות
מתמטיקה
פיזיקה
הסטוריה
אזרחות
גיאוגרפיה
ללימודי ערב:
אנגלית
כימיה
מתמטיקה 4-5
פיזיקה 3-4
• תואר אקדמי
• רשיון הוראה קבוע
• נסיון קודם בהכנה לבגרות
תיכון רון
טל. 03-288121.

ד ר ו ש
מנהל מחסן בגדים
בתל-אביב
בעל נסיון בניהול מחסן וצוות עובדים
פניות בכתב נא לשלוח לת.ד. 7095 ת"א 61070
עבור מס. 237

רדט
הנדסת אלקטרוניקה בע"מ
עם הרחבת הפעילות לשנת 1987
דרושים לנו
■ מהנדס פיתוח לתכנון רכיבי VLSI
לפעילות מרכז תכנון מוליכים למחצה (טכנולוגיות מתקדמות) ותמיכה בשיווק החברות:
• VLSI TECHNOLOGY
THOMSON COMPONENTS-MOSTEK
דרוש נסיון מוכח בנושא.
■ מזכירת מכירות
שליטה באנגלית, ידע בהדפסה.
דרוש נסיון קודם.
■ סטודנט ליישום תוכניות ב-D-BASE ובלוטוס.
הכרת תוכנה ומיפול בה (לבין נגדיש)
■ טכנאי צב"ר עם נסיון מוכח בתיקון מכשור דיגיטלי ואנלוגי.
העבודה ב"שתידים" —
סוף רחוב דבורה הנביאה — נוה שרת
5 ימים בשבוע.
לכל המעוניינות פנה בטל. 03-483211
מיום א' לאורנה.

Systematics סיסמטיקס נטורן מצגר PRIME Computer
עם התרחבות פעילותנו דרושים:
אנשי תוכנה מעולים
לתפקיד
CUSTOMER ENGINEER
אם יש לך ראש פתוח, כושר למידה מהיר, ויכולת לעבוד עם לקוחות אנו יכולים להציע לך עתיד מבטיח באחת מחברות הסופר מיני המובילות בעולם.
• רקע במערכות הפעלה
• נסיון בעיבוד נתונים מסחרי - יתרון
למועמדים שיתקבלו יוצעו תנאי עבודה מצויינים והיכולת להשתלב בחברה מובילה בשוק העולמי.
המעשה ימי עבודה בשבוע 17-8
בית הקרן, ביאליק 157-155, רמת-גן
טלפון: 03-7510351

הִיפֶּרְכָּל קניון איילון
דרושים/ות
★ **אחראי/ת מעדניה**
★ **קופאיות**
העבודה במשמרות בוקר וערב לסירוגין. אין צורך בניסיון קודם – הכשרה תינתן במקום.
מועמדים מתבקשים לפנות למנהל ההיפרכל במקום.

ארקו בקרה אלקטרונית
הנדסאי – חשמל/מכונות
מסגר-רתך
חרט-כרסם
צבעי מתכת
ת.ד. 8600
ת"א 61084
טל. 03-9614666

לחברה לתכנון והנדסה סביבתית
דרוש
מהנדס כימאי או מכונות
בעל תואר שני-שלישי, שהתמחה בזרימות נוזלים בגזים.
עבודה מעניינת בנושאי תכנון, מחקר ופיתוח.
לשלוח קורות חיים ודרישות שכר
לת.ד. 43059, תל-אביב – 61430

חיפה כימיקלים
המפעל הגדול ביותר בעולם לייצור חנקת אשלגן
דרוש/ה
הנדסאי/טכנאי כמיה
לעבודה במעבדה (משמרות)
רצוי נסיון קודם במפעל תעשייתי
המועמד שיתקבל ידרש לגור באזור חיפה או הקריות.
לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון קודם ל"חיפה כימיקלים. מחלקת המנגנון ת.ד. 1809 חיפה

יותר טוב מנפאואר
לסניף תל-אביב
המחלקה המשרדית
בן-יהודה 12, א'-ה', 08:00–14:00
טל: 284128, 03-298877
ד ר ו ש י ם
★ **כלכלנים מנוסים**
עם נסיון בתמחיר תעשייתי ובעריכת תקציבים. לעבודה באיזור ת"א, לתקופה ממושכת, ליום עבודה מלא. שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים, כחוק.
★ **מנהלי חשבונות מנוסים**
סוג 2, 3 ומדופלמים, לעבודה מגוונת ולתקופה ממושכת, שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים, כחוק.
★ **קלדניות (מסוף)**
עם נסיון בהעבדות תומר של: הנהלת חשבונות, ליום עבודה של 6 שעות לפחות.
אם את מחפשת עניין בעבודה פני אלינו בהקדם.
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה
באר שבע • רחובות

לחברה גדולה
בענף חומרי בנין
ד ר ו ש
סוכן מכירות חרוץ
נסיון קודם הכרחי, תנאים טובים למועמד המתאים.
לפנות בכתב יד לת.ד. 1157 תל-אביב
סודיות מובטחת

לחברה לייצור ושיווק מוצרי קוסמטיקה
דרושים
סוכנים
• בעלי נסיון רב במכירות בשטח הקוסמטיקה
• בעלי השכלה בתחום השיווק – יתרון
למועמדים המתאימים תנאי שכר הולמים ות' נאים סוציאלים מלאים.
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ופירוט נסיון לת ד 440 כפר-סבא מיקוד 44103

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה
התשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור למעביד להפלות בין עובדיו או בין דורשי עבודה מחמת מינם או מעמדם האישי או הורות, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים העסקתו של בן אחד המינים. ...

לקונצרן תעשייתי גדול בתל-אביב
דרושים:
כלכלנים ורואי חשבון
בעלי רקע ונסיון בניתוח מערכות
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 33263 ת"א מקוד 61332 עבור 130

IPL
אינטרפרם מעבדות בע"מ
חברתנו מקבוצת Ares-Serono העולמית, מפתחת ומייצרת תרופות ייחודיות, עוסקת בהנדסה גנטית ובתחום הביו-טכנולוגיה
דרוש
ביוכימאי/ ביולוג
לעבודה בטיהור חלבונים בעלי פעילות ביולוגית בקנה מידה תעשייתי.
הכישורים:
* MSc
בביוכימיה ביולוגיה כימיה.
• נסיון קודם בטיהור חלבונים בתהליכים תעשייתיים.
נא לפנות בכתב ולפרט קורות חיים
אינטרפרם מעבדות בע"מ מחי כח אדם, קרית ויצמן נס ציונה 76110

דרוש
מהנדס תנועה/כבישים
למשרד תכנון
בתל-אביב
טלפון 284157
מיום א'

מרכז הכשרה ופיתוח כח אדם
המשרה מלאה
הכישורים הדרושים:
א. השכלה אקדמית (B.A) בתחום מדעי החברה. ב. נסיון ...

לחברת ייצור אופנה
דרושה
מזכירה
לניהול משרד באופן עצמאי
• ידע ונסיון ביצוא יבוא.
• שליטה מלאה בשפות עברית אנגלית כולל הדפסה.
• הפעלת טלקס ממוחשב
• משרה מלאה, 6 ימי עבודה
• תנאים טובים, אוירה נעימה
03-660427 ליאורה

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ
למעוניין בשליחות עם אתגר לרוצה ומוכן לתרום בתחום הקהילתי – חברתי
מוצע תפקיד של -
מנהל/ת מתנ"ס
ב- קרית שמונה
דרישות התפקיד:
• השכלה אקדמית (ב.א. לפחות).
...
המועמדים יפנו בכתב עד ל-2.1.87 אל עמי שגב החברה למתנ"סים, גבעת ביתום ירושלים 91034 – בציון המקום המבוקש.
יענו מועמדים מתאימים בלבד.

NCR
י.א. מיטוך ובנין בע"מ
דרושים
מנתחי מערכות
בעלי נסיון מוכח של מספר שנים, הגרים באזור ירושלים.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
* * *
נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים
N.C.R. – י.א. מיטוך ובנין בע"מ
ת.ד. 11027 ת"א, מיקוד 63143
עבור משרה מס 21-4
הקדם את העתיד עם מחשב היום

לחברה מסחרית גדולה
בענף הרכב
ד ר ו ש :
מקדם מכירות לחלפי רכב
• התמצאות טובה בענף חלפי הרכב
• נסיון מוכח במסחר ובמכירות
• שליטה בשפה הצרפתית
טלפון 7560233

לחברה ארצית דרושים:
★ **מקדם מכירות**
לציוד חשמלי לתעשיה
כישורים:
• הנדסאי מהנדס חשמל בעל נסיון בשווק
(מגורים באזור חיפה)
טלפון 04-211321
★ **חשמלאים** לאזור המרכז
טלפון 03-723320

אינטרפון
מערכות תקשורת בע"מ
דרושה
מנהלת חשבונות
סוג 2 או 3
ידע בהפעלת מחשב P.C
אפשרות לחצי משרה. תנאים טובים.
לקביעת ראיון טל' 770425, 03-770442

לחברת אחזקה בחיפה
דרושים
חשמלאים
מוסמכים
עם ידע בהידראוליקה ופנאומטיקה.
נא לפנות טלפונית
04-673747.

למפעל אלומית
באזור התעשיה
חולון
ד ר ו ש
פקיד רכש
• אחראי על הזמנות.
• קשר עם ספקים.
• בדיקת חשבונות.
• עבודה עם מחשב.
בעל נסיון נא להתקשר לטלפון 03-803615 לדרורה.

דרוש
מלגזן
בעל נסיון, 5 ימי עבודה
תנאים טובים
למתאימים
03-822690

לחב' דינמיק פרמושן בע"מ
דרוש
רופא יועץ
(אפשרי למשרה חלקית)
בנושאי יעוץ לציוד אורטופדי וציוד רפואי
המעונינים ישלחו תולדות חיים תוך ציון שכר מבוקש
לת.ד. 50459 ת"א
61500.

למזגן לכל
ד ר ו ש י ם :
★ טכנאי מיזוג אויר מרכזי
★ טכנאי מזוג אויר לשרות למזגנים מפוצלים וסלון.
מתקינים למזגנים מפוצלים
+ נסיון.
תנאים מצוינים כולל רכב צמוד. 052-454359

לניהול וארגון משרד
דרושה
מזכירה אחראית
* לאחר שירות צבאי * ליום עבודה מלא
* באיזור תל-אביב.
נא להתקשר לרחל, טל. 03-899080-012.

למחסן חלקי חילוף
לרכב כבד
דרוש
מחסנאי
* רצויה ידיעת השפה הגרמנית.
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 7107 תל-אביב 61070.

למפעל מתכת בהרחבה
באזור הרצליה דרושים:
1) **הנדסאי/טכנאי מכונות**
• נסיון מוכח של 2 שנים בתכנון ושרטוט פרקי מכונות ומכלולים.
• ידע בעבודות מתכת ותהליכי יצור.
• הכנת תיקי יצור.
2) **הנדסאי/טכנאי יצור**
• נסיון מוכח של 2 שנים בתכנון ופיקוח על היצור (תפ"י)
• ידע בעבודות מתכת ותהליכי יצור
3) **מבקר טיב**
• הנדסאי/טכנאי מכונות או יצור
• נסיון של 2 שנים כמבקר טיב במפעל מתכת.
• קריאת שרטוט, הכרת נהלי ביקורת ושיטות מדידה.
4) **שרטט מכונות**
• נסיון של 2 שנים בשרטוט פרקי מכונות ומכלולים
• נסיון באוטומטיקה יתרון

מועמדים בעלי יחסי אנוש תקינים העונים לדרישות הנ"ל יפנו בכתב-יד בעט כדורי בלבד בפירוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 2052 הרצליה ב' מיקוד – 46120
ולציין את המשרה המבוקשת
– סודיות תשמר בקפידה –

לחברה תעשייתית העובדת לייצוא
בעלת חברות בת בחו"ל
דרוש
איש כספים
הכישורים הנדרשים:
• נסיון בעבודה מול המערכת הבנקאית
• ידע במימון
• נסיון בעבודה עם רישומוני ייצוא
• נכונות לעבודה מאומצת בשעות לא שגרתיות.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 1512 חיפה 31014 עבור "כ".

לחברת ביטוח בת"א
דרושה/ה
פקיד/ה גביה
רקע ונסיון בגביה והנהח"ש
נא להתקשר 03-200438

קינג בע"מ
למפעל מתכת באזור התעשיה החדש בראשון לציון
ד ר ו ש י ם   מ י ד
עובדי ייצור למשמרת לילה
תנאים סוציאליים ★ 5 ימים עבודה
נא להתקשר לזאבה
03-9612336 מיום ראשון

דרוש:
רתך
סוג א'
מרפדית תיטו בן יהודה 178
ההיטי וידית בן יהודה 180
תל-אביב
טל. 03-232005

לאדריכלית דרוש ה
אדריכל/ית או **הנדסאי/ית**
מנוסה גם בעיצוב פנים
03-229488

לחברה מסחרית
דרושים
מוכרים/ות
רצוי נסיון בענף הטכסטיל - נעליים
על המעוניינים להתקשר לקביעת ראיון
לטל. 03 389357 בשעות העבודה.

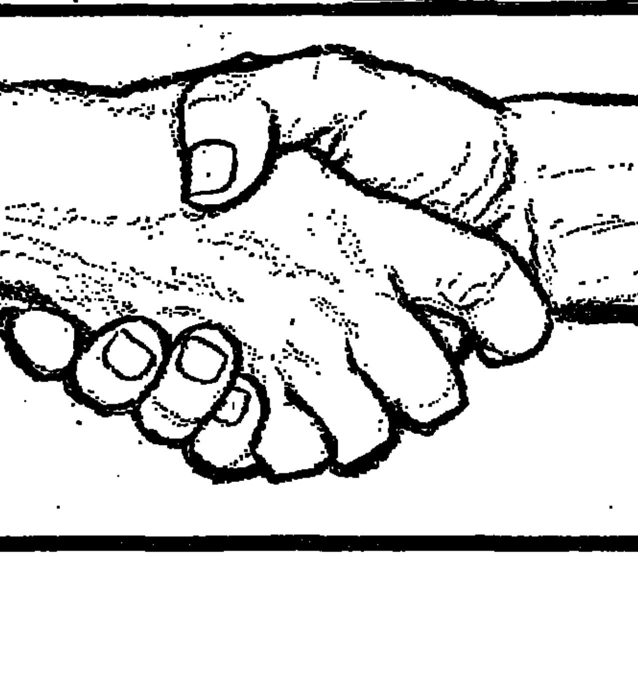

הד כפול ומכופל הלוח הכללי

הכנ מן ולאשל

שירי פרוזה על המצב / דניס סילק

„בחורים קמצנים" התחיל כרשימות לקראת פואמה ארוכה יותר: „שגה בין הפשטנים". אלה הפכו לשירי פרוזה חסכוניים, רצים לפני המרכבה. רק כמה מהם מובאים כאן. הפשטנים הם המהרסים, אחוזים בדבר אחד, מתוך בטחון עצמי הניזון מתרבות משמימה המופנית כלפי פנים.

יציבתם כל כולה קמצנית: ידיים הדפות, ראש ולב מוטים, גיהנום דיו.

כעס אינו יועץ טוב, אולי הליצנות של משוררים אנגלים ותיקים, ושנינות, יעזרו. אחרי הכל, אלה חוו בחייהם רדיפות, מלחמות אזרחים ומהומות שלמים של שוטים, וגברו עליהם ב„רוחניות צוהלת". לפיכך זימנתי את ג'ורג את'דאג', מחבר מחזות של הרסטורציה, איש קרירות, לסיבוב בטלני במבואות ספר יהושע. גם אלכסנדר פופ מספק קואורדינטות לטיוח השירים.

תרגם והקדים אבישי מרגלית

דניס סילק. כעס אינו יועץ טוב. תצלום – יצחק הררי

תַּחְבּוּרָה צִבּוּרִית

„וְיֵשׁ הַיּוֹם בְּחֶלְבּ עֶשְׂרִים נְבִיאִים וּבֵינֵיהֶם הֶחָכָם גַּלְאַנְטִי וְהָאַחֲרוֹן אַהֲרֹן יְשַׁעְיָה הַכֹּהֵן, וְאַרְבַּע נְבִיאוֹת", מובאה מתוך מכתב, שבתי צבי אל גרשם שלום.

תַּחֲנַת אוֹטוֹבּוּס 62 שֶׁלְּיַד צָהָ"א, לְמָשָׁל. 62,
מִסְפָּר חָזָק, מוֹבִיל אוֹתְךָ לָעִיר הַמַּשְׁמִימָה חֶבְרוֹן.

עַסְקָן קְנֵאָה־לָאָרֶץ, וּלְנֵצַח־בַּמַּאֲבָק וּפַשְׁכָּל עוֹמְדִים כָּאן עִם
תִּיקִים שֶׁל מִסְמָכִים כִּבְדֵי מִשְׁקָל. עֲמוּמִים אַף עַזִּים
נֶחְבָּטִים גַּלִּים סְבִיבָם. עָשָׁן הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי עוֹלֶה בְּאַפּוֹ.

מְשֻׁגָּע כְּמוֹתָם נוֹסֵעַ לְהַצִּילָם מֵעִיר־סִתְרָם. הוּא
מְאַסְּפָם לְחֶבְרוֹן. עַסְקָן קְנֵאָה־לָאָרֶץ וּלְנֵצַח־בַּמַּאֲבָק
וּפַשְׁכָּל עוֹלִים לָאוֹטוֹבּוּס שֶׁל חֶבֶר נְבִיאִים, קְצִין תַּצְפִּית
שֶׁל תּוֹתָחִים, כַּמָּה יוֹנִים לַשֶּׁבֶת, וְקוֹרֵא מַפּוֹת מְטֹרְלָל.

חוֹבֵב

צָעַדְנוּ עִם הָאִישׁ הַזָּקֵן מִן הָהָר דֶּרֶךְ מִסְתּוֹר
חֲדָרָיו – מִתְגָּרָה בְּפִגְיוֹן בְּאֵיזֶה צֵל הוּא אוֹמֵר
„זֶה בִּשְׁבִילְךָ יָא בִּיבָּארס מַמְלוּכִּי".
הַיּוֹם, בִּבְחִירָה, נָתַנּוּ גַּנּוּ לַכְּפָרִי
בְּלִי שֶׁמֶץ שֶׁל מֻשָּׂג בְּאַנָטוֹמְיָה. בָּטַח נוֹסֵעַ
מַגְ'נִין עִם סַכִּין מִטְבָּח שֶׁהוּא קַמְצָן מִכְּדֵי
לְהַשְׁחִיזָהּ.

'נָבִיא מִבְּהִירָה חָשׁ בַּשָּׁעָה הַמְטֹרֶפֶת'

אָכֵן, זֶה מֻכְרָח לִהְיוֹת רַבִּי ל. בְּוַעַת־סַחִי
תַּחַת הַחוֹמָה הַמִּזְרָחִית שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם. תַּכְבָּךְ הַמִּקְדָּשׁ
מַבִּיט לְמַעְלָה אֶל הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר חֶרְמֵשׁ
יָרֵחַ שֶׁמֵּעַל הָעִיר. זֶהוּ מְקוֹמִי מִתְפַּשֵּׁט. הוּא
מְיַלֵּל עָלַי כִּי הוּא סַהֲרוּרִי. עִם הַדָּרְבָן שֶׁהוּא
מְקַבֵּל מִלְמַעְלָה הוּא שׁוֹעֵט חֲזָרָה לְחֶבְרוֹן.

גְּרִיבוֹת מִתְכַּוְּצוֹת בְּדַהֲרָתוֹ. עֲצֵי הַתְּאֵנָה
בְּשִׁלּוֹחַ אוֹמְרִים: בָּחוּר קַמְצָן.

אִשְׁתּוֹ הַמְיַלֶּדֶת עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ שָׂמָה מַגָּבוֹת
רְטֻבּוֹת וְקָרוֹת לְהָצֵן מֵצַח מְהַבִּיל.
הִיא אוֹמֶרֶת, זֶה בְּסֵדֶר, זֶה בְּסֵדֶר.
גְּבֶרֶת דּוּדָאִים מְחַלֶּצֶת מִמֶּנּוּ יְלָלוֹת. הָאַשְׁפָּה הַלֹּארְגֶדִיבָה
שֶׁל מַחְשְׁבוֹתָיו נוֹבַחַת כָּל הַלַּיְלָה, מְעִירָה אֶת
כָּל הַזָּקוּק לִשְׁנַת לַיְלָה הֲגוּנָה בָּעִיר חֶבְרוֹן.

עַל הַמַּצָּב

כַּמָּה שֶׁהֵם בָּכוּ עַל שֶׁלֹּא מִלְּאוּ רְצוֹן הָאֱלֹהִים,
שֶׁהָיָה אָמוּר (לְפִי סוֹפֵר יְהוֹשֻׁעַ) לִהְיוֹת דַּי נִבְזִי.
הֵם קָרְאוּ לַמָּקוֹם בֹּכִים. אֲנִי זָקוּק לַלֵּיצָנוּת
הַמְּסֻכֶּנֶת שֶׁל אֶתְ'רֶג' לְהַצִּילֵנִי מִסֵּפֶר יְהוֹשֻׁעַ.

כַּאֲשֶׁר הֵם פּוֹצְצוּ אֶת מְכוֹנִיּוֹת רָאשֵׁי הֶעָרִים,
וּבַסָּאם שַׁכְּעָה אִבֵּד אֶת רַגְלָיו, הָיִיתִי נָתוּן בִּכְתִיבַת
קוֹמֶדְיָה (עַל נַעֲרָה שֶׁסֵּרְבָה לְחַבֵּר כַּפְתּוֹרִים בַּחֲלִיפַת
בַּעְלָהּ). אֲנִי מְקַוֶּה לְקַיֵּם עַצְמִי עַל קוֹמֶדְיָה.
אִם הֵם יְפוֹצְצוּ עוֹד מְכוֹנִיּוֹת, אֲנִי אֶשְׁתַּלֵּם בִּצְחוֹק
פָּרוּעַ.

עֹצֶר

עַל פִּסְגוֹת בָּתֵּיהֶם יֵשׁ רַבִּים מִבְלָטָה. עֹצֶר שְׁלֹשֶׁת
הַיָּמִים רוֹקֵן הַרְבֵּה אֲבָל הֵם כָּאן לְמַעְלָה.
הַשָּׁמַיִם זֶה חֵקֶר, מַגִּיעִים אֲלֵיהֶם בְּמַדְרֵגוֹת. כָּאן לְמַעְלָה,
לְפָחוֹת קוֹמָה מֵעַל הַגַּיָּסוֹת.

בְּמָשָׁל זֶה שֶׁל אָזוֹפּוּס, אֲנָשִׁים אֵיכְשֶׁהוּ מַצְלִיחִים לְהֵפֵךְ
לְצִפֳּרִים. מַצְדִּיעִים זֶה לָזֶה מֵעֵבֶר לְכִיסֵּי אֲוִיר קְטַנִּים.
מֶרְחָב עָלֶיךָ רָגְ'ה, מֶרְחַבִּים עָלֶיךָ מַרְוָאן.

הַקַּלָּה

בַּבֵּרוּר הָאַלְטֶרְנָטִיבִי שֶׁל הַמַּחֲנֶה הַצְּבָאִי, חַיָּל צָעִיר מַשְׁפִּיךְ
דֶּלֶק לְקוֹמַנְדְּקָר שֶׁיּוֹבִילוֹ 800 קִילוֹמֶטֶר לְכָל כִּוּוּן
מִלְּבַד לְמַעְלָה אוֹ לְמַטָּה.

אֲבָל חַיַּת הַטֶּרֶף מִתְקַדֶּמֶת אֶל הַלֶּבַנְט בְּשֶׁקֶט שֶׁל מַרְבַּד
זְרוֹעוֹת, מְבַלְבֶּלֶת אֶת הַפַּשְׁטָנִים בְּדְיוֹ תְּמוּנוֹתֵי
שֶׁל סְפֶּקוּלַצְיוֹת בְּצָהֳרַיִם מְלוּלִים.

שישי־אישי / אהוד מנור

מכור לריצה הזאת / ניסן פרידמן

מרתון כנרת. זינוק. תצלום – אריה קנפו

מרתון כנרת

בוקר חורפי של דצמבר. החזאי הבטיח יום נעים ונוח לריצת המרתון. השמים היו מעוננים והטמפרטורה בסביבות 15 מעלות. „אידיאלי", אמר יו"ר איגוד האתלטיקה, אריה סלוצקי. אבל בבוקר טפחה המציאות על פני הרצים – מרתון הכנרת הבינלאומי ה־10 – בצורת רוח מזרחית עזה ומעצבנת, שנשבה לעתים במהירות 50 קמ"ש.

הרץ הבכיר של ישראל, יאיר קרני, התוודה: „קיויתי לשבור את שיאי (במרתון אין שיא רשמי בגלל התנאי והאקלים השונים של כל מסלול), אך הרוח שיבשה הכל". כשהזניק ראש עיריית טבריה, יגאל ביבי, את הרצים בדיוק בשעה 9, היתה המטרה של קרני „לחזור הביתה בשלום".

נקודת הזינוק בחזית מלון „פלאזה" עתידה היתה להפוך לנקודת הסיום של המרתון. בשעות שבין היציאה לסיום, זמן בו נאבקו הרצים בחירוק שיניים ובאימוץ שרירים, התרווחו אלפי טבריינים ואורחים לאורך המסלול. מכורבלים במעיליהם ולוגמים בשקיקה קפה מכוסות הפלסטיק.

הרוח המזרחית החזקה, עד 50 קמ"ש, שיבשה את כוונתו של יאיר קרני לשבור את השיא של עצמו. „בהשמע יריית הזינוק, כל מה שרציתי", אמר אחר־כך, „מקביל ל,לחזור הביתה בשלום'" קרני ניצח, לראשונה הגיע ראשון

ל„פלאזה" היה תפקיד נכבד בהכנת הרקע המתאים למרתון טוב. ערב המירוץ ערך, בשיתוף „אוסם", מסיבת פאסטה לרצים. לא על מנת להאכיל אותם „לוקשים", אלא כדי להטעין את גופם בפחמימות.

מסביר יו"ר החברה לרפואת ספורט ומומחה לרפואה פיזיקלית ושיקום ב„לוונשטיין", ד"ר אלי איסקוב, ששימש כאחראי על מרפאת המרתון: „הסכנה הרצינית ביותר במירוץ כזה היא התרוקנות מאגרי האנרגיה (הגליקוגן). חייבים להגדיל את המאגרים בתקופת ההכנה וביום לפני המירוץ על־ידי תוספת פחמימות. תוך כדי הריצה אין אפשרות למילוי המאגרים. סכנה נוספת – איבוד נוזלים. לכן קיימות תחנות השתיה. עלולה להיות פגיעה בשלד ושרירים, לכן יש להתאמן בצורה מושלמת. חולי לב, כליות, דרכי הנשימה, לחץ דם ועמוד השדרה מנועים מהשתתפות".

חבורה של ארבעה פרצה מתוך הדיבוקה של כ־500 רצים והגיעה אל כביש טבריה–צמח. בראש הוביל הנורווגי בן ה־31, קתיל ברג. אל אחוריו נצמדו שני קנייתים, בהופעה ראשונה בכנרת, סמואל מוגרה בן ה־28 וג'יימס אורמבה בן ה־26. השחורים היו מעט מבוהלים ערב המירוץ, כשהגיעו לטבריה. הם רגילים לרוץ על הרי קניה, בגובה של כ־4000 מטרים. „אין לנו נסיון בריצה מתחת לפני הים. אני מקווה שזה לא יפריע יותר מדי", מלמל מוגרה, או אורמבה. שניהם כל־כך דומים.

הרביעי בחבורה היה קרני שלנו. בן 35 („בעוד שלוש שנים אגיע לשיא יכולתי"). 60 ק"ג. 167 ס"מ. בן קיבוץ העוגן, שעבר לאחרונה להתגורר בשכירות במושב שער חפר. תזונאי במכון וינגייט. מקצוען. מכיר את כל רזי הריצה הנכפית.

קרובים, כמעט צמודים, אבל „בדידותו של הרץ למרחקים ארוכים" השתקפה בעיני כל אחד מהם. בזוית העין בחנו את היריב, את הכביש לרגליהם, את המסלול לפניהם ואת מחוגי השעון הנעים בקצב אחיד וחסר פשרות. מבט חטוף הצידה, למטה, קדימה ולשעון וחוזר חלילה. פעולה מיומנת, מיכנית.

שקועים בתוך עצמם. בעומס ההולך וגובר על השלד והשרירים. ביובש המציק. בתכנון הקצב. בחלוקת הכוחות. במחשבות להקלת הכאב. בחישובים להרפיית המתח והלחץ. באותה מידה היו יכולים לרוץ בקניון סלעי השוף. הנוף המלהיב של הכנרת נועד למכירת המפעל לתיירים, ליחסי ציבור כפורמטיביים ולקהל המרותק בהנאה.

„תוך כדי ריצה ברמה שלנו לא חושבים על הבדידות", מבהירה האשה הראשונה של ישראל על המסלול, זהבה שמואלי, שבאה לרוץ מרתון לאחר שנתיים וחצי של „חופשת לידה". בת 31. 48 ק"ג לאחר תקופת ההכנה למרתון. אתלטית באגודת ספורט רמת השרון. „כל הזמן אנו עוסקים בחישוב הזמן והמרחק. כמה ק"מ עברנו. כמה זמן חלף. מה זה יתן לנו בסיכום. האם יש סיכוי לשיא".

מה מריץ בוגר כמו יאיר קרני? „זה כמו סם החיים. אני מכור לריצה הזאת. התחלתי לרוץ מרתון לפני תשע שנים, במרתון הכנרת הראשון ומאז נתפסתי לזה. המשפחה תומכת ועוזרת. אשתי חמוטל מעורבת באופן פעיל באימונים ובתחרויות ואני עושה הכל כדי שהקריירה לא תפגע בהגר בת השלוש וחצי ותובל בן השנה".

קרני עשה הכל כדי לסגור מעגל. כדי לקבוע הישג טוב במרתון ה־10 של הכנרת וה־22 שלו. בק"מ ה־10 הוא כבר היה מדורג שני (33:27 דקות) אחרי מוגרה (33:26), ומעט אחריהם ברג ואורמבה.

הסגנון של קרני שבה עין. קליל, מדוד, קצוב ואלגנטי. דומה כי כל שריר וכל אחד מרמ"ח אבריו עשה את המוטל עליו על פי פקודה. הסגנון של מוגרה כאופי הג'ונגל. טבעי, ספונטני ופראי משהו. מדי פעם פתח הקנייתי בספרינט כדי לנער מעליו את יריביו. רגליו ניתרו בכח של סוס בר. אולם קרני, בפסיעות זהירות סגר את הפער עד ששניהם נותרו בודדים בראש הטור. כשחצו את גשר הירדן ליד קיבוץ כנרת, הרוח המזרחית לא הטרידה יותר מדי. היא ארבה מעבר לסיבוב צמח, בואכה כביש המוליך צפונה לעין־גב.

הרוח גברה. תופפה בעוצמה רבה על צמרות האקליפטוסים. שרקה מנגינת פרא על הדקלים. פרטה באגרסיביות על גלי הכנרת. השחפים השתעשעו בריחופים, בחיתות ונסיקות, אם כי חלקם מצא מחסה בין קני הסוף. הרוח התעצמה ועימה גם רוח הקרב. בסיום יורוק קרני את המשפט של המרתון. משהו בנוסח „אנחנו על המפה" של ברודי – „הרוח ניצחה את המרתון, אבל לא אותי", יאמר קרני משוחרר ומשועשע.

כשמתבוננים ברצים מקצוענים קשה להבחין בקשיי העצום של הריצה. אבל, לאורך המסלול השתרכו עשרות רצים חובבים. גררו רגליים, התנשמו בכבדות, מחו את הקצף מהשפתיים ומיאנו להכנע. חסרי המזל מתחו שריר או סבלו מאיבוד אנרגיה ונאלצו לפרוש באמצע הדרך. לגבי חסרי כח הרצון זו היתה מעין הקלה. תירוץ לצאת מהמלחמה. לרדת מהעץ הגבוה. לפייטרים זה היה תסכול אדיר, שיהיה טעון בתוכם עד למרתון הבא.

את חצי המרחק עברו מוגרה וקרני בשעתיים ו־21 דקות. קצב לא רע בהתחשב במנוף הנגדי שיצרה הרוח. הם התקרבו למה שמכנה ד"ר איסקוב „נקודת השבירה". נקודה בה מסתיימים מאגרי האנרגיה הטבעיים ובשרירים נערמת פסולת חומרים, שחייבת להתנקז. טיפ של הרופא: „רק מי שהכין עצמו היטב מסוגל למאמץ של השלב האחרון. כאן אין בלוף".

קרני: „בק"מ ה־25 הרגשתי שאני מסוגל לנצח. באותו שלב יצר מוגרה את הפער הגדול ביותר בראש. הוא היה לפני במרחק 450 מטרים, שהם כ־90 שניות. האמת, שכבר לפני הריצה חזיתי שיהיה קשה לקנייתים להסתגל לתנאי הכנרת. ראיתי שהם באמת לא ממצים את יכולתם".

קרני חש שהוא בכושר. מעולם לא זכה במרתון הכנרת. פעמיים סיים שני. סגנות לא תהיה חידוש. המוטיבציה הנדירה לגוש כוחות מחודשים, רעננים. ההזדמנות לזכות בתואר ראשון הועילה יותר ממאה כוסות מים.

הקנייתי נראה אומלל באותם רגעים. ששה ק"מ בלבד לפני קו המטרה הוא נשבר. לאחר שהוביל בבטחה. אח"כ יסביר בעצב: „כבר לפני המירוץ סבלתי מכאבים בשריר רגלי. עשו לי עיסויים והתחלתי לרוץ. אבל, בסביבות הק"מ ה־37, כשתקפו אותי מחדש כאבים עזים ידעתי שהכל אבוד. לא היתה אפשרות לטפל בי במסלול ולא היתה לי אפשרות להגיב כשקרני חלף על פני".

בק"מ ה־41 דהר קרני לבדו אל תוך העיר טבריה. אולם, על סף הנצחון כמעט קרתה גם לו טרגדיה. הוא חטף התכווצות שריר והתקפל. במהירות רבה מתח את השריר לפני שיתקרר, עיסה את המקום, הזדקף וחזר למסלול. בגלל מיומנותו הרבה איבד שניות במירוץ, אך לא את המירוץ בשניות.

[illegible] על קו הסיום לא חש בכך. קרני נתקבל בהתלהבות אין קץ, כשחצה את הקו והיה למנצח הישראלי הראשון. על צווארו נענדה מדליית התחרות והבחורה מ„אוהלו" מיהרה לעטוף את גופו בשמיכת ניילון מהבהבת.

„הוא היה לפני במרחק 450 מטרים שהם כ־90 שניות. למען האמת, לפני הריצה חזיתי שלרצים הקנייתים יהיה קשה להסתגל לתנאי הכנרת, ראיתי שהם באמת לא ממצים את יכולתם"

קרני מיהר אל עוגת הנצחון בצורת הכנרת ובסכין החיתוך הענקית הטביע בעוגה את המספר 1. הוא היה מאושר. עבור הרגע הזה התאמן כל־כך הרבה. 200 ק"מ בשבוע. פעמיים בחודש מרתון אימון. אימוני הפוגה. תחרויות נסיון. אימוני משקולות. הכנה תזונתית נכונה. עכשיו מותר לו לנוח, לאכול ולשבת. אין לאן לרוץ עד המרתון הבא.

מתמודדים ברג (נורווגיה), קרני (ישראל), מוגרה (קניה). תצלום – אריה קנפו